MAJER ISTVÁN

PÜSPÖK ÉS ESZTERGOMI KANONOK

GYÜJTEMÉNYE.

1890.

VEGYES NYOMTATVÁNYOK.

Ivrétü (Folio) **CX.** *dik* **kötet.**

Emlék- és **Tartalom:** *Ünnepi Költemények, felíratok*

---

1. Emericus Szigery: Oda. Memoria praeteritor XVIII saeculorum a martyrio SS. Petri & Pauli apostolorum. A Scholis Piis Pestini 1867.
2. Szigery Emericus: Ode ad Franciscum Josephum quem Rex Hungariae inaugurarent. Pestini 1867.
3. Zur Silberfeier der Silb. Hochzeit Ihren Majestäten Franz Joseph und Elisabeth.
4. Inkle' Steph: Genethlicon Regi Francisco I.o et Carolina Augusta. cum icone. Pestini 1835.
5. Francisco I.o Pestini 1807.
6. 8. Dankovszky Gregor.: Bey der Krönung Maria Ludovica Der Königin von Ungarn. (Görögül is). Pressburg 1808.
7. Denecöffy Ladislav: Compliment al Imperatrice Maria Louise Regie de Hongrie. Salutatio Regiae. Posonii 1808.
8½ Pellet Josephus: Elegia Lugubris Francisci Josephi I. in Sorimi sui in Metropoli Regni adventus Memoriam. Pestini 1852.
9. Pernitsch Adolf: Glückwünsche zur Feier des 60 jährigen Jubil. Sr. k.k. Hoheit Erzherzog Albrecht. Wien.
10. Do Gedenkblatt zur Vermählung-Feier der Prinzen Otto v Oestreich und Maria Josefa von Sachsen. Wien 1886.
11. Do Gedenkblatt zur Vermählung-Feier des Erzherzogs Carl Stefan. Wien 1886.
12 Do Nachruf an verstorbene Erzherzogin Maria Theresia Beatrix. Wien 1886.

13. Alexandro Rudnay Expeditoratus officium feliciter novi anni auspicium precantur. (MNM) Budae 1821.
14. Örömének Rudnay Primásnak nikor Bibornokká lett. (Sieder Fábiántól) Esztergom 1829.
15. Balás Theophilus: Vota Alex. Rudnay dum purpuram romanam recipit. Strigonii 1829.
16. Elenyák Georgius: Ode A. Rudnay dum Agriam inauguratur. Budae 1820.
17. Spew ke A. Rudnay 1820. W Trnave.
18. Rozmlúvání Pastýrow ked A: Rudnay k swému Biskupstwu přistupal 1820. V Trnave.
19. Verse A. Rudnay 1820. W Trnave.
20. J. I. (Juszics Ignác): Kopácsy József hg. Primásnak Ódaliras. Esztergom 1809.
21. Pobozny Zwres: Ode Sr Primati I. Kopácsy 1839. Pestini.
22. Ponori Thewrewk József: Hálaöntedése Kopácsy I. Primás születésnapjai 1845. Posony.
23. Balás Theophil: Ujabb hangok Kopácsy I. Primás hamvai felett 1847. Esztergom.
24. Vota Primati I. Scitovszky. Cassoviae 1849.
25. Citi Pána I. Scitovszky. 1850.
26. Örömland Scitovszky I. bibornoki méltósága megüléskor. Esztergomi v. Benedek r. 1853.
27. Carmen Lauribus I. Scitovszky a Clero Oppidano 1856.
28 ½ Sárvárry Andreas: Vota pia in Memoriam Coronationis XX. Papae Pii IX. 1865.
28. " " Memoriam ad inaugurationem Seminarii S. Stephani Strigoniensis 1865.
29. " " Multei felen Okt. 15. midőn Scitovszky I. az esztergomi Agostonyi Kápt. főtisztté 1865.
29 ½. Ecloga. Cardinali I. Scitovszky.
30. Buday Josephus: Ode Laudibus I. Simor dum gubernium Archiep. capessered. — Posonii 1867.
31. Ode Laudibus I. Simor dum in Purpuratorum S.R.E. senatum adlectus esset a Senin. Alumnis Pesth. 1873.
32. Buday Jos.: Novus jubilus sive Laudibus I. Simor dum purpura sacra ornaretur. Strigonii 1874.
33. Joan. Korán: Ode occasione I. jubilaei 1875 celebrati I. Simor Cardinali. — Nitriae.
34. Vigasági ünnepély Simor I. bibornok 50 éves áldozári jubileumára. th. tanéli főigyrun. N. Szombatban.
35. Carmen Sapphicum Josepho Ca Battyán et Eppo Colocensi decantatum a Collegio Reformator. Budissae 1780.
36. Carmen Josepho C. a Battyán Gymnas. Bistricense 1780. Bistriciae.
37. Szegedy Ernestus: Carmen Laudibus Stephi Ladislai Pyrker Eppi M. Varad. quum munus suum adiret. 1869. Pesth.
38. Ode Laudibus Georgii Schopper Eppi Posnaviensis dum consecraretur 1872. a Collegio Sapientiae Viennae
39. Páky Ede: Örömhangok Meskényi Gyula szatmári püspöki székfoglalásakor. 1888.
40. Ode Laudibus Julii Meskényi Eppi Szatmár. dum consecraretur a Conv. Soc. Jesu 1888.
41. Rosty Kálmán: Az örök visszhangja Meskényi Gyula szatmári püsp. főtisztelésekor. Kalocsa 1888.
42. Örvendezés B. Perén Imre N. Szombat nevenapjára. N. Szombat 1818.
43. Buday Jos.: Vestigal venerationis Duo Jos. Burgath dum in Eppum consecrarentur. Tyrnaviae.
44. Budavárry Josephus: Ode Laudibus Stephani Majer Eppi, dum opus scriptor Annum 50 jubilans ageret. Strigonii.
45. Inscriptiones Mobimentum Arcis Strigoniensi 1824.
46. Ponori Thewrewk József: Epigrammák az esztergami új egyházr. 1856.
47. Ney Ferencz: Udvard sz. ünnepélyére óda 1860. Pest.
48. Anyos Pálnak a bpesti egyetem 1780ban: ujjáalakításakor megjelent Köszeménye. — Pest 1880.
49. Zur Feier der gold. Hochzeit Ignaz und Therese Gerstle. Wien 1885.
50. Komáromy József: Álom a Valóság, a bpesti I Ker. Polgárok megnyitásán Köszemény.
51. Petro Clementi Mangez Missionario jubilanti 1875. Spalato.
52. Vajkovszky tiszteletet a gondviselésnek Esztergomnak a Tűzvészből 200-dik születési emlékezet. 1883.
53. Vrábely Georg. advocatus salutat Primatem per P. Seredini sub prandio 1868. (MNM.)
54. Oromasticon Josepho Rendek Canonico Strigonii 1874. (MNM.)
55. Csimer Georg. officialis militaris. Aleinus Fedivirum Flora et Bonna auctor Jos. Rendek. Tata (MNM.)
56. Pauli Szabó Canonici Strigoniensis. Saeculo 19no denati Carmina. (MNM.).

MAGYAR E.M.K.

MEMORIA

PRAETERITORUM XVIII. SECULORUM

A GLORIOSO MARTYRIO

SS. PETRI & PAULI

APOSTOLORUM

GUBERNANTE

SANCTAM ECCLESIAM CATHOLICAM

[illegible]TISSIMO PAPA PIO NONO

GRANDI REIPUBLICAE CHRISTIANAE

LUMINE ET COLUMINE

A SCHOLIS PIIS

PROVINCIAE HUNGARIAE ET TRANSILVANIAE

REPETITA

III. CALENDAS JULIAS

MDCCCLXVII.

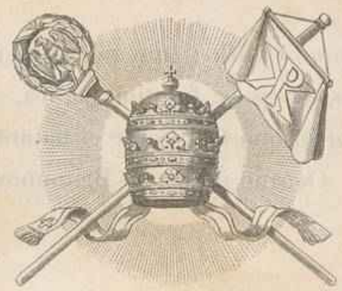
PESTINI.

TYPIS JOSEPHI KERTÉSZ.

1867.

Tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam,
et portae inferi non praevalebunt adversus eam.

Matth. 16, 18

Aeterna caelis vincula colligant
Romam, suos quid dinumeret dies
Annosve? mundi quam perenne
Esse decus voluere Divi!

Futura quondam Christiadum gregi
Turris salutis, nomen in ultimas
Latura terras, alta septem
Collibus haec domitrix resedit

Orbis, tropaeis inclyta, iuraque
Legesque victis ponere gentibus
Adsueta, sceptro quas potenti
Imperium tenuit Latinum.

Ferax virorum, quos bene Martiae
Claravit artis cognitio, sibi
Nutare fecit, quod stupescas,
Et Rhodopen et amoena Tempe

Laurosque Cynthi; tum pharetris graves
Parthos, et ipsos, fulmina bellica,
Poenosque Gallosque et natantes
Oceano undisono Britannos

Unis revinxit legibus, et locis
Divisa iunxit, collaque ferrea
Inflexit usu, barbarorum
Perdomitos cohibens lacertos.

Sic Roma, mundi facta caput, Patrum
Virtute magna maxima creverat,
Ac iura terris atque apertis
Aequoribus dabat ampliora.

Et firma stabant iura, quoad scyphus
Parcas adesset faginus ad dapes;
Quando voluptas, a Sabinis
Et Gabiis procul acta, prisca et

Verenda Romae limina nesciit;
Quando Camilli et Fabricii graves
Rempublicam rexere mores,
Scipiadumque animosa virtus.

Inversa rerum sed facies fuit,
Postquam procaci sustulerant caput
Nisu nefandus luxus, audax
Impietas scelerumque turma.

Furebat aevum turbine et horridis
Dirum procellis, templaque candidae
Mox Faustitatis, tetra turba,
Multiplices subiere pestes.

Perdives haec Urbs ipsa sibi viam
Stravit, paratam per vetitum nefas,
Declive qua ferretur, uno
Praecipiti ruitura casu.

Sed verus orbis, qui pater est, Deus,
Qui regna et urbes et mare temperat,
Divosque mortalesque turbas
Imperio regit unus aequo,

Misertus orbis, ne male perderet,
Quam gestat, altae mentis imaginem,
Fatoque tristi caederetur
Victima nil miserantis Orci:

Subvertit ultor, quae malefida mens
Humana, rerum ludicra imagine
Delusa, falsorum deorum
Ipsa sibi simulacra finxit;

Iovis rapaces dispulit alites,
Illisque signum substituens crucis,
Immane probrum, iam regentum
Esse decus voluit coronis.

O crux! ave, spes unica principum,
Et subditorum sola beata sors,
Quae pacis aeternae virentem
Terrigenis dederas olivam.

Per te propago Numinis unica,
Palma decorus, scandit ad aethera,
Imbresque fundit gratiarum
Mellifluos, Acheronte clauso.

Per te salutis lumen ad Indicas
Dimisit oras, atque potens suae
Praecepta doctrinae secutis
Sidereas reseravit arces.

Amplexus est te, dogmata quem sui
Fassum magistri nec genus hoc necis,
Nec vultus instantis tyranni
Insolito quatiunt pavore.

Tormenta durus ferre vel ultima
Ardore veri, propositum minis
Obvertit, atroci Nerone
Fortior, indocilisque flecti.

Terroris expers, cedere nescius
Petri a petra non immerito trahit
Insigne nomen, grande semper
Sedibus et Stygiis tremendum.

Doctoris alter nomine gentium
Illustris, altae flamma scientiae,
Qui regna per diversa Christum
Transtulerat, vehemens ut Eurus:

Quanquam sciebat, cum socio simul
Quae se maneret sors; tamen haud secus
Ac laureatos Sulla fasces
Ipse necis petiit securim.

Super praealta tamque adamantina
Petra resistet Christiadum cohors
Cunctis procellis, firma in aevum
Consolidataque sempiternum.

Aeterna caelis vincula colligant
Romam, suos quid dinumeret dies
Annosve? mundi quam perenne
Esse decus voluere Divi.

Emericus Szepesi,
e Scholis Piis.

BIBLIOTHE... E.M.I...

2

ODE

AD

SACRATISSIMAM MAIESTATEM

FRANCISCUM JOSEPHUM

AUSTRIAE IMPERATOREM

QUUM

RITU SOLLEMNI ET STATO

REX HUNGARORUM

APOSTOLICUS

BUDAE INAUGURARETUR

A SCHOLIS PIIS

PROVINCIAE HUNGARIAE ET TRANSILVANIAE

SEXTO IDUS IUNIAS

MDCCCLXVII.

PESTINI,
TYPIS GUSTAVI EMICH, ACADEMIAE SCIENTIARUM HUNGARICAE TYPOGRAPHI.
1867.

Audiet cives acuisse ferrum,
Quo graves Persae melius perirent,
Audiet pugnas, vitio parentum
Rara, iuventus.

Horat. Carm. Libr. I. Ode 2

BIBLIOTHECA E.M. STRIGON

Ingens praealtis emicuit Tuis,
Auguste Caesar! sidus honoribus,
Dum laureata fronte Divi
Iam Stephani diadema tollis.

Crevere primis temporibus Tibi
Lauri, coronae, laudis adorea,
Quum cera mollis fingerere
Tot populis columen futurus.

Crevere tunc spes Hunniadum, Tibi
Quum iuniori, Concilio Patrum
Gratum locuto, dulciora
Melle fluunt Asiana verba.

Mens alta rebus nata perarduis,
Cor, subditorum cura cui salus,
Nil praeter excelsum et salubre
A tenero meditantur ungui.

Formidoloso fata sed omine,
Quandoque saevo laeta negotio,
Ludo insolenti praestitutis
Consiliis truculenter obstant.

Dum Tu benigna temperie tuos
Beare pergis pacis et artibus;
Bellona vesanusque Mavors
Praecipiti rapiuntur aestu.

Odere pacem iam senio gravem,
Caecoque versant tempora turbine;
Omni quod Europa vigebat,
Cardinibus removent vetustis.

Foeda reducunt in chaos absonum
Orbem figura, terribilis cohors!
Nec sceptra regalesque vultus
Respiciunt, nec asyla legum.

Vires novato foedere viribus
Gentesque iungis gentibus integras;
Heu! mille queis artes nocendi,
Dissociant animos Erines.

Iam Mars cruentum stringit acinacem,
Pingues amico sanguine lividus
Portendit enses, plumbeoque
Undat agros populosque nimbo.

Sat esse saevitum in sua viscera
Mones natantes sanguine Gorgonas,
Orco appropinguantes hianti,
Ni tumidas moderentur iras.

Tamen tremendum classica personant:
Ferrum propinguo mergere pectore;
Quum, voce nequidquam monente,
Gorgoneum fodis ipse monstrum.

Ira ut corusci corruerat Iovis
Audax Gigantum, quum peteret deos,
Stirps: concitatas sic catervas
Imperio subigis potenti.

* * *

Pax, sive malis, triste silentium,
Pax ipsa bello deterior subit:
Attrita lugent iura fractis
Nobilibus proceres remisti;

Ipsique cives, indocili iugum
Collo trahentes, questibus omnia
Complent, nefandum fulminantes:
Ferrea nunc rediisse secla.

Squalebat omnis tunc facies; pari
Tot corda marcent languida vulnere:
Gens Hungarorum magna, Daci,
Romulidae, Croataeque et Austrii.

Ferale carmen fregerat aethera,
Nunc ars periti docta Machaonis,
Nunc fortiores herbae opus sunt,
Auribus ingeminans supremis.

Primis opem fers, sanguine quos Tibi
Sors vinxit Austriis, sed sine proximae
Cura sororis, quae iacebat
Disparibus nimis usta votis.

Aurata quamvis vincula Te ligent,
Praepes Vienna Te Tibi surripis,
Quo Te aequitatis portat ardor,
Iustitiae meliorque flamma.

Deliberata iam raperis via,
Cursuque pernix tendis ad Hungaros,
Artis coronandus tropaeis,
Saucia qua medicere corda.

Gens omnis omni se glomerans loco,
Inter rigatas uberibus genas
Guttis, rosarum fundit imbrem,
Et liquidum tonat ore: Salve

Spes Hungarorum, Vindobonae salus!
Tui Te anhelis iniice brachiis,
Tu condolendae cerne Gentis
Pectora, tot temerata plagis.

Sunt verba grandi grandia pondere,
Quae mente Caesar clauserat intima
Hac sede multo digniore
Quam memori statuenda cedro.

* * *

Prodesse multis prima potentiae
Et summa laus est; propria sed Dei
Prodesse cunctis; nec minores
Caelicolas manet iste splendor.

Reges (inhalat spiritus) hoc habent
Commune Divis, credita quod sibi,
Cura fideli, iure, lege
Regna beent, populosque multos.

Mox Caesar aequus, non sine numine:
„Cur non precanti pronior affluam
Genti, sereno demque ab alto
Purpureos radiare soles?

Cur non nitescat Iustitiae forum,
Et stet vetustis legibus hic honos
Per rura et urbes, curque priscum
Tempora non redeant in aurum?

Iam fetus Ister nectare, Carpati
Manent nivosi iam iuga balsamis,
Visatque campos alma flavis
Usque Ceres redimita culmis.

Adeste, fidens Hunniadum genus,
Quosquos avitae gloria praedicat
Virtutis, invicti vigilque
Imperii studium serenat.

Fas esto vobis consiliantibus
Verum tueri tum patriae decus,
Tum colligatis celsa Iusti
Moenia constituisse regnis.

Vos, Martiali corpora spiritu,
Devota pectus forte periculis
Opponere, et, quando vocat res,
Per medias properare flammas,

Vos vos feraces consilii boni,
Et promovenda ad publica commoda
Natos Solones, et fideles
Austriadum Pyladas probate.“

* * *

Confusa rerum sicuti semina
Rudesque moles principio Deus
Digessit aeternus, regitque
Omnibus haec sapienter horis:

Prudentiae sic numine percita
Gens Hungarorum cum Patriae Patre
Aenigma solvunt iuris, aequas
Ad Themidis revocando lances.

Iam fas et aequi prisca severitas
Candorque morum iam rutilantium
Curru quadrigarum beato
Pannoniam repetunt Olympo.

His illigatur Iustitiae comes
Stellata frontem prospera Faustitas,
Et iuncta pompae Sanctionis
Pragmaticae rediviva secla.

Spectatis, an quis sit Genius poli
Venturus oris? iam diademate
Sacrata Franciscus Josephus
Tempora stat redimitus almo,

Equoque fertur, qui generosus et
Gemmis coruscus flectitur aureis
Spumans lupatis, igneos dum
Spirat anhelitibus dracones.

Sessore tanto rite superbior
Clivum efferatur vincere regium:
Rex unde formidanda iactet
Hostibus undique Gentis arma.

„Et iam quaternos vibrat in angulos
Clivo repostus, more Patrum sacro,
Ensem, haud inani regna signo,
Vaticinor, sibi destinabit.“

Stent gloriosi propitio Deo
Rex Hungarorum, Natioque Hungara!
Dent iura, leges, sempiternam
Dent sociis populis salutem.

Emericus Szepesi,
e Scholis Piis.

BIBLIOTHECA E.M. STERCZ

3

Ein flliegend Blatt

Zur Jubelfeier der silbernen Hochzeit
Ihrer Kaiserlichen und Königlichen Majestäten,
FRANZ JOSEPH und ELISABETH
unserer Allergnädigsten Förderer und
Protectores
vom
Festwagen der allezeit getreuen und ehrsamen
Buchdruckerzunft herabgeweht am fünfundzwanzigsten Tage
des Ostermonats im Jahre des Herrn Achtzehnhundert
siebzig und neun.

VIELDIE Herrn und Frauen zart,
Ihr Festgenossen, dicht geschaart,
Nun wendet Euer Aug' und Gunst
Auf uns Meister und Jünger der Buchdruckerkunst!
Wir sind gewohnt, zu allen Zeiten
Der Menschheit kühn voranzuschreiten;
Heut haben wir uns hintangesetzt
Und denken, das Beste kommt oft zuletzt. —
Was unser Wagen hat aufgeladen,
Sind Früchte von des KAISERS Gnaden:
Schaut hier den mächt'gen Bau der Presse,
Der Geisterschmiede Feueresse;
Zu lichter Gluth ist sie entfacht,
Seit sie der Kaiser FREI gemacht!

Er selbst ist unsrer Kunst verwandt:
Er zeichnete mit sichrer Hand,
Als er in seinen jungen Jahren
In's fremde Land ist ausgefahren,
Viel Steindruckbilder, wir haben sie noch
Und halten sie werth und schätzen sie hoch;
Wie drängte um sie sich der jubelnde Trupp,
Als jüngst wir sie zeigten im „Graphischen Club“
Und RUDOLPH, seinen erlauchten Sohn,
Den rechnen wir ganz zu den Unsern schon!
Nicht brauchen wir länger forschend zu fragen
Nach seinem kühnlichen Wetten und Wagen;
Er hat's uns geschildert schwarz auf weiss,
—Gleich Theuerdank, der Ehren Preis—
Wie fern in's Ungarland er schiffte,
Den Aar zu erlegen, den König der Lüfte,
Und wie er sich labt in Wald und Flur
An dem Trunk aus Gottes freier Natur!
Solch edles Thun erfreut uns bass,
Wir wollen es preisen ohn' Unterlass.

Und nun noch ein prophetisch Wort!
Wir sehen schon am gleichen Ort
Nach nochmals fünfundzwanzig Jahren
Die Presse wieder des Weges fahren;
Dann weht fürwahr von dieser Statt
Nicht nur ein einzeln fliegend Blatt:
Aus tausend emsig bewegten Händen
Wird reich man unsere Gaben spenden,
Und Blätter und Blättchen, klein und gross,
Fallen gleich Blüthen Euch in den Schoss;
Da droben aber, im Silberhaar,
Thront unser geliebtes Kaiserpaar,
Und brausend schallt es zur doppelten Feier:
FRANZ JOSEPH hoch, der Presse Befreier!

Genethliacon

AUGUSTISSIMO REGI

FRANCISCO PRIMO

nec non

Dilectissimae Consorti Ejus

CAROLINÆ AUGUSTÆ

SIC faVstI VIVVnt ReglnI DVo LVMIna CLara;
Vt stVDIVM paCIs VIgeat bInIqVe CorVsCent.

in juge pietatis ac venerationis

MONUMENTUM

[redacted]

Auctore et Compositore

STEPHANO ANKLÉ

I Tabulæ Regiæ Judicis

Jurato-Notario

Diebus 8. et 12. Februarii 1835 oblatum.

Dum me Daedaleae stimulant molimina mentis,
Regalis versu psallere Facta Throni.
Austriadumque atavi Sceptri fulgore decoram
Stirpem, promeritis concelebrare modis.
Blandior ipse quidem prima mihi fronte facetus,
Dignis me REGI posse litare metris.
At si Cecropia donet me Gloria svada,
Aut tribuas undas Fons Aganippe sacras.
Incassum! Audaces Solii inter limina adhaerent
Regalis, passus; mens quoque vana stupet.
Ac ut praecipiti, dum corruit Icarus axe,
Attentans propius cernere Plaustra Poli.
Nil minus ipsa Camoena in vili cespitat alga,
Barbyta muta silent, fissa cicuta jacet.
Reddere quum casso tentat conamine Laudes,
Sive TUAS o REX! seu CAROLINA TUAS.
Virtutum Laudes inquam, et Sacra Stemmata VESTRA, et
Nomen Apostolico sangvine Utrumque datum.
Attamen a coeptis vereor deflectere Musis;
Lactor enim VESTRAE spe bonitatis ovans.
Immodicis igitur parce ausibus Inclite Caesar,
Ac humiles facili protege corde preces.
Aspera ridebo saevae tunc vulnera sortis,
Tunc celeres volvet compta Thalia rotas.
Castalis unda dabit fervoris plurima signa,
Vocalique strepent conscia tesqua chely.
Flectiminor precor o! Regalia pectora Votis;
Et praebete mihi jus, Lituisque locum. —
Ut taceam FRANCISCE invitus cetera; primum est:
Justitiae Studium, et Religionis amor.
Sollicitudo Viris dare praemia Marte coruscis,
Tum constans Regni pax, populique salus.
Haec Tibi devoto assiduo versantur in ore,
His desideriis intima sensa foves.
Es FRANCISCE pius PRINCEPS! clemens, sapiensque;
Consilio magnus, Judicioque gravis.
Ecclesiae Sanctae Matris sacra, firma perennat
Ancora Principe TE! Schisma, dolique silent.
Princeps tranquilli TU Justitiarie Regni,
Largiris meritis, ac moderaris opes.
TU vero in miseros PRINCEPS AUGUSTA, Benigna!
Hyblaeo es merito condecoranda thymo.
Idaliis comenda rosis TUA Tempora, et oris,
Octaeae par est gratia tanta Deae.
Tangit egenorum Tua, commiseratio summa
Viscera, pronaque fers balsama laetitiae.
Denique permultas alias Monumenta loquuntur
Praeclaras dotes, splendida Facta, notas.

Si juvat historicas percurrere mente tabellas,
Notitiam poterit plena papella dare.
Justitiae fuerit Pylades quis primus in Orbe?
Christiadumque sacri, quis Stator Imperii?
Constantinus erat. Nam multa salubria primus,
Ad Studium Latiae contulit Ecclesiae.
Proximius vero Regem Stephanum veneramur
Plurima Virtutum Facta dedisse pium.
Bistonias armis poterat qui frangere gentes,
Vicit et infestos is probitate Getas.
Virtus ipsius phrygios superasse Daretes
Dicitur, et monstri spicula Tartarei.
Hinc prôut horum: sic rutilans pariter TUA Virtus!
Illustrat totum, qua patet Imperium.
Sic TUA devincit Virtus FRANCISCE Monarchas
Innumeros, dulcis speque quietis alit.
Denique sexcentis aliis missis; nitor Orbis,
Unus es Hunniaci maximus; atque salus
Cuncta gygantaeas procul exsuperare videntur
Vires, AMBORUM grandia Facta simul.
Tramite Virtutum quae perfecistis in almo,
Herculeis gestis, aequiparanda reor.
Sive etenim FRANCISCUM, AUGUSTAM seu CAROLINAM
Cernimus, AMBO Poli clarius axe micant.
Nam veluti primas tenet inter sidera partes
Sol: ita Stirpi Almae (Maxima Taeda) nitent.
Virtutes QUORUM, ipse promulsidis instar amoenas,
Angelus aethereus, cordaque cara fovet. —
Hisce fatiscens iam Virtutum ast Laudibus, ipsam
Natalem cupio, concelebrare Diem.
Gratius hac fateor Vati nil accidit unquam, et
Dulcius, ac hodie plaudere nemo valet.
Eheu forte mihi quoque laeto fulmina, et ignes
Pectus in accensum Vaejovis ipse jacit.
Ardor enim tantus recreat penetralia cordis,
Ut fatear cunctas incaluisse fibras.
Exultans, inquam quatit artus ardor amoris,
Ossibus in calidis quod phlegetonta putem.
Namque datur mihi quae modulandi copia, sane
Transcendit cunctam nomine, reque fidem
O! Lachesis vitae AUGUSTORUM extendito fila,
Inque retardatos duc sine lege chronos.
Vivite donec erit Pallantias aurea olympo, ac
Explicat auricomos nocte silente sinus.
Et certo Virtus etiam post fata nitescet
AMBORUM, Fastos perpetuosque petet.
Crediderim has Virtutes Successoribus almis
Regali in Solio, pro cynosura fore.
O! dum mortali claudentur corpore sensus,
In VOS sincerus, perpetuabit amor.
Vivito ter sospes REGINA AUGUSTA per Annos
Nestoreos; similes ac sine fine Dies!
Natales inquam celebra sine limite Soles!
Id resonant versus, hoc Helicona vovent.
Vive peraeque veges per Secula MAXIME CAESAR!
Rara salus Patriae, Deliciumque TUAE!!!

Fundite de pl**E**no pia Musae C**A**rmina Corn**V**!
Rursus namque nite**T** Lux, Nataliq**U**e . . Die**I**
Arridet Phoebus, dul**C**i sacra **G**argara . sens**V**
Nostrates Reges, t**A**mquam duo L**U**mina . clar**A**
Concelebrare a**R**dent, et tu quoque **S**isyphe . Nume**N**
Ipsum in Vota m**O**ves Divinum; u**T** plurima vivan**T**
Secula Aposto**L**ico creti de s**A**ngvine REGE**S**,
Claripotens Franc**I**scus . . **D**iva cum Carolin**A**,
Utpote utrumque **N**itens felici s**I**dere Nome**N**;
Sacra charismat**A** Vos oh! salvent N**U**minis . alt**I**!

Austriadum excelsae clarissima Gemma Propagis,
Pannonidumque Decus: FRANCISCE! Diespiter Almum
Cum CAROLINA AUGUSTA Quem (proh svavia fata!)
Vinclo Conjugii Sacro — conjunxerat altus;
Sic Tua Natalis f**V**lget Lux, cum CAROLINAE
AUGUSTAE parili, ut popul**I** praecordia sensu
Laetitiae flagrent comm**V**ni, celsaque Pindi
Culmina sacr**A**ti, dulces testentur eidem
Affectus; nam FRA**N**CISCUS, CAROLINAque Consors!
Lumine Virtutum **T**anto, integritateque Vitae
Conspicui, id Regalia Sceptraque jure reposcunt; —
Clare igitur multos o! Stirps Lotharingica in Annos,
Austriacaeque Domus Dignissima vive Propago!
Te FRANCISCE beet Divini Dextra Patroni;
Te CAROLINA Trias Sanctissima servet in Aevum!!!

PESTHINI,
TYPIS TRATTNER-KÁROLYIANIS, in platea dominorum 612.

BIBLIOTHECA E.M. SZEGED

PRINCIPI. INCOMPARABILI. PIO. AVGVSTO. P.P.

FRANCISCO. PRIMO.

AVSTRIO. CAESARI. ET. REGI. APOSTOLICO.
OPTIMO. VNICO.
VTRAQVE. IN. FORTVNA. BELLI. PACISQVE. TEMPORE.
INSOLITAE. VIRTVTIS. ET. RARAE.
AB. INIMICIS. ET. HOSTIBVS. ADORATAE. ETIAM.
FERREO. ET. ADAMANTINO. AERE. CORDA. HABENS. SVBDITORVM.
CINCTVS. INSVPERABILI. IDEO.
SVA. FORTVNA. MAIOR. FORTIS. VT. MARPESIA. CAVTES.
A. THRONO. POSITA. PVRPVRA. ORNATVQVE. POMPAQVE. REGIA.
DIADEMATEQVE. SACRO.
AD. PVLVEREM. SCHOLASTICVM. ET. BALBUTIENTES. VSQVE. SE.
MAIESTATEMQVE. SVAM. DEMITTENTI.
SOLI. VNICO.
PATRI. PATRVM. AVOQVE. NEPOTVM.
GENTIS. SVAE. HVNGARAE. DELICIIS. AMORIBVS.
OCTAVIO. TRAIANO. TITO. VESPASIANO. THEODOSIO. EXTERIS.
CORVINO. LVDOVICO. SIGISMVNDO. FERDINANDO. M. THERESIAE. SVIS.
AEMVLO. VIRTVTIS. FIDELI.
CVM.
SVCCRESCENTEM. PVBEM, PATRIAM. ET. FVTVROS. CIVES. IN. GERMINE.
IOSEPHO. PRINCIPE. FRATRE. PRO. REGE.
MEDIATORE.
COMITE. LVSTRARET. PESTHI. MDCCCVII.
PRO. HOC. EXCELSO. DONO. AETERNAE. NOBIS. MEMORIAE.
DIRECTOR. GYMNASII. PESTHIENSIS. DOCTORES. IVVENTVTIS.
ET. IPSA. PVBES. SCHOLARIS.
PEDIBVS. ADSTRATI. PII. CAESARIS. REGIS. VT. PATRIS. SVI.
TENERRIMO. PIETATIS. SENSV.
DVPLICES. AD. SIDERA. TENELLAS. TENDENTES. PALMAS.
NVMENQVE. DEPRECANTVR. LITATVRI.
VT.
AVGVSTVM. PATREM. ET. TANTVM. PATREM.
TER. FELICEM. TER. TRANQVILLVM. TER. VEGETVM.
CVM.
CELSA. STIRPE. SVA. ET. DOMO. AETERNA. AVSTRIACA.
NVMEN. OPTIMVM. AD. VLTIMAM. AETATEM. SECVLORVM.
IN. ABNEPOTIBVS. PERENNARE. FACIAT. PER. OMNE.
AEVVM.

Et spes, et ratio Studiorum in Caesare tantum,
Solus enim nostras hac tempestate Camaenas
Respexit! — — Iuvenalis - - S. VII.

6 56 A. N. 2.

Εἰς

ΤΟ ΣΤΕΦΕΙΝ ΤΗΝ ΤΗΣ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΝ

ΜΑΡΙΑΝ ΛΟΥΔΟΦΙΚΗΝ

τὴν τῆς Αὐστριαδος ἡγεμονίδα.

Bey

der Krönung

Ihrer Majestät

der

Kaiserin von Oesterreich

Maria Ludovika

zur

Königin von Ungarn.

Von

Gregor Alois Dankovsky

Professor der griechischen Sprache und Literatur an der königl. Akademie zu Preßburg.

Preßburg 1808,

Gedruckt bey Georg Aloys Belnay.

Und aus der Willkühr tratt der Wille,
Der Mensch mit der Vernunft, der freye Mensch, hervor,
Der Wildniß gleich, die sich vor ihm in eine stille,
Sanft aufgeblühte Flur verlor.
Da ward das Recht. Es stieg empor zum Throne;
Wie ein Gewissen, sprachs zum Volke dort herab,
Und die Vernunft gebot. Sie war es, die die Krone
Der Majestät, dem Rechte gab.

C. A. Tiedge's Urania 6. Gesang. 78 — 85. v.

Ἐυθροδακτυλ' ἠοῖ, χαίρων
σκιωδέων των τη νυκτι σκεπωμενων
ἐξυβρισαν παθ', ὡς καλη ἐηγερου τοτε
τους μελυχροτα ἀκηκοσι σους
σκοτος σπερχουσ' ἐξ ἀγρους μορφωσ'
ὁ τω βιαι μαχησατ' ἀλληλους,
ὁ δ' ἀσθλος ἀκριτος πεπεθ' ἀλους!

Des Tages Schöpferin, entschwebend
Der Schattenflur der grausen Nacht,
Wie herrlich, lächelnd und belebend
Erwachtest du in deiner Pracht,
Als du mit einem milden Strahle
Das Dunkel brachst im düstern Thale,
Wo Kraft und Kraft zusammenstritt,
Wo im Gewirr die Unschuld litt.

Νεφος πισσωδες εὐλιας χυτον φλογας
ἐξ οὐρανου κρημαμενον δομους
ἐμορμυλωττεν' ἀπαντων, τοπῳ
ἐν τῳδε ηγε καλα και ἡμερα
ἐλαμψαν, εὐδεκωσεν' ἀληκτοις
φαεσφορους δε σου βλαστης παγχρυσου
κλαδους συν ἑρπουσ' ἐκ του τιον
ὀρῳ μαχον περουγε νυξ κακη.

Und über dem ein Pechgewitter
Verderbensflammen gießend, lag,
Wo nie dem nächtlichen Gezitter
Entküsset ward ein holder Tag.
O kaum entrieselt deinem Schimmer
Ein mildes liebliches Gestimm—
Du zieht mit blutigem Geschoß
Die Schwärze aus des Thales Schooß.

και ὁ χαος των ἑωιων χερσιων
ἐλλαξεν εἰς πεδιον ἀνθεων
ἡ, τη ἡδυσμενη κλιμβωσαμενη,
και ἡσυχ' ἀνεστηθη ἐκ του
φοβητρου. Γαληνιασας δε του
θυμου ἀπο μυριων καρδιων
λαιμων τε μεγ ἡδ' αὐδη·
Ἐπιλεγομεν τινα βασιλεα,
ηγεισθω το της ἀδικιας ἀντειχυμα!

Die Wüste wird zu Blumenauen,
Sie schwimmen hin in Wonneduft,
Und Ruh enthebet sich dem Grauen,
Des stillen Geistes Stimme ruft
Aus tausend Herzen, tausend Kehlen:
„Wir wollen einen König wählen,
Es stehe auf die Scheidewand
Des Unrechts und des Rechts im Land!"

Λεγ', τοθ' ὡς ἐκ τινος πηγης
ἀνεβλυζε ἡ ἐλευθερια τοις ἐν στηθεσι
περιβρομητη τω καλῳ φωτι,
αὐτη δ' ἐιτεν' ἐχυεν μεγα
προς τας ἁπασας συμβορας·
τους γαρ βροτους τιθησι ὁ βασιλευς
ἐλευθερους, ἀπλος μεν βαδιζει
ἡ ἀρετη τοθ', ἡ δε κακη ἀθεσμια
κτοηθεισα φοβειται τον της ἀρετης
ποτιον ὠπα.

Vernunft? da sprang wie eine Quelle
Die Freyheit in dem Busen auf,
Und sie umfloß die schönste Helle,
Das Pfand für jeden Zeitenlauf;
Denn durch den König wird man freyer,
Die Tugend wandelt ohne Schleyer;
Das scheue Laster bebt zurück,
Und flieht der Tugend hehren Blick.

Ἀλλ' ὁ της Οὐγγαριας λαος μεγας
ἀκτινοτος ἐπ' αει ὠν θαλλωσσουσι
εὐδαιμων ἐν τῃ εὐδιᾳ
χαιρων ἐπι τῳ της Αὐστριας σκηπτρῳ,
ὡς ηρας ἐν καθαρῳ μεθυ
τα κλυδωνια περι την ῥοδωνιαν
περιαλειβεται οὐτω μεν
το αἱμα αὐτου ἐν τοις στηθεσι
τοις μεγαλοφρονεσσι.

So blickt der Strahl in höchster Fülle
Auf Ungarns edle Nation,
Sie wogt, wie auf des Meeres Stille,
Dahin beglückt durch Oestreichs Thron.
Es rieselt, wie am Rosenhügel
Die Welle in dem reinsten Spiegel,
Ihr edles Blut in edler Brust,
Der Großmuth und der That bewußt.

Ἀρτι ὁ εὐδαιμων αὐτου ἱπτευτο
ἀποπτερυσσομενος μετα πειρᾳ
Ζεφυρου ἐπι του της Ἀστραιας βωμου
προς την της Αὐστριαδος σεμνοτητα.
Στας προ του βασιλειου θρονου
ἐλαθη και το ἱερον στεφος ἐδειξε,
ὁ ἐκ παλαιου δοξα του λαου ἐτυχε·

Erst schwang ihr Genius den Flügel,
Und wallte hin an Zefors Hand
Sich nahend zu Asträens Hügel,
Zur Majestät in Oestreichs Land.
Er neigt' sich vor dem Königsthrone,
Und wies hin auf die heilge Krone,
Die seit dem grauen Alterthum
Verblieb des grossen Volkes Ruhm.

Das

τὸ δ' ἐπος διαπεσσε το των ὑδεντων ἐρεπς
ἐκ του κατωθεν θυμου ἐβλαστε
ὡς ἡως ἀκραιφνες ὀν
και ἀρτι ὀυλιτου ὑποκρισεως·
Ὑψιστε βασιλευ, ὁ ἰὐδεμιων ἐιπε,
ὁ της Οὐγγαριας λαος ἐκλεκτος
την σην ἀκουσαι σεμνην στιφειν
μ' ἐστειλε προς τον σον θρονον.

Das Wort, das seinem Mund entwehte,
Quoll aus des Herzens tiefstem Kern,
Rein war es, wie die Morgenröthe,
Vom niedern Heucheltone fern:
„Erhabner König! kindlich Sehnen
„Der Gattin Majestät zu krönen
„Belebet Ungarns Nation,
„Sie sendet mich vor deinen Thron."

Ὁ νηπιος μην ἰεται της μητρος,
αὐτης ἐμε το φιλον χαριεν τε
βλεμμα ἐν ὀλβιον ἐθηκε.
Ποῦ δ' ἐστι βελτιον, ἡ ἐπι των της
μητρος κολπων; ὁ φιλος θιλος
τῳ ἀνθινῳ ὑσματι χεωμενος
ἐλπιζει καλα πεδια.

„Der Säugling fühlt ein wonnig Streben
„Nach seiner Mutter in der Brust,
„Die Liebe giebt ihm neues Leben;
„Ein jeder Blick von ihr ist Lust.
„Wo ist so wohl, wie in dem Schooße
„Der Mutter ist? Da schwebt der Sproße
„Im sanften Blüthenregen nur
„Ihm lacht der Hofnung schöne Flur."

Ὡς ἐιπων εἰδε χαριν τιν βασιλειῳ ἐμματι
ἀμφιχουμενην, ὁτι Οὐγγαριας λαος
εὐ'χεται τον βασιλη' εὐτυχοντα.
Νυν δε της καλης ἡμερας διαλαμψασης
αἰθερι πορφυρειῳ ὁ βωμος ἐστι
ἐστολισμενος, και οἱ ἀγγελοι
σημερον ἀκολουθουσι.

Er sprachs; man sah die Huld aufblühen
Von Innen in des Königs Blick,
Daß Ungarns edle Herzen glühen
Für Franzens stetes Wohl und Glück.
Der grosse Tag ist aufgegangen,
Der Weihaltar ist überhangen
Mit ätherischem Purpurroth;
Heut stehn die Engel zu Geboth.

Τις ἐμε ἀγγελος τῳ εἰδει καλλιστη
MARIA βασιλεια της Οὐγγαριας ἐσεται.
Τα δε παντες εὐτυχιας μεσοι
οἱ της Οὐγγαριας υἱες αἰσθανονται·
ἡ ἐμε μητροφιλια ἐκ της ἀγαθοφυιας
ἐπιγιγεται, οἱ δ' Οὐγγροι ἀγαθυνονται.

Ein Engel in der schönsten Hülle,
Marie, wird Ungarns Königin;
Dieß Glück empfind't in seiner Fülle
Nur Ungarns edler Kindessinn;
Denn nur dem unverderbten Triebe
Entkeimt die Kraft für Mutterliebe
In Ungarns Herzen fließt es hell,
Und rein wie in dem Felsenquell.

Ἀρα ἡλικοπις MARIA βλεπει
ἡδυγελως της σεμνοτητης ἡλικωζουσης.
Παντες τουτο καλλος σεβομενοι
εἰπουσι· χρονος ἐστω ὁ της
MARIAΣ βιος, ὀλβοφορος τε
τῳ διατριβει βασιλει! Ταυτα δ' ἐυχομενος
ὁ λαος πεπτωκε μελος.

Mariens Blick entlächelt Milde,
Die Majestät wird liebevoll;
Man bringt dem herrlichen Gebilde
Der allertiefsten Achtung Zoll.
Maria soll recht lange leben,
Des besten Königs Glück erheben,
Dieß wünscht des Ungars edle Brust,
In diesem Wunsche fühlt er Lust.

7 SL A n°2

COMPLIMENT.

Á SA SACRÉE MAJESTÉ L'IMPÉRATRICE

MARIE LOUISE,

REINE DE HONGRIE, ET BOHEME ETC.

PAR

LE COMTE LADISLAS DESSEÖFFY,
DE CSERNEK ET TARKO,
CHANOINE DE LA CATHEDRALE DE TOUL, EXAMINATEUR SYNODAL DU DIOCESE.

SALUTATIO

SUAE SACRAE MAJESTATIS IMPERATRICIS

MARIAE LUDOVICAE

REGINAE HUNGARIAE ET BOHEMIAE ETC.

PER

COMITEM LADISLAUM DESSEÖFFY
DE CSERNEK ET TARKO,
CANONICUM CATHEDRALIS TULLENSIS, DIOECESIS EXAMINATOREM SYNODALEM

POSONII VII. SEPTEMBRIS MDCCCVIII.

Typis Georgii Aloysii Belnay.

Madame!

Si la Vertu descendait du Ciel sur la terre, si Elle se montrait jalouse d'assurer son empire sur tous les coeurs, elle emprunterait sans doute tous les traits qui pourraient lui concilier le respect et l'amour des mortels. Son nom annoncerait l'éclat de son origine et ses augustes destinées; Elle se placerait sur le Trône; Elle porterait sur son front l'innocence et la candeur de Son ame; La douce et tendre Sensibilité serait peinte dans ses regards; Les Graces toûchantes de son jeune âge prêteraient un nouveau charme à ses actions et à ses discours; Ses jours purs et sereins comme Son cœur, s'écouleraient au sein du Calme et de la paix, que la Vertu seule peut promettre et donner. Indifférente aux honneurs et aux plaisirs qui environnent le Trône; Elle n'y placerait point son bonheur: Elle en trouverait un plus réel dans les charmes de l'amitié et de la bienfaisance. Elle épurerait au feu sacré de la Religion ce que tant de qualités precieuses auraient pu conserver de profane; Sa seule ambition serait de rendre son pouvoir utile à l'indigence et au malheur; Sa seule inquiétude de ne pouvoir dérober le secret de sa vie à l'admiration publique; et dans ce moment même où Sa modestie ne lui permet pas de fixer ses regards sur Sa propre image, elle ajoute, sans le vouloir, un nouveau trait de conformité entre le tableau et le modéle.

Augusta Domina!

Si Virtus descenderet e caelo in terram, si illa eam curam sibi esse ostenderet, ut imperium in omnium corda consequatur; profecto illa assumeret, quidquid ei amorem mortalium conciliare posset. Nomen ejus splendorem originis suae, et Augustos fines suos annunciaret. Conscenderet ea Thronum; fronte sua gereret innocentiam, et Candorem animae suae: svavis ac tenera sensibilitas in ejus adspectu picta conspiceretur; Gratia Juvenilis ejus aetatis novas inderet illecebras ejus gestibus, ejus sermoni. Dies ejus puri, ac sereni, sicut cor ejus, fluerent in pace, ac tranquillitate, id quod sola Virtus praestare potest. Quoad honores, et voluptates, quae Thronum circumdare consveverunt, indifferens, in his illa non collocaret suam felicitatem: majorem inveniret in illecebris amicitiae et Beneficentiae. Sacro Religionis igne purificaret, quidquid tantae tamque pretiosae qualitates profani retinuissent. Omnis ejus ambitio in eo consisteret, ut potentia sua succurrat indigentiae, et infortunio; omnis ejus inquietudo, non posse Secreta Vitae suae subtrahere admirationi publicae; et eo ipso hoc momento, ubi ejus modestia non admittit, ut obtutus suos in propriam suam effigiem vertat, invita etiam novum adjicit ductum Conformitatis inter Simulacrum, ac prototypon.

8 56 A.m.2.

Εἰς

ΤΟ ΣΤΕΦΕΙΝ ΤΗΝ ΤΗΣ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΝ

ΜΑΡΙΑΝ ΛΟΥΔΟΦΙΚΗΝ

τὴν τῆς Αὐστριάδος ἡγεμονίδα.

Bey

der Krönung

Ihrer Majestät

der

Kaiserin von Oesterreich

Maria Ludovika

zur

Königin von Ungarn.

Von

Gregor Alois Dankovsky

Professor der griechischen Sprache und Literatur an der königl. Akademie zu Preßburg.

Preßburg 1808,

Gedruckt bey Georg Alops Belnay.

Und aus der Willkühr trakt der Wille,
Der Mensch mit der Vernunft, der freye Mensch, hervor,
Der Wildniß gleich, die sich vor ihm in eine stille,
Sanft aufgeblühte Flur verlor.
Da ward das Recht. Es stieg empor zum Throne;
Wie ein Gewissen, sprachs zum Volke dort herab,
Und die Vernunft gebot. Sie war es, die die Krone
Der Majestät, dem Rechte gab.

C. A. Tiedge's Urania 6. Gesang. 73 — 85. V.

Ἐμοὶ θεοδακτὲ' κοὶ, χώρων
σκιωδέων τῶν τη νυκτὶ σκεπομένων
ἐξελεξασα πόθ', ὡς καλὴ ἔγεν τοτὲ
τοις μελυχδεσι ἀκτισασι σοις
σκοτος σπεχουσ' ἐξ ἀγνιας μορφεος
ἐς τη βιαι μιχησασ' ἀλληλοις,
ὁ δ' ἀσθλος ἀκριτος πεπολθ' ἁλους!

Νεφος πεσουδες οὐλοις χυτο φλογμις
ἐξ οὐρανου κεκμωμενον θυμους
ἐμορμολυττεθ' ἁπαντοθι, τοτῳ
ἐν τοιδε νυξ καλας ταις ἡμεραις
ἐλαμψεν εὐδιποτ' ἀνθρωποις.
Φεγγεος δε σου βαιτεντος πικχυσιν
κελαινος σου ξεφεσιν ἐκ του των
ἐρων μυχου πεφυγε νυξ κακη,

και ὁ χαρος την ἑωυτου χρεσιαν
ἠλλαξεν εἰς πεδιον ἀνθεων
ἐ' τη ἡδυσμιν κολυβωντον,
και ἡσυχ' ἀνεστηθε ἐκ του
φρενησιν. Γιλιγιστωντες δε του
θυμου ἀπο μυριων κεφδων
λιμμων τε μετ ἠθ' αὐδη·
Ἐπιλεγωμεν τιαα βασιλια,
ηγιεσθω το της ἀδικιας ἀκτιτιχτημα!

Λογ', τοθ' ὡς ἐκ τινος πηγης
ἀνεβλυζε ἡ ἐλευθερια τοις ἐν στηθεσσι
περιβλυμενη τω καλῳ φωτι,
κυτη δ' ἰσχυτ' ἐχυρον μεγα
προς τας ἁπασας συμφορας·
τους γαρ βροτους τιθησι ὁ βασιλευς
ἐλευθερους, ἀτεπλος μετ βαδιζει
ἡ ἀρετη τοθ', ἡ δε κακη ἀθεσμια
πτοηθισα φοβεται του τας ἀρετας
ποτνιον ὠπα.

Ἀλλ' ὁ της Οὐγγαριας λαος μεγας
ἀκτινοτος ἐτ' ἀει ὠν θαλασσεται
εὐδαιμων ἐν τῃ εὐδιῃ
χαιρων ἐπι τῳ της Αὐστριας σκηπτρῳ,
ὡς γαρ ἐν καθαρῳ μεθυρῳ
τα ὑδατια περι την ῥοδωνιαν
περικλινδεται οὑτω βεει
το αἱμα αὐτου ἐν τοις στηθεσσι
τοις μεγαλοφρουεσσι.

Ἀρτι ὁ εὐδαιμων αὐτου ἱκκετο
ἀποκτεινοσσομενος μετα πολυς
Ζεφυρου ἐπι του της Ἀστραιας θωκου
προς την της Αὐστριαδος σεμνοτητα.
Στας πρ του βασιλειου θρονου
ἐκλινθη και το ἱερον στερος ἐδειξε,
ὁ ἐκ παλαιου δοξα του λαου ἐτυχε·

Des Tages Schöpferin, entschwebend
Der Schattenflur der grausen Nacht,
Wie herrlich, lächelnd und belebend
Erwachtest du in deiner Pracht,
Als du mit einem milden Strahle
Das Dunkel brachst im düstern Thale,
Wo Kraft und Kraft zusammenstritt,
Wo im Gewirr die Unschuld litt.

Und über dem ein Pechgewitter
Verderbensflammen gießend, lag,
Wo nie dem nächtlichen Gezitter
Entküsset ward ein holder Tag.
O kaum entrieselt deinem Schimmer
Ein mildes liebliches Gestimmer,
Da zieht mit blutigem Geschoß
Die Schwärze aus des Thales Schooß.

Die Wüste wird zu Blumenauen,
Sie schwimmen hin in Wonneduft,
Und Ruh enthebet sich dem Grauen,
Des stillen Geistes Stimme ruft
Aus tausend Herzen, tausend Kehlen:
„Wir wollen einen König wählen,
Es stehe auf die Scheidewand
Des Unrechts und des Rechts im Land!“

Vernunft! da sprang wie eine Quelle
Die Freyheit in dem Busen auf,
Und sie umfloß die schönste Helle,
Das Pfand für jeden Zeitenlauf;
Denn durch den König wird man freyer;
Die Tugend wandelt ohne Schleyer;
Das scheue Laster bebt zurück,
Und flieht der Tugend hehren Blick.

So blickt der Strahl in höchster Fülle
Auf Ungarns edle Nation,
Sie wogt, wie auf des Meeres Stille,
Dahin beglückt durch Oestreichs Thron.
Es rieselt, wie am Rosenhügel
Die Welle in dem reinsten Spiegel,
Ihr edles Blut in edler Brust,
Der Großmuth und der That bewußt.

Erst schwang ihr Genius den Flügel,
Und wallte hin an Zeiors Hand
Sich nahend zu Asträens Hügel,
Zur Majestät in Oestreichs Land.
Er neigt' sich vor dem Königsthrone,
Und wies hin auf die heilge Krone,
Die seit dem grauen Alterthum
Verblieb des grossen Volkes Ruhm.

Das

το δ' ἐπος διαπεπτε τε των ὀδοντων ἐρεις
ἐκ του κατω θυμου ἐβλαστε
ὡς ἡως ἀκραιβρις ὁν
και αὐτου δουλειου ὑποκρισιους·
Τψισθε βασιλευ, ὁ ἐυδαιμων εἰπε,
ὁ της Οὐγγαριας λαος λιλαιμενος
την σην ἀκουειν σεμνην στεφην
μ' ἐστειλε προς τον σον θρονον.

Das Wort, das seinem Mund entwehte,
Quoll aus des Herzens tiefstem Kern,
Rein war es, wie die Morgenröthe,
Vom niedern Heucheltone fern:
„Erhabner König! kindlich Sehnen
„Der Gattin Majestät zu krönen
„Belebet Ungarns Nation,
„Sie sendet mich vor deinen Thron."

Ὁ νηπιος μην ἐσται της μητρος·
αὐτης γαρ το φιλον χαριεν τε
βλεμμα νεον ὀλβιον ἐθηκε.
Που δ' ἐστι βελτιον, ἡ ἐζι τον της
μητρος κολπον; ὁ φιλος θαλος
τω ἀιθριω ὑσμινι χρωμενος
ἐλπιζει καλα πεδια.

„Der Säugling fühlt ein wonnig Streben
„Nach seiner Mutter in der Brust,
„Die Liebe giebt ihm neues Leben;
„Ein jeder Blick von ihr ist Lust.
„Wo ist so wohl, wie in dem Schooße
„Der Mutter ist? Da schwebt der Sproße
„Im sanften Blüthenregen nur
„Ihm lacht der Hofnung schöne Flur."

Ὡς εἰπων εἰδε χαριν τω βασιλειω ἐμματι
ἀμφιχουμενην, ὁτι Οὐγγαριας λαος
ευ'χεται τον βασιλη' εὐτυχουντα.
Νυν δε της καλης ἡμερας διαλαμψασης
αἰθερι πορφυρειω ὁ βωμος ἐστι
ἐστιλισμενος, και οἱ ἀγγελοι
σημερον ἀκολουθουσι.

Er sprachs; man sah die Huld aufblühen
Von Innen in des Königs Blick,
Daß Ungarns edle Herzen glühen
Für Franzens stetes Wohl und Glück.
Der grosse Tag ist aufgegangen,
Der Weihaltar ist überhangen
Mit ätherischem Purpurroth;
Heut stehn die Engel zu Geboth.

Τις γαρ ἀγγελος τω εἰδει καλλιστη
ΜΑΡΙΑ βασιλεια της Οὐγγαριας ἐγειρεται.
Τω δε ταυτης εὐτυχης μοιρα
οἱ της Οὐγγαριας ὑιες αἰσθανονται·
ἡ γαρ μητροφιλια ἐκ της ἀγαθοφυιας
ἐκγιγνεται, οἱ δ' Οὐγγαροι ἀγαθυνονται

Ein Engel in der schönsten Hülle,
Marie, wird Ungarns Königin;
Dieß Glück empfind't in seiner Fülle
Nur Ungarns edler Kindessinn;
Denn nur dem unverderbten Triebe
Entkeimt die Kraft für Mutterliebe
In Ungarns Herzen fließt es hell,
Und rein wie in dem Felsenquell.

Ἀρα γλαυκωπις ΜΑΡΙΑ βλεπει
ἡδυγελως της σεμνοτητος γλυκαζουσης.
Παντες τουτο καλλος σεβομενοι
εἰπουσι· χρονος ἐστω ὁ της
ΜΑΡΙΑΣ βιος, ὀλβοφορος τε
πω διατελει βασιλει! Ταυτα δ' ἐυχομενος
ὁ λαος τερπεται μαλα.

Marions Blick entlächelt Milde,
Die Majestät wird liebevoll;
Man bringt dem herrlichen Gebilde
Der allertiefsten Achtung Zoll.
Maria soll recht lange leben,
Des besten Königs Glück erheben,
Dieß wünscht des Ungars edle Brust,
In diesem Wunsche fühlt er Lust.

8 1/2

ELEGIA

HONORIBUS AUGUSTISSIMI

FRANCISCI JOSEPHI I.

AUSTRIAE IMPERATORIS

APOSTOLICI REGIS HUNGARIAE,

BOHEMIAE, LOMBARDIAE-VENETIARUM, GALICIAE, LODOMERIAE, ILLYRICI,

ARCHI-DUCIS AUSTRIAE &c. &c.

IN PERENNEM AUSPICATISSIMI PRIMI SUI

IN METROPOLI REGNI ADVENTUS MEMORIAM

DEVOTISSIME

A CLERO CURATO DISTRICTUS BUDA-PESTIENSIS

DICATA.

PESTINI. 1852.

TYPIS EMICH-EISENFELSIANIS.

Tu nostras audis inter convexa locas
Sydera, sollicito, quas damus, o, preces.

Ovid. l. 4. Eleg. 9.

Pannonidum Musae! plausus resonate per auras,
Suavius ut quondam nunc peramoena sonent!
Quae salsis crevit lacrymis funesta cupressus,
Exanimis jam nunc sicca resecta jacet!
Copia quid populi? celebres arcusve triumphi?
Campanae clangor? carbasa picta volunt?
Quid tribuumque, notent tenerae et vexilla juventae?
Curve cruces? mitrae cur rutilantque sacrae?
Parcite! quid miro cordis jactaminor oestro?
Caesar adest! gentis gloria summa suae.
Justum ergo est fratres! magno ut celebretur honore,
In fastis Patriae laeta vocanda dies!
Sed quid agam? sitientem candida Musa relinquis!
Deserti certo dein ut arena necet!
Fors haeres? de fonte leves Helicone fluente, et
Castalio tenuem, quod juvet, amne lyram.
En! Musae veniunt, properant de vertice Pindi,
Tangendo simili pollice fila lyrae:

BIBLIOTHECA E.M.

„Ut quid alis crassas in pectore homuncio curas?
Voce perexili gaudia, vota canes?
Intima quo tendunt, metiuntur Numina libra,
Atque minus pondus suppleat arctus amor.“
Rumpe moras **Auguste!** ergo, **Tibi** brachia nati
Diducunt; venias! desideratus ades.
Spes genti sine spe, fugit irrevocabile tempus,
Et gustat vitae commoda nulla suae.
Ad ripas moeret contrita doloribus aetas,
Nec magis ad tumulum Praefica flere potest.
Saxa peroptatum repetunt et ubique **Parentem**,
Quave valent tantum voce ciere, vocant.
Caesaris hi gemitus jam nunc pia pectora flectunt,
Decidit natos moxque videre suos.
Mane erat; atque sagax almi moderator Olympi
Adjuvat egressum, et nuncia fama venit.
Fama haec jucundos collegit in agmina cives,
Hac nunquam motus major in urbe fuit.
Dulcia panduntur laborantis gaudia linguae,
De muris, aeque ac turribus aera sonant.
Acceleratque viam **Caesar**, delatus ab Istro,
Propitiisque Diis anchora jacta cadit.
Istrograni Pius **Antistes** vix Caesarem avebat
Nomine gentis, mox fertur in aëra sonus:
„Vive Salus Patriae! spes o fidissima, nostrae!
O Salve! Salve! **Caesar** amatus, ave!“
Vox fuit haec populi, summorum haec vota fuere;
O **Rex** ante **Tuum** suscipe vota Thronum!
Pax, sincerus amor, pietas et gloria, candor
Regis Apostolici stipat utrumque latus.

Nobilium meritus comitatur et ordo coruscus,
Corda quibus sua plebs jungere laeta cupit.
Voto, oculis, graditur quocunque, sequuntur **Euntem**,
Laetitiasque pii pectoris ima dabant.
Nec satis est vidisse semel, redeuntque moventque;
Caesaris ora diu cernere quisque cupit.
In trabe stans juvenisque senexque acuebat ocellos,
Lassatos puduit tardius ire pedes.
Arma viam occludunt, puppi finduntur et undae,
Miles spumantis froena retardat equi.
Et cives, studiosa cohors sua signa ferebant,
Quilibet **Augustum** plaudit adesse **Patrem.**
Ecce venit **Caesar!** gentis quem gloria portat,
Aethera qui niveo lucida findit equo.
Sic tandem Phoebus post nubila gratior exit;
Exultans pulso corque rigore calet. —
Ecce venit! petreae Budae jam culmina scandit;
Culmine sed celso, **Celsior Ipse** nitet.
Ergo agite! ornantes violis fragrantibus aedes;
Lecta pudica ferat dona puella **Patri.**
Vosve **Patris** nati! lauro vos cingite Regis,
Qua studuit **Marci** cingere **Roma**, caput!
Ingrediens arcem, cordis solamina quaerit,
Exorans summi Numina sancta Poli.
Exoptat pacem pro **Se**, populique salute,
Qua mundus magna ex parte carere solet. —
Insolita haec, ego dum tacito sub pectore volvo:
Excidit ex oculis guttula forte meis.
Nunc jam: quid Pater et Natus? quid et ardor eorum?
Hoc noctu tota librat, agitque die.

Conscia plebs ex quo stillet dilectio fonte,
Omnis ad sacratum vult properare Thronum.
Qui **Sibi** vix vitam, sed natis, Patris adinstar
Vivit, et ardentes excipit aure preces.
Aere hic languentem, madido sub stramine, turbam
Adjuvat, et miseris millia quinque tulit.
Ac ubi spinosum quadriennia rudera vimen
Ambit, ibi iam iam pulchrius urget opus.
Sumit nunc sapidum panem sub pacis oliva,
Membra colonus jam lassus adusta fovet.
Vota litat populus, fervet devotio ad aras,
Pro **Summo Terrae Principe** thura crepant.
Sancta et ovat Mater, **Sponsi**, rediviva, triumpho,
Quem coluisse pedes **Regis**, et acta docent. —
Tempus adest, facies quo iam mutantur acerbae,
Quaelibet et roseas induit ore genas.
Illice sub fidibus ludit sua in arte magister,
Suave virique canunt, ut philomela, melos.
Petra repercussos retulit de vertice Budae,
Dulcius ut quondam, turba novena, sonos.
Par passu hic lento graditur, par subsilit altum,
Sic licet et proprio vivere velle suo.
Luctantur pueri pugnis, properarat et alter
E trabis effigiem cuspide ferre **Patris.**
Vixque trophaea tulit, iam vox ferebatur in auras;
Vivat **Franciscus!** gloria! spes! et amor!
Obruimur factis. — Nec opus concinnere laudes
Factis, quasquas sub corde notavit amor.
Facta, in se quae non moritura per ora perennant :
Sunt, quae constantis praemia laudis habent. —

Restat adhuc tenui referamus carmine vota,
Cordis ut ardentis symbola grata **Patri :**
„Larga Dei **Augustum** servet benedictio **Regem!**
Vivat pro populi prosperitate Sui!
Aeternum **Caesar!** regimen **Tibi** pandat honorem!
Te Regnante! sacer stet sine fine Thronus!“
Ter laetare! Vale! — Memori sub pectore porta
Constanter gentem, quae cupit esse **Tua.**
Nostra Fides : Quocunque ferat sors, ibimus una;
Spes, Charites : **Dei et in Regis amore mori.**

Cecinit
Josephus Pellet
Cooperator Budae
ad S. Annam.

BIBLIOTECA E.M. CLUJ

Oesterreichische Herzens-Glückwünsche

zur Feier des

sechzigjährigen Dienst-Jubiläums

Seiner k. k. Hoheit des General-Inspectors des Heeres

Feldmarschall Erzherzog Albrecht

Helden von Mortara, Novara und Custozza.

Die Trommel ruft so laut, so laut,
Es schmettert der Trompetenschall:
Soldaten auf! der Morgen graut,
Der Jubeltag des Feldmarschall.

Laßt flattern in des Sturmeswind,
Das Banner, unsern Doppelaar',
Zeig' heut', daß du ein Oesterreich-Kind
Zur Helden Ehr, stets treu in Stunde der Gefahr.

Heil dem Führer! er ist groß,
Er, der an der Spitze steht,
Fürchtend nicht des Feind's Geschoß,
Kühn und muthig den Sieg erspäht.

Er führte Euch mit sicherer Hand
Zum Ruhme und zur Ehre;
Tausend Dank! ruft heut das Vaterland
Dem Helden zu, den Gott uns gab, zur Feindes Wehre.

In Reih' und Glied steht Mann an Mann
Es weh'n die Fahnen, glitzen die Gewehre,
Adjutanten sprengen fort und an:
Präsentirt! der Marschall kommt, Ihm gilt die Ehre.

Die Volkshymne tönt, und Jubelschall;
Was ist dem erhabenen Bilde gleich?
Der Kaiser kommt und sein Marschall
Den' treu ergeben sein Oesterreich!

Und überall tönt Jubelschall,
Aus Hütte bis zum Throne:
Für unsern tapf'ren Feldmarschall
Den Schirmer Oesterreichs Krone.

Hoch Oesterreich! Hoch Oesterreich!
Was ist denn deiner Treue gleich?
Kämpf'st du mit einig' Sinn und fester Hand,
Für Kaiser, Gott und Vaterland.

Wenn die Trommel ruft so laut, so laut,
Und schmettert der Trompetenschall
Der Marschall ruft: Auf Gott vertraut!
Kommt Oesterreich's Söhn' aus Berg und Thal!

Hoch Oesterreich! Hoch Oesterreich!
Was ist dann deiner Stärke gleich?
Dem Rufe folgt: „Vorwärts voran!"
Und Jeder stellet seinen Mann.

Rudolf Pernitsch,
Wien, IV., Schäffergasse 8.

Zum Jubelfest

des ruhm- und siegreichen Feldmarschalls

Erzherzog Albrecht.

Von den Heldensöhnen Oesterreichs, welche während der neueren und neuesten Kriegsperiode den Kaiserthron mit hohem Geiste, treuem Herzen und tapferem Arme kräftig schirmten, reiht sich an die Würdigsten in Oesterreichs Ruhmeshalle Seine k. k. Hoheit der Feldmarschall Erzherzog Albrecht. Der Sieger von Gravellone, Novara und Custozza erfreut sich der allgemeinsten, lebhaftesten Sympathien des ganzen Reiches. Er übt das schwere Amt eines General-Inspectors mit erfahrungsreicher Umsicht aus. Um das persönliche Wohl der Truppen zu fördern, rief er Muster-Institutionen in's Leben, deren Fonds ausgiebige Hilfe mittellosen Offizieren gewähren; und die Künste fanden an Ihm stets ihren liebenswürdigsten Förderer.

Albrecht, Erzherzog von Oesterreich, königlicher Prinz von Ungarn und Böhmen, wurde am 3. August 1817 zu Wien geboren und war der erstgeborne Sohn des Siegers von Aspern, Erzherzog Karl. Neigung und Talent für den kriegerischen Beruf entwickelten sich schon frühzeitig in ihm mit unverkennbarer Entschiedenheit als väterliches, Erbe. Im Jahre 1830 wurde er vom Kaiser Franz I. zum Obersten und Inhaber des Infanterie-Regiments Graf Bellegarde ernannt, im Jahre 1839 zu dem Kürassierregimente Baron Mengen Nr. 4 übersetzt und in demselben Jahre vom Kaiser Nikolaus zum Chef des russisch-lithauischen Uhlanenregiments ernannt, im Jahre 1840 zum Generalmajor befördert und im Jahre 1843 zum Feldmarschallieutenant ernannt, 1845 zum kommandirenden General von Oesterreich ob und unter der Enns nebst Salzburg. Am 1. Mai 1844 vermälte er sich mit der so allgeliebten und hochgeehrten Prinzessin Hildegarde Tochter des Königs Ludwig von Baiern.

Der sorgfältigen und umsichtigen Erziehungsweise des Vaters, Erzherzog Karl, hat es Oesterreich zu danken, daß dessen Geist auf die Söhne übergegangen ist. In romantischer Verklärung erscheint uns das jugendliche Heldenthum des frühverstorbenen Erzherzogs Friedrich, des Siegers von Saida, der sich, wie später Erzherzog Maximilian die Vervollkommnung der österreichischen Seemacht zur Lebensaufgabe gemacht hatte. Um die Erhaltung der altberühmten Tüchtigkeit und Trefflichkeit der österreichischen Artillerie machte sich Erzherzog Wilhelm verdient, der zugleich durch Wiederherstellung der sanitären Kriegshilfe des deutschen Ordens ein großes humanitäres Werk geschaffen hat.

In den Kriegen des Jahres 1848 und 49 gegen Piemont zeichnete sich Erzherzog Albrecht durch persönlichen Muth, das Erbtheil seines Hauses, sowie auch durch Aufmunterung, Entschlossenheit und Aneiferung aller Untergebenen, in den Geist der Bewegungen, in vielen Schlachten durch Unerschrockenheit und Umsicht aus. Er bildete mit seiner Division stets die Avantgarde; so bei dem forcirten Uebergange über den Ticino im Gefechte bei Gravellone. Bei dem Angriffe auf Mortara hielt er sich mit seiner Division gegen eine feindliche Uebermacht von mehr als 16.000 Mann und unbedingt sprach ihm der Feldmarschall Graf Radetzky einen Hauptantheil an dem Gelingen der Einnahme von Mortara zu. Eine nicht minder eingreifende That entwickelte der tapfere Prinz in der darauf folgenden Schlacht bei Novara. Derselbe bewies, so hieß es in der Relation des Feldmarschalls Radetzky, an diesem heißen Tage eine bewunderungswürdige Standhaftigkeit und wich nicht einen Schritt aus seiner gefährlichen Stellung zurück. Nur Gerechtigkeit wäre es, diesem Prinzen des Hauses mit dem Theresienorden zu schmücken. Demzufolge sandte der Kaiser dem Erzherzoge Albrecht durch dessen Bruder, den Erzherzog Wilhelm, das Ritterkreuz des Maria Theresien-Ordens, und wie verdient diese Auszeichnung war, bewies später das Ordenskapitel, auf dessen Antrag er das Commandeurkreuz jenes Ordens erhielt. Die ruhmreichen Thaten von Custozza sind noch im frischen Andenken Aller und erfüllen uns mit Hochachtung, Bewunderung und Verehrung für den allseitig geliebten Jubilar, den Helden Feldmarschall Erzherzog Albrecht, für welchen jedes Herz in Oesterreich-Ungarns Gauen warm und freudig den Glückwunsch fühlt:

Hoch unserem tapferen Feldmarschall, dem Helden Erzherzog Albrecht! und schließlich **Glück und Segen dem ganzen Hause Habsburg!**

Verlag von Rudolf Pernitsch.

Druck von H. Greffer, Wien IX.

10

Gedenkblatt

zur

Vermählungs-Feier

zu Dresden am 2. October 1886

Sr. kaiserlichen Hoheit des durchlauchtigsten Prinzen Herrn

Erzherzog Otto von Oesterreich-Ungarn

mit Ihrer königlichen Hoheit der durchlauchtigsten Prinzessin

Maria Josefa von Sachsen,

Tochter Seiner königlichen Hoheit des durchlauchtigsten Prinzen Georg von Sachsen und der verblichenen durchlauchtigsten Gemahlin Prinzessin Maria Anna, Infantin von Portugal.

Nichte Ihrer Majestäten König Albert und Königin Karola von Sachsen.

Motto: Die Sterne, die dort oben wimmeln,
Sind wohl Himmel seliger Lust,
Doch der seligste von allen Himmeln
Das ist der Himmel in der Brust.

Das hohe Brautpaar!

Ein Herzensbund im schönsten Sinne des Wortes wird in Sachsen geschlossen. Erzherzog **Otto** Franz Josef, der Sohn des so allbeliebten, verehrten Herrn Erzherzogs **Carl Ludwig**, ein Neffe Sr. Majestät des Kaisers, wird sich am 2. October 1886 in der Hofkirche zu Dresden, mit der durchlauchtigsten Prinzessin **Maria Josefa**, Tochter des Prinzen Georg von Sachsen, vermählen. Der hohe Bräutigam, Se. kais. Hoheit Herr Erzherzog **Otto**, ist Ritter des Goldenen Vließes; er wurde zu Graz am 21. April 1865 geboren und ist der zweite Sohn des Erzherzogs Carl Ludwig aus dessen zweiter Ehe mit Maria Annunciata, Tochter des Königs beider Sicilien Ferdinand II., welche vor fünfzehn Jahren starb. Der Bräutigam ist um zwei Jahre jünger, als sein ältester Bruder Erzherzog Franz Ferdinand d'Este. Man rühmt seine Charakterfestigkeit, und der ausgeprägte Familiensinn, die angeborene Herzensgüte, ist ein hervorstechender Charakterzug des Prinzen, der mit wahrhaft schwärmerischer Verehrung an seinen hohen Eltern hängt.

Die jugendliche, hohe auserwählte Braut, wird als eine Dame von eigenthümlicher Schönheit geschildert, und ist durch ihre Anmuth und Holdseligkeit eine alle Herzen gewinnende Erscheinung. Die Dresdener Chronik vermag aber auch nicht genug von der so edlen Herzensgüte und Gemüthstiefe der jugendlichen Prinzessin zu erzählen. Einer sorgfältigen Erziehung, namentlich durch ihre unvergeßliche Mutter theilhaftig geworden, haben sich die Geistes- und Herzensanlagen der Prinzessin auf's Schönste entfaltet. Prinzessin Marie Josepha, welche den Titel königliche Hoheit führt, ist am 31. Mai 1867 geboren, also um zwei Jahre jünger als ihr Bräutigam; sie ist das dritte unter sechs Kindern des Prinzen Georg, welcher als einziger Bruder des kinderlosen Königs Albert von Sachsen der sächsische Thronfolger ist. Im deutschen Heere ist Prinz Georg Chef des 12. (sächsischen) Armeecorps. Die vor zwei Jahren verstorbene Mutter der Braut war die Prinzessin Maria Anna, Infantin von Portugal. Es sind nahezu fünfundzwanzig Jahre vergangen, daß einem Mitglied des sächsischen Königshauses die Hochzeitsglocken geläutet und eine fürstliche Vermälungsfeier in der sächsischen Residenz feierlich begangen wurde. Um so größer wird die freudige Theilnahme des Landes sein.

Es ist Thatsache, daß sich die Tugenden, die Seelengröße der Eltern auf Herz und Gemüth der Kinder übertragen, und dieses ist hervorragend bei dem hohen Brautpaar der Fall. Durch diese Ueberzeugung begeistert und beseelt, wenden sich nun auch natürlich alle Herzen in Oesterreich-Ungarn und des gesammten Sachsenvolkes dem hohen Paare zu; darum tönt auch der Laut der Freude von jeder Lippe und wird zum Jubelgruß und Segen für das hohe edle Paar. Möge Gott der Allmächtige stets beschirmen unser so gutes, edles Kaiserhaus! er verleihe Glück und Segen demselben, dies ist der Glückwunsch, welchen tausende von Seelen aus der Tiefe ihres Herzens für **Franz Josef** und **Elisabeth!** und für das hohe Brautpaar, unsern allgeliebten Prinzen Erzherzog **Otto!** und Prinzessin **Maria Josefa!** sowie für unser gesammtes gutes Kaiserhaus! zum Himmel rufen!!!

BIBLIOTHEK E.M.

Zur Vermählungsfeier

am 2. October 1886.

Durch Wolken bricht das gold'ne Licht der Sonne,
Der Dämm'rung Nebelschatten flieh'n dahin,
Damit ein Tag voll hoher, reiner Wonne,
Voll Majestät vermag heut' einzuzieh'n.
Ein Tag, der einem edlen Paare
Des Lebens schönste Hoffnung zeigt,
Das an geweihtem Altare,
Vor Gottes Thron sich liebend neigt.

Gott segne Euch, zieht hin den Weg zum Glücke,
Dort vor Euch glänzt im reinsten Licht das Ziel,
Verschleiert liegt es noch vor Eurem Blicke,
Was Euch bescheert des Lebens Wechselspiel.
Auf den Weg drei kleine Zauberworte,
Sie grüßen Euch mit wunderbarem Laut,
Wenn an des Glückes aufgeschloss'ner Pforte,
Ihr in der Zukunft Dämmerlicht geschaut.

Liebe, Treue, Häuslichkeit.

Liebe.

Mich kennt Ihr wohl, die Himmelskönigin Liebe.
Ich baue meinen Thron auf festem Grund;
Und ob des Lebens Tage hell, ob trübe,
Ich nahe gern und froh zu jeder Stund',
Empor in Gottes Aether dringend,
Mögt Ihr zwei Stämme einer Wurzel sein,
Unlösbar fest in Eins die Zweige schlingend,
Gebt Ihr ein Bild der Liebe hoch und rein.

Treue.

Ich folge stets mit leisen, sichern Schritten
Der Schwester-Königin auf der Lebensbahn;
Ist sie dahin mit flüchtigem Fuß geschritten,
Dann darf ich den Beglückten still mich nah'n.
So sei das „Ja" an des Altares Stufen
Ein Schwur der Liebe unverbrüchlich fest;
Der Gott, den Ihr zum Zeugen angerufen,
Der Herr ist's, der die Seinen nie verläßt.

Häuslichkeit.

Wohl aus des Lebens vielbewegtem Treiben
Zu mir entflieht so gern das Menschenherz;
In meinem Reiche darf es sicher bleiben,
Dort schirm' ich es vor manchem bittern Schmerz.
O, wohl dem Dach, das glücklich mich beschirmet,
Wo mir des Herdes Flamme still geweiht;
Ob draußen auch die Welt voll Sorgen stürmet,
Ich schirm' es treulich dann, die Häuslichkeit.

Herzens- Glück- und Segenswünsche.

Wie gern aus treuem Herzen steigen
Gebet und Wünsche jubelnd heut,
Da in der Jahre flücht'gem Reigen
Ein froher Festtag sich erneut.

Mög' blühen Euch das Glück in allen Zeiten,
Es schirm' Euch Gott bis an das fernste Ziel,
Und segnend mög' er treulich Euch geleiten,
Auch ferner durch des Lebens Wechselspiel.

Nun was wir wünschen, es werde wahr;
Gott verleihe ein silbern' und gold'nes Jubeljahr!
Hoch! Dreimal Hoch dem edlen Paar!!!

Ehrfurchtsvoll gewidmet von
Rudolf Prenitsch,
4. Bez., Schäffergasse Nr. 8.

Gedenkblatt

zur

Vermählungs-Feier

zu Wien, am 28. Februar 1886.

Seiner kaiserlichen Hoheit des durchlauchtigsten Prinzen Herrn

Erzherzogs Carl Stefan

Sohn weiland Seiner k. k. Hoheit des Herrn Erzherzog Carl Ferdinand und Ihrer k. k. Hoheit der durchlauchtigsten Frau Erzherzogin Elisabeth von Oesterreich; Tochter weiland Seiner k. k. Hoheit Erzherzogs Josef, Palatinus von Ungarn

mit der durchlauchtigsten Prinzessin Frau Erzherzogin

Maria Theresia Salvator

Tochter Seiner k. k. Hoheit des durchlauchtigsten Herrn Erzherzogs Carl Salvator, Sohn weiland Leopold II., Großherzog von Toscana, und dessen Gemahlin Maria Immaculata Clementine, Tochter weiland Seiner Majestät des Königs beider Sicilien Ferdinand II.

Es ist Thatsache, daß sich die Tugenden, die Seelengröße der Eltern auf Herz und Gemüth der Kinder übertragen, und dieses ist hervorragend bei dem hohen Brautpaar der Fall. Durch diese Ueberzeugung begeistert und beseelt, wenden sich nun auch natürlich alle Herzen in Oesterreich-Ungarn dem hohen Paare zu; darum tönt auch der Laut der Freude von jeder Lippe und wird zum Jubelgruß und Segen für das hohe edle Paar. Möge Gott der Allmächtige stets beschirmen unser so gutes, edles Kaiserhaus! er verleihe Glück und Segen demselben, dies ist der Glückwunsch, welchen tausende von Seelen aus der Tiefe ihres Herzens für **Franz Josef** und **Elisabeth** und für das hohe Brautpaar, Herrn Erzherzogs **Carl Stefan** und Prinzessin **Maria Theresia Salvator** zum Himmel rufen!!!

Huldigungs-Klänge

zur

Vermählungsfeier am 28. Februar 1886.

Wie gern aus treuen Herzen steigen
Gebet und Wünsche jubelnd heut,
Da in der Jahre flücht'gem Reigen
Ein froher Festtag sich erneut.
Mög' blühen Euch das Glück in allen Zeiten.
Und schirmend Gott treulich Euch geleiten.

Auf diesen Weg drei kleine Zauberworte,
Sie grüßen Euch mit wunderbarem Laut,
Wenn an des Glückes aufgeschloss'ner Pforte
Ihr in der Zukunft Dämmerlicht geschaut,
O denkt an sie, damit in künftigen Stunden
Stets das Geschick gerüstet Euch gefunden.

Liebe, Treue, Häuslichkeit.

Liebe.

Drei Boten sind wir aus des Himmels Veste,
Die sich mit inn'gem Gruße jetzt genaht,
Zu grüßen Euch im Kreis der frohen Gäste
Und auszustreu'n des Wortes gold'ne Saat,
Mich kennt Ihr wohl, die Himmelskön'gin Liebe,
Ich baue meinen Thron auf festen Grund;
Und ob des Lebens Tage hell, ob trübe,
Ich nahe gern und froh zu jeder Stund',
Empor in Gottes Aether dringend,
Möcht Ihr zwei Stämme einer Wurzel sein,
Unlösbar fest in Eins die Zweige schlingend,
Gebt Ihr ein Bild der Liebe hoch und rein.

Treue.

Ich folge stets mit leisen, sichern Schritten
Der Schwester Kön'gin auf der Lebensbahn;
Ist sie dahin auf flücht'gem Fuß geschritten,
Dann darf ich den Beglückten still mich nah'n.
Und wo ich weile, blühet stets auf's Neue
Der Liebe üppig-schöner Blumenflor;
Dann hüt' ich all' die Blüten — ja die Treue
Ruft neue Knospen wieder dann hervor.
So sei das „Ja" an des Altares Stufen
Ein Schwur der Liebe unverbrüchlich fest;
Der Gott, den Ihr zum Zeugen angerufen,
Der Herr ist's, der die Seinen nie verläßt.

Häuslichkeit.

Wohl aus des Lebens vielbewegtem Treiben
Zu mir entfliebt so gern das Menschenherz;
Im meinem Reiche darf es sicher bleiben,
Dort schirm' ich es vor manchem bittern Schmerz.
Wie oft am heim'schen Herd zu neuen Siegen
Erstarkt das Herz, das mich sein Eigen nennt;
Wohl nimmer wird ein Leben unterliegen,
Das meines Wirkens Zauberkräfte kennt.
Im Stillen schaff' ich — wo sich Lieb' und Treue
Vereinigte, zu bau'n den eig'nen Herd,
Da nah' auch ich — mit fleiß'gen Händen streue
Ich reich'res Glück, als jene zwei bescheert.
O wohl dem Dach, das glücklich mich beschirmet,
Wo mir des Herdes Flamme still geweiht;
Ob draußen auch die Welt voll Sorgen stürmet,
Ich schirm' es treulich dann, die Häuslichkeit.

Treue.

Und wo wir nah'n, die Heimat zu erbauen,
Da zieht der reichste Himmelssegen ein;
Und weil wir nah'n, o grüßt uns voll Vertrauen,
Wenn sich Euch Häuslichkeit und Lieb' und Treue weih'n.
Seid denn g l ü c k l i c h — wie wir Euch es gönnen!
Und genießt die ungetrübte Lust:
Was die Himmlischen verleihen können,
Senke endlos sich in Euere Brust!
Euere Liebe möge ewig währen,
Und der Zukunft Tage Euch verklären!

In tiefster Ehrfurcht gewidmet von
Rudolf Pernitsch
Wien, IV., Schäffergasse Nr. 8.

Verlag von Rudolf Pernitsch. Druck von O. Greßler, Wien, IX., Maximilianplatz 10.

12

Nachruf

an Ihre, den 25. März 1886 verblichene kaiserliche und königliche Hoheit

Maria Theresia Beatrix,

Prinzessin Artois, Herzogin von Bordeaux, Gräfin von Chambord, geborene Erzherzogin Oesterreich-Este.

Die edle dahingeschiedene Prinzessin war am 14. Juli 1817 als die älteste Tochter des Herzogs Franz IV. von Modena geboren, am 7. November 1846 per procurationem zu Modena und am 16. November desselben Jahres in Person zu Bruck a. d. M. mit dem Herzog von Bordeaux, Grafen von Chambord, dem Sohne des letzten Dauphins von Frankreich und dem Repräsentanten der königlichen Familien von Frankreich vermählt worden, welcher am 24. August 1883 zu Frohsdorf die Augen schloß. An den beiden hohen Verblichenen hat Frankreich nun ein für das Wohl des Volkes wohlmeinend besorgtes, edles legitimes Herrscherpaar verloren.

Denn nur der von Gott Gesalbte und Auserkorne,
Durch Gottes Allmacht für die Krone Geborne,
Vermag zu leiten der Kräfte vereintes Streben,
Daß selbe zum Segen wirken — zum wahren Leben.

Die Ehe des Grafen und der Gräfin Chambord war kinderlos geblieben und ist mit der Prinzessin Maria Theresia die ältere Linie der Bourbons, die Linie Artois-Bourbon, erloschen. Nach dem Tode des Grafen Chambord traf sie schon Vorkehrungen, um in der Gruft der letzten Bourbonen, im Kloster Castagnavizza bei Görz, an der Seite ihres Gemahls begraben zu werden. Ebendaselbst ruhen Karl X. und die Herzogin von Parma.

Gräfin Chambord war eine wahre Mutter der Armen und die Wohlthaten, welche sie im Stillen mit nimmermüder Hand vertheilt, sind zahllos. Geschmückt mit den edelsten Tugenden, war sie bis zum letzten Athemzuge ein herrliches Vorbild wahrhaft christlicher Frömmigkeit und hochherziger Wohlthätigkeit. Tausende und aber Tausende betrauern den Verlust der hohen Frau, die stets großmüthig bereit war, die Thränen der Armuth zu trocknen und deren Hand immer offen stand, wenn es galt, edle Zwecke zu fördern und den Kummer Derjenigen zu mildern, die hilfesuchend sich an sie gewendet. Wer wie sie gelebt und gewirkt, hat sich die Krone der Unsterblichkeit erworben. Der Tod der Gräfin Chambord wird in unserem Kaiserhause, dem sie durch die Bande des Blutes verknüpft war, schmerzlich empfunden werden. Den Tribut der Verehrung und Liebe aber zollten alle der charakterfesten Prinzessin, der treuen und opfermuthigen Gattin, der edlen hohen Frau

Am Sarge der Gräfin Chambord!

Trauerkunde zieht durchs Land,
Ein Engelsherz nahm sich der Tod als Beute,
Maria Theresia starb in seiner Hand;
Verehrt, geliebt, doch verblichen heute.
Sensenmann, du schreitest ernst und leise,
Ungerührt von Thränen und von Schmerz,
Raubst einen Engel aus dem Armuthskreise,
Brichst so manches edle Herz.
Hörst nicht auf's Gebet von Millionen!
Heilig ist dir ja kein Erdenglück,
Wie in Hütten, so an Fürstenthronen,
Läßt verlassene Waisen du zurück.
Ach, du fragest nicht ob Hoch, ob Nieder,
Wo du eintrittst, bleicher Sensenmann,
Schließen sich die müden Augenlider,
Und grendet ist die Pilgerbahn.
So auch nahmst du grausam ohn' Erbarmen,
In das große Reich der Ewigkeit
Eine Spenderin vieler Tausend Armen,
Eine Mutter der Barmherzigkeit.
Bleich und starr liegt in den Fürstenhallen
Die geliebte und erhabene Frau,
Greise, Jünglinge und Jungfrau'n wallen
Traurig zu der heiligen Leichenschau.
Witwen, Waisen knieen in der Kapelle, —
Jedes Auge opfert thränenvoll
Auf der stillen, gottgeweihten Stelle
Ein Gebet als letzten Liebeszoll.

O Mutterherz! welches große Wort,
Du zogst in schönere, höhere Räume;
Doch im Armuthsstübchen — lebst Du fort;
Warst Schutzengel, — erfülltest Wünsche, Träume!
Doch für immer bist Du uns nicht geschieden,
Nur eine kleine Spanne Zeit;
Dann deckt uns ja Alle hienieden
Das Firmament, — die Sternendecke von Ewigkeit.
Eine Mutter ruht hier im Schoß der Erde,
Auf welche Gott sie rief — einst zum Leben,
Dessen Wille war — daß sie zu Staub wieder werde.
Doch die Hoffnung muß uns neu beleben:
Ein Blick nach dem schönen Azurbogen
In Sternenglanz — oder Sternenschimmer — er soll verkünden,
Daß Alle — die von der Mutter Erde fortgezogen,
Wir ja einst jenseits — wiederfinden.

In tiefster Ehrfurcht gewidmet von
Rudolf Pernitsch,
IV., Schäffergasse 8.

Verlag von Rudolf Pernitsch. — Druck von H. Gresser, Wien. IX., Maximilianplatz 10.

CELSISSIMO PRINCIPI

DOMINO ALEXANDRO DE RUDNA ECCLE-
siae Metropolitanae Strigoniensis Archi Episcopo,
Sacrae Sedis Apostolicae Legato nato, Regni Hungariae
Primati, Summo, et Secretario Cancellario, Ins: Ordinis
Sti Stephani Regis Apostolici Magnae Crucis Equiti, et
ejusdem Ordinis Praelato, S:C:R:et A:M: Actuali Intimo Status,
et ad Exc: Consilium R:L:H: Consiliario, Ecclesiasticae Com=
missionis Praesidi, Comitatus Strigoniensis Perpetuo, et
Supremo Comiti, nec non Excelsae Tabulae Septemviralis
Co-Iudici.

Felix novi Anni Auspicium

precatur.

Excelsi Consilii Regii Littis Myci
Expeditoratus Officium.
Budae die 1ma Januarii Ae 1821.

ÖRÖMÉNEK

MELLYET

Ő

EMINENTIÁJÁNAK

DIVÉK-ÚJFALUSI és RUDNAI

RUDNAY SÁNDOR

ÚRNAK

Ő HERCZEGI FŐ-MÉLTÓSÁGÁNAK

ESZTERGAMI ÉRSEKNEK

MAGYAR ORSZÁG' PRIMÁSÁNAK

SZENT ISTVÁN JELES RENDE

PRÆLÁTUSÁNAK

ÉS NAGY KERESZTES VITÉZÉNEK

A' CSÁSZÁRI KIRÁLYI APOSTOLI FÖLSÉG

VALÓSÁGOS TITKOS STÁTUS TANÁCSOSÁNAK 'S A' T.

MIDŐN

A' SZENTSÉGES

RÓMAI ANYASZENTEGYHÁZ'

CARDINÁLISSÁGA

JELESSÉGEINEK

ÁLTAL VÉTELE UTÁN

BÉCSBŐL JANUÁRIUS HOLNAPBAN M.D.CCC.XXIX.

ESZTERGAMBAN SZERENCSÉSEN MEGÉRKEZNÉK

HÁLÁS SZIVVEL

BEMUTATNI BÁTORKODIK

BEIMEL JÓSEF

CZÁSZÁRI KIRÁLYI PRIVILEGIÁLT ÉS Ő EMINENTIÁJÁNAK KÖNYVNYOMTATÓJA.

MÁSOLAT
A M. N. MÚZEUM
BÉCSI ORSZ.
KÖNYVTÁRÁ

ÖRÖMÉNEK

Ő

EMINENTIÁJÁNAK

DIVÉK-ÚJFALUSI és RUDNAI

RUDNAY SÁNDOR

Ú R N A K

HERCZEGI PŐ-MÉLTÓSÁGÁNAK

en erit unquam
Ille dies, mihi quum liceat TUA dicere facta?

VIRGILIUS *Ecloga VIII.*

HONVÁT ISTVÁN KÖNYVTÁRÁBÓL
M. N. MÚZEUM KÖNYV-TÁRÁBÓL

Éltünknek jelesebb ſzakaſzát énekli Caménám.
Vedd kegyesen daliás versét, oh HERCZEGI PRÍMÁS! —
Új fényed, mellyet Rómából érdemeidre
Szórt áldást oſztó keze a' SZENTSÉGES ATYÁNAK,
Buzdítá lantját nemesebb hangokra fakadni.
Gyáſzbaborult ideink az örök tengerbe merültek,
'S tiſztább hajnalokat látánk már kelni egünkön,
A' mikoron Székedbe ülél, mint Érsek elöſzör,
'S Eſztergam ragyogó súgáraid' hinteni kezdé.
Megſzunt, igy mondánk, dühe már rettenteni Marsnak
Földünkön, most a' jó rendnek régi helyére
Jönnie kell ismét a' kívánt béke' ölében.

* * *

Vége felé a' mult ſzázadnak az emberi nemzet
Romlani kezd egy tájon ugyan, 's nem látja elötte
A' veſzedelmet, mellyt ſzerzett neki büſzke dagálya.
Ám de nem is ſzülhet soha jót, a' féktelen elme.
Minden felfordul, 's gonoſz üll a' jámbor elejbe:
Nincs törvény; veti hányja magát a' durva ſzabadság.
Mérkezik Istennel már a' por-ſzemnyi teremtmény,
Szikra eſzével ama' mélységbe behatni akarván,
Mellytöl elnyeletik, 's amaz égi világnak havára
Tűzvén vak ſzemeit, mellyet csak az Isteni ſzem lát.
Illy eſzeveſztve mi jót kohol a' boldogtalan állat?
Nem fér meg többé mással, ki az éggel is harczol.

Csak barom indulatit kényére követni lehessen,
Nincs más gondja. Ha fülni talál a' búja hevektől,
Csúf gyönyörűségét még új lángokkal hevíti.
És ha az ember-vért ſzomjazza hiénai torka,
Elmegy az ártatlant dühösen kieméſztni vasával.
Nem tiſzteltetik így a' fő az alattavalótól,
Dölyfös egyenlőség' ſzinlett védelme takarja
A' bizonyos veſztet; 's nincs is már hátra egyéb roſz,
Mellyt el nem követett a' bódult elme-hanyatlás
Annál, hogy gonoſzul a' sirba taſzítsa királyát,
Hogy ne legyen gátló félelme sehonnan ezentúl,
'S pártos gondolatit ſzabadon terjeſzſze 's kövesse.
Megleve végre ez is. De ki az, ki boſzulni ne menne
A' ſzentségtelen öldöklést törvényes hadával,
'S meggátolni, nehogy meſzſzebbre terüljön halálos
Mérge az elromlott fajnak, 's több népre ragadjon.
Jó volt a' ſzándék: sőt ſzent; de sokáig hatalmasb
Volt az arany sasnak bús mennyköve, mintsem
Hogy dúló erejét valahogy megtörni lehetne.
A' mi barna sasunk nevet a' mennyköre; mivel nem
Üt soha is fajjába; hanem csak Jánusi kettős
Fejjel nézi, hol a' villám, és minden ütésre
Csattog ſzárnyaival, 's körmét horgaſztja kényen,
'S állhatatos ſzivvel lesi a' zivatarnak enyéſztét.

* * *

E' közben gondos Fejedelmünk 's Attya hazánknak,
A' mikor egy darabig megſzünt a' trombita' hangja,
Hogy kipihenve magát ſzörnyebb riadással ijeſzſzen;
Könnyebbít sorsán a' ſzótlan néma-siketnek
Gyors neveléssel, 's a' fösvény terméſzet' hibája
Már nem ſzül többé akadályt a' csínosodásra.

Látta tovább a' drága Király, hogy bomlik az erkölcs,
Hogy vallástalanabb leſz napról napra az ember;
Gyermeki ſzivben kell, úgymond, elvetni valódi
Magvait a' jónak; 's a' gazt gyomlálni korán kell,
Hogy ki ne ölje bürök se paréj a' gyengike cédrust.
E' végből, mert másként is mindenben igyekſzik
Szent Eleit tellyes ſzándékkal nyomba' követni;
Elſzéljedt rendjét Benedeknek Pannon hegyére
Hivta, 's hazánk' kis polgárit ſzívére kötötte.
Ez nem elég: Csornát, Jáſzót, 's Páſztót is akarta
Fényleni, hogy minden tájékon lenne tanító,
A' ki az erkölcsnek 's tudománynak tüköre lenne.
Nem ſzünnek soha is meg azok, kik nagyra teremnek,
A' nagy tettektől. Már most meg Apostoli lélek
Bojtja Királyunknak ſzívét; és Érseki Széket
Ád a' Püspöknek, 's méltán is, az Egri megyében.
'S Kassán, Szathmárott új Püspökségeket alkot,
Tudván, hogy több ſzem többet lát, 's örzeni könnyebb
A' kissebb csapatokra oſzolt Egyházi tanyákat.
Hogy pedig a' tudomány' közösebb mezejére kerüljön
A' fiatal Papság, Seminárium ok állanak Pesten,
'S Bécsben; hol a' lángabb elmék koſzorúkat aratnak.

* * *

A' dúlók idegen koronákkal játſznak azonban,
És a' nem nékik kéſzített trónusi fényből
Oſztják a' népnek ravaſzúl a' csalfa kegyelmet.
Ugy de csak egy darabig; mert a' vélt Boldog is éri,
Mint keresé, 's meg is érdemlé vég pállyafutását.
'S ennek elestével — mennyit teſz lám egy halandó! —
Minden viſzſzakerül ismét a' régi helyére.

Boldog Hazánk! ha talán még is boldog vagy egéſzen —
Mars' dühe megrengette ugyan falaidnak alapját,
'S kincseid' elrabolá; de kirablani ſzívedet — azt nem
Engedted — Pártulni Magyar Rákosra nem indul.

* * *

Izzó mennyköveit, mellyek még hátra-maradtak,
Szórja a' háborgást ſzerető Bellóna meginten.
Kell Magyar Orſzágnak Primás Batthyáni helyébe.
Ambrus Fő Herczeg vállalja fel, hála az égnek!
Szórja a' hír á' hazánk' terhét, hogy rajta segítsen.
Ámde kevés ideig lehetett e' kincsnek örülnünk.
Tán csak azért fénylett olly nagy ragyogással egünkön
E' nap, hogy elhunytán annál keserűbben epedjünk.

* * *

Mulnak az eſztendők — 's Eſztergam könyre fakadva
Kéri az Égnek Urát: adjon valahára kegyelmet
Látnia keblében, valamint a' hajdani korban,
Tornyait a' nemzet buzgón tiſztelte Sionnak.
És megnyerte miért esdeklett; drága Királyunk,
A' kinek a' ſzívét Isten tetſzésire birja,
Rudnayt hivta ki Erdélyből, és Érseki díſzſzel
Küldte el Eſztergam' kialudt fényére világot
Hinteni, és a' régi Sion kiemelni porából.

* * *

Úgy e mihelyt Székedbe ülél mint Érsek előſzör,
És mint Fő-Páſztor nézted, mint iſznak az élet'
Szent forrásából juhaid'; már éſzrevevéd, hogy
A' gonoſz elrémül, 's a' józan azonnal erőt vesz,

És mindenhol a' hit- 's virtus' záſzlói lobognak.
Éſzrevevéd, hogy az Úr hiveid' ſzaporítja naponként,
És hogy páſztoraid fényes példádra hajulván,
Nyájaikat derekasb 's haſznosb legelőre vezérlik;
Fő gondod leve Eſztergam' könnyére figyelni,
'S a' Magyarok' Sionát, a' mellyt a' durva Töröknek
Gaz dühe nem kímélt, ismét új fényre derítni.
Oh, ha hever valahol még ollyan régeni márvány,
Mellyt a' büſzke pogány porrá nem zúzhata, ah mint
Lágyúl a' könek ſzive majd, ha reája akadván
A' művéſz, 's történetből oda ſzánni találná,
Hol rég a' Mennyeknek Urát sok ſzázadok ólta
Mint Oltár ſzolgálta, 's megint ſzolgálja ezentúl.
Mint bámul; mikor a' Fő Káptolon' éneke zengni
Kezd, 's a' boltozatok' kettőzött hangja megindul.
Mondja tudom, hiveí a' nagy Urnak ſziklának is ád ſzót:
Felső Gondviselés! hányſzor nem rontja le földig
Templomaid' 's más ſzent helyeid' veſzedelmes hevében,
A' mikor embereket boſzſzúl a' gyáva halandó.
'S néha Te ezt elnézni tudod békével az égben
A' nélkül, hogy azért dörögő villámaid' hánynád,
'S engeded, hogy ſzámos ſzázadnak bús moha lepje
A' ſzétſzórt követ, és árván elvetve heverjen. —
Úgy de ki tudta, mi volt mennyben rendelve felőlünk?

* * *

Mind nem elég ez még — Számos kéz fejti azonban
A' márványt, 's gyönyörün nyúlnak fel az oſzlopok, és a'
Síma falak mindég magosabb állásra ſzorulnak.
Herczegi Primásunk az alatt meghivja Posonba
A' Fő- és más Páſztorokat, kik Vele tanácsot

Tartsanak, hogy mint kell a' jót terjeſzteni, és a'
Roſzſzat mindenkép tüsténT gátolni miként kell.
Mind nem elég. Nagy Szombatban kell Káptolon ismét,
Úgymond Ö, a' helyett, melly elment ősi helyére.
A' Goth épületű Templom megſzokta naponként
Csak nem három ſzáz évig viſzhangzani buzgó
Énekléseit a' fényes Papi karnak, 's ezentúl
Illyes díſzétől örökè megfoſztva maradjon?
Nem lehet ez, folytatja ſzavát, és gondjait arra
Mint mindenre, mi jó 's fölséges, kezdte feſzítni;
Hogy pótolja, mit a' Szentegyház veſzte diſzéből. —
Kéſzül a' roppant Templom, 's a' boltozatokkal
Dolgozik immár a' lelkes művéſzi meréſzség.
Milly sok idő, költség, 's elſzánás erre verödni! —
'S ez sem elég — Ismét egy más Templomnak alapját
Ássák a' dolgos kezek, és a' Herczegi Prímás'
Áldását vévén a' talpkő, nem sok időre,
Nagy falakat hord már, Szent Anna, te tiſzteletedre.

* * *

Ám de ki tudná mind azokat rajzolni ſzavakkal,
Mellyeket a' nagyság végett bámulni se győzünk.
Nincs olly ſzép erkölcs, a' melly kebelébe' ne laknék,
Sem pedig olly nagy tett, melly ellankaſztani tudná.
Nem csoda így, hogy tiſzteletét a' Rudnay névnek
Több idegen nemzet' ſzájából hallani, 's tenger'
Partjai sem vetnek gátat, hogy híre ne fusson.
Nem csoda, hogy Szentséges Atyánk méltónak itélte
Tiſzteletes bíbort, mint Cardinálisi fő díſzt
Annyi sok érdemiért Rómából küldeni Néki.

Herczegi Fő-Páſztor! nincs már a' napnak alatta
Több jutalom ſzámodra talán? de ha lenne is, arra
Sem léſz méltatlan; mert a' fő pontra jutottak
Fénylő erkölcsid, mellyeknek ſzárnyain égbe
Kéſz felrepted ugyan; (noha mí a' mennyei végzést
Könnyink' árjaival ſzívből késletni ſzeretnénk)
Ám de halaſztnod kell ez utat, 's több évig imitten
E' földön, mellyen mindég olly haſznosan éltél,
Lenned kell, valamíg fényes tettekre erőd leſz.
Tartson is Istennek jóvolta diſzére hazánknak,
'S minket is áldjon meg legſzentebb jobja Miattad.

* * *

A' miket illy egyenes ſzivvel veve lantra Caménám,
Vedd kegyesen hálám' jeliül oh Herczegi Prímás! —
Új fényed, mellyet Rómából érdemeidre
Szórt áldást oſztó keze a' Szentséges Atyának,
Buzdítá húrját illyes hangokra fakadni.

15

VOTA

EMINENTISSIMO AC REVERENDISSIMO

DOMINO

SANCTAE ROMANAE ECCLESIAE

PRESBYTERO CARDINALI

ALEXANDRO

PRINCIPI

A RUDNA ET DIVÉK-ÚJFALU

METROPOLITANÆ ECCLESIÆ STRIGONIENSIS ARCHI-EPISCOPO, SANCTÆ SEDIS APOSTOLICÆ LEGATO NATO, INCLYTI REGNI HUNGARIÆ PRIMATI, SUMMO ET SECRETARIO CANCELLARIO, INSIGNIS ORDINIS SANCTI STEPHANI R. APOST. PRÆLATO, ET MAG. CRUCIS EQUITI, SACRÆ CÆS. ET REG. APOST. MAJEST. ACTUALI INTIMO STATUS, ET AD EXCELSUM CONSILIUM R. L. H. CONSILIARIO, ECCLESIASTICÆ COMMISSIONIS PRÆSIDI, INCL. COMITATUS STRIGONIENSIS PERPETUO AC SUPREMO COMITI, AC AD EXCELSAM TABULAM SEPTEMVIRALEM CO-JUDICI

DUM

PURPURA ROMANA

VIENNAE RECEPTA

FELIX AD AVITAS SEDES REDIRET

MENSE JANUARIO

M. D. CCC. XXIX.

NUNCUPATA

PER

JOSEPHUM BEIMEL

CAESAREO REGIO PRIVILEGIATUM ET SUAE EMINENTIAE TYPOGRAPHUM ET BIBLIOPOLAM.

Omni nobilior lustro, tibi gloria soli
Contigit, exactum nunquam memorata per aevum.
— — — Te cuncta loquetur
Tellus; Te variis scribent in floribus Horae,
Longaque perpetui ducent in secula fasti.

Cl. Claud. *in Probl. et Olyb. Cons.*

Tanquam corusco Phoebus in aethere,
Emensus alpes molibus arduas,
Furvamque caecae noctis umbram
Luce fugans rutilante, sudas

Late per orbis siderei plagas
Orasque terræ non sociabiles
Quo stat gradu sublimiore
Hoc jubaris mage spargit aurum.

Et vel negatam terrigenis humum,
Ac separatas fluctibus inviis
Urbes renidenti penetrat
Luminis igne cientis aestum:

Sic pene virtus illecebris opum
Spretis, et ævi desidia sui,
Quo sede gaudet celsiore,
Hoc melius nitet intuenti.

Quin et remotis influit auribus,
Celare famam nescia publicam,
Regnisque longinquis clienti
Grata parat Tyrios honores.

Hac pectus ornans Ægide candidum
Princeps verendo Nomine Rudnay!
Fulgore virtutum tuarum
Italicos petis usque fines.

Nec una solum gens pia Pannonum
Te suspicit tot dotibus inclitum.
Tu vel peregrina frequentis
Hesperiae celebrare lingua.

Nae jam Quirini moenia personant,
Quam mentis altae conspicuum decus!
Quam mite cor, quam pectus ardens
Relligionis amore prodas!

Ex corde factus forma gregis, tuum
Salutis auctor, quem dedit in sinum,
Ut ducis ad finem beatum
Ponere par animam pro eodem.

Jam dona largae prodiga dexterae,
Qua Tu jacentem pauperiem levas,
Abstergis ac orbo pupillo
Deciduum ex oculis dolorem

Ceu nota; Romae compita splendidae
Narrant, et orae, qua tacitas Padus
Cum pace labens volvit undas,
Et tumidus rigat arva Tibris.

Hinc universi Christiadum gregis,
Flexo colendus poplite Pontifex,
Tantis refulgentem regendi
Dotibus, et studiis fideles

Intaminatae sangvine victimae
Emtos, micanti murice praemiat;
Plaudente cum Clero triumphis
Plebe tuis, Patriaque tota.

Sublime nomen sic adipiscitur
Spectata virtus, et sequitur virum,
Ut umbra non invita corpus,
Gloria non moritura summum.

Jam perge Princeps, utere splendido
Felix Leonis munere Maximi,
Inter Senatum purpuratum,
Cardineo decoratus ostro.

I, dege sospes deliciis Tui
Honoris, inter vota fidelium
Sincera; dum Te Numen aequum
Sedibus Elysii locarit.

Cecinit

Theophilus Balás, *O. S. B.*
II-dae Hum. Prof.

BIBLIOTHECA E.M. SZEGED

Ode.

16

CELSISSIMO AC REVERENDISSIMO

DOMINO DOMINO

PRINCIPI

ALEXANDRO

RUDNAY

DE EADEM, ET DIVÉK-UJFALU

METROPOLITANAE ECCLESIAE STRIGONIENSIS

ARCHI-EPISCOPO

S. SEDIS APOSTOLICAE LEGATO NATO,

INCLYTI REGNI HUNGARIAE PRIMATI,

SUMMO ET SECRETARIO CANCELLARIO,

S. C. R. A. MAJESTATIS, ACTUALI INTIMO STATUS,

ET AD EXC. CONSILIUM R. L. H. CONSILIARIO, ECCLESIASTICAE

COMMISSIONIS PRAESIDI, I. COMIT. STRIGONIENSIS PERPETUO, AC

SUPREMO COMITI, AC AD EXC. TABULAM SEPTEMVIRALEM

CO-JUDICI.

DUM

PLAUDENTE UNIVERSA HUNGARIA

ARCHI-EPISCOPUS,

ET

SUPREMUS COMES

PROVINCIAE STRIGONIENSIS

INAUGURARETUR

STRIGONII XVII. KAL. JUN. MDCCCXX.

SCHOLAE PIAE

IN HUNGARIA ET TRANSILVANIA.

BUDAE,

TYPIS REGIAE UNIVERSITATIS HUNGARICAE.

Ergo in praealto culmine gloriae
Deliberati munere Caesaris
Sublimis assurgis, Tuorum
Delicium, ter amate RUDNAY!

Qui vita, et usu, et pluribus in dies
Modis renidens, jam modo lucide
Majora resplendescis inter
Lumina, grandius Ipse sidus.

Quem vera Virtus praepetibus ferens
Alis, profundae dux sapientiae,
Rerumque subtilis magistra,
A teneris tacite futuro

Servatum honori fovit, et adjuvans
Adsvetum honesto pectus, et artibus
Bonis, inoffenso volatu
Splendidius dedit auspicatos

Adire Fasces, celsaque Munia,
Et mite summo praesidium loco,
Et principem in Regno Tiaram,
Et quod adhuc superesset usquam.

Frustra benigno jam liquida die
Regis favori quaesieras morari;
Ceu forte qui parvo beatus
Ire mari, sapienter altas

Declinat undas: sed nequeunt sacrae
Arctis morari portubus anchorae;
Tolluntur instanti per aequor
Navigio, penitusque servant

Casus in omnes incolumem ratem.
Sic Tu potenter nil nimia ratus
Virtute, nec longo caduca
Praemia sollicitare voto,

Vicina cum Te Dacia candidis
Accepit ulnis, ceu placido lubens,
Et tutus in portu legebas
Cara Deo, patriaeque lucra.

Et qua patebat Praesuleo sacer
Campus labori, mox pietas calens,
Fidesque sincera, et renasci
Priscus honos, animusque coepit.

Jamque ambulabat plurima pristinis
Virtus in agris, candida Veritas,
Et Pax, et arridens aperto
Gratia, Prosperitasque vultu.

Crevitque virtutum in medio simul
RUDNAIANI Gloria Nominis,
Lateque consvevit per ora
Ire hominum, meritasque laudes.

Jam vitam, et annos incolumi Viro
Precatae et urbes, et socia oppida;
Plausitque, et incessit superbus
Praesule tam sapiente Dacus.

At ille Mundi providus Arbiter,
Qui vidit aequo lumine fulgidum
Armis DIVÉKIUM migrantum
Ex Asia socium Hungarorum

Pede irretorto per variabiles
Ivisse clades, et sibi Pannonum
Legisse terras: nunc serenus
Cernere amat propiore vultu

DIVÉKIANI sangvinis inclitum
Fama Nepotem per sacra Munia
Volare sublimem, per omnes
Nobilium titulos honorum.

Jam gloriosam foedere Regio
Princeps KOHÁRY sustulerat manum,
Deditque gavisis anhelans
Ordinibus Comitem Supremum.

Jamque invocato Numine KÖSZEGHY
Antistes annis, et meritis gravis,
Sacros ALEXANDRO secundis
Praebuit auspiciis amictus.

O tu obsoleti deflua culminis,
Arcisque imago Strigoniae, rude
Vestigium antiqui decoris,
Concipe spem! venit et relictis

Optata rebus tempore gloria,
Magisque splendet jam prope in ultimis
Cultus reflorescens ruinis,
Et veteris rediviva famae

Laus, et vetusti nominis aemuli
Certatim Honores jam referent tibi
Decus, volaturusque firmo
Proposito in tua vota Princeps.

Vides? ut omnis Nobilitas sacram
Implerit urbem? jam geminant fora
Plausus, et exultant plateae
Laetitia, populique turba

Occursat almo sedula Principi,
Visura Regni tam placidum jubar,
Visura mutatis reversum
Sedibus in sua tecta solem.

Jam gloriosis vocibus Hungarus
Praesagit orbis, doctum iterum sibi
Redîsse Pazmanum, redîsse
Conspicuum bonitate Lippay,

Largumque Széchényi, aut animi prope
Majoris Unum non sine Numine,
Qui solus aequaret priores
Strigoniae novus hospes aulae.

Qui cuncta svavi sic regeret manu
Longaevus, optent ut sibi posteri
Redire RUDNAJANA quondam
Tempora, nunc pretiosa nobis.

cecinit :
Georgius Elenyák,
ex iisdem Scholis Piis, AA. LL. et Philos. Doctor Collegiatus, in Regia Scientiarum Vniversitate Pesthiensi Professoris Philosophiae Supplens.

17

Spew

ke Cti

Nagdustognegšého a Wisoceoswikeného

Knižata

Alekšandra

z Rudného, a Diwáckég Nowég-Wsi,

z Božég a Apoštolšké Stolice Milosti

hlawnég Cirkwi Ostrihomšké Arci-Biskupa,

Swatég Stolice Apoštolšké Legáta urobeného, Kragini Uherské Primasa a Nagwisšého Tagného Kancellára, Stolice Ostrihomšté Nagwisšého a Ustawičného Jšpána, Geho Cisarské Králowské a Apoštolšté Gasnosti skutečného tagného Stawu, i pri wisoké Radě Místodržicé Králowšté Uherské Radca, Cirkewné Komisie Praesesa, tak i pri Table ze sedem uradnich Pánow Spolu-Sudca, ze.

k Geho

w Ostrihome

Roku 1820 Dňa 16. Mága

preslawnému w Hodnosť Uwáženú

s naghlbšú Poníženosťú

obetowani.

W Trnawe,
Witlačeni u Gelinek Gána Krst., Cis. Král. privil. a Primatialského Knihtlačára.

Trúchlé ze ſmutních Žále wipuſti Prſ,
A w černorúchích zakalené Čelo,
J Uſta Mračnách Oſtrihomſká
Matko nowim powigaſſi Bleſkem:

Neb Slnko uſ ti ſ Kwitkow, a červenich
Witahnuti Rúž na česanich Koňoch,
A líboparní frkagícich
Rozpenenima Oheň Zubadli

Ščaſní priwážá Deň: we kterém tebe
Twóg Arci-Biſkup, plápolawú čekan
Tužbú, Alekſander, milíma
Na wiſoki ide Krokmi Preſtol.

Gak ſa Mu predni na welikich Prſách
Hodnoſti ſtkwí Pláſť! Gak hlbokég Hlawa
Múdroſti plná Slnku na Zdor
Wencowanú ligotá ſa Žárú!

Gak Mu lahodná z líbo drahima ſa
Uſmíwagícich Čnoſtami Uſt pline
Reč! gak bi pannenſké do Stríbra
Ze ſňahowich Madi tékli Pláſtow.

Neb gak ze ſkalních hrkotawí Potok
Rútil ſa Wrchow; keď Lege Náſilú,
A prepuklíma zhogňen Oblak
Prúdami, hláholiwím pomenſú

Uſ neſtačící Wimola Hoſpodú
Struhám, newerné popreteká Brehi,
A Hrádze ſtrhagíc okolním
Široko panuge hrdo Lúkám.

On dúmiſelnim nad Powahu Sweta
Od Pána wſeckich obdaruwan Wtipem
Nad Miru duſtogné ochotni
Pred ſeba uſ bere Matko Cini!

Twogim za Lónem dáwno Kapitulu
Teſknú, a dlhé zumuwanú trpeť
Wihnanſtwo, na wlaſtné welebná
Preſtawuge Tebe Matko Lóno.

Uſ ag prewelki Wežmi doſahuwať
Po Hwezdi: Kráſú, a bohatima ſa
Pokladmi leſkotať magici
K Podiwu Chrám buduwať začina!

Chrám, w ňemž Dňa dwakrát Geſſeowičowim
Starſi budú Twi zňeť Sinowé Spewem,
A Proſbi wždiplatné ke ſnadnim
Zwrchuwaného Uſám wiſilať.

Zoſtáwagicé eſče Nehodami
Časow donéſlé Ti zahogic Rani,
A Prúhi, uſtidlé horúcú
Rozplameni tuho Srdca Láſkú.

Hognú i Čnoſti priwede Žatwu, i
Zlaté nawráti dáwnowekich Mrawi
Otcow. Na prwém zwiſené zaſ
Miſte ſedeť bude Náboženſtwo.

Miláčka nech len dobrotiwe ſ nami
Skorim nelúčá Nebeſa Odchodem,
A priſtrogen za Stól nenáhlá
K wiwolenim ho uſádkit Hoſtom.

Až rúznowerních Kragni Sinow, kterich
Mnohohlawá zlá zmámila Potwora,
Pod prawdowernú Oſtrihomſkú
Zgednotenich zaſ uhledne Berlú:

Tenkrát nech hodních Odmeni ſláwowég
Plného Zaſluh do diamantowich
Po dláženég prelíſkawima
Hwezdami Ceſte wezú Palácowi.

Rozmlúwáňi Pàstirow,

k e ß

Nagdußtognegſé a Wſoceoſwitené

Kňiža

Alekſander

z Rudného, a Ďiwáckég Nowég-Wſi,

z Božég a Apoſtolſkég Stolice Miloſti

hlawnég Cirkwi Oſtrihomſkég Arci-Biſkup,

Swatég Stolice Apoſtolſkég Legát urodeni, Kragini Uherſkég Primaſ a Nagwiſſí Tagni Kancellár, Stolice Oſtrihomſkég Nagwiſſi a Uſtawiéni Jſpán, Geho Cisarſkég Králowſkég a Apoſtolſkég Gasnoſti ſkutečni tagného Stawu, i pri wiſokég Radě Miſtodržicég Králowſkég Uherſkég Radce, Cirkewnég Komiſie Praeses, tak i pri Table ze ſedem uradnich Pánow Spolu-Sudce, ꝛc. ꝛc.

k ſwému Dúſtogenſtwú priſtupuwal,

priſtrogené,

a tomuto Pánu Nagmiloſtiwegſímu

predneſené Roku 1820.

W Trnawe,
Witlačené u Gelinek Gána Krſt., Ciſ. Král. privil. a Primatialſkého Knihtlačára.

Palémon.

Na zeleněg po Pastwe Owec mako Tráwe seděl sem,
Kde Običag máwám na Poledni státi ze Stádem;
Sem Kozi swé Thirzis, dohnal swoge Owce Menalkas.
Pod ratolestní Dub sebe tu oba ke mně prisedli.
Gaskina poswatená Stanowista ge blizko naseho.
Lestina, a brezowi Háj krásni Stin tu činiwá.
Po Kameňoch líbežňe sící Woda blizko tekúcá,
Tá Nápoj dáwá i nám, i našemu Dobitku.
Za Potokem široké Pole w Rowňine, i Wrchi, máme,
Mi za našim Stádem po Místách tichto chodíme.
Čo sme našli w našich Kapsách, z toho sme si pogedli.
W tom započal weseli nám mlúwiti takto, Menalkas:

Menalkas.

Bratri mogí! weselé, čo widím, gest na Zemi wšecko:
Mlečňík hogňe Kozám slúží, i Tráwa Owečkám;
Wždicki Domow sa nawracugú Bachoráma plňími.
Pekňe stogi Oseňi, weselé sú Lúki, Studenki:
Obnowugú sladké mnohorázow swé Spewi Wtáci.
Oznamugú sa i té sprosté Husi medzi Labutmi.
Wetrík západní wege, a wlažné ge Powetrí.
Naglíbežnegšá ide do Nosa Wóna na Lúkách,
A w každém sa Radosť nagwetšá Hági nachádzá.
I to sem poznal, že Denňica, Slnce wichádzá.
O mnoho gasnegše. Swetu to bit móže radostné.
Že pri Nowich-Zámkoch widené boli w Ledni Mesici
Na ráz tri Slunká; prisahat na to chcelbi Antintas.

I Melibeus tẽſ rozpráwal, że ſa prewezli
Preſ Moſt tento mnozi Kňazi, a do Geſkini weſli.
I ga pred troma Dňi, keď ſem moge Owce wihánal
Hneď na Zorách, w huſtich ſem tam motagice ſa Hágoch,
Hle! w Rade tu welikém Chlapcow Dewčence widel ſem,
Ti gako čelni Rog wſecci čerſtwé zbirali Kwitki:
Táto trhá utlim Nechtem do Koſička Sigalki,
Tá Hiacint, Balſam, Stibrik, a hádže do Plachti,
Lúbil ſa Tulipán, a Sedmikrása inému,
Zaſ Zlato-hláwek tim, Konwallia, timto Ružička.
Wzdwihli ſa wſecci na ráz, a do tégto ſa Gaſkini wtahli.
Čo znamená to wſecko newim; ſtalo wſak ſa to wſecko.

Thirzis.

Ti li newiſ naozag, kde to cili wſecko Menalka?
O Hora preſtaſtná, o ſtaſtná Gaſkina táto!
Keď ga w Miſli mogég rozgimám Pripadi dáwné;
Tẽ mňe plačice Otec wiložil w mém často Detinſtwú.

Menalkas.

Wichodní že totiſto Zlodeg Dubi, a Buki pálil;
Že ſú poſkwrnené Oltáre tu ſkrz neho Pána;
Že naſe Stádo duſil, że cedil Krew, Owce rozebral?

Thirzis.

Ach preſtaň mlúwit! Weci této mi nepripomínag.

Menalkas.

W tem mi Prekážku nerob; reknem čo w Srdci držím mém,
Čo mňe rozpráwal Koridon Dedo Chlapcowi často:
Stál tu Hág inſi, weſelegſi, nežli ge tento.
Nli mali ſme prednú w Pannonſkég tu Zemi Sláwu.
Králi Radoſt mali tu, Králowſtwi Podporu, Krásu:
Prwné Swetlo widel prwní, narodil ſa tu, Král náſ,
On Spaſeňá tu swého ſwaté Dari, tu Wodu doſtal;
Rozkazi oſtatnim Wrch Meſtám tento widáwal,
Meſtá oſtatné gako Otca, a Matku ho wždi cťá;
Neb tu Kňiža Kňazow, prwní Kňaz Rozkazi dáwá,
W Radde tu Starci ſedá, Utočiſte tu Prawda nachádzá.
W Koſtele ſwiti ſa ſlonowá Koſt, Perli na Trámoch,
Stríbro na Oltároch, a rizé Zlato nakladené geſt.
Nagwiſſá Bohu Čeſt, weliká tu činí ſa Počeſtnoſt.

Kňaz-

Kňaztwú, a Meſtan po celém Swete má ſwogu Chwálu.
Wčil! kde Mramor kráſni w Stawaňú ſtál zaſtarodáwna,
Kde ſprawené kunſtowňe mnohé ſa ſwítili Síňe,
Hromadu tam Kameňá nagdeſ, Zboreniſte, ſamú Zem,
Po zhoreném Dome Prach, ſmutné Iſkrički uhaſlé.
Keď Thrakſ bezbožní do Západu Wogſko witahel,
A tu Plac uſtanowil w Pannónie ſwého Tiranſtwa,
Po Poli rozſíril weliké ſwoge Wogſko Pekelník,
Wſecko Mečem wſade bil, Stawaňá nemilostiwe pálil,
Tu ale Lúpežník Zuriwoſt swú wzláſtňe ukázal.
Podpora Wiri ſwatég, Zámek tu Wiri ſwatég ſtal;
A preto Zluč diwoki Národ wſ ecku tu wilel swú.
Národ ten doſawád Neprátel Wiri prawég geſt.
On preto ſa žúril, welikú učiňil tu Porážku.
Z Koſtela ti zloſtní Zlato, Stríbro winášali Turci,
Pokladi této ſwaté Ruki preč zawlekli Turecké.
Obráten ge w Niweč Chrám Pána naſého Rodički,
Chrámi, které ſtawané boli Andelſkima Rukámi.
Spadla Delem zrazená wiſoká Weža ſtraſtiwe na Zem.
Meſtani preſtraſení rozbehli ſa, Čáſtka ge welká
Z nich pobitá, a Krew teče wúkol po Zemi hogná.
Nagwzneſenegſi Kňaz Zámek medzi Slzma opúſtá,
Oſtatnému ktery užitečni chce biti Stádu.
Ceſti traſú ſa Plačem, tu plugú Skali medzi Slzámi.
Na dluho rozmetaná geſt Ohrada Zámku a Meſta.
Meſtani w Smútku ſtogá ſ Otcem plače Dita a Matkú,
Príčinu Žálu newí, plače wſak, Slzi tichto widice.
Po Dolinách a Wrchách rozlíhá Hlaſ ſa žaloſtní! —
Keď z Ról Pannonſkich Neprátel wiwrženi bol,
Powſtalo Meſto nowé, ſedlácké ſa Dwori zdwihli;
To wſak len proti tég ſtarodáwnég Ozdobe geſt Tén,
Geſt ono len gedini Stin tég geho Kráſi predeſlég,
Len mrtwé Telo geſt ono, bez Sili, Wládi, žaloſtné.

Thirzis.

Preſtaň! podruhe uſ ta proſim, Slzi uſ mi wirážáſ:
Keď ſa máſ raduwat, Weci ſmutné nepripomínag.
Geſtliže geſt kedi Čaſ powolit ſebe, dobre ſi dat wedſt;
Wčil, wčil máme Menalka mili Gagdence naduwat,
Wčil ſa w naglepſém, ſwátečném Rúchu ukážme,
Wčil Smetaná, Mlékem Bozké Oltáre polegme,
A k ſpanilim Korunám woňawé Kwitečki hledagme.

Me-

Menalkas.

Rekñi, prosim, odkád máš sladké této Radosti?
Ga sám Thirze badám, že si ti dňes welmi radostní.

Thirsis.

Ti ki bi si neweděl, čo Powesť rozněsla po wšeckích?
Spał si musel tuho, žeš nepočul gu hlásit, a litał.

Menalkas.

Ti tomu nisť sa nediw, ga zrídka do Mesta wichádzám,
Od Sweta odstawení sem, zrídka kdo ke mňe prichádzá,
Pozde Powesť ke mňe, a len posledňe sa wnášá.
Wim to poslední, čo wedá uš dáwno Bradári,
Na Lúkách zelenich, po Kolách čo spiwali Chlapci.
Skor, než ga, krhawí a hluchí wi čo sa kde siáwá.

Thirsis.

Sliš, máš li k tomu Čas: Pan Dafnisa pošle Rimanšti,
Na Hori, Widenski menuwal Geho, Jstero-hronské.
Pod nim sa zwetši Dwor náš, Owčince, Chalupki.
Príklad wšech Čnosti spanili usadí sa tu Dafnis,
Kráša, a Swetlo milé w Pannónie nám sa ukáže,
Prigde sem iste, to wer, Dafnis, s ňim Pallas a Umki.
Od teba Húf spatren do Gaskini Kwitki prinesel,
Že s ňima Gaskinu tú miňí okrášliti z nútra;
Neb to za isté mal, že Slawnosť nastane táto.
Gak mnoho watši gest Dub, Cer, Smrk, Gedla, Topol, Buk,
Než Šip, Chrastina, Trn hrbatí, Tamarisťka, Loh a Drin,
Tak mnoho Dafnis inich Pastírow w Sláwe prewisil.
Skrz neho Pannonskég Zemi Pan swoge Rozkazi dáwá.
Dafnisa Wetri tuhé wšade slawné Méno prenesli,
Dafnisa kdo bude moct Pastirskú sláwiti Trúbu!
Na Wrch tento za ňim mi sa slawňe wichápeme wšecci.
O nech zostáwá tu náš, s nama, šťastliwe Dafnis!

Menalkas.

Zdá sa mi, že ide uš; či li on gest Thirze wid?

Thirsis.

On gest.
Na Koni w Predku Husár litá, Bič w Hrsti držící,

Za ňim ozdobené Koňe dobre wezú Kóče krásné,
Nagspaňilegši z nich ge geden, na tom bude Dafnis.
Obročené, a wicwičené Koňe do Kroku, skáču,
Prázdné naplňugú Hrdzáňim často Powetrí.
Hňedki za ňim sa wezú Dworané, a Práteli werní,
W tichto idú Kolagoch, po Bokách též čerstwe Paholci.
Blízko ge, on skoro tu bude, iste o gednu Hodinku.

Palémon.

Robme, čo máme robit; Kwiti sem Chlapci prineste;
Nech z neho hned krasnú naša uplete Betka Korunku.
Na Stól Plášť, Prsten, Hól, Infulu krášňe položte;
Neb z neho té Weci náš bude Dafnis na seba prigmat.
Na Koňe nech sedagú wiborní richle Koňici,
Podla Kočow po ſtirech pogdú mimo Cesti porádňe.
Nech wšade Swetlo hori, swátečné Lampi, Kahance;
Każdí Zwon po Wežách wšeckich swog dáwati Zwuk má.
Nech Prach pustenní potrásá silňe Powetrím.
Na dluho roztrasené po Cestách Kwitki magú bit.
Mládež Hri po Nocách bude wedst, Spewi, Tance počestné.
Po Cestách sa činit weselé bude Wikrikuwáňí.
Priprawené wšecké wase Nastroge magte hudebné:
Trúbi, Buben, hlasné Hlasi, s Lutnú, Pistale, Husle.
O bi slúžilo nám libezné Slunce, Powetri!

Menalkas.

Čas gest, pohňime sa, gemu naproti wigdime, Čas gest.

Palémon.

Tak li ge? Pošme Krokem, dobrím kráčagme Porádkem.
Kde sa stretneme s ňim geho hned na krátko priwitám,
Na Wrch tento potom rownú mu ukážeme Cestu.

Thirsis.

Dafnisa znáš? Hle wčil wistúpil z Hintowa swého!

Palémon.

Gak bich ne? Znám dobre! Nechag mňa gá ho priwitám.
„Dafnise tu si, witag! poslan' si k Užitku našemu;
Wislišané wrúcné a dlhé w Nebi sú naše Prozbi!
Wdačná Prítomnosť. Wstúp dál do Chotára našeho,
Wistúp na wisoki Wrch tento, hle Cesta trená gest.

Ti nagdeſ wzneſené Znameňá tam Twého wladarſtwa.
Ga Towariſ Tebe w Ceſte budem, Tebe wſecko ukážem.
Tento celi Zástup wzneſeni ſ nama na Horu pogde,
Wſecci widet Teba chcú, Staw każdi, Chlapci, i Starci,
Mózeſ z Twári gegich poznáwati Srdca Radoſti. —
Poſtog tu! Čo widiſ Twoge geſt: Hól, Pláſt, i Korunka.
Ten Ti, kteriho ſi ſám žádal, to wſecko odewzdá.
Ti z Hori tégto budeſ nám ſluſné Rozkazi dáwat,
A naſa werňe plňit bude Rozkazi této Powinnoſt.
Čo užitečné geſt Owcám, a čo móže ſkodit gim
Wiſ, gako ſa każdé má léčiti Stádo nemocné,
A pri Zdrawú zachowat; gako Swrab z neho má ſa zetirat;
Potreba čo ge činit, bi ſa nezbeſnili Štence;
Wiſ i to, Pſi kteri ſlúžá naglepſe pri Owcách.
Kde ſa kopat, gako má pre Wlkow Gama, Liſki chitat ſa?
Kde užitečná geſt Paſa, ſkodná kde ſa nachádzá?
Gak ſa z neúrodnég, úrodná móže ſprawit Zem.
Kde, a gaké z Pola, Hór zbirat mózú ſa Užitki.
Kde ſa magú w każdém Meze, a gako kláſti Chotári.
Ti naſe Paſtirſké wiſ wſecké dobre Porádki.
Čo ge mile Nebeſám, wzáctné, čo gim ſa zelúbi.
Mózeſ, wiſ, i chceg Wlaſtencom dobre činit Twim.
Nawrát nám ſtratené do Koſára naſého Owečki.
Pod Twú Ochranu, Moc mi ſa oddáme radoſtňe;
Nad nami wládňi w celég Zemi Prední súce Uherſkég.
Neb gako Slnce Meſic w ſwém Swetle prewiſilo gaſném,
A gako wic, než iné, ſwiti ſa Hwezda wečerná;
Tak ſwitiſ ſa i Ti Zwiredňica, Slnko we Wlaſti.
wſecké naplnugeſ Twim Bleſkem Lúki podobňe.
Čo Oſeni na Rolách, a Lilia w Zahrade čo ſú,
wſeckich Krása Ti ſi, naſa Ti ſi Ozdoba wſecká.
Uſ ſa zlaté Weki nawracugú nám ſkrz Teba Dafniſ.
Trňim ohradené wiſoké Ploti móżeme pálit.
Pri Wiňicách ſiroké Gami téſ Motikámi zawálat.
Ze Stromu Gablčká, Sliwi, Breſkiňe preſtane Kmin brat,
Uſ nebudú Oſeni diwoké Brawi ripati wáceg,
A z Ratoleſti zrelé Hrozná odhrizati Liſki.
Buk weliké Twoge Méno držat bude Dafniſe tento,
Nekdi budú na ſtarég to čitati Kóre Potomci.
Skór z Peni ſa morſkég wodi čerſtwé Klapki witahnú,
Prw Wčeli prewdačnú pominú, keď kwitne, Pohánku,
Než ſa ſtrati gednúc Twoga Dafniſe na Swete Chwála.

Gak

Gak dlho tecti Dunag bude, a Wrchi této budú ſtát,
Wżdicki trwat bude Twá Čeſt, Dafniſe, Chwála, a Méno.
Rékel ſem.“

Weci ſwé oſtatni kráſňe konagte.

Thirze prineſ pod tento Gawor Madu k Dafnidu z Láſki,
Nech prineſú inſi Gablká, Hruſki, Čereſňe,
wſecko, čo na Slawnoſt predkem ſa chiſtalo túto.
Sem powolá wſeckich Bogtárow čaſňe Menalkaſ,
Gim to powipráwá, čo kteri má ſpiwati, piſkat.
Dafniſa werſma, Spewem, wi Prſtem chwálte ſtebetnim;
Nech ſa rozlihá weſeli Hlaſ po wrchu temto,
A wirazi k Nebeſám; do Wichodu, k Západu Slnka.
Nech w Geho Méne drahé logocú ſa Smaragdi a Perli!
Nech to na Zemi ge medzi Ludma, i na Nebi ſlawné.

Spiwal P. A. S.

19

Werše

Nagdustognegšému a Wisoceosvitenému

Kňažati

Alekšandrowi

z Rudného, a Diváckég Nowég-Wsi,

z Božég a Apoštolškég Stolice Milosti

hlawnég Cirkwi Ostrihomškég Arci-Biskupowi,

Swatég Stolice Apoštolškég Legátowi urobenému, Kragini Uherskég Primasowi a Nagwissému Tagnému Kancellárowi, Stolice Ostrihomskég Nagwissému a Ustawičnému Županowi, Geho Cisarskég Královskég a Apoštolskég Gasnosti skutečnému tagného Stawu, i pri wisokég Radě Místodržicég Královskég Uherskég Radcowi, Cirkewnég Komisie Praesesowi, tak i pri Table ze sedem uradnich Pánow Spolu-Sudcowi, ꝛc. ꝛc.

Pánu Pánu Nagmilostiwegšému,

keď

medzi radostním wšeckich Stawow Kragini uherskég Wikrikuwáňím

k Hodnosti Arci-Biskupskég

pristupuwal,

k Preukázáňú prislušnég Uctiwosti

a

na wečnu Památku

ze slowenskich Strán obetuwané

Dňa 16. Mesica Mága Roku 1820.

W Trnawe,
Witlačené u Gelinek Gána Krst., Cis. Král. privil. a Primatialskeho Knihtlačára.

Dolož twog Smutek predná w Pannónie Cirkew,
A k Zemi naklonené twé Oči zdwihni hore.
Zetri z twogég Slzi Twári milég, wic kwiliti nechceg;
Tento sluší Twárú stráwiti Deň weselú.
Ozdobení w Titulách wznesených tu Kňiža, Prelát ge,
Uš ge Alexander Rudnay twog tu Ženích!
Slawní Franciscus nienuwal Geho pre teba Král náš;
Ztwrduge Rim, i Boh wšecko, čo On, čo ti máš.
W Nitránském zrodení náš Primas gest Kragi kwitlém,
Kríž ge swatí Geho Wlast, swú Kolibanku tu mal.
Tu gest pokrsten, materinské Mléko tu On bral,
Gak' Chlapčátko Papír, tu Pero, Knižku chital.
w Nitre potom dostal múdrích do Latinčini Magstrow,
K Náboženosti ktorí též spolu wedli, Mužow.
Tam bralo Zrost Umení, starodáwná kwitla Pobožnosť,
Tam wšecké Weci sa wedli w Porádku milém.
Do Presporka prišel, tu sa Kunšt mluwiti dobre,
On sa tu též skládat Werše na Míru učil.
Wchádzal gak' swetský Žák do Domu Imricha Wodca,
Wólu ukázal swú uš wtedi čo chce biti.
Swetlo Alexander medzitím w swég Mišli nebeské
Poznal, a to uctil, rád ho do Srdca prigal.
Ustanowil Bohu swému Žiwot swog celkem odewzdat,
Swích Bližních Spasení, swég Dušu pilňe, hledat.
Staw wiwokil Kňazkí sebe, a ten snadno wižádal,
Že k nemu bol schopní, na sebe dal Znamení.
Od Sweta oddelení kňazké wzal na seba Rúcho,
Medzi mladíma konal swé Weci Kňazmi tuho.

Po

Ponagprw' w Preſporku začal, w Dome Imricha wodca,
Staw kňazki, a Žiwot koſtuwal, a probuwal.
Gedno na Predku, za ním tri Sedmini, w tom Roce ſtáli,
Keď ge Alexander do Školi Kriſta wložen.
On Weku ſwého w ſedemnáſtém Roce tento prigal Staw,
Utli Nláďenček dal Bohu Prwotini!
On ſa ſtaſtňe w ſtwrti narodil Deň Rigna Meſica,
wid, rátag, chceſki, gak dluho uſ ge žiwí.
W Trnawe ſa w Múdroſti cwičil za dwa Roki pilňe,
w tem wzneſeném a ſtarém Štefana Krála Dome.
Ne mnoho w predloženém Umeňú ſebe on Hlawu lámal,
On w ſkolſkich Prácách ſwú Krato-chwílu, Hru mal.
Nech čital, pisal, gemu ſtaſtkiwe wſecko wipadlo,
K Chwále wipadli mnohé Práce, Staroſti Geho.
Keď bol wicwičeni w ſwetſkég Múdroſti, w Budíne
Potrebné Umeňí o Bohu wrúcňe prigal.
On za peť ſa Rokow naučil to ſtaſtkiwe wſecko,
Čo učenich mu deſať hláſilo ſtále, Nlužow.
Snadno ſa on naučil Katolickég Wiri Tagemſtwa,
Zná to, čo w ſebe má Písma Božího Kňiha.
Prikladi má známé, a ročné Poznamenáňi,
A to wſecko, čo ſa za ſtarodáwna ſtalo,
Čo Sňemi Cirkewné, čo narídili Pápeži Rímſki,
Nlúdre o tem, keď geſt Potreba, mlúwiti wí:
Čo ge Kacír, Odpor, Neprátel wiri, kde Hádka,
Kdo geſt Odtrženec, Wiri Prawídlo které?
Má známé wſecké podwodné Ceſti kacírſké,
Chráňiti gak každí Podwodu wždi ſa muſí.
Spóſob, gak boguwať proti Dáblom máme pekelním,
A zelením Wencem ſwú Hlawu ozdobiti?
Wiri potom má Článki prawég, a Práwo duchowné,
Otcow Zmiſki ſwatích, Písma ſwatého, ſkrité.
Rozličnoſti Časow, lidſké Mrawi, Národi, Čnoſť, Zloſť,
Gak ſa ſtepiť má Čnoſť, Zloſť ake wiplemeňiť.
Rozkazi Králowſké, Staw Wlaſti, a Práwa kraginſké,
Podla kterích Kňazké ſú Weci utwrdené.
Rád mu wſecek w Bozkém Umeňú bol naſkrze známi,
Že Školi každí Rok wiſtupuwal ſ Korumú.
On Bozké Umeňí ſ Chwálú zaſtáwal udatňe,
S tú, že geſt Titulem Doktora ozdobení.
Doſti nemal na tem, že ſwog wtip wicwičení mal,
Že krásním Umeňím mal Rozum ozdobení.

On

On téſ potrebné uznal biti: Miſki Statečnoſť,
Čnoſť miluwať, čnoſtní wždi, wſade wedſti Žiwot.
Tú miluwal, w Skutkách bola wſeckích tá mu Prawídlo,
Žnéſť nemohel, čobi Tmu wneſlo do Miſki Geho.
Pred tím, i wčil ſa w nem ſwiti Srdca Udatnoſť,
Dobrotiwoſť čiſtá, Priwetiwoſť ſpañilá.
W Radde zdrawég Wážnoſť, diwná wſade welkmi Počeſtnoſť,
Nlúdroſť, a Stálosť Srdca, Nlrawow Spañiloſť.
Sladko tekúcá Reč, Čela Gaſnoſť, Twári Welebnoſť,
Do Prác Chuť, Wrúcnoſť, o Weci Cirkwi Staroſť.
W tichto wenách gako tá ſwitil ſa Deňnica krásná
Hnedki w Nladoſti ſwogég, wčil gako Slnko we Dňe.
Cudzí, neznámí dáwá Gemu w tég Weci Chwálu,
Swedčiť na to budú wſecci, kteri ho znagú.
Keď Školi ſwé dokonal, Schopnoſť ſwú zgawňe ukázal,
Swátoſť Poſwateňá na ſeba Kňazſtwa prigal.
Grófa mladého učiť w Umeňí Gróf dať chce Berini,
Pilňe hledá, komu bi Sinka ſwogého zweril.
Laſkarſkému padel hned na Oči Grófowi Sándor,
Žádal tochto, i téſ do Domu ſwého prigal.
Nagprw' gak Kaplán Szentgyörgyimu dan' ge do Časték,
Bi mal tento Pomoc w Práce, Staroſti swogég.
Smál ſa, teſice ſtarí Pán z Prichodu Sándora, tento,
Že bezpečňe mohel wſecko zwerit na neho.
Odpočinuť ſi mohel Stareček, ſwé Práce umenſiť,
Kaplán bol hotowí ſwé Powinnoſti ſplňiť.
wíme, kde Časta ſtogí, w Krági poſtawená ge Pezinſkém,
Kde Zámek Červen na Skale ſi založil.
Odtád do Benediktu priſel, pri Hróňe leží ten,
Čo Napomocní Kňaz tam ſwoge Práce konal.
To geſt, čo mňa teſí, že w tem bol ňekdi Widéku,
Kde ſem ſa narodil, blízko Kňažic, Zitawi.
Odtád ho preložil do Kancellárni Luzsinszky,
Swé Písma Biſkup tento podal mu do Rúk.
Do Dwora ſwého priidſť Primaſ Batthyányi mu kázal,
Tu bol Kaplánem, tu geho do Cwiku wzal.
Zaſ' geſt nawráten Sándor do Trnawi ſpátkem,
We Dwore čo ſa činí Primaſa, w Trnawe, wí.
Sekretára konal tu, a Kancellára Powinnoſť,
Za peť této Rokow Službi udatňe konal.
Gak wſade bol wzáctní, ſ toho poznati móžeme wſecci,
Že za Čaſ krátki uſ to, i tam to konal.

Każdí mał Geho chcel, tomu z Rúk ho tento widíral,
Kdo ho stratil, za ním ten nepochibňe želel.
Keď z Ustupku wišel gasní Muž Tento, tichého,
Welko-Topolčánski welmi tešil sa Widík.
W temto Widéku držal za Arci-Diákona Místo,
W Kostele Krúžowském Službi Farára konal.
Skrz Konkurs dostal Krúžowskú Rudnay Fáru,
Patnáść prešlo Rokow, že sa tu On zdržuwal.
Krásné tu pominuł nešmim dwe Kázňe slowenské
Od Neho wislowené, w Trnawe witlačené.
Gednu držal, keď mal Batthyányi Primicie Ludwík;
W tégto Madáč mal Čest Príležitosti Gozef.
Písal nábožné Sándor náš werše slowenské,
Že ge i weršowňík, Písňe Ho wihlašugú.
Že kdeši w Skrince ležá, móg Prátel pewňe to mlúwi,
Na ne má Gelinek priprawené Literi.
Čo On z Lásky čiňil swích Dúš, wipráwati nechcem,
Ctná Geho Twár to nedá, mlčati lepše budem.
Dost ge, že Reč dobrá o Nem medzi Ludma wichádzá,
Krásná Čnosť Geho mé Chwáli nepotrebuge.
Dost ge, že Radda swatá Geho uznala Práce duchowné,
A Geho Čnosti mnohé, Zásluhi wichwaluge.
Medzi Kanowňíkow gest w Trnawe slawňe počítan',
Tí sebe ho za Stlp uznali od Boha dan'.
Osmi sti páti po tisícém Rok sa začínal,
Že On w Krúžowcách Službi Farára nechal,
Po dwacat minulich Dňoch prwní, w Ledni bežal Deň,
Gak' Kapitulski Pán w ten Swoge Místo prigal.
Tu boli mu zwereni Mladší Kňazi; bi oni kwitli,
A dobré Owocí w swém Časi neški wšecci.
Krem Kapitulských Prác, w Dome Štefana Krála swatého
Tri Roki zostáwal, nad ňima Správu držal.
Slušná wec bola to, abi Sándor Rozkazi dáwal,
K Čnostám, a k Umeňú tímto Porádki stawal.
Prirodenosť dala mu Dari wšecké, Srdce hrdinské,
Wi, čo magú sa učiť, čo chwalitebňe činiť.
Hňedki potom Gemu dal sa Titul Klížského Opatstwa,
Arci-Diákonstwi, tam, kde Komárno leži.
Zaš', kde Tomáša swatého ge Chrám, wrch Istero-hronski,
Hneď Čest, a wznesené Místo Preposta držal.
Urad Biskupa zastáwal w Kragi Ostrího-hronskem,
Keď Karol Ambruš u náš Primas a Kňíža sedel.

Od-

Odpori, a wšecké k Nemu Pri sa prinášali rádňe,
Tě On rozsuduwal, wždicki sa Prawdi držal.
Uradi této konal, keď Kňíža Karol žil, i umrel,
W nich skoro tri Roki sa čerstwe a múdre wrtel,
Tak, že On spolu téš, gako Radce pri Radde Uherskég
Královskég, wnášal sem Weci Cirkwi našég.
Ten, we widni kteri prednášal Potrebi Kňazké
Królowi, ten prázné po sebe Místo nechal.
Kdo Referendárem má zostati, Radda drží sa,
Rudnay mal Hlasi wšech na Seba pristrogené.
Král sa zwedel, že gest Sándor k tomu Uradu hodní,
Ten gemu dal, w Dwore swém téš ho za Radca prigal.
Zná Muža Rim, Widen, Pannónia zná to, čo gest w nem,
Čo Cirkew, Král, Wlast skrze neho móže čekat.
Biskupa Zem zbawená skrze Smrt bola Sedmoro-hradská,
Že Pastira nemá, kwilila Smútku plná.
Túžila po dobrém Pastírowi stále duchowném,
Za toho často dluhú skládala Prosbu Bohu.
Zeslal Pán Boh swé Františkowi Swetlo nebeské,
Bi nezanedbáwal Biskupa gég menuwat.
Wzáctnú túto chcegic potešit Zem Sedmero-hradskú,
Rudnay gég smutnég Sandora Král menuwal.
Rim napodobňe swogím ráčil potwrditi Listem,
Platné bit poručil w tég Weci Krála Hlasi.
Wóla Božá ge, že sem sa dostal Rudnay Sándor,
On Žádosti gegich, Národu dost učiní.
Nech ge Nemec neb Uher, nebo li zrodení ge Slowák kdo,
On nečiní Rozdíl, wšem chce k Užitku biti.
Nech tam, aneb tu gest, preto on wšade zostane Sándor,
W Africe tak silní, gak w Európe bude.
Pod Geho pogde plachá Ruku i tá Žgerba pekelná,
Prawda a Čnosť uzná od Neho wicwičená.
Gég Zbrog, werte, tupú učiní, gu slawňe premóže,
On wšeckému sa gég Utoku smáti bude.
Sturmi sa gég nebogí nist Čnosť Geho, Srdca Pobožnosť,
Na Mori gak wisoká Wln nebogí sa Skala.
Sprosti On Trňá zwerenú Sebe Winnicu Pána,
Nágde li tam negaké, nech ge kdekolwek ona.
Roztratené obesel za tri Roki Fári, Farárow,
Nist sa nebal žažkég Cesti, Dolin, a Wrchow.
Tak na Kanowňíkow služících w Kostele hlawném,
Gak na Kňazow Mladších swé Oči krásňe wrhel.

Pri

Pri gich Naſtiweńi, čo zridili Pápeži Rimſki,
A Sńemi Cirkewné, dal na to wſecko Pozor.
Gak po celém Geho ſa Biſkupſtwú ſwitilo wſecko,
Sedmo-hradanci wedá, chwáliti wſecko mosá.
Do wiſokég Školi ſwég on Philosophiu uwédel,
Nagſtrow do Bozkich Skól, i do tégto wložil.
Obweńil On wſeckich Nagſtrow tich ze Stola ſwého,
Skrz Neho ſú i Nladi rozmnoženi tu Kńaži.
Len ſedem a dwacat gich, ſem pridúce, počital,
Dwacat k tichto a tré Počtu prirostli wnowe.
J Serafinſki Rád wekiké Gemu má Daki wzdáwat,
Že ſa i na Nládež téſ geho pilńe ſtaral.
Gak Sprawowáńi Skól Katolickich na Seba wſeckich,
Tak ſpolu mal tu téſ Statku gegich, zložené.
Kunſti Alexander wſecké má w Niſki ſkrité Swég,
Té naglepſe ozag na Neho ſú zwerené.
Za krátki Sebe Čaſ teho Národu Srdce pritáhel
Skrz Swú Čnoſt, Núdroſt, a ſkrze Priwetiwoſt.
Swetlo prineſel i tim na blúdnég Ceſte chodicim,
Dag Boże! bi ſkoro Tmi wihnali z Niſti ſwogég.
Tak wſecké Weci ſwé zridil, do Porádku uwédel,
Sláwu Bożú zwetſil, Službu Rodicki Božég,
Že ten Lud wzneſeni wždi za Biſkupa chcel bi ho bol mat,
Z Pritomnoſti milég wždi Geho ſa raduwat,
Ked bi ho bol nemuſel ſpátkem do Wlaſti prepuſtit,
Infula kde prwná na Neho má ſa wložit.
Práce Apoſtolſkég Owocé ked zbirati miſel,
To inſému nechat, preč ſa berúce, muſel.
On ſám uznáwá, že žaloſtňe, boleſtňe opúſtá
Sedmero-hradſkú Zem, w Liſte do Rimu ſwogém.
On chcel zoſtáwat w premiléj Zemi Sedmero-hradſkég,
Rád mal, že kwitnut Winnicu Pána widel.
Tolkich, tak wiſokich, Hodnoſti On ſa deſil Swich,
Na Geho wſak weliká to neńi Tercha Plecá.
Znal Geho nekdi Gozef Primaſ Batthyányi Sikownoſt,
Do Dwora Sándora wzal, wſecko mu dobre konal.
Cirkwi Alexander Neſtaſtá Sedmero-hradſkég
Bál ſa, tak že newi Sám toto wiſlowiti.
Tak dlho ſtál zdeſeni, až ſám bi ho Král bol uiſtil,
Že po Nem Biſkup zoſtane hnedki druhí.
Že gemu ne len ſám Weci wſecké móže odewzdat,
Než téſ Ceſtu, kteru Sám trel, ukazáti mu.

Tim-

Timto Staroſt ulewil, do Božég ſa Wóle odewzdal,
Žádal, bi w geho wždi Láſce, Niloſti trwal.
Niſt nekwilte za Nim, wi dobri Sedmo-hradanci,
Wi Slzi zetrite ſwé, wi ſa radugte wſecci.
Od wáſ odchádzá, že muſi, wáſ wſak neopúſtá,
Tu zanechawá wáſ, wſak nezabudne na wáſ.
Wáſ nenechal celkem Sándor, ſ wama eſče ſtrwáwá,
Libežnich Čnoſti tu Geho Wóńa trwá.
On ſa neoddálil z hola niſt, to werte mi, Srdcem,
Od wáſ ačkolwek rozdeleni ge Telem.
On ſwé dobrotiwé k wám Srdce, a Láſku ukáže,
O waſe téſ Spaſeńi pilńe ſtarat ſa bude.
Uſ preſtańte želet, ſ nama wi biwáte w Suſedſtwú,
Wi wzáctnú Geho Twár mózete často widet.
Teſte ſa ze Stastá radńeg Geho, a BOHA chwálte,
A winſugte mnohé Dńi Gemu, ſtále zdrawé.
Ti ale Pannonſká Zem w Kńižati z Rudnowa teſ ſa,
Z Prichodu nagwic ti Kńižata tochto pleſag.
Pod Nim ſa zdwihneſ, ti pod Nim iſte zbohatneſ,
Bez Neho ti núzná, až doſawád ſi bola.
Oſtrihom, a ſmutné geho Kopce a Wrſki pleſagte,
Uſ ge pritomni ten, koho žádali ſte.
Tiſ dluho obſipani Prachem, a w Žármutku, ſtrwáwal,
On Smútek, Prach twóg ſtrhne, odegme tebe.
Rudnay rozborené Domi twé, a Zámki powiſi,
Dá tebe to, čo tvá pred Časi Krása bola.
Postane uſ gednúc Barkóciho Priprawa welká,
Nám preboleſtňe ktorú Smrt geho zahrabala.
Ked wikoná tú Wec k wekiéj Gemu to bude Chwále,
A Geho z néj trwalá Néna Pamatka bude.
Tu ge, které mi ſme očekáwali dichtiwe Kńiža,
Primaſ, Otec tu ge náſ, za to mi chwálme BOHA.
Otče mili zdraw bud! Nádeg Lidu, Národu Sláwa,
Krála Radoſt, Gaſnoſt Ozdoba Twého Rodu!
Štaſtliwe k nám ſi priſel, premeral ſi Ceſtu dluhú k nám;
Dńeſ Žádoſt wrúcnú ſplńže, proſime, naſu.
Náſ nezameſkáwag, dobrú naſu Wólu, Radoſti;
Uſ k Twég nádherná Príprawa Chwále ſtogí.
Jd ſkoro, pospíchag na ſwatí Wrch, niſt ſa nemeſkag,
Bud weſeli w Kroku Twém na Zboreńiſti ſwatém.
Pannonſkého leží zborená tu Chrámu Welebnoſt,
Kde ſa naſich Otcow ſwitila, chwálila Čnoſt!

Biſkupa Dom tu leží, a Kňazow Škola, Národu Sláwa,
Zámek Wiri Božég, Čnosti Prawidlo, swatég.
Bič spolu i Skrotitel tu leží zlosſtného Kacirſtwa,
Pewnosť Wlasti, Pomoc geſt Lidu rozmrwená.
Stáda Božího w Mrawoch dobrích Učitelkina, Príklad,
Tak weliké Stawaňi, ach tu ge rozborené!
Čo powedám? Ono ſa newidí bit Rozboreňiſte;
Spadlo na Zem Sklepeňi, Krow geho, Múri, Weže!
Pobrali wſecko, čo tam lepſého nachádzali Turci,
Nagdrahſé Kameňi, pobrali Stríbro, Zlato.
Tu neňi niť, okrem Znameňi, Stopa, Miſto, Porážka,
Žál, a Powesť geſt tu tak welikého Domu.
Biſkupi, Králi, ini tu ležá ſ Berlámi, Klobúkmi,
Čo bolo dobre prwek, wčil zle ge pohrbeno.
Za Magſtráma plačú Školi tu, a Čnosti swogimi,
Wſecci želá ſtratené Službi, Poradki swaté.
Ten ſlawni w Stawe temto Sion wčil poſtaweni geſt!
Tu len zoſtáwá Stín geho, Hróza ſama!
Wſecko ſtraſiť to dokonca nemá Teba, Ti ſa poſilni,
Niſt Twoge až doſawád Srdce nemohlo zraziť.
Jď, wiſtúp na ſwatí Wrch tento, a rob Kroki čerſtwé,
Té Hrobi, k twég wečnég, a Skali, Sláwe budú!
Uſ Ta čeká Šarlát, Kríž, Infula, Berla, Klobúk, Trón,
Wſecko to Rozkaz Twóg, a Twogu Wólu čeká.
Za Twoge Práce to máſ, Čnoſt tú Tebe Odplatu dáwá,
Tak Twoge Král, Rím, Boh Zásluhi odplacuge.
Hodina priſla ſwatég tég Službi, a Chrám ge otewren,
Wſecká Pompa ſtogí k Cti Geho priprawená.
Šándora ſlawňe wedú welikého do Chrámu Božího,
W Múchu, gaké ſa ſluſí na Geho Staw wiſoki.
Diwnim Hibáňim, a nowim múti ſa Powetrí,
I po Wežách wſeckích oznamugú ſa Zwoni.
Múri, Powetrí uſ traſe Prach ze Sanitri a Sirki.
Uſ ſa obecní Lud ſem na Diwadlo hrne.
Zwuk ſa rozlihá líbežní Trúb, ſpolu Bubnow,
Rozmilenich ge ſlíſať w Ringu, po Ceſte Hlaſow.
Rozceſtí geſt Ludma plné; drží ſa Pleſáňi,
Gim úſtú Mnozſtwí swé wſade Cestu čiňí.
Otcowi Službi Mladí, i Stari tu ſkládati swé chcú,
Kde w Mnozſtwí Nohu kdo má položiť, to newí.
Meſtani w Predku idú w Rade dobrém, w Múchu nedelném,
A Mládež ſkolſká w' dwa Radi rozdelená.

Húf

Húf wzneſení, kráſní kráčá za Žakmi Koňíkow,
Po ňich Biſkupſká Miſto drží Koruna.
Hned Hlawi w Králowſtwú Predné, Geho Radda pri nem geſt,
Oſtatní Zástup w Ceſte hromadňe ide.
Hneď kde Prelát kráčá, tam Pod-Nebe wiſtawené geſt,
A ide pod ním ſám k Trónu Swogému Wlakem.
Twár Geho tu Weſeloſt, tu Slowá, Oči téſ tu zagimá,
Tá k Diwu geſt, a bawí čaſto na Ceſte Ludí.
Keď mlúwím: we Dwerách ho widím, k Oltáru prichádzá,
Kde geſt Biſkupſká Ozdoba poſtawená.
Priprawená ge ſwatá, Titulom Geho Pompa tu wſecká,
Na Geho Rozkaze tu bedliwe wſecko čeká.
A gako bi znalo ho, žádá Geho wſecko: ochotňe
Infula na Hlawi Wrch, do Ruki Berla ide.
Prígmi Alexander Znameňá Kňazkého Wladarſtwa,
Bliſtícú ſa Zlatem Berlu, a Chrizolitem,
Prſten, Rúcho ſwaté; poddag Hlawu Infule kráſnég,
Uznáwáme, že Twú prikrige hodňe Hlawu.
Kde do Oſtra padá Hrón, wezmi ze Zámku ſwatí Kríž;
Neb z toho Twá wſecká Zámku Ti Sláwa ide.
Wira tu geſt počatá, mala téſ tu Kolitbu Pobožnoſt,
Kríž tu ponagprw geſt, poſtawená ge i Čnoſt.
Rozboreni Zámek geſt tento: Ti Staw mu predeſlí
Nawrát, gak pred tím ſtál, Ta proſá tu wſecci.
Wec ſa poradňe koná, Urad ſwóg ſlawňe prigíma,
Dúſtognoſti ſwaté tu bere swég Znameňá.
Kríž na Plecách mu wiſí, Prſten na Prſte ſa bliſtí,
Cti Ho Infula, Pláſt, a Ruku, Berla Geho.
Služby ſwatég ge Konec. Wrúcná BOHU Chwála ſa dawá.
Wſecci ſa tu radugú, w Srdci swogém pleſagú.
Chwálá Méno, u náſ Kňaza Nagwiſſího Nowého,
Pokrik o nem weſeli ge medzi Ludmi wſade.
Predňe Powesť Zem zrowna hledá teba Iſtero-hronſká,
Chwálí, že Žádoſť twá ſplňená ge, BOHA.
Príčina ge: že kterého celí Swet pre seba žádá,
Ti Kňaza obdržalaſ' tak welikého ſama.
On bude twóg Paſtír dobrí, a w Prawde duchowní:
On teba po zeleněg weſt bude Tráwe, zdrawég.
Od Neho čo ti čekáſ, to ſplní, naſa Matko radug ſa,
Tím bude, čo žádáſ od Neho, Matko milá!
Pre teba tento ge Deň ſlawní, Mati Oſtero-hronſká,
W temto radug ſa, ſluſí w nem raduwat ſa, pleſat.

Proſ-

Prosbi kterého mnohé, Škodi twé, Žádosti weregné
Žádali, uſ toho máſ, doſtaweni ge tebe.
Tento Otec Škodi twé nawráti, On ti spomóže,
Spósob nágde, že ka nikdo hubit nebude.
On Žádosti skroti zlé, Moc, Silu Pekla, Kacirſtwa,
Paſtwu nebeſkú On Stádu Swogému podá.
Kráſne na wrch wigdú Stawañá w Zemi eſce ležíce,
Pre Oči čo bolo prw Hróza, to Krása bude.
Tehdi radug ſa milá predná w Pannónie Cirkew,
Za Dari obdržané dag BOHU Díki mnohé.
I ti mili Národ, tu ſrdečne radug ſa Slowenſki!
Mag Nádeg, že ti On dá to, čo eſce nemáſ!
Eſce Slowára nemáſ, ani Biblie eſce Slowenſkég;
Dwe Knihi té ti pragú Nemci, i Uhri, mile.
Uſ ge Slowár hotowi, ten Bernoláka, celi geſt;
Pri nem doſt ſa potil Palkowič, uſ ge ſprawen.
wſecci, i Nemci na ten čekágú, Latináci, i Uhri,
wſecci Pomoc welikú w nem ſebe priſlubugú.
Palkowič, uſ rečení, Pán w Trnawe, má ho, Kanowník,
Z Tmi, kdo ho zdwihne, čeká, on ſ nama o to wzdichá.
Swú Reč wiprawenú má Čech, to za Prawdu ſa dáwá,
Mi wſak Čitáním tégto tratime naſu.
Z náſ geſt málo, kteri bi wedel gich dobre Slowá, Reč,
W gich naſa Mládež swú láme Slowári Hlawu.
Kdo náſ w tem retuwat? Kdo lepſe pomahati móže
W Potrebe tegto naſég, a Pſote tégto naſég?
Nagſnadnegſe Alexander nám móže Otec náſ,
Primaſ, Paſtir náſ w tég Weci móže pomoct.
Až poſawád nám wdačne ſwatim Čeſt ſlúžili Písmem.
Nech kwitnú! dobri ſú oni Bratri naſi.
Mi niſt mén chceme mat zložené w Reči čiſto Slowenſkég
Té wzneſené a drahé Písma Swatého Knihi;
W Písme Swatém zbehlich, wibornich máme Slowákow,
Ti na Slowenſkú Reč ſtaſtkiwe ho preloža.
Mi dúfáme, že gim Sándor bude Srdce pridawat,
Že to witiſknuti dá, že to na Swetlo widá.
wi, gak má welikú na to Potrebu Kňaz, Lud obecni;
O dúfagme, že to Dobrodeňí učiní!
Doſti ge uſ. Tu uſ medzi Kňazmi ge Nagwzneſeňegſi:
wác učiní On, než čo tu we werſi ſtogí.
Kňiza, Prelát, Paſtir tu ge Primaſ, tu ge Otec náſ.
Nawráti, čo Kňazom, dá to čo Wire, ſluſi.

Zdraw

Zdraw bud! wzhledni na náſ libežnim Twim Okem Otče!
A naſe prigmi, které Winſe činíme Tebe.
Ži dluho, wſak wždi zdrawi! Nech Twá ide Chwála po Chwále
Nech geſt rozmnožená Čeſt Twoga, Sláwa Twoga.
Nech Ti pomáha BOH, Twé wſecké Práce požehná,
Biſ to, čo zlé ge, z naſég wihnati Wlasti mohel.
Ži dlho bez wſeckég Tela Twého, a Mísli Bolesti,
Ži, a z naſich rozmnož Twé sebe Dňi, a Roki.
I ſtarodáwnich Dom Králow nech kwitne Rakuſki,
Skrze kteri ſme mnohé ſkúſili Dobrodeňí.
Ti ake Otče milí ſkor ze Sweta tochto newigdi,
Gak ked Twich Zásluh Wlast bude táto plná.
Ked Ta Žiwot gednúc Zásluh plného opuſti,
Za ne potom wečnú Odplatu wezmi w Nebi.

Spiwal P. A. S.

Ő

HERCZEGSÉGÉNEK

FŐMÉLTÓSÁGU és FŐTISZTELENDŐ

KOPÁCSY JÓSEFNEK,

MAGYARORSZÁG' és EGYHÁZ'

NEVEZETT

PRIMÁSÁNAK

HÓDOLÓ TISZTELETTEL NYUJTJA

AZ

EGYHÁZI TÁR' INTÉZETE.

1839.

BUDÁN,

Belmel Józs., cs. kir. priv. Orsz. Primási, és egy Pesti Könyvnyomó Intézet' Tulajdonosa.

Veszprémnek omlanak könyűi:
Bú és öröm vegyülve sír, mosolyg;
Áldása távozik, távozik idve,
JÓSEF, a' szelíd, kegyes atya, főpap.
De távozik dicsöülve 's dicsöítve őt;
Távozik a' nagy fejedelem' szavára,
Távozik a' nagy haza' szent javára.
Vidám kalászok, ért remények,
Hajlongnak utána hála' fuvalmain,
Mellyeket ő vete 's nevelt az ég.
És a' bú Veszprém' arczáján
Földerűl az öröm' játszi sugárin.

Megnyilnak Esztergam' keblei:
A' gyászt öröm száműzve váltja föl;
Áldása érkezik, érkezik idve,
JÓSEF a' szelid, kegyes atya, főpap.
És érkezik dicsöülve 's dicsöítve őt;
Érkezik a' nagy fejedelem' szavára,
Érkezik a' nagy haza' szent javára.

Izzú kopárok, vert remények,
Ájolgnak előtte szomjas aszályain,
Mellyeket ő fölemel és enyhít.
'S a' gyász Esztergam' arczáján
Földerűl, a' reménynek deli karján.

És a' hon' és az egyház,
Diadalmi zászlói lobognak;
Ipar' 's erőny' nyilt utjain
Fakadó reményei virulnak.
És a' hon' és az egyház' gyermekeit
Egy vágy kötendi össze 's egy szeretet,
'S a' honnak élnek és egeknek,
Csak FERDINÁND és JÓSEFEK,
Ég 's föld baráti fön vezessék!

G. I. b. a.

CELSISSIMO AC REVERENDISSIMO

DOMINO DOMINO

PRINCIPI

JOSEPHO KOPÁCSY

METROPOLITANAE ECCLESIAE STRIGONIENSIS

ARCHI-EPISCOPO

SANCTAE SEDIS APOSTOLICAE

LEGATO NATO

INCLYTI REGNI HUNGARIAE

PRIMATI

SUMMO ET SECRETARIO CANCELLARIO

SACRAE CAES. REGIAE APOSTOLICAE MAJESTATIS ACTUALI

INTIMO STATUS,

ET AD

EXCELSUM CONSILIUM REGIUM LOCUMTENENTIALE HUNGARICUM

CONSILIARIO

ECCLESIASTICAE COMMISSIONIS

PRAESIDI

INCLYTI COMITATUS STRIGONIENSIS

PERPETUO AC SUPREMO COMITI

AC

AD EXCELSAM TABULAM SEPTEMVIRALEM

CO-JUDICI

NOMINE

PROSPERITATEM, CULTURAMQUE CELEBERRIMARUM ORBIS NATIONUM, CARAE PATRIAE PRECANTIUM,

DICATA.

AUCTORE

JOANNE NEP. POKORNY,

PAROCHO MEGYERENSI, I. COMITATUS NEOGRADENSIS ASSESSORE.

In diem 28-am Maji 1839.

PESTHINI,

Typis Jos. Beimel.

Ergo VenIstI? MIhIqVe eXoptata tVerI,
ConceptI ante annos PrIucIpIs, ora DatVr?

ODE.

Spectaris ergo vultibus omnium,
Josephe! longo tempore tristium,
Rectore summo destitutae
Istri-Granae Cathedrae perennis.

Laudes celebrans Hungara Gens TUAS,
Defert honorem, Rex meritis TUIS;
Weszprimiensi Sede tenta,
Istri-Granum, ut peteres reponit.

Consensu alacri terra TIBI, et polus
Applaudit omnis, dat Deus omne opus
Gratum, ac amoenum Te intuenti:
Nam cumulatus Honore venit.

Quod praestat almus Phaebus in aethere;
Hoc Fronte spargis TE inspicientibus:
TU quippe nubem mente pellis;
Ille polo tenebras abegit.

At digniores Imperium hoc TUUM,
Quod se TIBI uniri ambiit, elicit
In cordibus nostris calores
Laetitiae, et meritos triumphos.

Namque altiorem Maxime Praesulum!
Quem Terra late Pannoniae tenet,
Tangis Gradum; maioris orsus
Officii, impavida severos

Dextra labores: quam cum animosior
Aestate prima scandit in aera
Tonantis ales; non abhorrens
Lucis in igne oculos manentes.

Quid nam anteponit prospera Patria,
Virtuti, et amplae pene scientiae?
Qua TU Benigne Antistitum! omnes
Antevenis et amore captas

Sponte ad sequendum vestigium TUUM.—
Distingvis his TU: verane, fictave
Virtus, et omne mentis esse
Possit acumen, ut aequum acumen?

Virtutis aequus Censor et Angelus
Adsurgis almus, semper agens graves
Causas Tuorum, constantiores
Tramitis esse queant premendi.

Virtutem ad altam: ut Patriae agant opus
Intensiores, utilius Deo. —
O! ter beatus, mentis excultae,
Artibus, atque scientia almae

Sensus! Quae eum, aut larvata sequi audeat,
Illudat aut illi pietas? Enim
Non Laude lingvae, sed movetur
Inviolabili honore Legis.

Subtilis, et docta impietas minus
Imponet illi: nempe suum dare
Sic cuique novit competenter,
Ut meritum, actaque comprobarint.

Jam quanta de TE Relligio sibi
Augenda spondet? Quam imperio TUO,
Numen benignum sustinebit,
Auxilio Patriam beante.

Haec, quod videtur, nunc grave iam scelus,
Tollens in altum pertumidum caput,
Duramque cervicem retortam,
In tenebras trepidum reponet,

Corruptio morum, impietas fera,
Quae integra regna, et perdit, et abstulit;
Fraus, et dolus nunc tuto oberrans;
Sic odium, ac aliae scelestae.

Turbae malorum: TE Auspice, Te sacra
Curante, tetrae sub baratrum Stygis,
Ultro redibunt, in paternum
Numine propitio locum Orci.

Tam certe, ut evictum est: popularium
Quod multitudo, thura litaverit,
Tum mente casta aris verendis;
Cum ad studia, et pietatem agatur

Ardens colendam: si undique copia
Cleri nitescat, cultibus ut Dei;
Sic vera, et aeterna occupata,
Intrepide populi salute.

Audi benigne, Praesul! et omnium
Antistitum summum Hungariae caput!
Ad astra pro TE, quas preces fert,
Relligio, pietasque sancta:

Coeli Parens Alme! Imperium Cui
Omne obsecundat, non populi Tui
Devota contemnas precantis.
Vota, Tui Studio peracta.

Tu! Quem tremens Orbis veneratur, et
Laudat Sacerdotum numerus frequens!
Strigoniensi tunc Cathedrae
Mittere Munificum volebas

Antistitem: quando Arcis, et urbicum
Inceptum opus, sancto Auspicio Tuo,
Finire disponis potenter!
Da auxilium, et iuvenile robur!

Da mentis amplae, Antistiti Huic TUO
Fulgorem: avitae, ac a S. Stephani, sacro
Notae Lavacro, Arcis, Ducumque
Hungariae Decus, ut reducat.

Da, ut Nomini alto Bazilicam Tuo
Strigoniensem terminet! — Hunniae haec
O! sit Columna, et Firmamentum
Relligionis, et Unionis.

Ut sicut, olim Pannoniae una erat
Doctrina morum; sanctaque mentium
Concordia, omnes in Fide egit,
Vota, precesque referre in altum:

Sic dissipatis, nunc tenebris Stygis;
Cuncti ferantur vero animo, oreque
Cultum Tibi libare sanctum,
Ingenui undique, candidique.

Haec vota pro Te, Luminis ad Patrem,
Benigne Princeps! Patria concipit,
TUAE perennatura Famae,
Dum haec Superis monumenta surgent.

Surgent, et astris lucidius Jubar,
Ac luce Solis splendidius dabunt;
TUUMque Primas! Nomen, atris
Eripient tenebris sepulchri.

22

HÁLA-ÖMLEDÉSEK

FŐMÉLTÓSÁGU 'S FŐTISZTELENDŐ

HERCZEG

KOPÁCSY JÓZSEF,

ESZTERGOMI ÉRSEK, AZ APOSTOLI SZENTSZÉK SZÜLETETT KÖVETE, MAGYARORSZÁG PRIMÁSA ÉS FŐ- S TITKOS KANCZELLÁRJA, SZENT ISTVÁN APOSTOLI KIRÁLY JELES RENDE NAGYKERESZTESE 'S PRAELATUSA, Ő CSÁSZÁRI 'S APOSTOLI KIRÁLYI FŐLSÉGE BELSŐ TITKOS ÉS A' NAGYMÉLTÓSÁGU MAGYAR KIRÁLYI HELYTARTÓSÁG TANÁCSNOKA, AZ EGYHÁZI BIZTOSSÁG ELNÖKE, NEMES ESZTERGOM VÁRMEGYE ÖRÖKÖS FŐISPÁNJA, A' NAGYMÉLTÓSÁGU HÉTSZEMÉLYES TÁBLA KÖKBIRÁJA, A' MAGYAR TUDOMÁNYOS TÁRSASÁG TISZTELETBELI TAGA

SZÜLETÉSNAPJÁN,

1845-IK ÉVI MÁJUS 30-IKÁN,

MIDŐN KÖZHASZNU ÉLETE HETVENEDIK ÉVÉT ISTEN ÁLDÁSAI KISÉRETÉBEN ELÉRTE.

HÓDOLÓ SZIVVEL NYUJTJA

PONORI THEWREWK JÓZSEF,

MAGYARORSZÁGI 'S ERDÉLYI HITES ÜGYVÉD, 'S TÖBB NEMES MEGYE TÁBLABIRÁJA.

POZSONYBAN, SCHMID ANTAL KÖNYVMŰHELYÉBEN.

Serus in coelum redeas, diuque
Laetus intersis populo!

Horatius.

E.M.

Remek dicsőség lángja ragadja szent
Ihlésre lantom, zengni szerény, igaz
Kebellel Esztergom 's Magyarhon
Nagykoszorúsa magas vonásit.

Mint Graeciának bölcsei, 's a' nagyok,
Kikkel dicsekvék a' Capitolium
Jeles müveltség századában;
Vagy kiket emleget a' jelenkor,

Europa legfőbb elmehatalmasi:
Gyönyör- 's szerelmünk, herczegi Főpapunk
A' köznek élt mindenha, 's nyájas
Nap vala hon 's tudomány egén Ő.

Fény oszlopában nemzet előtt mene,
'S kezdé magasztos századok uj sorát
Iránytüző mestermüvével
Fejledező iralom virányin.

Ezernyi jót tön nemzeti nyelv körül,
Szivén feküt a' népnövelés ügye,
A' műipart buzgón segíté,
Bőkezü gyámola volt iróknak.

Erkölcs, hit, íz, csín, lelkesedés, erény
Nagy terjedelmet nyertenek Általa,
'S szegények, árvák, özvegyeknek
Könnyeit angyali módra törlé.

Örömvirágok lengenek a' szelid
Mezőkön! a' rét ünnepel, áldozik
A föld, szives hálára gyulnak
Hunnia vígadozó lakói.

Mi báj, mi fönség látni közérzetet!
Az érdemeknek tiszteletére kelt
Nemes csoportok hűn buzognak
Nagyszerü tetteket énekelni,

'S tömjénes oltár zsámolyinál igen
Hosszú szerencsés éltet ohajtanak
A' hetven évvel már megáldott
Drága, világhirü Tényerősnek.

Népünnepünknek perczeiben magam
Is szende kézzel hálafüzért fonok
Örömvirágokbul, 's fohászim
Csatlom imáihoz a' hazának.

GYÁSZHANGOK

NÉHAI

FŐMÉLTÓSÁGU és FŐTISZTELENDŐ

KOPÁCSY JÓZSEF

AZ APOSTOLI SZENTSZÉK' SZÜLETETT KÖVETE', ESZTERGOMI ÉRSEK'

MAGYARORSZÁG' HERCZEG-PRIMÁSA',

ÉS LEGFÖLSŐBB TITKOS KANCZELLÁRJA', SZENT ISTVÁN' APOS. KIR. JELES RENDÉNEK NAGY KERESZTESE', PRAELÁTUSA', Ő CS. 'S APOST. KIRÁLYI FÖLSÉGÉNEK VALÓSÁGOS BELSŐ TITKOS-; ÉS A' MAGYAR KIR. HELYTARTÓ TANÁCSNAK TANÁCSOSA', AZ EGYHÁZI BIZOTTSÁG' ELNÖKE', TEK. NS. ESZTERGOM VÁRMEGYE' ÖRÖKÖS, ÉS VALÓSÁGOS FŐISPÁNJA', A' HÉT-SZEMÉLYES TÁBLA KÖZBIRÁJA',

'S A' MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁG TISZTELETBELI TAGJÁNAK

HAMVAI FÖLÖTT

1847. mindszenthó 25 és 26-án

AZ EGYHÁZI-GYÁSZ-ÜNNEPÉLY'

ALKALMÁVAL

VÉGSŐ TISZTELETŰL

SZENT BENEDEK RENDŰEK' VEZÉRLETE ALLATTI ESZTERGOMI KIR. KÖZÉP-TANODÁTÓL.

Esztergamban, BEIMEL JÓZSEF nyomdájából.

Nem távozik-el az ő emlékezete, és a' neve megkérdeztetik nemzetségről nemzetségre. Az ő bölcseségét ki-hirdetik a' nemzetek, és az ő dicséretit megbeszéli a' gyülekezet.

Jes. Sirák fia könyv. 39 *r.* 13—14 *v.*

Csak nincs menekvés tőled irígy halál!
Kímélni nem túd érczkarod életet,
Bár drága, és egy nemzet', egy hon'
Üdve legyen vele összeforrva.

Nem tesz kivételt gyilkos erőd, betör
Be a' nagyok' fény-dús teremébe: mint
A' szolga pór' szerény lakába.
'S fegyvered a' kire méred, elhull.

Hiába öltnek hösök aczélszilárd
Mellökre védmezt szembe kelök veled.
Hideg mosollyal nyúlsz ijadhoz,
'S lábad alatt hever a' vitézség.

Haszontalan rak zsarnok uralkodó
Szirtfokra várat, 's zárja vas ajtaját
Mázsás rudakkal, bíztositó
Büszke fejét veszedelmek ellen:

Oltalma gyarló: nem kerülendi ki
Irtó hatalmad: meglesed álmait,
'S az őrfalak fölé tüzöd ki
Gyászlobogód; 's vad uralma megszűnt.

A' munka, és gond ette családatya,
Keveske perczért hasztalan alkuszik.
Esdő szavát ajkán szakasztod
Félbe', 's lenyugszik örökre napja.

Hiába örvend a' deli ifjuság
Tavaszkorának; meglopod éveit,
'S a' vég-enyészet' jég ölében
Hervad el a' kecses arcz' virága.

Főbb származás sem bir kegyeletre, sem
Magas tekintély, szent kenet ossza bár.
Polgári czimerek, babérok,
'S püspöki bot, gyürü mártalékod.

Látók kiáltó tényeid'. Ös Buda,
'S Esztergom ékes bérczei bús tanúk.
Ott a' dicső Nádor hazánk' fő-
Csillaga hunyt le; imitt Kopácsy

Fő székes egyház' oszlopa, Érseke
Népboldogító fényes erényivel
Esett le roppant veszteségül,
Mit csak az ég' kegye pótoland ki. —

Mint a' szilárd kőszál zajos árközött
Fölhők' határát érve merészen áll,
Kitartva tűznyilak' haragját.
'S bősz vihar üzte habok' csatáját,

És győz az áldáz ellenek' ostromán:
Ugy álla Ö, és győze magas helyén,
Nehéz időkben rendületlen
Jellemü őre hit' és jogoknak.

Az álszabadság' üdvtelen elveit
Megczáfoló, nem zárta be ajkait:
A' szent igazságért, 's hitért meg-
Halni tudott, soha sem remegni.

Szivén viselvén a' magyar érdeket:
Mindenha munkált a' haza' közjaván,
És ősi kincsét megőrzé
Nemzeti nyelven iró, beszélő.

Ihlett apostol, gondja alá bizott
Nyáját megóvó a' kor' eláradó
Bűnmételyétől, rávigyázott
Mint szemefényire. Bölcs, erélyes

Kormánya mellett a' megye, és az egy-
Ház fölvirágzott; népnevelés, ipar
'S a' szép müvészet' minden ága,
És tudományok erőre kaptak.

Honnak magasztos dolgokat érlelő
Számolt magával; terve' tanácsait
A' kérkedő hírtől takarva,
Csendben örök müveket teremte.

Ott áll tökélytől messze, de Istenért,
'S üdves reményért áldozatokra kész
Jobbjának ajtatos tanúja,
A' kupos ildomu székes egyház,

'S közczélra fölszánt száz jeles épület.
Intézet egy sincs Herczegi bőkezét
Hová ki nem nyújtotta dúsan:
Szóljatok iskola, zárda, kórház,

'S ti lánynöveldék, némasüket, vakok
A' napvilágnak mostoha gyermeki
Nem áradott-e? rátok is ki
Bőkezüséginek áldomása.

Veszprém, Fehérvár áldja segélyeit.
Itt sem feledvék, hol magyar ős király'
Jóban virágzóbb századára
Vissza visz a' mohos oldalú vár.

Szülétlen árvák, özvegyek, és kiket
Az éhes inség' böjtje sanyargatott,
Ő benne legkegyesb atyára,
'S legmelegebb szivü ápolóra

Találtak. — És már szárazak a' kegyes
Kezek, letörlők annyi könyüt, nyomort.
Az irgalom' szentélylye a' szív,
Melly nemesen dobogott föl, és hőn,

Meghűlve. Oh! nem tűrheti a' szorult
Kebel kesergő indulatát, ki tör
A' fájdalom hangos sirásra:
Mert veled a' könyör eltemetve.

De hol van olly bő toll az irók' tudós
Körében, és olly hű ecset a' müvész
Világban, a' melly halhatatlan
Érdemeid' 's ragyogó erényid'

'S nagy tetteidnek majd csuda halmazát,
Élénk szinekkel festeni nem, de csak
Szerény betűkkel följegyezni
Volna ügyes? mi csudálni csak, nem

Rajzolni merjük dicsteli éltedet:
Avagy kinek nyilt tudni mező, szerény
Jobbod titokban mennyi jót tön,
A' nyomor' átka alatt nyögőkkel?

Tehát magas holt! kit hona, nemzete
'S Egyháza mélyen gyászol ugyan, de áld.
Az élet' és halál' urának
Áhitat, és ima közt ajánlunk.

Kedves tetem! szent béke legyen veled.
A' bús enyészet porhamuvá teend:
De fölkelendesz megdicsőült
Égi jutalmadat elveendő.

Nagy lelked, a' mint hisszük, egekbe szállt,
Honnét eredt, 's már boldog örömben él,
A' pásztorok' főpásztorától
Megkoronázva dicsően ammen.

Balás Theophil.

21

ARDENT VOTA, VRGET PIETAS,

HVNGARIAE

PRAESVLVM PRAESVLE

VIENNAE

SALVTARI CONSVLTORE,

SALVE

VNO CORDE

ANHELANT STATVS & ORDINES,

OPTAT TOTA HVNGARIA,

POST

SVPERATA EXITIALIA,

INSIGNITER DOTARI VOLENS.

*

ERGO

IN NOMINE PATRIS, FILII & SPIRITVS SANCTI,

DEI VNIVS VIVENTIS,

PER

REGES & PRINCIPES REGNANTIS,

PER

ANTISTITES SALVANTIS,

* *
*

BIBLIOTHECA E.M.

SALVE

IOANNES!

DEI GRATIA

PRIMAS CLERI!

AVGVSTO ATQVE NATIONI EXOPTATE!

IVBAR GLORIAE!

SALVE!

*

SALVE

SZENTSZKY!

DE

NAGY KÉR,

PRAEROGATIVE

PRO

DEO!

S. SEDIS PETRI LEGATE, E SPIRITV S. RENATE! O BIS PRINCEPS SION ET REGNI!

O SVPERNA PAX!

VIRTVTE TVA APOSTOLICA,

IVSTITIA, BENIGNITATE REGIS APOSTOLICI,

ET AVITA FIDE HVNGARIAE,

TRIVMPHANTE.

* * *

PRINCEPS ET PRAESES!

VOTIS

VBIQVE-

DOTIBVS

CELSISSIME!

SPES VIVA!

PATRIAE ET AVSTRIAE AFFVLGENS!

*

DOCTOR!

VERBO IVRE ET OPERE

EXCELLENTISSIME!

PRO SVPERIS

INSIGNITE!

PRO PASTORIBVS ET GREGIBVS

ONVSTE!

*

DVX

CLERI REGALIS

ILLVSTRISSIME!

NAVFRAGANTIS PORTVS, EGENTIS ET ORANTIS

PONTIFEX!

SALVE SOL PANNONIAE! DIV EXOPTATE!
IAM AVRORA FVGAS TENEBRAS, ET AVREA LVCE SERENAS NVBILA.

*

EN VOX POPVLI, IN TE CONFIDENTIS, ERGO ET DEI, PASTORES LEGENTIS, PERSONAT:
„DONA TE, SINE TE LVGENTIBVS, SALVABIS OVES ET PASTORES.

*

„TIBI, ANTISTES! OMNES CREDVNTVR HVNGARIAE TRIBVS,
„EXITIABILI AEVI SPIRITV AFFECTAE,
„VISITA, RESTAVRA, SANA, FOVE, EXSTIRPA PRO TVA EXPERIENTIA ET SAPIENTIA.

*

„BENEFAC BONIS ET RECTIS CORDE,
„INFRENI, EXORBITANTI SPIRITVI AEVI VIRTVTE SPIRITVS S. IMPERA,

*

„ERIS ANIMABVS SVSCIPIENDIS ARCHANGELVS,
„EXTORRI POENITENTI PATRONVS, FRVGIFERO SALVS.“

*

Nostrae feLICItatIs proDroMe! noster InsIgnIte! pro nobIs VIennae operose agIs,
CeLera opVs et Iter, IVsta Vota Vrgent, VIta nobIs Vana est sIne te.

✲

aVXILIator, CorDIVM LaetIfICator!
sVperas Vota In nobIs, VIVe Inter nos.

✲

Sat IbI, qVoD eXVL noster rarVs praesVL, festIna retro,
praesVLVM praesVL et prInCeps noster!

✲

Porta Triumphalis patet en **Tibi, Maxime Praesul!**
Ingredere, atque **Tui** *suscipe corda gregis.*
Iam **Tibi Primati** *Cives monumenta paravunt.*
Porta caduca quidem est; corda perennia erunt.

✲

Fratres & patrIotae!
perennI pIetate VnItI IVbILeMVs Deo saLVtarI Nostro:
praeCVrsor Ioannes sCIt o VIennae InterVenIre pro nobIs!

✲

eXVLtate fILIae sIon!
Iterato raDIX Iesse gerMInaVIt, et eX IaCob steLLa orta est.

✲

Gens rea Laetare!
MIserICorDIa et VerItate obVIantIbVs sIbI,
aeqVItas et paX osCVLatae sVnt.

✲

DeVs pro rege f. Iosepho, & prInCIpe Ioanne!
qVIs negare potest?
HIs Vna, LaqVeVs ContrItVs est, et nos LIberatI sVMVs.

✲

Inter praeVIa fVnesta et sVbseqVa IVsta patrIae, saeCVLIs rara et Magna,
eLeCtVs,
proVIDentIae InsIgne es.

✲

AVgVsto RegI et RegVM RegI CooperatVrVs sVCCeDIs qVa pontIfeX.

✲

StrIgonII InCLŸtI LVCtVs nIsI per te In gaVDIVM VertI,
& Vota satIarI possVnt.

✲

qVInqVeCCLesIae, RosnaVIa, Iászo, patrII penates et serVI
te saLVtare sVVM pIe aVDIre optant.

✲

TotVs CLerVs frVCtV eXVLtabIt, bono DeI trIVMphabIt, te gVbernante.

✲

En qVanta Vota! ast In praesens proh! te absente, Vt VoX CLaMans In Deserto.
Propera & LaetVs IVra VInCes,

✲

eX CeLso SoLIo GLorIae tVae eXaVDIens Vota et LaMenta Vera Vana gregIs.

✲

te sVpreMo pastore, hIrCI CornVa Deponent, LVpIqVe baLabVnt,
paX flet eXoptata.

✲

VIrtVs te praeVenIens, prospere operatVr.
Propera et persona tVa DeCorate!
Sponsae SS. CLIentes InfInItI aMore tVI totIVs LangVent.

✲

RatIones rarae et IVstae sVnt, qVas ChronoLogIa Mea DefICIente.
VIrgILIVs Vere eXponIt:

✲

„Vitis ut arboribus decori est, ut vitibus uvae,
„Vt pratis flores, segetes ut pinguibus arvis,
Tu Decus omne Tuis."

✲

FaCta tVa non attIngo, DestrVeret, qVI haeC ornare VeLLet,
& VerVs rVMor non eget poetIs neqVe oratorIbVs.

✲

LVbens obseqVor VereCVnDIae tVae, ea InsIgnIa taCens,
qVae patrIae pIetas DIgnIVs LaVDabIt:

✲

totVs qVIppe In faCtIs eLogIVM es,
qVI Vt rarVs antIstes DIV totI patrIae praeLVCes.

✲

HVngarIa VoVe, obseqVere RegI! paX tIbI erIt aVgVsta.
eXVLta sIon, MansVetVs tIbI reX aDVenIt eCCe tVVs.

✲

Angele Pannoniae Custos occurre! subintrat
SCITOVSZKY **Princeps Angelus** *Hungariam.*

✲

prIMas HVngarIae Ioannes! posItVs es sICVt sagItta eLeCta,
VIVIto feLIX Deo, RegI, patrIae, tIbI et nobIs.

✲

Tu, *providente Deo, factus virtute, nequaquam*
Vana fatorum sorte **Sagitta triplex.**
Prima sagitta Deo sacra est, Regi altera, nobis
Tertia Praesidium, dulce decusque dabit.

✲

sVperI tIbI, Inter greges sVos sVper pastores MerItIs eXaLtato,
& ChronoLogICIs fastIs DIgno pastorI gratIose assIstant,
faVeant VotIs.

✲

Et pro pIIs MerItIs In eCCLesIa Dent sVperI,
Vt rVbor tVVs flat pVrpVra, et VIoLa rosa.

✲

sVsCIpe qVaeso Magne antIstes!
Vota ConCInnIs et VerIs eXpressa oVIDII VerbIs:

✲

„Di' tibi dent anni, a Te nam cuncta sumes,
„Sint modo **Virtuti** *tempora longa* **Tuae."**

✲

HaeC De te sensa et Vota sVnt pVbLICa, et eXIgVI, tIbI eXIMIo obLIgatI,

✲

qVeM spIrItV SanCto pLenVs
ante X annos ConsoLarI DIgnatVs es aVrea sŸngrapha,
& sIgnanter hIs VerbIs:

✲

„In Te Domine speravi, non confundar in aeternum.
„Si consistunt adversum me castra, non timebit cor meum."

✲

VIX erVnt eXILIa InsIgnI zeLo tVo sInCerI MVnera CorDIs,

✲

praeCIpVe, qVanDo Ista (praeposItVs CVM FratrIbVs eXorare)
& praefatae sŸngraphae, Vt Verbo, TE sVperIorI, parens, qVa sVffragIa
S. patrIs Norbertl TIbI In spIrItV et VerItate PRAESVLI sVo praesentare gestIt,

*

& In sVa soLItVDIne Integra fIDe perseVerat,
Vana hVIVs nefarII aeVI pLaCIta horrens, & In soLa obeDIentIa gLorIans,

*

qVa saCerDos et sVbDItVs RegIs, totVs SapIentIae TVAE ConsILIo,
& DeI gratIa ante, Inter, & post tVrbas saLVVs,

*

O beata soLItVDo!
Non poenItet nVnC tVos CVLtores seD osores, bea hos, Interne et non sero
poenItentes, gratIa aeterna!
In te BeatI DeI pVgnarVnt et pVgnant strenVI.

*

In haC RegVLarIVM beatItVDIne TVIs ConsILIIs pIa Vota IVngIt,
& foVet patrIota pro patrIotIs.

*

QVoD, DefICIente arte, pIa VoLVntate eXponIt, rarIs gestIs,
GratIosIsqVe aDLeCtVs TVIs,

*

& DVpLICI VInCVLo, oMnI pIetatIs obseqVIo, TVA VIRTVTE et GRATIA
beatVs.

*

QVI

(nI VsqVe fIneM perseVeret,
TIbI pRINCIpI In aeterno CoetV CongaVDere non potest serVVs)

*

VIVere & obIre optat pIetate feLIX,
qVa pro posse gestIt

A. P.

CanonICVs RegVLarIs OrD. praeM.
IaszoVIae.

*

Integra fIDeLItate perseVerans
DeVotVs sVbDItVs
RegIs ApostoLICI & patrIs,
pro
patrIa & VerItate
generose
patIentIs & VInCentIs.

Cassoviae, Typis Caroli Werfer, 1849.

BIBLIOTEKA E.M.

25

CÝTI

k n Slawnému Uwádzaňu,

Jeho Wiwilenosti,

Najoswicenejšého, Najdustojnejšého,

Pána Pána

JANÁ SCITOVSZKY

Peťi kostelského Biskupa, Radu S Štefana Welkého Križníka, Jeho C. K. Jasnosti sk. t. Radca
a t d. a t d.

NA HODNOST

Arci = Biskupa Ostrihomského a Primása Krajinského.

Roku 1850, dňa 6=o Ledna

Wenowané
od

Ostrihomskich Slowákow.

Tlačom Josefa Beimela.

Už swoj Zweratnik,[1]) Slnko na Oblahe,
Dwa rázi preſloz odkedi Arcilod
W Pannonſku západná, ſtratiwſe
Swojho zaſé ñenadáke Sprawca,

Sem tam na morſkich pláwala Hlbinách:—
Ked zrázu počnú Mrákawi w Oblakoch
Sa dwihať, ohromné Wrſiſká
Predſtawowať, ze ſerou tmawaſtou
Zakriwať Obzor;[2]) kde hu ſen ohñiwé
Bliſkánje križom často prerážaloz—
Wtom praſtja ſ traſliwim hučáñim
Treſkotajúc žerawé Hromiſká:

Tu kñeď za chrbtom powſtaňe Wichrica,
Čo wſetko rúcá, treſkoce, a jako
Lew žúri, aj morſkich prepadliſk
Sadlinu[3]) chcjac wihodiť do Obláh!

Trikrát ñewolná Arcilod! kdo Ťa
S Neſtaſtja twojho wiſlobodi.?— kdo Ťa
Witrhñe z wirowej prepaſti.?
K Priſtawu[4]) ah kdo Ťa, kdo priťáhñe.?—

Weť ſ twich plachét len roztrhané kuſi
W zlewoch ſa kúpú! — Wazbi w twojich Bokoch
W Dlážbach, a w twich krowow palupnich
Oſlabujú, ba idú ſa celkom

Rozſtúpit! — a twoj rozlomeni Skažeň[5])
Zrútjac ſa z welkim praſkotom odtonúl
Wlnámi! — už ho wjac ñewidať! —
Wſak Bohužjal neni doſti eſte

Na tom! ze wſetkich ſtrán Ta Nepráteli,
Hrozjac ſa z wražděu, do kola obſtali!
Uſnoſti ňjet wjac, ňjet Spaſeňja!
Nad Hlawu ſmrť Ti ſtojí — pokor ſa!

Hah Zázrak.*) už Ten ňekdi čo na mori
Steklim Wetriſkám rozkazowal, (*) ruku
Dwihá; a ehle hňeď zatichnú
Wichrica, a Wlnobitje, — wúkol

So trakja Mračná Slnko wokamženi
Kráſňej počiná oſwecowať, krjeſiť, —
Twojich ohawních úkladníkow
Na hlawu on potrel, a prewiſil:

On Správu dalſej plawbi twojej do rúk
Takému oddal, čo Teba wiſtriháš
Z ňebezpečenſtwa, do prawého
Priſtawu doprowadí, — koňec twím

Sprawi ňereſtám, twé zahoji rani
On twoj prewelki Zjal na radoſť, Bjedu
Na rožkoš obráti, a On Ti
Roztomilú priprawi Buducnoſť

Zlaté Ti pod Ním Dňi zažijež; w Jeho
Múdroſti welkéj, móčť ſa buděſ kochať,
Skterou Ta ſkrjeſi k rozkwitáňú; —
A Jeho Čnoſti budú Ti kráſou,

S kterou buděſ ſa Ti honoſiť. — Preco
Pozdwihňi zeplé hen k Nebeſám ruki,
Wrúcnimi Modlitbámi poproſ
Otca Nebés, abi *JÁN SCITOVSZKY*

Twoj Sprawca, a Twoj roztomili Ženich
Zdrawí početné ſťaſtňe prežjl roki!
A ňech Ho w prácách, a Učinkoch
Jak po dňeſ, aj pozatím poſilni! —

Zwolaj potom teš: ňech žije Láſkawí
Nás Ciſar, a Král, — Wlaſť abi powſtanúc
Ze ſwich pozárow*); mohla jednúc
Rozkwitowať, jako jej Pokrwné!!

*) u S. Matúſa Kap. 8. Wers. 26.

1.) Zodiacus. — 2.) Horizon. — 3.) Sedimentum. — 4.) Portus. — 5.) Malus. — 6.) Bustum.

ÖRÖMLANT,

MELYET

Ő EMINENTIÁJA

NAGY-KÉRI

SCITOVSZKY K. JÁNOS

ÚRNAK,

ROMAI SZENT-SZÉKI BIBORNOK, ESZTERGOMI ÉRSEK, A' SZENT ISTVÁN APOSTOLI KIRÁLY REND FŐPAPJA, ÉS NAGYKERESZTES VITÉZE, MAGYARORSZÁG HERCZEGPRIMÁSA, SZÜLETETT APOSTOLI KÖVET, CSÁSZÁRI KIRÁLYI VALÓSÁGOS BELSŐ TITKOS TANÁCSOS, A' HIT, SZÉPMÜVÉSZETEK, ÉS BÖLCSELKEDÉS TUDORÁNAK,

BIBORNOKI MÉLTÓSÁGA FÉNYES MEGÜLÉSÉNEK ALKALMÁVAL

SZENT GYÖRGY HAVA 16-ÁN 1853. ÉVBEN

SZENTELE

A PANNONHEGYI BENEDEKIEK ESZTERGOMI SZÉKHÁZA.

ESZTERGOMBAN, NYOMATOTT BEIMEL JÓZSEFNÉL.

Buccinate in Neomenia tuba in insigni
die solennitatis vestrae. —
Psalm. 80, 4.

Vig ünnepély leng ös Szion ormain,
Mosolygni látszik szöke Dunánk felett
Uralkodó dücshomlokának
Legremekebb disze, a nagy egyház.

A tornyok érczén ünnepi hang rezeg,
A népek ajkán uj hiröröm zaja
Rivalg, a két testvéri város
Gondtalan ünnepet ül, s kiért ez?

Értted, hitünknek bajnok Apostola,
Ingó korunknak védkaru Szelleme,
Értted van ez mind, uj BIBORNOK!
— Dücskoszorúzta magasztos Érsek.

Téged, derengö képletek árjain
Szent lángra gyúló szűnk ölelésivel,
Téged köszöntünk, ritka Föpap!
Oszlopa ös Szionunk, s hazánknak.

Téged, virúló tanhelyeink remek
Istápja, múzsák kegyteli Gyámura,
Téged köszöntünk, bölcs SCITOVSZKY!
Vedd sziveink lobogó szerelmét.

Értted, letörlött könnyek után örömSugártul égő arczczal az ég felé
Áldást rebegve föltekintő
Gyámtalan özvegyek és atyátlan

Árvák vigasztelt Atyja! atyátlelő
Megyéid ékes Csillaga, öseid
Szent czélra mindig kész Utódja!
Küld ma imát az örök hazának

Dicső Urához mennyei ihletünk. —
Jertek, dücsített Földitek ékeit
Csudálva tisztelegni, bájban
Dús Abauj koszorús tetői!

Jer Béla, fényünk bölcseje, s Jolsva, mely
Erény csiráit keltve az Ifjunak
Szerény szivében, nem tudád, mily
Fokra emelteti majd az érdem! —

Nagy tér az élet, s rajta kinekkinek
Az Alkotótól szabva hatáskörül
A hivatás szent érdekében
Pályavonal nyilik; azt befutni

Hösen, s szilárdul, nagy feladat; rögös
Az életösvény; szellemi élyköre
Rózsái közt sokszor tövisre
Lép, s lele tér a vándor; álnok

Pandora tarkán hinti virágait.
Az ifju gyakran kapdos ezek felé,
S míg édenét föllelni vélte:
Fénye borúl s balutakra téved.

Nem tévedél TE; isteni félelem,
S erény vezérlé ifju szived tüzét:
S képző tanáraid kegyencze
S társfeleid szemefénye lettél.

Majd mind babérdús hös tudor oktatád
Ernyedhetetlen buzgalom és szelid
Bánásod által legszerencsésb
Ifjukörét nevelő megyédnek:

S mely Téged ápolt, dús kamatot veve
Fáradhatatlan lelked örökbecsü
Vezényletéből a hit és szép
Müveletek s tudományok útján.

Bár rejtegetted ritka tökélyeid,
S inkább szerény, mint nagyratörő valál:
Nagy lelked fénye átlövellé
A haza és megye szük határit,

S Rozsnyó vidékét ünnepi fény szegé.
S örömben úszott a viduló megye,
Midőn FERENCZ, a halhatatlan,
Püspökeül ada Értted égő

Nyájadnak, és fő Pásztora löl az Ur
Szent szíveként. Oh! zengjük-e hő szived
Számlálhatatlan érdemekben
Minta gyanánt ragyogó szerelmét?

A nap lenyugszik, s félbeszakad szavunk. —
De milly epesztő fájdalom önti el
Bús Pécs! megyédnek árva nyáját?
„Nincs SZEPESYNK, szomorú enyészet

Zúg sirva lantunk gyászteli hurjain!“
Gyász özvegy! és ki fogja letörleni
Méltó könyüidet? — SCITOVSZKY
Hinte vigaszt, az égek jelöltje.

Üdv s hála Néked, nagynevü FERDINÁND,
Ki szánva néped lelki ügyét, legott
Az Ur Szentlelkekint igyekvél
Küldni segélyt a siránkozóknak.

S minő szerencsés lett a jeles megye,
Történet élő lapjai hirdetik;
A múzsa, egyház, s hon köszönve
Emlegeté nevedet, magas Pap! — —

De kétes árnyak lengtek a hon fölött:
Szorongva nézénk szürke jövőnk elé! — —
KOPÁCSY elhunyt, s viharzó
Felleg üzé a hivő magyarnak

Egyházhajóját. — — — Végre lecsendesült
A belviszályok barna viharzata.
S ki volt, ki békeangyalúl e
Drága hon ös Szionára lépett?

A ránk tekintő Gondviselés keze
Megilleté szent szelleme lángival
Dicső FERENCZ JÓZSEF királyunk
Népe javán örülő szivének

Ifjú erét, és a kit ezernyi ajk
Kebelbül ömlő hő ima szárnyain
Kért a magasból, meg lön adva
A haza, s érseki fömegyének.

Primási herczeg-rangra emelt az ég;
A hon s az egyház így lehetett, csak így
Boldog jelenje békes utján
Ujraszülött fia a kegyeknek.

S ujult honunknak kegyteli Trónura
Méltánylatában nem feledé, neved
Tudatva, Tégedet kitüzni
A Vatican biboros tagául,

S mely érdemidnek fökoszorút ada,
Szent Péter aklán boldogul örködö
Egyházatyánknak szent kegyéből
Bíbori díszföveget nyerél, s ma

Küld hálalángot mennyei jó Atyánk
Elé Teértted, hön dobogó szivünk:
S igénytelen nyelvünk szavával
Üdvöt ohajt röviden füzérünk. —

O, mért sorolnók nagyszerü tetteid
S dücs érdemidnek mindegyikét elö? — —
A mult- s jelenben elvetett jó
Magvai szóljanak a jövönek.

Zokogva hintend majd az utóvilág
Áldást, ha nem lészsz, drága porod fölé.
De élj sokáig, sok teendöd
Lesz a hon és megye tág körén még!

CARMEN

HONORIBUS

EMINENTISSIMI AC REVERENDISSIMI

DOMINI DOMINI

JOANNIS BAPT.

S. R. E.

TITULO S. CRUCIS IN JERUSALEM

PRESBYTERI CARDINALIS

SCITOVSZKY DE NAGY-KÉR,

METROPOLITANAE ECCLESIAE STRIGONIENSIS

ARCHI-EPISCOPI,

S. SEDIS APOSTOLICAE

LEGATI NATI,

INCLYTI REGNI HUNGARIAE

PRINCIPIS PRIMATIS,

SUMMI ET SECRETARII CANCELLARII, INSIGNIS ORDINIS S. STEPHANI REGIS APOSTOLICI PRAELATI ET MAGNAE CRUCIS EQUITIS, S. C. et R. AP. MAJ. ACT. INT. CONSILIARII, PER HUNGARIAM, PARTESQUE EIDEM ADNEXAS OMNIUM ORDINUM RELIGIOSORUM VISITATORIS APOSTOLICI AA. LL. ET PHIL. NEC NON SS. THEOL. DOCTORIS.

IN PIGNUS

FILIALIS PROFUNDISSIMAE VENERATIONIS

A

CLERO CURATO, DISTRICTUM V. A. DIACONALEM BUDA-PESTIENSEM

INCOLENTE

DEVOTUM.

PESTINI, 1856.

TYPIS JOSEPHI GYURIAN, IN PLATEA SEMINARII Nro 7.

Monumentum aere perennius,

Regalique situ Pyramidum altius.

Horatius in Odis.

Rhoebus coruscans Istrogranum novo
Vultu Poli prae sydere clarius
Ornat perantiquum Sionis
Pannonici revehens tropaeum.

Floret Sion nam mons memorabilis
Quem nunc stupemus prisca super novem
Saeclis adhuc servans apud se
Hungaricae monimenta gentis.

Sic nempe prostat qua Strigonae diu
Conjunctus Urbi, ac gressibus inclitus
Vertex Adalberti sacratis
Praesuleo nitidi decore!

Primus per hunc Rex est Patriae sacro
Hic fonte condam sanctificatus, et
Sanctum fuit nactus Magistrum,
Ut fieret quoque Sanctus ipse.

Magnis in illo tempore Clivus hic
Regni sub ortu cinctus honoribus
Semper capax ultro obtinendi
Perstiterat melius triumphi.

Crux, quae salutis perpetua ceu
Iris manet, tunc hic fuit in suum
Deducta quasi principale
Auspiciis habitaclum amoenis.

Hic jussa CHRISTUM Rex Stephanus suo
Culturus orbi distribuit pia;
Hic primus erectus Colossus
Ecclesiae patuit novellae.

Hic falsa nomen perdere numina
Coguntur, Unus se merito DEUS
Trinusve converso benigne
Exhibuit populo colendum.

Cultum DEI quae tunc capiat Domus
Haec aere largo construitur, pia
Quae sensa collegit precantum
Cum lacrymis juvenum senumve.

Ast ventus altas iam prout arbores
Destruxit ingens non semel, Istrii
Sic Montis evertit decorem
Temporis heu! rabies iniqui.

Bellum, furenti quod celer impetu
Exarsit inter Turcica fulmina
Templum diu prostans et arcem
In miseras redigit ruinas.

Quivis struendam funditus hic novam
Prudens cupivit Basilicam pio
Ardore, sed voto facultas
Protinus haud famulatur omni.

Ad nostra felix pertinuit DEO
Volente lux haec tempora, raraque
Isti parabatur faventer
Gloria, quam canimus, diei.

Quis gnarus isthoc non stupeat jubar,
Quod culmen alti montis hic accipit?
Quis non peroptabit canoras
Tripudii geminare voces?

Quis dirus ausu Censor erit suo:
Ut damnet omnes improbus hospites,
Qui nunc suo plausu Sioni
Conspicuum tribuunt honorem?

Quis porro promptum culpet Apollinem
Quod excitatis hac vice gaudiis
Quum semet adjungit, sonorus
Sit cytharae modulis chelique?

Nos nempe laeti pangere poscimus
Hoc vota metro littoris incolae,
Quod parte de bina propingvum est,
Danubio Buda-Pestiensi.

Nos esto multi portio parva sat
Cleri sacrato pascua pro grege
Praebemus, ut CHRISTUS superno
Adveniens docet ex Olympo.

Sic nunc ovantis qua socii chori
Voces levamus versus Olympias
Sedes: ut exorto decori
Omnipotens faveat Sionis.

Sed TE paterni pectoris inclyte
Princeps, et Archi-Praesul amate! jam
Dum calcar addit filialis
Alloquimur pietatis oestrum.

*

Quam multus ornat TE titulus Tuo
Affixus amplo tempore Nomini!
Quod jure traxisti peraequo
Promeritis decus ex opimis.

In TE suum Vir Maxime! Purpura
Sparsit refulgens Ecclesiastica
Quasi instar aurorae nitorem
Et rubeam veneranda pompam.

TE Summus ex hinc jam quoque Pontifex
Distinxit amplis indiciis, ubi
Romae morabaris, vetustam
Metropolin veneratus orbis.

Sancti canens tunc ad speciale TU
Altare Petri, caedere Victimam
Nostrae salutis copiosos
Jussus eras prope Cardinales.

TE quanta densis irradiaverat
Laus Romae agentem luminibus! Tuum
Est in Caput dum ter colendis
Appositus Manibus Galerus.

Tantis refulges quando decoribus
Terris in illis, quae procul hinc suum
Sunt clima nactae transmarinum
Non oculo aspiciendum ab omni:

An non oportet nos Tibi proximos
Constanter actu TE venerari eo,
Qui congruus sit dignitati,
Quam patriis retines sub astris?

TE celsa virtus reddit amabilem
Coram colentum TE nihil obvie
Plaudente, quam cernis, cohorte,
Notus enim Tua fis per acta.

Clerum mones qua sollicitus Pater:
Ut spiritu sit menteque vividus;
Sacramque pro nobis eremum
De propria reseras crumena.

Grates refundit plebs pariter Tibi,
Cor cuius ardens jam meditatio
Pervasit, ex quo Missionum
Cyclus adest rediens piarum.

Quasvis scholas quum temnere nescias
O! magne Princeps! Te docilis suum
Non pauca Fautorem Juventa,
Atque Patrem reveretur almum.

Tu fers opem, dum maxima postulat
Stringens egestas, dumque pudor suus
Sermonis heu! parcos egenos
Reddit, et haud precibus molestos.

Hinc ergo digno dum senio emines
Praeclare Princeps! Vive diu! Tuis
Virtutibus vitae perornans
Quae cito sat veterascit, hortum!

Et quum peramplae laetitiae Tibi
Fons manet hinc: quod Tu positam pio
Divis Domum ritu dicare
Faustus eras Sacer ut Liturgus;

Coelestis haec quum gaudia Regiae
Cives adaucto participent modo
Tu parta constanter reserva
Laetitiae documenta sanctae.

Verbo DEI Tu, crebrius ut soles
Hic publicato, lumen adaugeas
Eius, dies cui testis haec est,
Christiadum Fidei, decusve.

Hic Tu potenti nomine jureque
Christi super nos quando Manus levas:
Nobis, prout mos est, paternam
Dato favens Benedictionem.

Post cujus es Tu semper amans cliens
Baptista Christi, cum comite Angelo
Te ducat ad celsum innocentis
Usque Thronum peramanter Agni.

Colende Princeps! suscipe quaesumus
Pignus profundae in TE reverentiae!
Hac perciti, moti, sacratis
Basia nunc Manibus dicamus.

28

MNEMOSINON

AD

INAUGURATIONEM

RECENTISSIME EDUCTI

CELEBERRIMI ET ANTIQUISSIMI AD S. STEPHANUM PR. REG. H.

SEMINARII;

AB

EMINENTISSIMO AC REVERENDISSIMO

DOMINO DOMINO

JOANNE BAPTISTA

S. R. E. TIT. S. CRUCIS IN HYERUSALEM PRESBYTERO CARDINALE

SCITOVSZKY,

ARCHI-EPISCOPO STRIGONIENSI,

R. H. PRINCIPE PRIMATE ETC. ETC. ETC.

DIE VIII. OCTOBRIS

IN DOMINICAM XVIII. POST PENTECOST INCID.

SOLENNI RITU AUSPICATAM

ANNO 1865.

STRIGONII,

TYPIS EGYDII HORÁK.

Sanctificavi domum hanc, quam aedificasti, ut ponerem nomen meum ibi in sempiternum;
et erunt oculi mei et cor meum ibi cunctis diebus 3. Reg. IX. 3. —

Sacrata Olympo pectora gemmea, et
Altis Minervae censibus inclyta
Habent fontem perennem, ut inde
Magnificam, stabilemque lucem

Vel mutuentur sideris in modum,
Vel dent odoro flore novas dies;
Futuris non vanae locando
Temporibus monumenta Famae. —

Princeps SCITOVSZKY principe Gloria
Adauctus aequi munere Numinis
Sic Purpuratorum et fidelis
Auspiciis Patriae renidet!

Nuper sacratae munere Purpurae
Redit triumphans [a] Deînde litaverat
Patri Verendo dudum anhelas
Primitias alacer Secundas. [b]

Deo dicatas — non sine victima
Tum eduxit Aedes Praesule RUDNAY,
KOPÁCSYoque ardente cura, et
Sollicita pietate coeptas. [c]

Audite, quid nunc perficit, exigit?
Ter gloriosum Praesulibus iubar; [d]
Audite causam, originemque,
Innocuis recinam. Favete:

* * *

Dies caduco diffugiunt pede,
Sol et superbas praecipitat faces,
Dumeta Chloridos iocantis
Jam teneris quatiuntur horis.

Ignes coruscos luna recalcitrat.
Fulgor cavetur nocte volubili.
Titan reversus cum triumpho
Sidereos reprobat nitores.

Quam iura magni distinet imperîi
Terra rigescens Parrhasias hyems,
Et solvitur cito Favoni
Ripa vagis taciturna ventis! —

Ergo metiri quod cupis, et voles,
Praesensque dici quod poterat, potest,
Licet Tithoni nuncium sit:
Est celeri vice transiturum.

Omnes eodem cogimur; omnia
Quae sunt, moventur, cruda necessitas
Per regna terrarum, per auras
Exilio graviore pulsat. — [e]

Est attamen, quod nec Aquilo impotens
Nec imber edax diruit, eripit,
Est, — in quod temporum ruinae
Juris habent nihil insepultae:

Est attamen, quod consilio Dei,
Per longa certi saecula tramitis
Renidet dulce odoribus aevum,
Estque, paterque prolesque mira

Sui. Periclis nescia cedere
VIRTUS. Ahenis mentibus insita,
Non quae ambit, aut ponit colores
Arbitrio popularis aurae;

Coelo supernam ducit originem,
Alto relucens sidere clarius,
Suoque censu sat locuples;
Et Pheneo probior liquore.

Deus futuri temporis exitum, et
Fidem profunda nocte reconditam
Virtute Nati effudit in nos,
Quae vehit, et super astra ponit.

Non haec inani ludit imagine,
Non monstra fingit barbara, ludicra,
Piam nec ducit fraudulenta
Mentem animi face per opaca. —

— Incerta terrae foedera, iuraque,
Vindex iniqui — JUSTITIA regit;
Quae tempestate dum sinistra
Ambiguis agitantur armis:

Rerum ruinas non sine gaudio
Haec non coactis passibus erigit,
Anhela solaturque vota,
Et meritorum opulenta merces

Sicut Cometes sidereum iubar
Sancto Tremendi consilio Dei
Refunditur certo merenti
Arbitrio vigili Tonantis. —

— Hanc innocentis pocula LESBEI
Frontis pudorem purpurea face
Retundentis venustum amice
Concomitantur inerte passu,

Rectique mores; pectore lilia,
Manu potentem Palladis arborem
Rebusque adversis irretortum et
Magnum animumque fidemque dando.

Fortuna vocem non habet hic suam,
Decreta vulgi vana silentio
Premuntur, atque huius trophaea
Non volucris movet aura plausu. —

—Dêin mentis arcanum iubar, et Patris
Aeternum Amandi—subsequitur vice
Divina lux, decor, favorque,
Alma SCIENTIA. Rara amica, ast

Magistra vitae. Numine Candido
Coelestis instar—non temere data,
Facis humana in corda, tollens
Vile supervacuum laborem,

Quum iura mundo sacraque foedera
Prudens futuri consilii Deus
Dedit, Scientiam severum in
Jura fidemque dedit parentem:

Ut haec sativa praeluceat face,
Mortale corpus dirigat, ordinet;
Et actiones ex opaco
Provehat, et super alta sistat.

* * *

His en locantur atria, porticus [9]
His en locantur mole gravi Phrygum
Penates regia manu; ut sint
Terrigenum incolumi saluti.

Trinis recinctus tempora laureis, —[8]
Intaminatis laetus honoribus
Antistitum Mentor SCITOVSZKY
His meritis titulisque vivit;

Nam quod Tremendo Gloria, nomen est,
Nam quod Decori Coelicolis pio,
Nam quod mortalibus Saluti:
Fine caret, sine fine vivit! —

Davidis Almus filius hic locat
Aeternitati limina. Triados
Miranda Gloria hic sacrabit
Pectoribus sua dona. Numen

Quod complet altis nutibus omnia,
Et Magnus ex Se est, nullius indigens,
Cuiusque cuncta, quae moventur
Judicio facili reguntur:

Dêinceps Suorum hic fervida iugiter
Profusa cordis munera suscipit.
Et filii Sanctae SIONIS
Hic sua vota vovent Beatis. —

Pastor futurus propositi boni
Mentem tenacem rebus in arduis
Hic discet, hic discet ferocem
Frangere vim petulantis aevi.

Hic VATICANI Numine PRINCIPIS
Fervere discet, discet et agere,
Et ire inoffenso pede, quo
Sancta Fides, Pietasque ducunt.

Fervere regis Caesarei, sui
Fervere Sancti Numine Praesulis,
Et Patriae suae tenaci
Nomine, amoreque Magna Prisci

Patrum caloris pectore fervido
Urgere, tota menteque vivere
Deo sic, Regi, Patriaeque
Discet amans, sacraque hic Juventus:

— Oracla Coeli Strigonio locat
Ergo Sacerdos Melchisedech Potens,
JOANNES Purpura decorus
Elysii retegendo valvas. —

Quid vultis ultra Coelitibus dati
OLÁH, SZELEPCSÉNY, RUDNAY[h] et arduis
Tentate PÁZMÁN rebus, alma
Culmina, item rediviva Famae

Semper perennis nuncia sidera!
An non Reginam protulit Aedium?
Deditque Musarum Palaestris,
Quod tribuisse stupet cor omne![9]

An non repellit, quas stygius facit
Hostis tenebras? An Pietas, Fides
Avita Patrum non cietur
Hungariae Laribus precanda?

Ut sol renidens fulgura dissipat:
Princeps SCITOVSZKY lumine Gloriae
Coeleste terris sic reducit,
Aere, labore, Fideque FORTIS. —[j]

Huc ergo adesto Christiadum Chorus,
Huc Clerus adsis brachia floribus
Recinctus, et fervens precator
Saecula Praesuleae Coronae.

En Vaticanus Genius assidet, — [k]
Favore raro Regis Apostoli
Antistites, Orbisque Christi,
Sollicita prece postulando:

Sacrate Princeps, Strigonium iubar!
Tu millionum cinctus amoribus
Ut forma factus es Gregis, sis
Pannonidum decus aeviternum. — —

* * *

Ergo sacerdos thura Deo lita.
Christo fidelis vota vove PATRI
Tuoque Orbisque Maximo, qui
Purpurea sepiit Corona; ut

Perennet id, quod stat, viret, et micat
SCITOVSZKYana sollicitudine; et
Novo reflorescat vigore
Ecclesiae Hungariaeque laurus.

Andreas Sárváry
Coop. ad SS. A. A. P. et P.

NOTAE.

a) In Consistorio d. 7. Mart. 1853. celebrato S. R. E. Cardinalis creatus, die 16. Nov. 1854. Galero Romae decoratus.

b) Anno 1809. die 5. Nov. in Presbyterum ordinatus, 6. Nov. 1859. Sacerdotii iubilaeum celebravit in Altissima praesentia serenissimi Archiducis Albrechti tunc temporis Gubernatoris Regni Hungariae, qua Suae Maiestatis personam repraesentantis. Qui pridie Solennitatum decorationem Ins. Ord. Leopoldi Imperatoris per Suam Mattem clementer collati in iubilo praesentium Antistitum Magnatum Clerique Universi tradidit. Ad concionem festiva hac occasione in Pontificalibus dicente ipso Eminentissimo D. D. Cardinale, Manuductorem Agente Em. ac Rssimo Dno Josepho Othmaro S. R. E. Card. presbytero Rauscher, AEppo Viennensi.

c) Principalis Basilicae lapis A. 1822. die S. Adalberto sacra maxima cum solennitate, quam M. Hungariae Palatinus C. R. Archidux Josephus cum Serenissima Coniuge in confluxu plurium Epporum et Regni Procerum praesentia sua condecoravit, per piae memoriae Primatem Alexandrum Card. a Rudna depositus est. Eleganti sermore patrio laudes Dno annunciante Josepho Kopácsy, Eppo eo tum Albaregalensi, qui proximus immort. Memoriae primi Basilicae Statoris in sede Archi-eppali successor, S. huic Fabricae Crucis signum imposuit.

d) Die 31. Augusti 1856. in praesentia Apostolici Regis Suae Maiestatis Imp. Francisci Josephi I. Serenissimorum Quinque Archiducum, Duorum S. R. E. Cardinalium, et Omnium paene Hungariae Antistitum, Summorumque de Statu Publ. ac Militari Dignitariorum et Regni Procerum in Amplissimo denique Cleri tam Dioecesani quam extranei, Fidelium item dioecesanorum ac advenarum affluxu solenni ritu Ecclesiae principalem Regni Basilicam consecravit; qua occasione Eppus Albaregalensis Emer. Farkas elegantem sermorem patrium ad S. concionem dixit.

e) Feralis pro universo Regno et ipso Strigonio evasit annus 1241. dum sub praelio ad Sajó Mathias AEppus Strig. cum 3. Eppis, et lecta iuvenum Corona a Tartaris trucidati sunt. A. 1304. per factiosos R. Boh. Venceslao adhaerentes Strigonium rursus obsessum, per Venc. arx occupata, Ecclesia diruta multis pretiosis spoliata et variis documentis privata. A. 1526. infelici clade ad Mohács nmodo AEppi Lad. Zalkán et P. Tomory cum plur Eppis et flore Optimatum Regni glor. pro Patria mortem oppetiere, sed ipso qq. Rege iuvenili Ludovico II. tristissimam sortem experiente: in lugubri et perturbato universi Regni statu Strigonium arxque sub Math. Corv. per J. Vitéz Archi-praesulem Strig. tum sub Uladislao Rege per Thom. Bakócz solido incremento splendoreque vestita, Ecclesiaeque dolendam faciem induere. — Demum 1543. Solimannus Turc. Imp. vastata omni circumfusa regione, infra Strigonium castra metatus, obsidibus strenuissime resistentibus die 10. Aug. a. e. post nimiam sanguinis profusionem arcem et urbem in suam redegit potestatem, qua inf. catastrophe Capitulum Strigoniense dilapsum est, aliis tutiora loca quaerentibus, 3. solum Canonici ii qq. primum in captivitatem redacti et solum serius libertate donati, remanserunt; tardius omnes Tyrnaviae congregati, ibi stabilem sedem fixerunt, 300. prope annis nativa sua sede extorres, pacem Regno elibertationemque suorum a Deo O. M. exorantes.

f) 140. annis sub iugo turcico gemebat omne fere regnum, prostrata et desolata iacuit arx qq. et Ecclesia Strig. 1695. Georg. Széchényi AEppus Strig. ult. voluntatis suae tabellis notabilem summam Leopoldo I. R. H. in restaurationem huius et Bud. arcis deputavit. Aug. vero M. Theresia A. 1761. Com. Franc. Barkóczy in AEppum Strig. nominato, arcem cum adiacente declivi monte iure perpetuo dando et donando, obligationem huic imposuit Metrop. Capitulum. Strig. isthuc revehendi. et e ruderibus Vet. Cathedralium nov. Basilicam educendi. Hac obligatione fundatur et Seminarii revocatio.

g) Studium Theologicum Tyrnavia ad sic dictas aedes Presbyterii, adhuc A. 1850. revexit Eminentissimus ac Rrendissimus D. Pr. Pr. Scitovszky, hac solenni occasione eleganti stilo corcinnatum academicum sermonem tipis etiam mandatum habuit Jos. Szabó tum Studii Theologici Prosenior, Theol. Past. et Moralis Professor P. O. nunc veo E. M. Strig. Can. et Rector Cent. Semin. Pestiensis.

h) Alt. sub. lit. t. iussui paruit etiam fidelis AEppus C. Franc. Barkóczy, et manum qq. operi admovit, sed inopina morte praeventus, id Successoribus perficiendum relinquere debuit; plu-

rimum hac in re praestitit Card. AEppus Alexander a Rudna, qui A. 1819. ex Transsylvaniae Eppatu ad Cathedram Strig. sublimatus opus gyganteum forti animo aggressus, Capitulum sine mora ad nativas sedes reduxit, et hoc cooperante tum novae Basilicae tum Aedium Capit. funda menta posuit; vestigia hujus pari ardore Successor J. Kopácsy secutus, quo A. 1847. e vivis erepto, A. 1849. ex Eppatu Quinque-Ecclesiensi in AEppum Strig. nominato Joanni Scitovszky relinquere debuit gloriam, ut grande hoc opus ad illud eveheret fastigium, quo cultui Dno aperiri, et solenniter consecrari potuit. Quod stilum elegantiamque Seminarii S. Stephani neo-educti concernit, hac in re cura vigilantiaque sua rara plurimam laudem Rssimus D. Joan. Evang. Zalka Suae Sanctitatis S. Pontificis Camerarius et Capellanus Secretus, Abbas B. M. V. de Széplak, E. M. S. Canonicus Theologus. Ant. Seminarii Strigon. ad S. Steph. P. R. Hung. Rector etc. tulit. Dicitur autem Seminarium Antiquissimum, quia tempus Orig. Sedis AEppalis Metr. Capituli Strig. ad B. M. V. et Adalbertum proinde et Seminarii ad S. Steph. Protoregem Hungariae idem est; Domunicus autem primus AEppus Strig. iam A. 1000. Strigonii sedem Eppalem cepit, et Festo Assumtae Magnae Matris Rex et Fund. Apostolicus Stephanus eodem anno Corona regali redimitus est.

i) Anno 1865. pro Mai. Gymnasio Aeppali Tyrnaviensi, cui simul publ. Convictus iungitur, resolvit 200,000 fl. a. m. titulo perpetuae fundationis.

j) Institutum praeparandorum ad magisteria, S. Moniales docendis educandisque puellis Strigonii fundatae, omnia passim templa turresque Ecclesiarum munificentiam paternumque Emmi ac Rssimi D. Card. Scitovszky animum historica pietate iure meritoque prosequuntur.

k) Excell. ac Rssimus D. D. Mariano Falcinelli — Antoniacci Archi-Eppus Athaenarum in partibus, Suae Sanctitatis Summi Pontificis Pii IX. ad C. R. Aul. Imp. Vindobonensem Nuncius Apostolicus ex O. S. Benedicti; Qui hac occasione tertia iam vice in Solennitatibus Archi-Dioecesim concernentibus partem habuit: Primum iubilari festivitate trisaeculari B. M. V. in Sasvár Festo Natae occasione coronationis Statuae thaumaturgae Dolorosissimae Matris per Primatem Regni praesusceptae; deinde eodem Anno Festo OO. SS. quo Eminentissimus D. Card. Primas Regni Natalem diem per Benedictionem Magnificae Imaginis Christum Cruci fixum referentis, ac in Ara Laterali collocatae memorabilem reddidit.

18½

VOTA PIA

IN MEMORIAM

ANNIVERSARII CORONATIONIS XX.

SUAE SANCTITATIS

PAPAE PII IX.

PONTIFICIS MAXIMI;

PATRIS ORBIS CHRISTIANI

SANCTISSIMI,

ET

PROPUGNATORIS FIDEI CONSTANTISSIMI.

IN TESSERAM PIORUM ANIMORUM

ORBI CATHOLICO.

1865.

Virgam virtutis Tuae emittet Dominus ex Sion; dominare in medio inimicorum tuorum.
Ps. 109. 3. —

Aeterne Pastor, sceptra Dei gerens,
Aeterna Coeli gloria Pontifex!
Dulcisque spes fidelium, atque
Dextera, luxque oculi Tonantis!

Is, qui creavit sydera, cordaque,
Is, qui redemit pectora, Te dedit;[a)]
Ne cor adulteret voluptas,
Religio ne periret Orbi:

Quam vana multorum ambitio premit,
Famellicorum copia suffogat,
Theatra quam traducunt passim,
Gratia criminibus trucidat;

Immane, quod iamiam ambitio patrat!—
—Formidolosae scena tragoediae!—
Natura pallet haec videndo,
Sanctus amor stupefactus haeret!

Quid hoc veneni? quod fluit ora per
Et corda gentîum? Vipereus cruor!——
Assurge quaeso, assurge Sancte
Proxime Dîisque PATER Salutis!

Assurge maior vulnere concito,
Luxum retundas criminis illicem,
Anhela praevenique vota:
Agmina Coelicolum iuvant Te.

Prostratus omnis iam nitor et decus,
Infusa labes sordida pectori,
Sensus tumultu, spes ruina
Plena cadunt, stimulant abusus.

Acerba narro, duraque vulnera,
Inobsequentîum praemia. Sed Tua
Cognata Coelo, et inconcussa
Tuta regit, beat, atque vincit

Virtus, repulsae nescia sordidae,
Et nos gubernat sollicita aequitas,
Tutosque reddit omnes rarus
Juris amor, Pietas, Fidesque.—

Divina Quem vis temperat, et fovet,
Mundi Redemtor quem iuvat; Ille non
Movetur ira, veste Picta —
Sed gravior Curione surgit,

Ubi nefandus saeviit Absolon,
Ubi infidelis gens ruit in mala.
Non vultus instantis pericli
Mente quatit Superis nitentem. —

Diu supremam nutat in aleam
Fortuna; semper non numerosior
Timendus hostis: Rex Supernus
Exiguis metuendus alis.

Hûic confide, Hic sit tessera gloriae,
Hic sit triumphus; pectore fervido
Nam Christianorum perenni
Sanctus amor prece et Hunc adorat.

Et nos sequemur poplite cernuo:
Maiore virtus concomitantium
Cohorte pulchrius refulget,
Luna magis nitet alta stella. —

PIE Tuorum gloria, laus, decus,
PIE Tuorum dulcis anhelitus!
Tot itam per ausus atque abusus
Tum varios agitatus hostes,

Qui inter salutis mille pericula
Ut PETRA stas: sta ut robur, et inclytus;
Jam cuncta terrarum irretita
Praeter atrocem animum PII NONI!

Columna Christo consiliante, quae
Asserta Mundo es, quaeque malis nihil
Commota; Tu fulcis Salutem
Orbis et Urbis in hoc tumultu!!

Narrabit olim candidior Tuos
Amoris ignes Historiae dies;
Memorque provectae Salutis
Progenies sacra dicet Orbi:

Famam laborum, NOMEN idoneum;
Diuque vives Luminis aemulus,
Nullis malis subactus, Altum
Praesidium, Fideique Custos.

Quid iam precetur servulus infimus
Festo hoc die;[b] qui in genua procidit?
Qui corda complexus Tuorum
Nestoreis reviviscis annis?

Esto Beatus. Sint Superi Tuis
Coeptis faventes. Omnia dent Tibi
Petita, dein malorum turmas
Exilio ulteriore pellant. —

Vive O renascens syderis in modum,
Vive O perennis gloria, et omnium
Asvesce non cessante voce
SANCTUS AMOR GENIUSQUE DICI.

Andreas Sárváry.

NOTAE.

a) Sanctissimus Pater PIUS Nonus antea Joannes Maria Mastai-Ferretti natus in Senegallia die 14. Maii 1792. — Romae A. 1846. die 16. Junii in Summum Pontificem electus, a S. Petro, in Galilaea nato, et Anno Christi 66. fatis functo, veroque J. Chr. in terris Successore 260-us est, qui Ecclesiam Dei iuxta mentem Christi gloriose gubernat; proinde hic est:

Tergeminum cingit Cui diadema caput; —
Et Pater excelsae qui praesidet arci,
Terrarumque omnem moderatur legibus orbem.

b) Sumi debet Mensis Junii dies 21. quo in omnibus Orbis Christiani Ecclesiis Collecta dicuntur pro P. Pio IX. Pontifice Maximo eodem die in Sanctissimum Ecclesiae Romanae Patrem solenniter coronato, hoc anno iam 20. vice reduce. Quo laeto faustoque die omnis sic exultat Ecclesia:

Desinat elatis alius confidere rebus:
Veniat ad multos una serena Dies.

BIBLIOTHECA C.M.J. BRUGIS

MULT ÉS JELEN

OCTOBER XV.

MIDŐN

FŐMAGASSÁGU ÉS FŐTISZTELENDŐ

NAGYKÉRI

SCITOVSZKY KER. JÁNOS

A ROMAI SZ. EGYHÁZ JERUZSALEMI SZ. KERESZTRŐL CZIMZETT

ÁLDORBIBORNOKA,

ESZTERGOMI ÉRSEK,

AZ APOSTOLI SZ. SZÉK KÖVETE,

MAGYARORSZÁG HERCZEG PRIMÁSA,

FŐ S TITKOS KORLÁTNOKA, SZ. ISTVÁN JELES LOVAGRENDÉNEK NAGYKERESZTES FŐPAPJA,
Ő CS. KIR. S AP. FELSÉGÉNEK VAL. BEL. TITKOS TANÁCSOSA, A SZ. M. M. ÉS HITTAN TUDORA
STB. STB.

A SZ. ISTVÁN I. M. K. CZIMZETT

ŐSI PAPNÖVELDE ÉPÜLETÉT

AZ ÁLTALA ALAPITOTT IRGALMAS NÉNÉKNEK ÁTADNÁ,

S A GYÖNGÉD NÖVILÁG NEVELÉSE ÉS ÁPOLÁSÁRA

ÜNNEPÉLYESEN FÖLAVATNÁ

SZ. TERÉZ NAPJÁN.

PÜNKÖSD UTÁN XIX. VASÁRNAPON.

1865.

ESZTERGOMBAN,

NYOMATOTT HORÁK EGYEDNÉL.

Dicsérjétek az Urat az ő szenteiben.

Zs. 150. 1. —

Bánat s örömkönny, hangzatos érczszavak; —
Forr, vagy vidámul érzeteink fölött,
Amint el elborul, vagy éled
Napja sokat zokogott hazánknak. [a)]

O ritka vendég a szüz örömkönyű,
Sorsunk sajátos s büszke hatalma nagy
Csorbákat ejt édes folyásán,
Mert az idők viharokban edznek.

Buzgó könyűkön szent öröm éledez;
A bánat őrlő féreg a kebleken,
S e végső mégis otthonosb lőn
Fölkerekült bajaink tanyáján;

Mert majd az önkény vipera fajzata
Majd meghasonlás ördögi műve dult
Vallásunk, s szenvedő honunknak
Porba konyult nemes arczulatján.

De igy van, és lesz minden az ég alatt.
Forgó viszontság rémes alakja áll
Minden nyomon, minden sövényen;
Mert ami volt, s leszen: az mulandó.

Carthágo Roma, s a magas Ilion,
S száz más dicsőség fénye övezte tér —
Hatalma kincse mint tünő láng
Ültenek el vagyonuk s hirökkel!

S mig itt elültek kincs, hatalom, vagyon;
S mig itt az önkény vérnyomokat hagyott:
Amott kárörvendő vidorság
S gyilkos öröm hahotáza rajtok! —

Esztergom egykor szintezen orvmadár
Ádáz hevének konczaul ült alá;
Száz meg száz vértusában edzett
Hős fiait rabigába vonták...[b]

Esztergom egykor bölcseje csillaga
Volt e hazának; égi ereklyeként
Állt, és ragyogló fényt deritett
Ugy koronája miként királya;[c]

Az égi vallás őre Apostola
Hazánk magasztos főpapi Mentora
Itt trónolt fényes udvarával,
Messze vidékre kihatva tettel.[d]

Egyházi voltak,[e] s bajnok Apostoli,[f]
Gazdag követség székele ormain,
Tanszékein jeles vezérek
Hintegeték az egek tanácsit;[g]

Elégedett nép lakta ez ős tanyát,[h]
Üdv béke lengett a hivek arczain, —
Csak egy nyomasztó gond sulyosbult
S Vérnadaként nehezült szivökre:

Duló Szulejmann vadhevü fajzata,
S árként bitorló átokerős keze.
S mitől oly rettegés fogá el, —
Ránehezült szilajon s evőleg. —

* * *

Mily had kel ádáz fegyverek ezrivel
Istamból ódon környezetében? Im
Vadkény lobog merész szemökben,
És csatakész sorok indulóban.

Átkos, nehézkes fegyvereik sulya,
Átkos veszélyes, s dörgeteg álgyuik,
Nem önvédelmi, nem saját ügy:
Vad Szolymann dörögő haragja!

Ki egy világgal szembe mer állani,
Ki, hogy hatalmát messzire nyujtsa ki,
Bár milliókat áldoz is föl,
Ölve, öletve nyomul előre.

Vértől borongó vésznyomok utai,
Füstfelleg átkos mozdulatok jele,
Hörgő apáknak égre rivó
Jajjai életölő csapások. —

Az ember ilyen! nincs neki érdeke?
Csinál magának. S hogyha talán sokak
Bukása vagy halála lenne
Lépcseje, mégis előre törtet.

Hamar halandó! hát hol a jog, hol az
Örök igazság, s nemzetek érdeke?
Hol a hit s vallás szent sugalma,
S isteni kéz kikerülhetetlen

Megirt parancsa? Bősz harag, ördögi
Önkény, s önérdek földre tapodja a
Törvény kiáltó szózatát, és
Zsarnoki vas tör a jobb szivekbe.

Ha tettre gyul szűd kába merénylete:
A vak düh átkos vérnyomokon csapong,
Hiu fondorkodás vezérel,
S érdek, erény, jog, igazság zuzva. —

O mit cselekszel vétek erős fia,
S a szenvedélynek vak keze fegyvere?
Europa jogszilárd határin
Zsarnoki kény nem uralg sokáig!

Eredj az Indhoz, Sándor erős keze
Zugó viharként vága le, s megtöre
Mindent, mi ellenállni kész volt,
S mily neve lőn a vad ország ormán?

Eredj Olaszhon tarka virányira,
Pirrhus hatalmas fegyvere zúga ott:
S mi lőn eredmény ily csapongó
Vérdiadal keserű babérin?

Az, mit nehézkes égzivatar között
Aranyszegélyű fellegek ontanak:
Egyet dördül, s a büszke tölgy is
Száz darabokra silányul össze!

Minden hiában. Véges az emberi.
Vétkes merénye tönkre silányul, és
Miért évszázadon körösztül
Vérzik, enyészet ölébe törped...

Soká dulongott vészharagát az ég
A vad Töröknek porba tiporta le,
S az önkényt a soká bitorlót
Jobbja örök hatalommal üzte...

Azonban a társfájdalom ott üle;
Fátyol borita völgyeket ormokat,
Bánat tanyázott a rom alján
Bánat a templomokon, s hazánknak

Egykor virúló messze vidékein.
Védkéz hiányzott. — Jó az Ur, él az Ur,
Néz ő, néz szenvedő kebelre,
S áldva emel, ha reményed Ő volt. —

Élet s enyészet mint dühös ellenek
Egymás határin rontanak, irtanak,
Rom s pusztulás minden, csak a nagy
Gondviselés szeme s lelke éber.

A város és hon nagy tere rom vala,[i]
Fölötte nem sir lenge fuvalmai
Egy sziven szurt népnek fohásza
Nyög, zokog, és kesereg leverve.

A völgyek izzó s láva gyanánt duló
Parázsban állnak, a hegyek erdei
S a messze terjedő hegyeknek
Ormai lángszoborul ragyognak.

Irtóztató csönd éh nyomor és halál
A merre szem lát, merre csak egykoron
Élet tenyészett, s ember izzadt,
Mind iszonyu viadal tanyája. —

Megállt a vándor, s lelkiben elborult;
Nehéz verejték csöppei hulltanak
Bús homlokáról, és könyezvén,
Sirva borult vajudó honunkra. — —[j]

Ott fön, de ott fön más vala irva meg;
Feldult hazánknak szentei őrei
Forró imájokban kegyelmet
Esdtenek a magas ég Urától,

S ellenkezőleg végez az ég Ura. —
Mig a duló sors s kába szerencse közt
Mint hánykodott tárgy, mint üzött lény
Sirva bukol, s mosolygva lépsz föl:

Addig hatalmas karja dicsőt nagyot
S minden magasztost férfi kebelbe önt,
Elküldi a rég várt profétát,
S életet oszt mohosult sirok közt,[k]

S a hon föléled; hamvain üszkein
Phönix erőben szebb jelen ébredez,
Vallás s hazánknak szent ügyében
Tisztelet és szeretet mosolyg föl.

A város ébred, a lakos éledez,
Ónsúlyu álmát drága remény veszi
Rég várt kárpótlásul cserébe,
S Isten erős keze áldva tárul.[l]

Most már az őrlő bánatok érczkeze
A pusztulásnak vércsesüvöllete
Mind eltünének, s hő fohászszal
Áldozatokra kel a fogyott nép.

Erély kitartás s lelkesedés hevül
Minden kebelben, minden irányban, és —
  És a megáradt érzemények
    Lángheve messze jövőnek épit.

Megtértek üldött bajnoki őrei,
A szárnyafosztott Muzsa körébe szállt;[m]
  Csak egy magas nemtő hiányzott,
    Uj jelenére jövőt varázsló:

Főpapja nem volt. S annak erős keze
S minden jelesnek véde, a Káptalan;[n]
  Hiányzott a jeles Növelde,
    Messze jövők bizonyos babéra.[o]

Tehát hiányzott életadó ere,
S a szüz igazság mennyei mérlege:
  Hogy a megváltott nép haladjon,
    S fönmaradó javakért buzogjon;

Hogy a müvészet nemzetiség s ipar
Tiprott porából hajnalodást vegyen .. —
  Az Isten intett. S megjelent im
    RUDNAY névre dicső, s dicsőbb fény!

S elhozta mindazt herczegi biborán,
Mi honfi keblét lángra hevitheti,
  Mi jó kereszténYt lelkesíthet,
    Ami malaszt s örök üdvöt adhat.[p]

Reá KOPÁCSYNK lángadozó heve
Mint biztosíték záloga lépe föl;
  S örömtüzében szebb jövőnek
    Ezrek üdültek a munkatéren! —

* * *

Kissé megállok .. Lankad a gondolat .. —
Több kell ezeknél; a mai kor magasb
  Igényt képez, szivélyt erélyt vár
    Nagyjai tettre törő hevétől. —

Int megmeg Isten. S földre lövell dicső
Sugára gazdag gondviselésinek,
  És nagy SCITOVSZKYBAN dereng föl
    Angyala, s véde zilált korunknak!

S im szent Sionnak égbekelő fala,
A tornyok áldó érczszava zengzete,
  S az oltárok remek varázsa
    Minden az ő szive, s tettbabéra.

Isten betölté keble ohajtatát.
Mint nap ragyog fön szent Sion ormain,
  Jóllét, tudás, ipar, müvészet
    S a nevelés neve fénysugára! —[q]

Volt még egy — egy volt, mit szive s ihlete
Vágyott, ohajtott létre teremteni,
  A SZŰZ VILÁG ERÉNYVIRÁGA,
    A HIT EGÉLY, S KEGYELET SUGÁRA:

Ennek kivánt ő menhelyet őrtanyát,
Ennek kivánt ő elvet erélyt kezet
Áldozni, hogy megvédje, ovja
Szennytelen égi Anyánk örökjét. —[r]

Szent hős Prometheus biboros Érsekünk!
Krisztus s az Egyház bajnoka lángszeme.
Izzadva öntöz ég mezőjén,
S paizsot emel az erény s egélynek.

Küzdj, küzdj, hivatva nagy neved arra van.
Öltsd föl vitézid s néped egész zömén
A szent hitnek fénylő sisakját,
S jobbod alatt leborulva állunk.

S állunk soká még. Mert ha az ég Ura
Tőn ennyit érted: üdvteli életed
Népünk, honunk, javunk s hitünkért[s]
Az örök üdv özönét is éred.

NÉPÜDV, ARANYKOR, szent s szüz EGÉLY leend
ŐRÖD, KISÉRŐD! Néped imigy rebeg:
SZEBB ÉRZETINKNEK SZIVKIRÁLYA,
ÉGADOMÁNY, HAZAÜDV SCITOVSZKY.

Sárváry Endre
bel. vár. segédlelkész.

JEGYZÉTEK.

a) Csak Sajót emlitem föl 1241-ből; 1304-et Robert Károly korából, aztán Venczel zendülő pártját; 1526-ból Mohácsot, és 1543-ból Solimann öldöklő pusztitását. Ki mondja meg, mit szenvedett ekkor hazánk?

b) 1543-ban az Ozmán feldulván majdnem egész alsó Magyarországot, mely a megoszlott kir. hatalom gyöngesége miatt ellenszegülni képtelen volt, diadalmas seregeit Esztergom alá is elhozta, s noha az őrkatonaság minden erővel daczolt, Aug. 10. mégis, de a legnagyobb vérontás után a vár is a város is ellenséges kézre jutott; s csak 1595. adta meg magát Pálffy Miklósnak; 1605-ben megmeg elesett, és 1683-ban került vissza; minden ez alkalommal a bevett török szokás nyomán felkonczoltatván a fegyveresek, és a munkaképesek rabságba hurczoltatván. —

c) Esztergom egyike honunk legrégibb városainak; némelyek Ptolomaeus ősi Bregetiumát: mások Carpist, mely később ad Herculem nevet kapott, találván benne. Bárhogy, már Geizának a Magyarok utósó lejedelmének levén lakhelye, egyike volt a haza főbb városainak. Itt született sz. István, itt kereszteltetett meg és avattatott a sz. hitbe, s alapittatott az érsekség még 1001-ben, sz. István 979. született és sz. Béla kezei által 996-ban kereszteltetett meg, s a haza apostoli királyává 1000-ik évben itt koronáztatott meg.

d) Szent István Magyarhonban 10 püspökséget, Esztergomban pedig érsekséget alapitván már az első érsek is I. Domonkos Esztergomban székelt.

e) A sok és szép templom miatt Esztergom hajdan szent városnak mondatott; nem kevesebb mint 26 sz. egyházat számitott.

f) Sz. Béla, ki 997. April 23. mint vértanu halt meg. — Sz. István Géza fia, ki 1038. B. A. mennybemenetele napján költözött égbe. — B. Sebestyén, 1002—1036. esztergomi érsek; — b. Bánffy Lukács 1158—1174. eszt. érsek, a keleti és nyugoti szakadárok hatalmas ellenzéke. — B. Özséb eszt. kanonok, a szegények atyja, az ügyefogyottak pártfogója; Sz. Crisin Marcus eszt. kanonok, 1619. szept. 6. dicsőséges vértanu; b. Egid és b. Gallus sz. Ferencz rendi szerzetesek s egyebek. —

g) Constat piissimi Regis ardore, irremisso zelo et magnis sumtibus factum esse: ut Regalis sua sedes Strigonium accitis vicinarum provinciarum viris, omni scientiarum et artium genere claris, ad eum extensionis et culturae gradum elevaretur, ut non modo cunctas Pannoniae civitates antecederet sed in serie Europaearum urbium non postremo loco collocaretur. Bebizonyult tény, miszerint a legkegyesebb király szorgalma, lankadatlan buzgalma és nagy pénzáldozata következtében, királyi székhelye Esztergom, meghivatván a szomszéd tartományok mindennemü tudományok és müvészetekben jártas férfiai, terj és müveltségben ama fokra emeltetett: hogy Pannoniának nemcsak minden városát felülmulná; de Europa legjelentékenyebb székvárosai sorában sem utósó helyen állana. — Mem. Bas. Strig.

h) Levén itt királyi székhely, érsek, káptalan, tanintézetek és követségek bizonyos, hogy a nép is boldog volt; hát még 1016-ban? midőn Árpád korszakából sz. István király alatt a haza második országgyülése itt tartatott!

i) A már érintett tatár és török pusztitásokon kivül megemlitendő még Esztergomra nézt a válságos 1818-ik év April hava is, amikor t. i. iszonyu tüzvész dulván, a városnak majdnem fele elhamvadt. —

j) Sz. Béla leégett első templomát 1200. Jób eszt. érsek épittette föl; Venczel zendülői megmeg feldulván 1331—1349 Telegdy primás ujittatta meg; 1450. pedig a káptalan a nép különösen pedig b. e. Hunyady János segédkezéséből Széchy Dénes a nagyszerü basilikát teljesen befejezte, Vitéz Ján. pedig páratlan könyvtárral gyarapitotta. — Mindez azonban csakhamar dugába dőlt: jött 1526. A hon legnagyobb része zsarnokkezekbe jutott, a nép erdőkben, nádasban, barlangokban keresett menedéket, s midőn Szulejmann Bécs alá tört, 1529. Esztergom alatt állapodott meg, s magát az érseket is táborába idézte, pusztitván dühöngvén kénye s tetszése szerint. 1543-ban 1600 várőr ellen 24,000 harczost állitott síkra, s hosszu és férfias védelem után Aug. 10. Esztergom csakugyan elesett. A szép templom már az ostrom alatt nagyon megrongálta-

tott, az Ozmán által pedig fegyvertárrá alakittatott. Az 1595. hadjáratban pedig a gazdag egyház egészen szétromboltatott. Esztergom végleg csak 1683. okt. 25. szabadult meg.

k) Szelepchényi Gy., Széchényi Gy., Kollonich, Eszterházy Imre, Csáky Miklós mindannyian Esztergom visszaállitásán névleg templomok és tanodák alapitásával foglalkozának. 137 év folyt le a kül- és belvillongások nyomoraiban, mig végre helyreállt a béke, s 1822. Rudnay Sándor a nagy emlékü főpap szerencsésebb eredménynyel foghatott a nagyszerü szentegyház a káptalani lakok s a növelde épitéséhez, de melyet csak mai primásunk végzett be.

l) Helyreállittatván a béke, szabadabban érzett a nép; s mert a nagyszerü munkálkodásban dolog is jutott neki elég, a folytonos kenyérkereset által házi boldogsága is előmozdittatott.

m) A hosszu évek során árván szenvedett város évkönyveiben 1776-ról látható: hogy emlitett évben Sz. Ferencz Szerzetéből az esztergomi tanodákban öt tanár és egy hitelemző működött. — 1809-ben a helyi főgymnasiumot és annak tanárokkali ellátását sz. Benedek rendje vállalta magára. 1852-ben Főmagasságu és Főtisztelendő Scitovszky ker. János bibornok Érsek meghálálhatlan jószándéka és segédkezése következtében e helyi tanintézet is 8 osztályu főgymnasiummá alakittatott, Bibornok Ő Főmagassága és a város költségeiből kényelmes székház is csatoltatván hozzá.

n) A nagyszerü Basilika évkönyvében olvassuk: mikép Rudnay Sándor herczeg Primásnak hagyatott föl a dicsőség: hogy a király és haza óhajtásának megfelelhetvén, mind az érseki széket mind a székes káptalant az 1543-tól árva Esztergomba Nagy-Szombatból áthelyezhetvén, azokat saját fölszenteltetése ünnepélyének alkalmával 1820-ban csakugyan tettleg átis helyezte, és Istenben vetett rendithetlen bizalmával a pusztuló romokból a nagyszerü épitkezést élte végleheteig folytatta.

o) Esztergom városa Szentegyházainak történelmében ezeket olvassuk: A sz. kereszthez czimzett templom és a vele egybecsatolt sz. Ferencziek zárdája b. e. Széchényi György érsek alapitványából emeltetett. II. József cs. korában a templom bezáratott, a szerzetesek eltöröltettek; de mindez a n. e. Rudnay Sándor biboros Érsek által 12000 ftonmegváltatván a zárdai templom érseki és káptalani hiteles könyvtárrá alakittatott, a zárda pedig a pályavégzett papnövendékek további képeztetésére szenteltetett. 1847-ben ugyanazon épület izlés és kényelemben igen szépen átalakittatott. 1850-ben a sz. István I. M. K. czimzett ősi még n. e. Oláh Miklós esztergomi Érsek által 1566. Nagy-Szombatban alapitott s igy minden tekintetben első papnövelde benne nyittatott meg; a Szentegyház és mellette levő épületek szintén a növendékpapság magán használatára fordittatván.

p) A tétel igen természetes. Miután az érseki lak, a nagyszerü Basilika s a káptalani épületek minden ipart, szorgalmat és művészetet igénybe vettek; miután a Magyar Sionnak magyar papjai ihlettség nyelv és tudományban a magyar népnek lelkes kalauzai lőnek; miután a napi szükségletek is bő keresetmódot nyertek. Ez értendő Kopácsy korszakáról is, ki a megkezdett nagy művet lankadatlan erélylyel folytatta.

Megemlitést érdemel: hogy mindezen nagyszerü munkálatok eszközlésénél; mind pedig legujabban a most emelt Papnövelde fölállitása és szerelésénél, amennyire csak a mód, képesség és tudomány vagy készültség megengedte, minden helyi művész mester és szakemberre figyelem fordittatván: az esztergomi lakosság ipara szorgalma és foglalkozása szerint igen jó keresetmódhoz juthatott.

q) Hogy Ő Eminentiája Scitovszky H. Primás és biboros Érsek a nép vallásosságát és müveltségét is elősegitse, a szem előtt leendő növendék-papságot is nagyobb buzgalomra birja: 1850. a sz. Istvánhoz czimz. papnöveldét N.-Szombathból Esztergomba hozta; — 1851. A „Mi Asszonyunk"-ról czimzett apáczákat Pécsett megtelepitette — s ugyanazon évben a leégett hid helyett Esztergom és Párkány között ujat állittatott; — B. Gyarmathon a Kopácsy alatt megkezdett nőnöveldét bevégezte, s az Angol szüzeknek átadta, sőt N.-Szombathban Convictust is alapitott. Szakadatlan jótékonyságát nem akarván mind elsorolni, csak azt emlitem föl: hogy 1865. a nagy-szombathi VIII. osztályu érseki főgymnasiumot 200,000 ft. tőkével örök időkre megalapitván: minden ujabb figyelmét a pap és nőnövelde fölépitése és teljes fölszerelésére fordità; e végsőnek megalapitására 60,000, fölszerelésére, csinositása és tornyának magasitására 20000 ft. áldozván.

r) Az uj nőnövelde helyiségéről olvasd az o) alatti jegyzetet. Az akkori épitményt azonban már megsem ismernéd ma. Az intézetnek bővebb ismertetéséül ide igtatok néhány sort az elüljárósági felszólitásból: Ő Főmagassága nagykéri Scitovszky János bibornok érsek s édes Hazánk H. primása, a kath. nőnevelés sürgető szükségességétől áthatva, kiapadhatlan áldozatkészséggel székhelyén Esztergomban fensőbb nőnöveldét s városi közleánytanodát alapitott, s annak vezetését a szathmári anyaházból nyert sz. Vincze szerzetes-leányaira, az Irgalmas nénékre bizni kegyeskedett. A czélszerüen költségkimélés nélkül fölszerelt intézet Isten segélyével f. 1865. év okt. 15. sz. Teréz napján nyittatik meg; s föladata leend: a növendékeket állapotuk és rendeltetésökhez képest, a kor igényeinek megfelelő női müveltség minden ágaiban ugy, mint azt Egyházunk a család és női működés köre, a haza és jelenkor józan haladása kivánják — képezni, és kitelhető anyai gondossággal és szeretettel az Ur félelmében, a vallásos erényességben fölnevelni. Az intézet IV osztálylyal bir; lehet-e mai korban ennél fönségesebb eszme, szentebb czél?! lehet-e az ősi szent alapitványok már gyérebben serkedező forrásait magasztosabb igényre használni, forditani?! A mindenható Isten adja szent áldását a magasztos ihlettségü alapitó lelkére is az intézetre is, hogy bennök az egek dicsősége és a haza boldogsága mindenkorra viruljon!!

s) Ő Eminentiája 1785-ik év nov. 1. napján születvén, mármár 81 éves. Rozsnyói püspök lőn 1827.; pécsi püspök 1838. — Esztergomi érsek és magyarországi herczeg Primás 1849. — A római szentszék bibornoka 1853.; aranymisés áldozár 1859. s ennyi fénysugártól ragyogó életére ki nem könyörögne még számos éveket, boldog napokat?

BIBLIOTHECA E.M.

29½

CARDINALI

IOANNI BAPTISTAE SCITOVSZKY

ARCHIEPISCOPO STRIGONIENSI

SACERDOTI QVINQVAGENARIO

TRICOLLIS PANNONIAE

FAVSTA LAETVS

AVGVRIA NVNTIAT.

Jaurini, typis Victoris Sauervein.

LOLADA.

IDYLLION.

Jucunditas cordis haec est vita hominis, et thesaurus sine defectione sanctitatis : et exultatio viri est longaevitas.

Eccli 30, 23.

BIBLIOTECA E.M.A. EFESOS

GERSON, ITHAMAR, NAHUM.

Gerson.

Quis requiescentem somno me suscitat horror?
De coelone tonans Altissimus ipse locutus;
Anne, Ithamare! doce : multo productilis ore,
Corneae erat vox ista, tubae? quae saxea quondam
Hierichuntini suffodit moenia castri.
Valdius haud equidem Sineae culmina rupis,
Aeternam Patribus legem dictante Jehova,
Intremuisse putem; nec Zebi pectus, et Oreb,
In Madianitas rauco cum classica cornu
Concineret Gedeon : quam nunc et tecta Sionis,
Et tacitas Cedronis aquas, viduata Noëmi
Jugera, et omne solum mecum trepidantia sensi.
Nunc vere timor atque tremor venere super me.

Ithamar.

Parce metu, Gerson! pauloque animaequior esto:
Non tuba, non tonitru; sodomaei sulfuris ardor
Edidit hunc plausum : non taedia quippe minarum
Parturit iste dies; congaudent omnia, sicut
Exsultat victor, praedas cum dividit amplas.

Laetitiis in monte Sion ducentibus ortum,
A Sihor Aegypti, donec veniatur ad Emath,
Usque ad munitas custodum a turribus urbes —
Te modo longinqua vixdum regione reversum
Ista latent — plebs tota vacat, iuvenesque, senesque.
Quin etiam montes, spoliataque rura Noëmi,
Exsiliunt, ut oves, oviumque tenella propago.
Quodve petunt, atque a Domini bonitate requirunt,
Unum est : ut Josuae quod votis annuit olim,
Faxit idem, solique viam praecidat eunti.

G e r s o n.

Non male cum priscis, Manhu? clamavero turbis,
Tam me causa fugit, minime peregrinus in Israêl
Sim licet; ac cultus sacri, Morìque, Sionque
Immemor haud vivam; magis exoptemque palato
Haerere immotam rigido ferrumine linguam,
Pestiferoque meam torpescere sidere dextram:
Quam vestri me, Sancta Sion! oblivia tentent.
At rogo, iam tanti causas aperite tripudî.

I t h a m a r.

IOIADA, pastorum pastor, dulcissime Gerson!
IOIADA, quem multis Dominus de millibus unum
Elegit sibimet pecudesque minare ducesque;
Ille, viden, quinas, ex quo nos, atque novale
Curat, amans nostri, latere in Jordanis utroque,
Hocce die annorum decadas, cunctisque Levitis
Laetior, integrior, iuvenique simillimus, implet.

N a h u m.

IOIADA, pastorum princeps, Unctusque Jehovae,
Coram omni populo, submissus, reddere vota
Vult Domino : Solymis quanta haec solennia nostris!
Quandoquidem cunctis, qua late extenditur Israêl,
A Fluvio ad magnum mare, et a Dan Bersabee usque,
E tribubus populi delectos undique Patres,
Scilicet ut tanti faciem pastoris honorent;
Atque Prophetarum cuneos, spectare licebit.
E domibusque Levi, sacras agitantis acerras,
Cornuaque, et citharas, nulla est prope meta, catervae.

G e r s o n.

Non, mihi si dudum quem poscimus, ebriet agrum
Imber, et undantem profundat oliva liquorem;
Aut inopina meo foetura accedat ovili,
Qualis apud socerum magno successit Iacob:
Exstimulent potiora meum solatia pectus.
IOIADA, tam longum mihi semper amate per aevum,
IOIADA, Aaronis sacrato stemmate cincte,
Sacrificare paras, iobelaee minister, ad aras!
Ultro qui iuvenem tulerat, citroque, Tobiam,
Ad vestras, pueri! me duxerit, Angelus, oras.

I t h a m a r.

Vidi ego, porticibus sacris vicinus, amici!
Lilia vincentem miro candore, nivemque
Hermonis, vel candidius nive siquid habetur,
Qui cadet in nostris altaribus ocius, agnum.

Iste suo, dixit pastorum haud ultimus, Heli:
Thure vaporatas ubi sanguine tinxerit aras,
Omni dignus erit populo placare Jehovam.

N a h u m.

Vidi ego Jordanis ripa ex utraque, supremos
Cum peterem thuris colles hesternus, et ante;
A Libani turri, donec perveneris ad Sin
Desertum, montemque Seir, ex omnibus arvis
Pastorum, populique duces, hac agmine certo
Tendentes, Solymae portas, et tecta petentes.
Hos vidisse mihi Sancti Israëlis in atrìs,
Gloria sit maior, quam pingues condere messes,
Aut hilari multum calcare celeumate botrum,
Aut inimicorum portas tenuisse meorum.

G e r s o n.

Vera, Nahum, memoras : video de qualibet Urbis
Parte tribus, Domini scandentes atria. Sane
Nunquam tanta mihi, nec sacro tempore Pascae,
In sanctae gremio Solymae collecta piorum
Progenies est pastorum conspecta, nec extra.

I t h a m a r.

Quale salis foedus cum nostro IOIADA vulgo
Icerit, en totidem testes, pecudesque, virique:
Ipse gregesque, ducesque gregum speculare parumper.

G e r s o n.

Quippe nec in Libani tam pulchra armenta viretis,
Imo nec in Basan praepingui gramine, fratres!
Nec vero in campis Botri torrente rigatis,
Unde recens venio, tam laetos cernere vultus
Contigit : at cunctis mihi IOIADA dulcior illis.
IOIADA! quem multis in millibus ipse requiro,
O utinam citior nostris adspectibus adsis,
Qui nec visu oculos saturas, nec vocibus aures.

I t h a m a r.

IOIADA, amore gregum flagrant TIBI corda; sed omnes
Pastoresque, gregesque, TUI languemus amore.
Festinus nobis, Domini benedicte, propinqua,
Cuius sancta domum firmat benedictio nostram.
TU nobis, veluti praefulgens ignis, et auri
Vas solidum, TU thus redolens aestatis in horis,
TU stabilimentum populi, TU gloria, nostri.

N a h u m.

Quid video! magna comitatus, IOIADA, gente
Pastorum, veluti surgens cypressus in altum;
Utque cedri in Libano, fratrum sociata corona;
Et sicut rami palmarum, filii Aaron
Adproperant; circumque viros quae gloria fulget!

I t h a m a r.

Nablia prende, Nahum! steterit cum proximus, ambo,
Quae taciti in patula platanorum panximus umbra,
Ut datur, agresti modulemur carmina ritu.

N a h u m.

At rogo, tu multo cantare peritior, alter
Chonenia! puero vires animosque daturus,
Incipe : cantemus domino nova cantica nostro.

I t h a m a r.

Pastorum filî, date tympana, sumite psalmum,
Et lyra iucundum promat decachorda canorem:
IOIADA sacrati celebrat Jobelaea ministri,
Atque medullati Domino fert dona piacli.

N a h u m.

Et citharae resonent laeta, et psalteria, voce:
IOIADA, longaevus pastor Domini, et Lapis Israêl,
Currus item, necnon sapiens Auriga, suamet,
Pro nostraque Deo profert thymiama salute.

I t h a m a r.

IOIADA, pastorum princeps, et laetitia Israêl,
Atque decus; Domini, tamquam sol, fulget in aede:
Non minus excellit cunctis pastoribus Ille,
Quam palma, atque cedrus rhamnis, humilique myricae.

N a h u m.

IOIADA Vir iuxta Domini cor, amabilis — Illum
Laudabunt fratresque sui, synagogaque tota
Sanctorum — in Chanaan tantum spectabilis arvis,
Quantum in monticulis Thabor, vel in aequore Carmel.

I t h a m a r.

IOIADA doctrinae, velut imbrem, munera spargit,
Labra Viri primam stillantia lilia myrrham:
Si verbum vitae doctoris ab ore petamus,
Ceu vivas Hesebonis aquas, Siloësque, bibamus.

N a h u m.

Ne veterum cisterna Patrum vitiata fatiscat,
Providet, atque tubis exaltat IOIADA vocem:
Ut, qui de Belial, aegri, torrente biberunt,
Huc redeant, vitamque bibant e fontibus Israêl.

I t h a m a r.

Ah, quoties plorans ploravit IOIADA sortem
Bethelis, Danisque simul; neutroque locorum
Ut staret vituli foenum comedentis imago,
Ardenti quoties penetravit nubila voto!

N a h u m.

Hic fratrum populique sui sincerus amator,
Quem coeli Princeps ex nomine novit, et audit:
Pro populo sanctaque Sion quam plurimus orat,
Ut Domini merita furor avertatur ab Urbe.

I t h a m a r.

Coelorum reserata diu cataracta patebat,
Campi et agri in stagnum convertebantur aquarum;
IOIADA ad astra preces incensi fudit in hora:
Placatusque Deus fontes conclusit abyssi.

N a h u m.

Nec pluvia in nostros, nec ros descendit agellos,
Aruimus, veluti mons Gelboë; IOIADA fecit
Vota : Deo voces pluviasque edente salubres,
Deserti speciosa statim pinguescere vidi.

I t h a m a r.

Hunc etiam ELIACIM redamat Venerabilis, aurêa
Clave domus David, Cidarique coruscus, Ephodque:
IOIADA recluso nobis ex Illius horto
Cinnamaque, Cyprique botros, casiamque ferebat.

N a h u m.

IOIADA Sanctorum quoque glorificare Jehovam
Concilio statuit : cathedrae sonuere seniles;
Inque Dei laudem, nostramque, gregumque salutem
Opportuna senes fecere malagmata Patres.

I t h a m a r.

Summo dona Viro, pastorum turba, feramus.
Ipse ego cum natis Engaddi in collibus uvis
Mala feram; et multis, ut de pinguedine terrae
Ditet Eum Dominus, votis, precibusque rogabo.

N a h u m.

Est mihi resinae modicum, storacisque, favique,
Et stactes, terebinthi etiam; nec amygdala desunt:
Ista Dei, dabo dona, Viro; spondebo precesque,
Ut Domini longo templum suffulciat aevo.

C h o r u s p a s t o r u m.

IOIADA, pastorum princeps, et gloria, vivat.

Innocuam sequitur senium geniale iuventam,
Pax animi longam ducit, svavissima, vitam:
IOIADA, amor noster! TIBI stat renovata iuventus
More aquilae, sensusque vigent cum mente virili.

IOIADA, pastorum princeps, et gloria, vivat.

Parvus adhuc, totaque tribu cum iunior esses,
Nil puerile Tuis gessisti moribus unquam;
Et veluti Salomon, solum sapuisse cupìsti:
Inde corona senum TIBI, magna peritia rerum.

IOIADA, pastorum princeps, et gloria, vivat.

Nota boni vox pastoris pecorique, ducique,
Dumque vocat, quod vultque, iubet, paremus amantes.
IOIADA! amore trahis : nostrum, ceu clibanus ardens
Flagrat amore TUI cor, et hoc iuvat urier aestu.

IOIADA, pastorum princeps, et gloria, vivat.

IOIADA! TE et nostri sensere cacumina montis
Scandentem, Dominique focis holocausta ferentem:
Tunc in nos adeo pretiosa charismata fudit
Dextra Tua, et populus montes ardescere vidit.

IOIADA, pastorum princeps, et gloria, vivat.

Quod serimus, comedant alii, ingratusque labori,
Triticeo tribulum pro semine reddat agellus;
Uvaque labruscis mutetur, et hordea spinis
Ante, Tui quam nos subeant oblivia amoris.

IOIADA, pastorum princeps, et gloria, vivat.

Lumen eras coeco, pes claudo, IOIADA! amatus
Pauperibusque pater : Dominus TIBI reddere pergat
Septuplum; det agros et lacte et melle fluentes;
Utque dies coeli, addantur TIBI tempora vitae.

IOIADA, pastorum princeps, et gloria, vivat.

30

ODE

HONORIBUS

CELSISSIMI, AC REVERENDISSIMI DOMINI DOMINI

JOANNIS SIMOR

ECCLESIAE

METROP. STRIGONIENSIS ARCHI-EPISCOPI, S. SEDIS APOSTOLICAE LEGATI NATI, SUAE SANCTITATIS PRAELATI DOMESTICI, NEC NON SOLIO PONTIFICIO ASSISTENTIS, INCLYTI REGNI HUNGARIAE PRINCIPIS, AC PRIMATIS, SUMMI, AC SECRETARII CANCELLARII INS. ORDINIS S. STEPHANI REG. APOSTOL. PRAELATI, S. APOSTOLICAE C. R. MAJESTATIS INTIMI CONSILIARII, INC. COMITATUS STRIGON. PERPETUI, AC SUPREMI COMITIS, S. S. THEOLOGIAE DOCTORIS COLLEGIATI, etc. etc.

DUM GUBERNIUM PRAEFATAE ARCHI-DIOECESEOS

CAPESSERET,

NOMINE CLERI EIDEM A. DIOECESI INGREMIATI

REVERENTER NUNCUPATA!

POSONII.

TYPIS ALOYSII SCHREIBER.

MDCCCLXVII.

Reddite omnibus debita, — cui honorem, honorem.

Epist. S. Pauli ad Rom. C. 13. v. 7.

Coecus humanas nisi quod perennet
Impetus Fati variare sortes,
Gentium priscus sine luce CHRISTI
Credidit orbis.

Svavis at nostras bene mulcet aures
Veritas: Divum placido foveri,
Volvitur vitae rota dum caducae,
Omnia nutu.

Saepe cor nostrum graviter premente
Mergimur luctu, subito vicissim
Densa dispellit novitus refulgens
Nubila Titan.

En Dioecesis, quae erat orba Sponso,
Hunnici princeps veterana Regni
Terminat moestum veniente laeto
Omine lessum!

Quam Pater Coeli prius heu! dolore
Sauciavit, mox medicans acerbum
Obligat vulnus, meritisve summi,
Qui fuit, Archi:

Praesulis funus lachrymis agentem
Ipse solatur viduam, facitve,
Hanc ut haud ficto regat alter Archi
Praesul amore.

Providi nutum reverens Tonantis
Optio terrae sequitur Monarchae:
Summus Antistes **Simor** est **Joannes**
Strigoniensis!

Ecquidem mentis scio quod modestae
Mysta sublimis sibi destinatum
Munus optarit potius remoto
Prendere plausu.

Nec suas laudes venerantis aequo
Cynthii poscat resonare cantu,
Lauriger fixo neque rumor Ejus
Cor petat oestro.

Qui tamen majus quasi Luminare
Factus est Orbis modo Christiani,
Metricum certe Is proprii meretur
Nominis echo.

Congruit, justis Helicon sonoram
Edat ut vocem numeris, Virumque
Umbret in summis meritum decenter
Lineamentis.

Pannonis vasta vetus Urbs in ora,
Pulcer Albae quam titulus venustat
Regiae, charum, cui plaudo, cunis
Prima Joannem

Fovit infantem tenerum, Decusve
Inclytum condam Patriae futurum
In suo claudens gremio domali
Texerat umbra.

Quis putas, quaeso, puer hic futurus
Est, ubi pleno potietur aevo?
Haec fatigabat tacitam parentum
Quaestio mentem.

Tum pater nato bene comprecatus
Parvulo nomen tribui Joannis
Postulat, Praeco sacer ante Divum
Qui fuit Agnum.

Creverat vultu roseo scholares
Inter haud paucos socios Joannes,
Utque profectus celer inter omnes
Norma refulsit.

Dum pedem circo quoque Clericali
Intulit, raras pariter Magistri
Saepe discentis stupuere dotes,
Ingeniumque!

Presbyter dum fit cito tactus igne
Spiritus Divi sibi praestitutum
Qua Capellanus nihil oscitanter
Munus obibat.

Unde mox certum sacer est creatus
Mentor ad tempus Juvenum, chorus quos
Universalisque Scientiarum
Ditat acervus. [1]

Praefuit posthac Studiis Viennae
Quae solet Clerus Junior vetusta in
Aede Pazmani propriae per annos
Figere menti.

Moxque Bajnensis populi paterno
Pastor affectu, Parochusve toto
Corde devinctos sapiente rexit
Arte Fideles.

Tota quae trito sacra more Pallas
Audit in Summam veluti redacta
Eius effecit Stadium deinde
Strigoniense. [2]

Postque Secretum calamo laborem
Praestitit solers, ubi summus Archi
Pro Dioecesi viget ordo rerum
Officiumque. [3]

---

[1] In Regia Scientiarum Universitate S. Orator Festini interinalis.

[2] Professor Encicloped. Theolog.

[3] Ven. Officii Vicarial. Strig. Secretarius.

Frintiani tum vigil Instituti
Rector electus subito secunda
Incola evasit vice Civitatis
Vindobonensis.

Hinc ad excelsos propiore lembo
Regis Augusti veniens Penates
Perdius pernox salubri prodesse
Studuit actu.

Nam repraesentans ibi qui Monarcham
Pro Dei Cultu varias Minister
Fixerat normas, opera **Joannis**
Consiliisve

Usus est nostri, nihil ambientis,
Quam prius multis sua quae diebus
Damna deflebat, probe Sponsa CHRISTI ut
Laeta triumphet.

Daphnidem tali face si videmus
Rite candentem, novitus peralmi
Alteram Facti speciem stupenti
Aure bibamus.

Quippe dum sacri Canonis vetusto
Paulopost Stallo fuit in suarum
Sede cunarum rubea decorus
Fasce Sacerdos. [4])

In loco hoc ipso redolentis huedum
Lilii, ut Divis placet, **Emerici**
Nisus est sanctam melius coruscam
Reddere famam.

[4]) Canonicus Albaregalensis.

Fervida summum reverens poposcit
Patris annutum prece **Vaticani:**
Ut Ducis Sancti magis affutura
Festa nitescant.

Unde natalem celebri trophaeo
Filius felix hilaravit Urbem,
Principi Divo decus hic sacrata
Lux capit ingens. [5])

Octo concernens pietas diebus
Durat, et semet cuivis volenti
Pandit Indulgentia de Superno
Plena thesauro.

Ergo tam rarae pietatis est qui
Auctor, is totus Superis placere
Nititur, fortis leo mox ab ipso
Noscitur ungve.

Juste huic forti novior Leoni
Panditur celsos gradus ad triumphos,
Ut Dioecesim proprio regendam
Jure capessat.

Divus ut Paulus cupit eminentes
Praesule in quovis radiare dotes,
Jauriae sic se patulum **Joannes**
Praestitit orae. [6])

Sobrium justum ac humilem pudicum,
Candidum, mitem, simul hospitalem
Atque doctrinae solida supernae
Mente tenacem.

[5]) In Civitate Albaregalensi celebratur Festum S. Emerici Ducis Hungariae solenniter cum Octava privilegio S. Indulgentiarum donata quod intercessioni his in pagellis laudati Viri, dum necdum praesuleo Pedo gaudebat, Romae interpositae in acceptis referri deberi testis est Littera pie denati Episcopi Albaregalensis Emerici Farkas cateaus ante aliquot annos vulgata.

[6]) Factus Episcopus Jaurinensis a. 1857.

Praesulem talem Fidei calor quis
Usserat sanctae? satis est probatum
Litteris, quas Is proprio solebat
Mittere Clero.

Littera haec quaevis prout erudito
Plena contextu legitur, peraeque
Est pii fulgens, et episcopalis
Tessera Zeli.

Voce qua passim stimulante sacri
Excitati sunt mage Curiones
Non fatiganda vigilare cura
Pro grege CHRISTI,

Vivat ut densis procul a periclis
Ne per assultus, stygiasve fraudes
Pestis in caulam cito dira serpat
Spiritualem.

Nec sat est visum. Speculo nitentis
Clerus ut firmet probitatis omnem,
Quae subest credens, Animam, valenter
Praesul adursit.

Dumque disciplina suum vigorem
Strinxit in vitae bene versa praxim,
Praesulem vidit peramoene Coelum
Tripudiantem.

Gaudio ut tali sua sit crepido
Plantulas Christi, tenerumque Clerum
Semper attento Pater intueri
Svevit amore.

Hasce per curas in eam tetendit
Pervigil metam: teneris ab annis
Ut Poli fortes Domino parentur
Praeliatores!

Hinc Parvulorum simul Institutum
Jauriae plausu celebratur Urbis,
Et Dei sanctus timor in virili
Pube vigescit.

Ut puellarem pariter Juventam
Gnavior virtus faciat pudicam,
Adsequi nisu cupiit **Joannes**
Irrequieto.

Unde iam duplex Domus educandis
Apta procinctu celebri puellis
Eius existit potiens favore,
Auspiciisve.

Quin sub Ejusdem quoque Praesulatu
Splendor in sacris renovatus Aris
Permanet signum et pia liberalis
Gloria Dextrae.

Et tamen tantis licet aggravatus
Sumptibus, quem nunc reveremur, amplus
Pauperum fuso Benefactor aere
Est Hierarcha.

Sicque praeclaris Meritis onustus
Sole sub nostrae Patriae sacratum
Attigit culmen Strigona supreme
Sede levatus.

Quaeso nunc vates, sine Temet alme
Alloquar **Princeps**! gracili calentem
Ut queam laeti cithara liquare
Pectoris aestum.

Si Deo fervens placet intimorum
Summa votorum, Tibi episcopalis
Post decem rarum renovabit Ordo
Lustra virorem.

Optat eu praesens, sed et optat absens
Hoc Tui cultor: pilios ut annos
Vita contingat Tua, sitve multis
Dulce levamen!

Quaeve diffulsit probe Praesulatus
E Pedo Virtus, jubar haec serenum
Explicet per Te mage, quando primi
Metropolitae

Jam Tuam sertum radians inornat
Magne Vir! frontem patrii per Orbis
Circulos, ac nos Tua jam revincit
Sacra potestas.

Campus insignis Tibi nunc patescit
Numinis causam, memoremque Cultum
Jure, quod carpis, validare maius
Pondus habente.

Musa praesentit: Tua non in uno
Facta splendescent **Vir Amande**! Regno,
Nam Tui florens procul it citato
Fama volatu.

Omen exterra in regione quoddam
Pro Tuo semet sinuavit Ostro,
Christiani iam quia pertigisti
Orbis ad Arcem.

Praesulis necdum potiens honore,
At **Suae** coram probe **Sanctitati**
Cognitus corde ex per Eam paterno
Es benedictus.

Tunc quidem supplex ad Apostolorum
Limina ivisti, precor hinc aventer:
Ut sacro Romam quoque purpurandus
Murice visas!!

Te **Pius Nonus** novitus benigno
Cernat aspectu, Tibi dum rubentem
Pronus apponet Manibus Galerum
Ter venerandis!!

Crede: Papalis quoque Te Senatus,
Et pius cocco rutilans Virorum
Coetus annectet sibi gratulante
Pectore Membrum.

Interim Regni, prout es, patentis
Primus haud vano titulo Sacerdos,
Hujus ingenti ex animo tuetor
Prosperitatem.

Voce Clavatos anima fideli
Praesules, sis Dux, Columenque Cleri
Perstet ut vivax pietas ovante
Relligione!

Dirigas rectis monitis Monarcham
Non minus celsos Patriae Quirites,
Ut solum nostrum viridis decoret
Pacis oliva.

Sic ad aeternae quoque nos salutis
Dum vehes portum, Tua tunc Olympi
Cinget, annutu Superum volente,
Tempora laurus!

Suscipe haec, quae nunc vice vota Cleri
Prompseram **Princeps Venerande**! cuius
Cernuis figo labiis paternae
Svavia Dextrae.

Ccinit
Jos. Buday,
A. Dioecesis Strig. Presbyter.

31

ODE

AMPLISSIMIS HONORIBUS

EMINENTISSIMI AC REVERENDISSIMI

DOMINI DOMINI

JOANNIS SIMOR

S. ROM. ECCLESIAE CARDINALIS PRESBYTERI, METROPOLITANAE ECCLESIAE STRIGONIENSIS ARCHI-EPISCOPI, S. SEDIS APOSTOLICAE LEGATI NATI, INCLYTI REGNI HUNGARIAE PRINCIPIS PRIMATIS, SUMMI ET SECRETARII CANCELLARII, INS. ORDINIS S. STEPHANI R. A. PRAELATI, EIUSDEM, ORDINIS ITEM R. SICIL. S. JANUARI MAGNAE CRUCIS EQUITIS, ECCLESIASTICAE COMMISSIONIS PRAESIDIS, INCL. COMITATUS STRIGONIENSIS PERPETUI SUPREMI COMITIS, ACADEMIAE HUNGARICAE DIRIGENTIS SOCII, ACADEMIAE ITEM RELIGIONIS CATHOLICAE COMMEMBRI, NOBILIS CIVIS ROMANI, SS. THEOLOGIAE PENES UNIVERSITATEM VINDOBONENSEM ET PESTINENSEM DOCTORIS COLLEGIATI ETC.

QUUM XI. KALENDAS JANUARIAS

A. D.

MDCCCLXXIII.

IN PURPURATORUM S. ROMANAE ECCLESIAE SENATUM ADLECTUS ESSET

A DEVOTISSIMIS

SEMINARII GENERALIS PESTINENSIS MODERATORIBUS ATQUE ALUMNIS

PIISSIME OBLATA

PESTINI, 1873.

EX OFFICINA TYPOGRAPHICA „HUNYADY MÁTYÁS".

„In Te sane animi munera largiter
Fuderunt superi ; cor bene legibus
Sepserunt, capiti perpetuas simul
Dantes surgere laureas."

Em. Szepesy, Ode XI.

BIBLIOTHECA E.M. STEPHANUM

Quid, Fama, magno turgida nuntio
Gestis sonora Pannonicos agros
Implere voce, acsi nec unquam
Cognita Verba renuntiares?! . . .

Num defuit lux aurea Cynthio,
Aut floribus num svaveolentibus
Fragrans odor quando? Vel arva
Non referunt bene culta messim?

Immo! velut sol, lumine proprio
Mens celsa fulget; sicut odor rosis,
Virtutis honos instat umbrae,
Et petitur meritis Olympus.

Sic est. Renidet pro meritis Simor
Jam Vaticani limina verticis
Ingressus et sacrum senatum
Purpureo renitentem honore.

Illum benigno lumine protulit
Aurora tradens sidereis bene
Ulnis fovendum Gratiarum
Pieriisque choris alendum.

A Fonte lucis non pueriliter
Mox hinc petebat lac Sapientiae,
Suxisse certus iam puellus
Et niveum Pietatis uber.

Tum maior aevo flamine concitus
Summa dicavit relligione se
Sacris palaestris usque palmam
Praeripiens sociis decoram.

Scientiarum lumine fulgidum
Mox Pestienses Christicolae sacra
Ambire currunt ore grato
Dogmata Numinis explicantem.

Istrograni iam perque mapalia,
Jam mox Viennae ; iam popularibus
Jam publicis Musisque sacris,
Omnibus omnia factus usque,

Quot ter duobus terrigenis datur,
Unus brevi tot munia gesserat,
Coeloque plaudente atque terra,
Haud quid ut addere, Fama, possis !

Summi Dei quot, quo fluit Arrabo,
Aras decori templaque reddidit ;
Obscura Musarum nitori
Quot penetralia vindicavit !

Et christianus quo populus bibit
Coelestis aestu flumina gratiae,
Ore effluebant quae diali,
Magnanimo saliente corde!

Et nunc, Sionis Pannonicae iuga
Quo flavus Ister fluctibus alluit,
Quam saeculo praeest odoris
Hungariae venerandus aris!...

Illum benignus cunctiregens Deus
Contra minantes Pannoniae mala
Casus dedit sublime fulcrum
Et manibus retinet potenter.

Orante tanto nubila Praesule,
Summo Deo qui iam propius nitet,
Diffugient et pacis almae
Lux patriam rutilans reviset.

BIBLIOTHECA E.M.

32

NOVUS JUBILUS LYRAE

HONORIBUS

EMINENTISSIMI AC REVERENDISSIMI DOMINI

JOANNIS

SACRAE ROM. ECCLESIAE TIT. SANCTI BARTHOLOMAEI IN INSULA PRESBYTERI CARDINALIS

SIMOR,

METROP. ECCLESIAE STRIGONIENSIS ARCHI-EPISCOPI, S. SEDIS APOSTOLICAE LEGATI NATI, INCLYTI REGNI HUNGARIAE PRINCIPIS PRIMATIS, SUMMI, ET SECRETARII CANCELLARII, S. C. R. A. MAJESTATIS ACTUALIS INTIMI STATUS CONSILIARII, INSIG. ORDINIS S. STEPHANI REGIS APOSTOLICI PRAELATI, HUJUS ET INS. ORDINIS S. JANUARII M. CRUCIS EQUITIS, ECCLESIASTICAE COMMISSIONIS PRAESIDIS, INCL. COMITATUS STRIGONIENSIS PERPETUI, AC SUPREMI COMITIS, AD EXCELSAM TABULAM SEPTEMVIRALEM COJUDICIS, ACADEMIAE HUNGARICAE DIRIGENTIS SOCII, ACADEMIAE ITEM RELIGIONIS CATHOLICAE COMMEMBRI, NOBILUS CIVIS ROMANI, SS. THEOLOGIAE PENES UNIVERSITATEM VIENENSEM, ET PESTIENSEM DOCTORIS COLLEGIATI

DUM EIDEM PURPURA SACRA ORNATO DIES S. BARTHOLOMAEI PURPURAE SUAE PATRONI PRIMA OMNIUM VICE ILLUCESCERET,

REVERENTER DICATUS

24. Augusti 1874.

STRIGONII,
TYPIS DESCRIPSIT AEGYDIUS HORÁK.

IOANNES SIMOR

CARDINALIS

ANTISTES STRIGONIENSIS

A C

IN PROPRIA PATRIA REGNI

PRINCEPS

VIVAT!!

Chronosticon styli ligati:

EN RVBET AC NITET IN TE PRINCEPS CHARE GALERVS,

ARDET ET ERGA TE NONVS AMORE PIVS!

ODE I.

in memoriam obtenti Romae Galeri Cardinalitii concinnata.

Brumae rigenti quem lyra contulit
Vili sonorum carmine Jubilum,
Aestatis hunc ipsum citare
Conveniens fuit in calore.

Brumale nam quae sub Strigono Polo
Tempus paravit gaudia, nunc ea
Aestivus inter nos aprico
Ardor agit renovata plausu.

Antistes almus, quem Strigonus Thronus
Nobis colendum sistit, ovat recens,
Quem Vaticano de Favore
Stella nitens mage nunc venustat.

Sic est. In ipso hoc Principe-Praesule
Roma reverso clarius, ac prius
Qua pollet effulgens rubescit
Purpureae Rosa Dignitatis.

Praestans sigillo nam veluti suo
Munitur isthaec, quam cano, Dignitas,
Romae novi dum Cardinalis
Imponitur Capiti Galerus.

O quantus honos Purpurei Patris!
Quem **Papa** Summus nonnisi nominat,
Et quem manu tradens Galerum
Ipse quasi satagens coronat.

Hinc jam sacratae nunc quoque **Purpurae**
Prostat Galerus tessera maxima,
Qua noster **Archi-Praesul** actu in
Grande decus Patriae renidet.

O chare **Princeps**, et **Pater** alme! Te
Nunc Roma tinxit Murice plurimo,
Ipsaque quod fudit super Te,
Nunc jubar hoc magis eliquavit.

Succrevit amplo nos apud haec Tua,
Quam contuemur, foenore Gloria,
Haec immo nostra nunc supremum
Attigit in Patria cacumen.!!

Dignare **Princeps** oreque cordeque
Svavis! canenti parcere Cynthio;
Si Purpuram, quae Te perornat,
Discutiat venerans ab ovo.

Quaerat lyrae si per sonitum suae:
Sit plausus hic qua natus origine, et
Quo fonte manavit super Te
Glorificus sine nube fulgor?

At Musa metro promere non valet
Hanc rem nisi tunc, quando chely sua
Ipsum Tui faustum revolvet
Principium probe Praesulatus.

Dum **Petrus** olim, et **Paulus** Apostolus
Pro Lege CHRISTI fundere sangvinem
Gaudebat, et gaudens uterque
Stelligeram meruit Coronam,

Tunc Roma bino principe Martyre
Illustris altum nacta fuit decus,
Fusique de rivo cruoris
Purpureus rutilavit aether!

Ipsa dies haec, quae decus id colit,
Te prima plaudens vidit episcopum
Ter chare nos inter **Joannes**
Muriceo remicans nitore!

Qua luce Petrus cum socio suo
Paulo supernam lauriger in Domum
Transivit, isthaec lux origo
Ordinis est Tibi episcopalis.

Tunc consecratus verus Episcopus
Bini cliens Tu factus Apostoli
Te rite tutelae faventi
Obtuleras reverens Eorum.

Haec Te duorum divite Coelitum
Protexit hucdum cura favonio,
Quo fretus exacte metiris
Calle Tuum stadium secundo.

Aenigma jam nunc id quoquo solvitur:
Cur Roma Tecum foedere strictius
Vinciri, et ardenter poposcit
Te rubeo renitere cocco?

Urbs quippe, summum quae Caput Orbis est,
Dictis sepulchrum praestat Apostolis,
Ac Urbe in hac longum per aevum
Ossibus est requies Eorum.

Hinc Te clientem cordicitus pium
Sacri Sepulchri nectere cum loco
Coelestis intendens super Te
Cura fuit gemini Patroni.

Romae relicta ad Lipsana Te sua
Binus latenter traxit Apostolus:
Ut prosper in Centro patenti
Catholici decoreris Orbis!

Bino fruens hoc auspice Apostolo
Per pacis almae prata virentia
Ingressus es celsum Senatum
Pontificis solio propingvum.

Auspiciis his porro sub optimis
Te jure fandi **Nonus** ibi **Pius**
Instruxit, inque altum regimen
Rite suum simul influendi.

Et magna tanti Christiadum Patris
Quod flagret in Te nunc quoque Charitas,
Ut corde non tardo fateris,
Auspiciis venit ex iisdem.

His ergo **Princeps palmiger**, et **Pater!**
Tutoribus sub cum sis Olympiis!
Pro Gloria Divum decorem
Purpurei patefac Ovatus.

Namque hic Ovatus congruus est Tibi,
Cum sis Sacerdos primus in Hunnia,
O! vive ter sospes, sonove
Laetitiae comitante florens!!

Sub sole vivens exsupera precor
Annis senectam Nestoream Tuis,
Longique condam Praesulatus
Aurea sit pia meta **Missa!**

Id fiat in Te, multa quod effluens
Non vidit aetas, **Vir Venerabilis!!**
Ut vita signetur senilis
Praesuleo Tua **Jubilaeo!!!**

ODE II.

in memoriam obtenti Romae Tituli specialis ab Ecclesia S. Bartholomaei desumpti, nec non Cardinalitiae Dignitati in praelaudato Archi-Praesule adnexi concinnata.

Cui plectra vovit Pieridum Chorus
Festivitatem nunc velut altero
Cernemus erectam sub arcu,
Atque novis radiis coruscam.

Praeter Galerum nam memorabilem,
Quem jure tuto **Purpura** possidet,
Adnexus e praxi vetusta
Est Titulus specialis illi.

Solennis isthaec sors Tituli pii,
Quam pango laetans, jam fuerat prius
Romae peracta, ast haec apud nos
Svavisonum modo praebet Echo.

Septem prius quod compita Collium
Complevit, hoc nunc sub patrio Polo
Fervescit in Strigoniensi
Tripudium peramanter Urbe.

Sed prorsus hac cur se renovent die
Sub nostro eadem climate gaudia?
Si scire vis lector! probatos
Christiadum lege rite fastos. *)

Hac nempe divus **Bartholomaeus** est
Perpessus ingens supplicium die,
Qua praeco dum CHRISTI ferebat
Barbaricae sacra Jussa genti.

O quanta CHRISTUM sponte sequens pius
Tormenta Martyr sensit Apostolus!
Quem torsit ut vivum, cutique
Culter Eum spolians necavit.

Ac ecce! tantus Martyr Apostolus
Quem sancta clarens Aedes in Insula
Romae colit, dicti faventer
Ansa fuit Tituli beata.

Est talis idem nobis Apostolus,
Quo noster armat se duce Jubilus,
Cujusque nomen **Purpuratum**
Irradiat plus adhuc **Joannem.**

*) Juxta Fastos Christiana-Catholicos die 24-a mensis Augusti quot annis memoria S. Bartholomaei Apost. recurrit.

Hoc noster **Archi-Praesul** amabilis
Lucere sanctum Nomen Apostoli
Qua **Cardinalis** praeferenter
In proprio bene vult triumpho.

Hinc jam citatos praeter Apostolos
Praeclare **Princeps! Bartholomaeus** en!
Quod **Papa** clementer probavit,
Tertius est Tibi nunc Patronus.

Optabat ardens hoc Pietas Tua,
Tu nempe dicti Sidus Apostoli
Nascendo praecurrens sacratum
Editus has fueras in auras.

Ejusqe Sidus festum ubi splenduit,
Tu fonte sacro sanctificatus es
Infans, et aeternae Salutis
Initium stabile accepisti.

Non miror ergo, quod fueris vigil
Tutamen hujus poscere Coelitis:
Ut cultus Ejusdem Tuo sit
Purpureo magis auctus Ostro.

Sint Postulati quae reliquae Tui
Causae graves, et pondera quaelibet
Prolatus in supra citata
Sermo Tuus reseravit Urbe. *)

Hunc Coetus adstans biberat auribus
Miratus amplas Mentis opes Tuae,
Atque Ore facundo fluentem
Ingenii radiantis amnem.

Sic laus, patens quam provehit alveus,
In Christiadum Metropoli Tua
Fertur, sed ex ipsa lares ad
Hungariae venit obstupentes.

Coeleste Numen Te fovet intime,
Hinc novas vires summe **Vir inclyte!**
Ut Regis ejusdem Superni
Esse pugil validus perennes.

Ductu Tuo sub coelitus indito
Morale Regnum floreat ut DEI,
Expande veracis, et Archi-
Praesulei pia vela Zeli!

*) Sermo iste ab Eminentissimo Cardinale, et Archi-Praesule nostro dictus, erat in Eccla S. Bartholomaei Romae curae PP. Franciscanorum credita.

Insta per omnem, quo potis es, modum
Ut Clerus illo flammeus igne sit,
Quo CHRISTUS accendi cupivit
Terraqueum vehementer orbem.*)

Commissa Clero tam bene flammeo
Ignita fiet turma Fidelium,
Nec Caula, quam **Pastor** supernus
Constituit, cadet in ruinas.

Ast Tu potenti sub Labaro Crucis
Caulae sacratae contere fortiter
Hostes per astutum paratos
Insidiis tumidos avernum.

Quodsi subin fors ardua pugna se
Conflaret, esto murus aheneus,
Ut fronte Te dura rigentem
Impavidum feriat procella.

Te Petrus, et Te Paulus Apostolus
Et junctus illis Bartholomaeus in
Luctante spectantes agone
Suppetiis subitis juvabunt!!

*) Verba Salvatoris nostri leguntur in Evangelio S. Lucae C. 12. v. 49.: Ignem veni mittere in terram, et quid volo, nisi ut accendatur?

Praeclara demum Nomen ubi Tuum
Pingent amoenis Gesta coloribus,
Ac Te simul post fata reddent
Non dubio celebrem tropaeo,

Tunc Angelorum jungere Coetibus
Sancte beatis, ac Dominum Tuum,
Cui sponte Te totum dicasti,
Magnificans sine fine adora!!!

Cecinit:

Joannes Buday,

A.-Dioec. Strigon. Presbyter.

33

ODE

OCCASIONE SACRI IUBILAEI ANNO 1875. CELEBRATI

EMINENTISSIMO AC REVERENDISSIMO DOMINO

JOANNI

S. R. E. TIT. S. BARTHOLOMAEI IN INSULA PRESBYTERO CARDINALI

SIMOR,

DEI MISERICORDIA, ET APOST. SEDIS GRATIA METROPOLITANAE ECCLESIAE STRIGONIENSIS ARCHI-EPISCOPO, S. SEDIS APOSTOLICAE LEGATO NATO, INCLYTI REGNI HUNGARIAE PRINCIPI PRIMATI, SUMMO ET SECRETARIO CANCELLARIO, S. C. ET R. A. M. ACTUALI INTIMO CONSILIARIO, INS. ORD. S. STEPHANI R. A. PRAELATO, EJUSDEM ORDINIS, ITEM R. SICIL. S. JANUARII MAGNAE CRUCIS EQUITI, ECCLESIASTICAE COMMISSIONIS PRAESIDI, INCL. COM. STRIG. PERPETUO COMITI, ACADEMIAE HUNG. DIRIGENTI SOCIO, ACADEMIAE ITEM RELIGIONIS CATHOLICAE COMMEMBRO, NOBILI CIVI ROMANO, SS. THEOLOGIAE DOCTORI COLLEGIATO etc. etc.

Festo Nativitatis S. Joannis Baptistae

A JOANNE EVANG. KOVÁCS

NÉVEDIENSI PAROCHO

IN PERENNE FILIALIS PIETATIS DOCUMENTUM OBLATA.

NITRIAE,

TYPIS MICHAELIS SIEGLER.

1875.

AD te LeVaVI oCVLos Meos, qVI habItas In CoeLIS.
Psalmo CXXII, v. 1.

Per saeCVLa saeCVLorVM LaVDabVnt te.
Psalmo LXXXIII, v. 5.

Baptista es Primas, baptisans tempora nostra,
Deflexa a vitiis ut meliora petant.
Prosequeris vigilantis opus pastoris, ut omnis
Cauta anno sancto jubila sancta canat.
Errantes quoque quaeris oves, et si invenis illas,
Laetus fers humeris pondera grata Tuis.
Hinc dum sacrato Devotio durat in anno,
Quaeso, Tuo benedic, Praesul amate, gregi.

Quae tam sereno stella micat polo?
Strigonis arcem lumine candido
Circumdecorat, plurimosque
Laetitiae jaculatur ignes.

Solennitatem cerne refulgidam!
Ostro decorus Cardineo Pater
Noster Ioannes ad sacratas
Onomasim celebrabit aras.

Rubente Patres murice splendidi
Gaudent profusis plausibus insiti,
Laetusque Clerus vota promens
Insolitis hilaratur hymnis.

Votis salutant Pannonidum inclyti
Status, et imo pectore gestiunt
Adesse, tam clarum disertis
Laudibus ingeminantque Nomen.

Qui Barsienses incolimus plagas,
Laetamur omnes in Domino, sacrum
Diem celebrantes, amato
Vota decet cecinisse Patri.

Ut rara gemmae munera fulgido
Splendore certant, dicere quin scias,
An haec, vel illa clariorem
Luce sua generent nitorem.

Sic alma Mater, Sponsa Strigonia
Novem Ioannis nomine splendidos,
Virtute plenos gestiebat
Praesuleos habuisse Sponsos.

Deprome, quaeso, Musa, sed illico
Istrogranenses Pannonidum Patres,
Quos Nomen, ac Omen Ioannis
Hungaricum celebrat per orbem

Primus — secundo Rege sub Andrea —
Profundiori mentis acumine
Regnum gubernabat, secundus
Tempore multa brevi peregit.

Prognatus alto stemmate tertius
Quaerit suorum lucra fidelium,
Famam ejus, et partos labores
Arpadicus celebrabat orbis.

Quarto educandos crediderat duos
Heros Joannes Hunyady filios,
Ejusque doctum litterarum
Docta caput redimit corona.

Quintum celebrant tempora Mathiae
Regis, sed ortum stemmate regio
Sextum, puta: Arragoniensem
Cardineum decoravit ostrum.

Cur Musa tardas promere septimum
Natum vetusta stirpe Kutassium,
Virtute celsa clariorem,
Conspicuis meritisque grandem?

BIBLIOTHECA F.M. SIGNUM

Fugit loquacis compita gloriae
Octavus amplis dotibus inclytus,
Fulgere mavult Szatmarini
Littus amans placidae quietis.

Nonus sagaci sollicitudine
Curare rerum fervidus ardua
Coepit triumphos inter amplos
Purpureo decoratus ostro.

Cunctisque semet fecit amabilem,
Dum lance justa semper id egerat,
Ut Civium, Regisque jura,
Atque sacras tueatur aras.

Nomen Joannis jam decimus gerens
Primas pio cum nomine singulas
Novem priorum haereditavit
Pectoris, ingeniique dotes.

O! quam stupendum consilium Dei
In largiendis muneribus suis,
Cum in Te, Simor, Sponsum celebrat
Arpadici pia Mater orbis!

Quid Te, piorum gloria Praesulum
Ad celsa tollam sidera? vel Tuus
Encomiastes esse pergam?
Sol radiis propriis refulget.

Quod sol Olympi fulgidus est plagis,
Quod tuta pressis anchora navibus,
Peregre eunti luna: nobis
Sidereus Pater est Joannes.

Nono Pio quis Te, Hungariae decus,
Cunctosque nisus noverit amplius?
Qui Te, velut gemmam micantem
Cardineam dedit in coronam.

O! qui beatis plaudis in atriis,
Tantisper altis prospice sedibus
Sanctus Joannes, qui sonora
Voce viam Domino parabas!

Adverte, quaeso, luce Tuae sacra
Nativitati Cardineum Patrem
Nostrum, Tuum qui gloriosum
Nomen et omen habet perinde.

Baptista nostri temporis inclytus
Addicta Christo pascit ovilia,
Quo dirigente poeniteus grex
Tendit in atria sancta Coeli.

Quam faustus alto fulget ab aethere
Annus! Supremus Christiadum Pater
Thesaurum inexhaustum universo
Christiadum reseravit orbi.

Istrograensis Pannonidum Sion,
Vetusta Mater! pulchrior undique
Renata sacri Iubilaei
Perge pios resonare cantus.

Olim intonabat regna per Israel
Clangor tubarum, buccina personans
Bis quinque lustris evolutis
Ad pia Jubila provocabat.

Cunctos labores hic operarios
Sistebat annus, quoslibet incolas
Terrae sacrae solenniores
Ursit ad Omnipotentis aras.

Ut jubilarent servus et advena,
Herusque, frugum rura quieverant,
Inculta quam vervacta motu
Dant proprio, segete uterentur.

Sic jobelaeos non sine plausibus
Annos agebant Isacidae pios
Psalmos canentes, umbra nostri,
Quod colimus modo, Jubilaei!

Bis quinque faustis lustra meatibus
Fluxere, summus Christiadum Pater
Leo sacrum quod Jubilaeum
Romuleis celebrabat aris.

O! quae piarum Mater es Urbium,
Tu septicollis Roma, Petri inclyta
Sedes, caput mundi, sacrarum
Praesidium, columenque rerum!

Dic, quaeso, quam ingens Ordo fidelium
Intrabat inter svavia cantica
Ex Urbe, et Orbe convolans, te
Mellifluis recreabat hymnis?

Laetis videbas non sine lacrymis,
Ut Papa sacra veste micans pios
Psallebat hymnos, Jubilarem
Laude pia ingeminabat annum!

O! quanta circum Lumina fulserant!
Ostro rubentes Cardineo Patres
Inter triumphales nitores
Jubila sancta Deo canebant.

Quin et praealto sanguine Regio
Orti supremo pro paradigmate
Illustriores evibrabant
Et fidei, et pietatis ignes.

Ac infulati verticibus Patres
Laetis canebant jubila vocibus,
Sub Jubilaeo visitantes
Et sacra limina Apostoloruin.

Perdulce Clerus praececinit melos,
Quod concinebant agmina civium,
Milesque gaudebat corusco
Se ense piae sociare pompae.

Illinc bonarum copia Virginum
Processit inter svavia cantica,
Sponsoque coelesti pio ore
Candida lilia dedicabat.

Patres et annis, et meritis graves
Piis rigabant aera fletibus,
Parvosque circa se nepotes
Ad sacra jubila provocabant.

Actu Petrinae fulgor Adoreae
Nonus Pius Crux de Cruce provocat
Ad concinendum Jubilaeum
Christiadum populum fidelem.

Cathedra Petri! Pontificum Pio
Nono refulgens! vix Tua personat
Vox provocans, mox elevatis
In sacra tecta volamus alis!

Frustra tuorum corda fidelium
Quis arcet, annum ne recolant sacrum,
Non clamor oris, vox amoris
Clangit in aure Dei potenter.

O! summe coetus Christiadum Pater!
Cui corde subsunt Ortus et Occidens,
Tu veritatis luce totum
Irradias, refovesque mundum.

Ut fons in alto culmine montium
Prognatus undas combibit obvias,
Et tunc abundans copioso
Rore rigat spatiosa prata.

Flores resurgunt, milleque hiantibus
Undas fluentes gutturibus bibunt,
Reditque pristinum quibusvis
Graminibus decus, atque vita.

Sic tangis et Tu sidera vertice
Cathedra Petri! cui data Clavium
Coeli potestas, creditisque
Clavibus astra poli recludis.

Tu de supremo culmine gloriae
Rorem cadentem e corde piissimo
Jesu applicando poenitentem
Nunc vegetas, recreasque mundum.

Quam pulchra crescunt lilia Virginum!
Rubro rigatae sanguine Martyrum
Palmae virescunt, laetiorque
Vera Fides, pietasque floret!

Adverte Christi summe Vicarie
Tibi fidelem Pannoniam! vide,
Ut illa sacri Jubilaei
Mellifluos moduletur hymnos!

E corde factus forma sui gregis
Sacrata templi limina visitat
Primas Joannes poenitentem
Alliciens populum fidelem.

Gavisa tanto sacra cohors Duce
Procedit inter dulcia cantica,
Illustriores evibratque
Corde suo pietatis ignes.

Quacunque longo se movet agmine
Primas amictu Cardineo micans,
Antistitum cinctus corona,
Nobilium, populique turma.

Turres sonorae protinus inclytam
Promunt salutem, laetisonis modis
Solennitatem Jubilarem
Istrogranam celebrant per Urbem.

Ister citato murmure defluus,
Praecelsa montis culmina concinunt,
Laudes Deo sacras per echo
Umbriferae recinuntque sylvae.

Dum consecratum Praesul Amabilis!
Templum subintrat, prociduo genu
Devotus orans, poscit almam
Ecclesiae, patriae salutem.

Hoc nonne viso diffluit omnium
Cor, atque sermo pectore nescius
Muto sedere clamat altum:
„Sancte Deus! miserere nobis!“

Nec civitates svave canunt melos
Solae: ampla frugum rura perambulans
Booz audit, hymnos jubilares
Cuncta mapalia personare.

Quacunque crebris icta fragoribus
Campana concors aethera personat,
Devotionem jubilarem
Attonitas celebrat per aras.

Processiones cerne refulgidas!
Vexilla Christi splendida prodeunt,
Imago Virginis Mariae
Sacra nitore suo refulget.

Spectator horum gestit et illico
Actor videri: currit, et advenit,
Certatque se sua canora
Voce sacrae sociare pompae.

Pastor fidelem sollicitus gregem
Per sacra templi limina ducit, et
Corde expiatis Angelorum
Manna piis manibus propinat.

O! qui Sionem non violabili
In rupe prudens aedificaveras,
Ut contra eam nec inferi vis
Praevalitura subin triumphet!

Accende quodvis Ecclesiae tuae
Amore pectus, jungeque vinculo
Omnes, aberrantesque fratres
In Fidei revoca unitatem.

Optata multo cordis anhelitu
Tardare noli, sed properes dies,
Qua Pastor unus universis
Christicolis sit, et unum ovile.

Jesu Redemtor! Pontificem Pium
Nonum benignus protege quaesumus,
Ut quot cruces, tot gloriosos
Vivus adhuc videat triumphos.

Immota stabit Petra, nec impiis
Cedet procellis. Haec bene quoslibet
Confundet ausus, quos in illam
Perfida vox male suscitavit.

Da, laeta pleno flore repullulet
Oliva, pacis nobile symbolum,
Largire Francisco Josepho
Conspicuos sine nube soles.

Ostro decorum Cardineo diu
Serva Joannem viribus integrum,
Et fac, adaucta non Ei unquam
Fila nigrae resecent sorores.

Tu labis expers Virgo! Deipara!
Patrona Regni Pannonidum! piam
Gentem pie Temet colentem
O! foveas, et ames, ut olim!

O! grande summi Pontificis decus,
Et purpuratae gloria Curiae
Felix Tua cum prole gaude
Arpadici pie Praesul Orbis!

Princeps! opimos cernito Nominis
Dies refulgens in patriae decus,
Ac nostra sumens corda, cede,
Cede Tuam, Pater alme, dextram.

Ut osculemur, qua benedic sacris
Nobis ab aris, dum Tibi fervidis
Accensa votis filialem
Nostra refert pietas amorem.

E.M.

VIGASSÁGI ÜNNEPÉLY,

MELYLYEL

FŐMAGASSÁGU ÉS FŐTISZTELENDŐ BIBORNOK-, HERCZEG-PRIMÁS-,

SIMOR JÁNOS-,

ÉRSEK URUNK- ÉS ATYÁNKNAK

az 1886. Október hó 28-ikára eső

50 éves áldozársági Jubilæumát

MÉLY TISZTELETTEL ÉS FIÚI HÓDOLATTAL

MEGÜLTE

AZ ÉRSEKI FŐGYMNASIUM IFJUSÁGA NAGYSZOMBATBAN.

A nagyszombati érseki főgymnasium

DALÁRDÁJA- S ZENEKARÁNAK

XXV. ACADEMIÁJA

az 1886. évi Október hó 24-án esti 5 órakor.

NAGYSZOMBAT,
WINTER ZSIGMOND BETŰIVEL.

A FÉLSZÁZADOS ÁLDOZÁR-,

A BIBOROS FŐPAP- ÉS FŐPÁSZTOR

ARCZKÉPÉNEK LELEPLEZÉSE.

„Kié e díszes alkotmány?“

Magándal és férfinégyes. Énekli a dalárda zenekisérettel.

Kié e díszes alkotmány;
Kit rejt leple?
Ha nem csal szűm s hű sejtelmem,
Úgy ünnepünk hőse leszen:
Tünjék el hát a burkolat!
Simort zengi karunk dala.
Az ötven éves Áldozár
Éljen sokáig, jó Atyánk!

BEVEZETÉS.

„FIGARO LAKODALMA“ nyitánya *Mozárt A. H.-tól.* Előadja *a zenekar.*

JELSZÓNK:

Dalolni ha kezdünk,
Mindig ez énekünk:
Dicsértessék a Jézus Krisztus!
Mindörökön örökké! Amen.

I. szakasz.

1. Hódoló Zengzet.

Ötös férfikar. Szövegét fömagasságu s főtisztelendő **SIMOR JÁNOS**, Bibornok, Herczeg-primás és Érsek-atyánk **50 éves áldozársága** örvendetes alkalmából irta *Vadász György.* Zenéje *Lachner Vincze-től,* Zengi a *férfikar* zenekisérettel.

Mi zengi által Hunniának
Sok vértől ázott szent terét?
A Kárpátoktól Ádriáig
Mi zeng oly vigan szerteszét?
Honunk minden harangja zúg
S belé zokog az orgona:
Simort az Isten áldja meg
Arany misejét tartja ma!

Félszázad óta osztja széjjel
Az Úrnak dús malasztjait;
Imázott s önsanyargatásban
Munkával tölté napjait.
S mig Istenének áldoza,
Mindenkit hő szivébe zárt:
Simort az Isten áldja meg
Az ötven éves Áldozárt!

Intett; és im serényen épült
Sok templom és sok iskola.
Világa lön világtalannak
S az árvák édes gyámola.
Pazar kézzel osztá széjjel
A jót, mit Istentől kapott:
Simort az Isten áldja meg
A nagy, jótékony főpapot!

Hosanna hát dicső nevének!
Dicsérje öt karunk dala!
Hatoljon mennybe föl az ének
S szálljon le áldás általa!

Jó Istenünk, add meg nekünk,
Mit töled dalban kérünk most:
Éltessed még sok éven át
A jó Atyát, a Bíborost!

2. Magánzongora.

Liszt Ferencz 8. számu Rhapsodiája. Értelmezi *Szamek Károly.*

3. Szaval

Szilárd Gyula.

4. Magánhegedü.

Egyveleg **„Ördög Róbert“**-ből *Meyerbeer* után *Feigler-től.* Játszsza *Hübner Viktor.* Zongorán kiséri *Szamek Károly.*

5. Dics-Hymnus.

Főmagasságu **SIMOR JÁNOS**, Bibornok, Magyarország Herczeg-primása- s esztergomi Érsek úrnak **aranymiséjére** irta *Bogisich Mihály* Zenekiséret mellett énekli *a vegyes kar.*

Dicssugártól fényövezve
Fennen ragyog Sion orma.
Csillagfényből örömkönyet
Hullat reá
Magyarország Nagy-Asszonya.
Ötven éves papi ünnep
Hirét zúgják a harangok
Lelkesedve gyülnek egybe
Ünnepdiszbe'
István népe a magyarok,
Egy gondolat, egy érzelem
Vonul át a hü kebleken.
Ezer szivből száll az ima,
Miljók ajka viszhangozza:
Isten tartsa, Isten áldja,
Lelki jókkal koronázza,
Magyarország Herczegprimás
Áldornagyát, bibornokát.

Szent királyunk városában
Ringott szerény kis-bölcsője,
Magyar Sion ősi vára
Halhatatlan
Müveinek hirdetője,
Szép müvészet, tudománynak
Emelt ékes palotákat
Istenünknek, Szűz-Anyánknak
Hódolattal
Fejedelmi szentegyházat.
Búslakodó özvegyeknek,
Gyermekeknek, szegényeknek.
Feléd kiált áldó szava,
Hallgasd meg azt, égnek Ura!
Isten tartsa, Isten áldja sat.

Hála néked és dicsőség
Oszthatatlan Szentháromság,
És tenéked édes hazánk
Védangyala,
Kinek hódol a magyarság,
Nemzetünknek, szent hitünknek,
Egyházunknak tanitóját
Vezéreljed, támogassad
Főpapodat,
Pázmány Péter nagy utódját.
Feléd sohajt, egek Ura,
Nemzetünknek minden fia,
Ezer szivből száll az ima,
Miljók ajka viszhangozza:
Isten tartsa, Isten áldja sat.

KÖZJÁTÉK.

Egyveleg *Offenbach* **„TULIPATAN“-jából.** Előadja *a zenekar.*

II. szakasz.

1. ‚Deákosdi négyes.‘

Tréfás kettős férfikar franczia-négyes alakjában. Zenéje *Herbek Jánostól.* Előadja a *férfikar* zenekisérettel.

2. Magánzongora.

Valse brillante (2) *Chopintól.* Játszsza *Sikray-Kollmár Imre.*

3. Szaval

Szerémy Lajos.

4. Hegedü-kettes.

Duo concertant *Mazastól.* Vetekedve kedveskednek: *Dobsa Imre* és *Hübner Viktor.*

5. Szózat.

Vörösmarty Mihálytól. Dallamát szerzé *Egressy Béni.* Énekli a *vegyeskar Krausz János* által irt zenekisérettel.

Hazádnak rendületlenül
Légy hive, óh magyar!
Bölcsőd az s majdan sirod is,
Mely ápol s eltakar.
A nagy világon e kivül
Nincsen számodra hely;
Áldjon vagy verjen sors keze:
Itt élned, halnod kell.

Ez a föld, melyen annyiszor
Apáid vére folyt;
Ez, melyhez minden szent nevet
Egy ezred év csatolt.
Itt küzdtenek honért a hös
Árpádnak hadai;
Itt törtek össze rabigát
Hunyadnak karjai.

Szabadság! itten hordozák
Véres zászlóidat,
S elhulltanak legjobbjaink
A hosszú harcz alatt.
És annyi balszerencse közt,
Oly sok viszály után,
Megfogyva bár, de törve nem,
Él nemzet e hazán.

S népek hazája, nagy világ!
Hozzád bátran kiált:
„Egy ezred évi szenvedés
Kér éltet vagy halált!“
Az nem lehet, hogy annyi szív
Hiába onta vért,
S keservben annyi hü kebel
Szakadt meg a honért.

Az nem lehet, hogy ész, erő
És oly szent akarat
Hiába sorvadozzanak
Egy átoksúly alatt.
Még jöni kell, még jöni fog
Egy jobb kor, mely után
Buzgó imádság epedez
Százezrek ajakán.

Vagy jöni fog, ha jöni kell,
A nagyszerü halál,
Hol a temetkezés fölött,
Egy ország vérben áll.
S a sirt, hol nemzet sülyed el,
Népek veszik körül,
S az ember millióinak
Szemében gyászköny ül.

Légy hive rendületlenül
Hazádnak, óh magyar!
Ez éltetöd, s ha elbukál,
Hantjával ez takar.
A nagy világon e kivül
Nincsen számodra hely;
Áldjon vagy verjen sors keze:
Itt élned, halnod kell!

ZÁRADÉK.

Jubiláris Induló. Irta *Krausz János.* Előadja *zenekarunk.*

A dalárda- s zenekari Tagok:

Ballik János, *én.*
Bánóczy Rezső, *én.*
Bauer Mihály, *én.*
Benedikovics Kornél, *én.*
Beninger Antal, *én.*
Beznák Sándor, *én. és zen.*
Bilaszky Károly, *én.*
Bilek Rezső, *én.*
Blahó Pál, *én.*
Bogsch Ágost, *én.*
Boresányi István, *én.*
Bott István, *én.*
Braun Adolf, *zen.*
Brezina Ottó, *én.*
Chrenkó József, *én.*
Christian Béla, *én.*
Csambál András, *én.*
Csambál Ferencz, *én.*
Csch István, *én.*
Cserny János, *zen.*
Dobsa Imre, *én. és zen*
Dohnál Rezső, *én.*
Dömötör Mihály, *én.*
Duschek Ernő, *zen.*
Duschek Győző, *én.*
Ehrengruber Arthur, *én.*
Eisenhut József, *én.*
Eisenhut Nándor, *én.*
Ékes Lajos, *én.*
Ernst Sándor, *én.*
Fandl Mihály, *én.*
Feigler Lajos, *zen.*
Fekete István, *én.*
Figura Ágost, *én.*
Follajtár Károly, *én.*
Franzl Ottó, *zen.*
Fridrik Albert, *zen*
Fried Bernát, *zen.*
Fürstenmiller Ferencz, *én.*
Gazsó András, *zen.*
Gassó Imre, *zen*
Gramling Alajos, *én.*
Guller Ede, *én.*
Hochel Kálmán, *én.*
Hodina Emil, *én.*
Hoffmann Lajos, *én. és zen.*
Holba Ernő, *zen.*
Holbay Kálmán, *én.*
Holeksy Ágost, *én.*
Horácsek János, *én. és zen.*
Horváth Lajos, *én.*
Hübner Ferencz, *én.*
Hübner Viktor, *én. és zen.*
Huszár Ferencz, *én.*
Huszárik Imre, *én.*
Jaeger Géza, *én.*
Jásek Sándor, *én.*
Jeszó Károly, *én.*
Kadlecsik János, *én.*
Kantek Gusztáv, *zen.*
Király Gyula, *én.*
Kittler Arnold, *én.*
Klein Árpád, *zen.*
Klombauer István, *én.*
Koch József, *zen.*
Kojena Ágost, *én.*
Krapf Rezső, *zen.*
Kratkonsky Károly, *én.*
Krausz István, *én.*
Laluda János, *én.*
Laczó Győző, *én.*
Lamos Árpád, *én.*
Lányi Arthur, *én.*
Lassovszky György, *zen.*
Leinicsky Jenő, *zen.*
Levolt Mihály, *én.*
Lipovniczky Pál, *én.*
Löwenstein Antal, *én.*
Máder Sándor, *én.*
Marczell Aladár, *én.*
Marcsek István, *én.*
Martini Ágost, *én.*
Matzenauer Aladár, *én. és zen.*
Matzenauer Oszkár, *én. és zen.*
Möhes Alajos, *én.*
Mihályi Gábor, *én. és zen.*
Moeker Gyula, *én.*
Molnár János, *én.*
Náder Rezső, *zen.*
Nardy Rezső, *én.*
Nemák Arthur, *én.*
Nemák Imre, *én.*
Németh János, *én. és zen.*
Novotny János, *én.*
Nozdroviczky Győző, *zen.*
Ochaba Ágost, *én.*
Oller Ambrus, *én.*
Ossovszky József, *én.*
Oszlik Ferencz, *én.*
Óvári Károly, *én.*
Paldt Jenő, *zen.*
Palugyay István, *én.*
Papousek Ferencz, *én. és zen.*
Pathy János, *én.*
Peczkó Ferencz, *én.*
Pintér Lajos, *én.*
Pintl Károly, *én.*
Polónyi Dezső, *én.*
Pongrácz Sándor, *zen.*
Prágay József, *én.*
Proszkay István, *zen.*
Rajczy Kálmán, *én.*
Raschl Lambert, *én. és zen.*
Rauvstein Kornél, *én.*
Richter Antal, *én.*
Richter Jenő, *én.*
Róder István, *én.*
Rovenszky István, *én.*
Sándor Endre, *én.*
Schiller Gyula, *én. és zen.*
Schiller Ottó, *én.*
Schmidt Imre, *én.*
Sédy Rezső, *én.*
Sényi László, *zen.*
Silkray-Kollmár Imre, *én. és zen.*
Skarnicel Jenő, *én.*
Somogyi Gyula, *én.*
Gr. Starhemberg István, *zen.*
Stohl Kornél, *én.*
Surnovszky Ferencz, *én.*
Svastics Nándor, *zen.*
Szabó Kálmán, *én.*
Szalay Pál, *én.*
Szamek Károly, *zen.*
Szecsény Lajos, *én.*
Szigethy László, *én.*
Szilárd Gyula, *én.*
Szoják György, *én.*
Szoucsek Hugó, *zen.*
Szvoboda József, *én.*
Tartoll János, *én.*
Treszkány József, *én.*
Udvarnoky László, *én.*
Vachó János, *én.*
Vadkerty Gyula, *én.*
Vadász Árpád, *én.*
Vaymár Béla, *én.*
Vaymár Ferencz, *én.*
Valent Mihály, *én.*
Vallner Antal, *én.*
Vistyák Vendel, *én.*
Vörös Ferencz, *én.*
Vrchovszky Sándor, *zen.*
Weisz Mihály, *zen.*
Wertheimer Miksa, *zen.*
Zachar Jeromos, *én.*
Zeitler Sándor, *én.*
Zsurek Sándor, *én.*

Graeffel János,
igazgató

52 35
56
A. Mus. 14

CARMEN SAPPHICUM,

IDQUE ENCOMIASTICUM ET VOTIVUM,
SUMMO MUSARUM MAECENATI,

REVERENDISSIMO ATQUE EXCEL-
LENTISSIMO
DOMINO,

D. JOSEPHO

E COMITIBUS DE

BATTYÁN,

PERPETUO IN NÉMET-UJVAR,

DEI, ET APOSTOLICAE SEDIS GRATIA ARCHIEPISCOPO CALOTSENSI, EPISCOPO TRANSSILVANIENSI, ET COLLEGIATAE ECCLESIAE POSONIENSIS AD SANCTUM MARTINUM PRAEPOSITO,

NEC NON

SACRATISSIMAE CAESAREAE, REGIAE, ET APOSTOLICAE MAJESTATIS STATUS, ET REGII IN PRINCIPATU TRANSSILVANIAE GUBERNII CONSILIARIO, UTROBIQUE ACTUALI AEQUE, ATQUE INTIMO, ITEMQUE INCL. COMITATUS CASTRI FERREI PERPETUO COMITI SUPREMO,

A

COLLEGIO REFORMATORUM CLAUDIOPOLITANO

IN DEVOTISSIMI OBSEQUII TESSERAM
DECANTATUM,
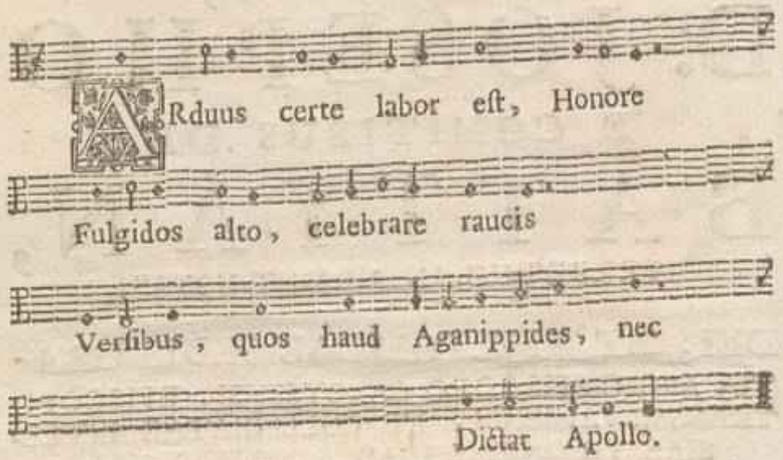
ANNO,

QVO VATES PERFAVSTA CANVNT, ANTISTITE TANTO
DIGNAQVE, QVI GREGIS EST DVX, DECVS, ATQVE PATER.

PRIDIE NONARUM JUNII.

CLAUDIOPOLI.

Heu quid incepto, moveoque Vates,
Inficetum rus redolens, nec ulla
Nobilis Farnaſſide, nec decorus
Tempora Lauru?

Nempe JOSEPHI celebrare Laudes
Eſt mihi Votum, ſed inepta tanto
In meis fibris reſidet vigetque
Vena Labori.

Haud tamen deſpero, metuque frangor;
Namque JOSEPHUS mihi Carmen Ipſe
Suggeret, ceu Materies ſimulque
Carminis Auctor.

Illa, quae BATTYÁNIA Gens vocatur
Pannonum Lingva, viret, alta ſicut
Cedrus, in Caelo ſuperans volantes
Vertice nubes.

Haec dedit Summos Patriae Quirites,
Qui Toga clari, Tunicaque Martis,
Pacis et Belli Patriam Tropaeis
Condecorarunt.

Hinc

Hinc PALATINUS ſatus eſt et ortus,
Splendidum Sêcli Decus, atque Summus
Pannonum Gentis Stator, et Quiritum
Firma Columna.

Hujus eſt Herois Amoena Proles
PRAESUL EXCELLENS, cui Vota fundit,
Principi tanquam Lyricae Catervae,
Noſtra Thalia.

Namque JOSEPHUM licet Ara Sancti
NUMINIS ſervet ſibi conſecratum;
Is tamen Plectrum Lyricosque Verſus
Vincit Horati.

Pindari tentat pariter Labores
Nobili Vena, nitidosque, Smyrna
Quos dedit quondam, pariles et illis
Mantua, Libros.

Plura ſed felix Animus Talenta
PRAESULIS Tanti tenet et recondit,
Quêis nitet, pernox velut inter ignes
Luna minores.

Namque Naturae ſpatiosa novit
Divitis Myſteria: vaſtus Aether,
Pontus, et Tellus, gremio quod abdunt,
Callet ad ungvem.

Maxime Sacris Studiis locuples,
Novit, quae nobis miſeris retexit
De Via noſtrae ſolida Salutis
Conditor Orbis.

In Sacris quae ſunt perarata Libris
Verba, Caeleſti madefacta rore,
Mente conſervat memori, Sacrosque
Promit in Uſus.

Haud Pedum fruſtra gerit, Infulamque;
PRAESULIS Spartam ſiquidem peramplam
Ornat ad Votum Populi Patrumque,
Auſpice Caelo.

Juſtus eſt, Prudens, Sapiens, Piusque:
Cui, quod eſt rectum, maculisque nullis
Horret, id tantum placet; at ſceleſtum
Diſplicet omne.

Alta,

Alta, qua fulget reſidetque, Sedes
Haud Eum faſtu replet, at Benignum
Efficit; nullus ſiquidem recedit
Triſtis ab Illo.

Fert opem preſſis, ut in alta ſurgant;
At gravi freno cohibet nocentes,
Ne Pios vexent: cupit eſſe fractis
Ara Salutis.

Nulla Lux, qua Sol redit e cubili,
Praeterit, quin in miſeros abunde
Aureum PRAESUL Stipis hic Benignus
Depluat imbrem.

ETEOSTICHA VOTIVA,

Quorum quaelibet Pericopa Sapphica, Adonico clauſa,
Numerum complectitur Anni M DCC LX.

o DeCVs, VeRa pIetate gaVDens!
o saCer praesVL! tIbI festVs aether
CVnCta, qVae Voto preCIbVsqVe posCIs,
praebeat VLtro.

VIVe feLIX, nestoreae seneCtae
LVstra pertransI, neqVe te sInIstrae
sortIs aDtIngat fVror; at qVIetVs
transIge VItaM.

serVs In CaeLos reDeas, DIVoqVe
fortIs InterSIs popVLo, tVIs qVI
partIbVs serVIt, proprIe tVoqVe
penDet ab ore.

orbIs eXCeLsVs genItor paterqVe,
qVI poLos terrasqVe faVens gVbernat,
aVDIat pronVs pIa nostra Vota,
et rata reDDat.

FINIS.

58
A II. 14.

EXCELLENTISSIMO AC. REVERENDISSIMO
DOMINO

DN. JOSEPHO

E. COMITIBVS

DE BATTYAN,

PERPETUO IN NEMET - UJVAR, SACRATISSIMÆ CÆSAREÆ REGIÆ & APOSTOLICÆ MAIESTATIS STATUS, & REGII IN PRINCIPATU TRANSSILVANIÆ GUBERNII, CONSILIARIO UTROBIQUE ACTUALIO INTIMO, EPISCOPO TRANSSILVANIENSI, COMITATUS CASTRI FERREI PERPETUO SUPREMO COMITI, COLLEGIATÆ ECCLESIÆ POSONIENSIS AD SANCTUM MARTINUM PRÆPOSITO, NUNC AUTEM CLEMENTISSIME DESIGNATO ARCHIEPISCOPO COLOCZENSI &c.

Post diuturnam expectationem, exortam ex EIUSDEM Adventu lætitiam significare, seque Clementiæ Gratiosissimæ, commendare humilime voluit GYMNASIUM BISTRICIENSE.
Die 28. Mensis Augusti, A. 1760.

ACCLAMATIO
Per Iacobum, & Theophilum, Gymnasii discipulos colloqventes, recitata :

Iacobus :

Salve nostra Salus! Excellentissime BATTYAN!
Salve! quem salvum lxta Niosna videt.
Expectate venis! TVA iam præsentia curas
Sistit, et hunc festum iussit habere diem.
Ah! quibus hanc desideriis exsurgere lucem
Sæpius optavit gens studiosa TVI.
Vix vaga Dacorum volitarat fama per urbes,
Summæ virtutis nuncia lxta TVÆ:
Protinus erigimur, votisque accendimur, et iam
Nil nisi BATTYANI nomen in ore sonat.
Ah! quoties urbes faustas, atque arva Cibini
Exrulimus! Tantum quæ tenuere VIRVM.
Quod fatum extremis, inquam, nos abdidit oris?
BATTYANO ad nostros est via nulla lares?
Sive me ad extremas, rapidus vehat Auster arenas,
Seu vehat ad cuiquam vix adeunda loca:
Perficiam, precibusque polum & cælum omne ciebo,
Ad COMITIS liceat procubuisse pedes.
Interea, veluti votum excipientibus auris,
Haurimus acceptos, aure patente sonos:
Fama canit: Magnum venturum ad nostra Parentem
Limina; corripimus corpora nostra domo;
Proruimus portis hilares, plateasque viasque
Sternimus, optantes tecta subire VIRVM.
Ast ubi iam vultus, sacrataque cernimus ora,
Fortunæ trepidant conscia corda suæ.
Dic age! quæ Tanto, nunc rêre, Theophile, digna
Pendi pro meritis, munera posse Patri?
Parvane delectet magnas Bistricia mentes?
Aut iuvet angustæ tecta subisse casæ?
Aut quæ divinis adsvetæ cantibus aures,
Insveti numeri, duraque Musa trahat?
Non, si teque tuumque, humilis Bistricia quantum est
Offers BATTYANO, munera digna putem!

Theophilus :

Vera equidem! nec dum metuis, laus summa Iacobe!
Te fallit, summi fama decusque VIRI;
Namque hunc Cælipotens, hunc esse THERESIAnobis,
Hunc columen voluit celsaque Roma caput.
At super exiles sic surgunt robora vepres,
Ut beet infirmos arbor opaca locos;
Et nos magna poli exiles, dum cernimus astra,
Spem decet ablecto, corde fovere metu.
Ergo, Celse COMES, nostris celebrabere votis:
Sors TVA quod cœpit, rite perennet iter.
Nostra mitram pietas, lituumque Insigne decorum,
Quæ geris, auctorem, spemque salutis habet.
Ne nos ulla Tuo vellat fortuna precamur,
Pectore, dum sacrum tollit ad astra Caput.
Neve Coloczensis sanctissima Gloria sedis
Sola, sibique Tuam sede recondat opem.
Sed veluti totum Aurora surgente, patentem
Sol superans orbem, lumine signat humum,
Obscuras aperit glebas, et lucis avarum,
Fortius immissa luce, relaxat agrum:
Sic in nostra humiles Te magne exposcimus Heros
Præsidia. Has animus fundit ad æthra preces:
Quo mage summorum conscendes culmina honorum,
Hoc magis, et fas sit, TE coluisse Patrem.
Non visum optabat pietas, visum ardet, & absens
Ardua devoto pectore vota canet;
Vincent nos urbes aliæ splendore, sed urbem
Obsequio nostram, vincere nulla queat!

INSCRIPTIO
Supra Sellam Excellentissimi ac Reverendissimi Hospitis, parieti in hospitio adscripta.

HANC PIA, BATTYANO FVLSI BISTRICIA SEDEM!

Heu! sedet in tenui, res mihi quanta! loco.

Cernitis? augustos Summo de Stemmate vultus,
Et sacra Eximii Præsulis ora Viri?
Cernis, clementem miseris, viresque parantem
Infirmis, facilem corde imitante Deum.
Ne properate precor, neu quæso ad nostra vocati
Gaudia, tam celeres diffugitote dies!
Magna Coloczensis Vos testor Limina Sedis!
Hic mihi sit vestrum fas habuisse Patrem!
Non aliena peto: nescisne THERESIA quantum?
Quid possit Virtus? Roma quid alta queat?
Quum tibi fors placidum Decora ad maiora Parentem
Provehet, hanc ipsam tute rogabis opem.
Nos tenues, Battyane! Deus, fortunaque finxit,
Sed Tui nostra ingens pectora versat amor.
Quidquid erit quo TE colimus, cape lxtus, & inter
Esto tecta memor splendidiora, mei.

BISTRICII,
Typis Christiani Lehmanni.

36

CARMEN

HONORIBUS

ILLUSTRISSIMI AC REVERENDISSIMI DOMINI

STEPHANI LIPOVNICZKY

DE EADEM

DIVINA ET APOSTOLICAE SEDIS GRATIA

CATHEDRALIS ECCLESIAE MAGNO-VARADIENSIS

LATINI RITUS EPISCOPI

SACRAE CAESAREO-REGIAE ET APOSTOLICAE MAIESTATIS

A CONSILIIS

INSIGNIS ORDINIS S. STEPHANI REGIS APOSTOLICI EQUITIS

QUUM

MUNUS SUUM SOLLEMNITER ADIRET

A SCHOLIS PIIS

PROVINCIAE HUNGARIAE ET TRANSILVANIAE

DEVOTISSIME DICATUM

MDCCCLXIX.

PESTINI.
TYPIS JOSEPHI KERTÉSZ.
1869.

Cadit Hesperias Phoebus in undas ;
Sed secreto tramite rursus
Currum solitos vertit ad ortus.

Boethius de Cons. Phil. L. 3 Metro II.

Quum Váradini Pontificis decus
Tenes supremi, Christiadum gregem
Ducturus ad fontem perennem,
Unde salus animis scaturit:

Utrum trochaeos usque volubiles,
An non iambos materiae queat
Aptare mordaces, labanti
Fluctuat hic animo poeta.

Sorti, caducas quae variat vices,
Estque ima in altum tollere pertinax,
Adversa quum mutat secundis,
Conveniunt celeres trochaei;

At vero summis invidiosa, si
Sublime ferri promeritis videns
Deturbat excelsos, severis
Iure manet quatienda iambis.

Haec Te fideli conspiciens gregi
Candoris olim luce nitescere,
Sermone mellitumque docto
Nobilibus populoque carum:

Irretit atris suspicionibus,
Et dira foedae tela calumniae
Intorquet atrox in verendum
Mox Stephani caput immerentis.

Atqui feroces, stamina quae trahunt
Vitae, sorores iam properant opus;
Ni voce displosa Tonantis
Nonnihil attonitae morantur.

Tum nocte furva carceris horridi
Offusus, ut qui munificum iubar
Non dignus aspectat, latebas
In querulos populi dolores.

Herois instar, spicula qui fera
Bello reportat, magnanimus dies
Ducis nefastos, aut, quid erro?
Perpetuam sine luce noctem.

Iam non trochaei, non tragici tua
Decent iambi fata; sed aureo
Alcaeus haec cantanda plectro
Plenius et melius sonabit.

Sunt dura belli, dura fugae mala:
His durior Te sors tetigit; tamen
Impune vastans in futuros
Inscia Te bene durat ictus.

Tentata nam mens ex solido bona,
Et tam timoris libera, quam spei,
Rerum procellas ex ahena,
Tuta sui, speculatur arce.

Non fixa regum postibus obstupet
Arma, aut cruento Marte strepentia;
Nec blandientis tenta sortis
Illecebris trahitur dolosis.

Vigil sereno dum gravitas sedet
Immota vultu, lucra licet queat
Captare non temnenda, vanis
Perpetuo est inimica votis.

Obducat atro sidereas faces
Obscura vel nox vel fera hiems peplo,
Aut nube caligante; nunquam
Luce tamen propria carebunt.

Sic arte pictis num laquearibus,
An vinculorum parietibus tetris
Conluderetur, nesciebat
Carceris hic generosus hospes.

Non ira mentem non pavor eripit,
Non pectus eius dilaniat dolor;
Non ille Fortunae superbae
Ludibrium rabiemve sensit.

Sane tuis Tu, nullius indigus,
Possessus a Te, perfrueris bonis;
Fructu nec urgeris laborum,
Sufficiens Tibi solus uni.

Heres beati non dubius poli,
Collectus in Te clauderis integer,
Fidenter exspectans supremum,
Quod Superi statuere, tempus.

Hoc prorogato saepe diu sinunt
Insigniendos ire per ardua;
Fulgere nec regum volebant,
Ni tudites subeant, coronas.

Sic Te probatum tristibus, asperis,
Mentis profundum, iudicii gravem,
Regique Regno Ecclesiaeque
Consiliis operaque grandem

Fecere summae culmine gloriae
Per alta vectum, splendidioreque
In laude versatum, triumpho
Eximiae radiare vittae.

Iam scande sedem, candidus ut solet
Redire sol post nubila; robore
Virtutis invictaeque firmo
Christicolas moderare: prudens

Cavere, sanis quae noceant; memor
Tenere, morbos quod releget graves;
Et doctus herbas fortiores
Ferre malis nimium protervis.

Fac, ut iuventae cerea in omnia
Fingatur aetas artibus optimis;
Nec desit imbelli, bonorum
Grande decus, pietas senectae.

Curato, constans aedibus ut Dei
Et litterarum sit reverentia,
Splendorque Sanctorum revisat
Foeda nigro simulacra fumo.

Communis illinc in bona quaelibet
Exsurget ardor, multiplici simul
Doctrina, virtus arsque sese
Occipient sociare nexu;

Lyraque quondam veridica feret
Aetas nepotum praecinuisse nos:
Formosa sub Te pristinorum
Christiadum reditura secla.

Emericus Szepesi
e Scholis Piis.

38

ODE

AMPLISSIMIS HONORIBUS ILLUSTRISSIMI AC REVERENDISSIMI

DOMINI DOMINI

GEORGII SCHOPPER,

DEI ET APOSTOLICAE SEDIS GRATIA EPISCOPI ROSNAVIENSIS, REG. SCIENTIARUM UNIVERSIT. PESTINENSIS EMER. RECTORIS MAGNIFICI, AA. LL. ET PHILOS. NEC NON S. S. THEOLOG. PENES UNIVERSIT. PESTINENS. ET VIENNENSEM DOCTORIS COLLEGIATI, SUI QUONDAM RECTORIS CELEBERRIMI

DUM

IN EPISCOPUM DIE 26. MAJI CONSECRARETUR

IN SIGNUM PROFUNDISSIMÆ VENERATIONIS

OBLATA

A COLLEGIO PAZMANIANO

1872.

De gente Pazman ortus et inclyto
Ejus potatus fonte adoleveras;
Memorque virtutum Tuarum
In supero beatorum olympo . . .

Dignum premendis vestigiis suis,
Gnavum regendi Te soboli suae
Dedit ministrum coelitus, qui
Et doceas, et eam gubernes.

Ad ampliorem nunc raperis gregem:
Sionis ad nos usque melos sonat,
Dum fronte cernua peructus
Pacis apostolus aggregaris.

Descendit ardens in gremium Tuum
Coeleste numen, flamma charismatum
Incendit, ardet, — jubilusque
Cordis in alta poli revibrat.

Dilecte coelis Rosnaviae Angele
De monte sacro quando reverteris
Plenus tremenda luce visi
Numinis ac radians salutem,

Amplectitur flens terra pedes tuos, —
Haec terra florens, atque adeo tamen
Pauper! — Sopitae quid supernas
Fundere opes juvat in salutem,

Si corde torpet, munera negligit? —
Quid absque vobis terra valet Dei
Electionis filii? Atra
Vallis erit gemitus, doloris!

Tu voce forti, mente alacri, pia
Virtute pergis vivificam crucem
Praeferre brachio potenti, ut
Corda suo excutias sopore.

Oh quis penetret per sacra cernui
Arcana cordis? Quod fide prospicit
Numen suum totosque coelos
Visceribus teneris tenere!

Quod rore coeli percitum in arduos
Fertur labores, et sacro anhelitu
Divina molitum incalescit,
Applicuitque manus aratro.

Quum nos relinquis tende prius manus
Sacras super nos et benedic Tuae
Pubi! — Beati jam triumphant
Queis vigil Angelus es futurus.

En cuncta plaudunt: Pazmaneum silet...
Nam si loquetur, orba domus Tua:
De almis ovantium triumphis
Illa Suum, illa Patrem reposcet.

Typis Caroli Gerold filii Viennae.

BIBLIOTHECA E.M.

ÖRÖMHANGOK

MÉLTÓSÁGOS ÉS FŐTISZTELENDŐ

MESZLÉNYI GYULA

SZATMÁRI PÜSPÖK

FÖLSZENTELTETÉSE ÉS SZÉKFOGLALÁSA ALKALMÁBÓL.

(1888. ÁPRIL 29.)

Páty Ede.

SZATMÁRTT,
NYOMATOTT LITTECZKY ENDRE „SZABADSAJTÓ" KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.
1888.

„Lauda DUCEM et PASTOREM
In hymnis et canticis !“

S. Thomas.

BIBLIOTHECA
F.M.A.
ESZTERGOM

PIA

JOANNIS HÁM

EPISCOPI QUONDAM SZATHMARIENSIS ANIMA

NOVUM SALUTAT ANTISTITEM

AD TUMULUM EXUVIARUM SUARUM CONSECRATUM

Turbati insolitum quae maris anxia
Coepit navis iter, quum vigil aereum
Quondam navita clavum
Felici arripui manu,

Huic cessit volucris navis Jasonis,
Quamquam vellus ovis detulit aureae;
Sed nunc defluus aevo
Sum Magister, et heu ratis

Adversis vehitur fluctibus! Impetu
Vesanus valido verberat Africus
Proram, adhuc solidasque
Antemnas fremitu quatit.

Ah! quis navigii non rudis artium
Se tam vasta maris mittet in aequora? —
Meszlény, spes mea dulcis,
Accersite, precor veni!

Expectate veni, si lacrymae et preces
Te flectunt, animae dimidium meae,
Meszlény, spes mea fortis
Te supplex rogo, remiga! — —

Sunt, qui Socraticis invigilant libris
Clamoso populi sepositi freto;
Sunt, quos mysticus horror,
Aut justi studium juvat;

Sunt et quos meritis ornat honoribus
Doctae gratia linguae, et veterum impigro
Qui conamine libris
Impallescere gestiunt:

Meszlény, Tu tamen et doctus es, et Tua
Virtus aetherei conscia sanguinis
Clavo digna regendo,
Ventorum et rabiem et minas

Demulcere potes; Te ratis optimo
Rectore et rigidis fisa rudentibus
Et spernet maris aestum,
Et multis spoliis gravis

In portum veniet. Stella freti auspice,
Quam fidus colis, o dulce Decus meum,
Ergo nobile mitrae
Pondus sume, precor, lubens.

Et qua sol radiis imminet aestuans,
Et qua bruma riget frigore pallido,
Antistes Tua, *Meszlény*,
Vivet fama perenniter.

Ludovicus Tomcsányi S. J.

Főpásztorunk, Atyánk levél;
Kiválasztott az Urnak szent kegye,
Hogy lelkedet, e lángoló szövétneket,
Öt vármegye tündöklő napjává tegye!

Emelkedél... A szent Sion
Lángszellemed hajnaltüzében ég vala.
S én láttalak! Pacsirtád voltam-é? avagy
Kelő napunk szerencsés hajnalcsillaga?

Én nem tudom. . . De láttalak!
A szent hegyen, hová csodálni kincseket
Zarándokolt a hitnek dalnoka,
Ott láttam én a legszebb kincset, szivedet!

Ott tündökölt, miként a nap,
Mely szótlanul emelkedik s dicsőn...
S bár fellegek torlódjanak is ellene,
Az árva földre áldást hinteni, kijön!...

Ott tündökölt miként szeráf,
Mely földre szállt s vidáman osztja szét,
Mit szárnyain hozott: az üdvhadak
Egetvivó fényes fegyverzetét!...

Óh mily gyönyör volt látni ott
A leviták fegyverkező hadát!
Mint lelkesült körödben annyi hős,
A szent aczélt mily hévvel, tűzzel forgaták!

Óh mily gyönyör volt hallani,
A szent dalok vidám csengéseit
Dunánk fölött, az ősi halmokon,
Hol szellemed ihlé az ifjak ezreit!

Meg-megjelent Sionnak ősz
S már biboros nagy Őre, jobbodon...
Gyönyörködött s kegygyel legelteté
Szemét a hős, a lelkes táboron!

És megjelent a nagy Király,
Hogy résztvegyen e Főpap ünnepén...
S elbűvöléd, Ő is csodálkozott
Az ifju had dicső vezérletén!...

És ez tevé fejedre a
Szent infulát és igy kapott megyénk
Atyát, milyet a legjobb szivvel is
Csak kérheténk, de nem remélheténk!

S már itt ragyogsz! itt tündökölsz!
Főpásztorunk, Atyánk, Isten hozott!
Jézus nevében jöjj, tanits tehát,
Oktass, vezess, mig kebled ég s szived dobog!

Légy mint a nap, mely fénykörét
Sugárral és meleggel hatja át!
S mely hű miként az Isten őrszeme...
Nem hagyja el soha csillagzatát!

Pály Ede.

Mily örömre keltő, ünnepi, szent hangok!
Mily vidám zengéssel szólnak a harangok!
A fény, mely betölti a szentegyház keblét,
Mint tavaszi hajnal, szeliden dereng szét.
A hivők epedve, szivdobogva várnak;
Fölragyog az arczon sugara a vágynak.
„Közelg a Főpásztor!“ — hangzik szájról-szájra,
S az öröm elárad, szivről-szivre szállva.
Im, jő a Főpásztor, a hivő nép Atyja,
Ki, mint egykor Áron, Izrael főpapja,
Népének körében kiván fölkenetni
Az Ur hajlékában, s ott fölszenteltetni.

2.

Az orgona hangja zengve tovaterjed;
A hivő nép lelke áhitatra gerjed.
Szemeikben föl-fölragyognak a könyek,
Igaz hirnökei a tiszta örömnek.
Ájtatos fohászok árjától kisérve,
Vonul a Főpásztor az Ur szentélyébe.
Szétragyog világa Isten oltárának,
Mint a malaszt fénye, mely onnan kiárad.

3.

Az Ur szine előtt magát megalázva,
S főpapi öltönynyel föl levén ruházva,
Imát rebeg halkan az ég Istenének,
Mialatt fohászként fölzendül az ének:
Mindenható Atya, kit az ég s föld áldnak,
Tekintsd apostoli, választott szolgádat!
Szenteld meg Őt égi kegyed harmatával,
Áraszd el malasztod áldó sugarával!
A főpapi öltöny ékes tündöklése
Jó lelkének legyen visszatükrözése,
Hogy a nép, mely Tőle várja oktatását,
Tetteiben lássa annak ragyogását!

4.

Ezután leborul jámbor érzülettel,
S fölkenetik a szent, illatos kenettel.
Részesül az égnek áldó kegyelmében
Az Atya és Fiu s Szentlélek nevében.
Körülövezi Őt az Ur kegyelmével,
Mint derült egének csillagát dicsfénynyel,
Hogy világossága legyen a világnak,
Vezérlő pásztora a keresztény nyájnak;
S hogy amiket megáld, amiket megszentel,
Meg legyenek áldva égi kegyelmekkel;
S kire fölkent kezét kiterjeszti áldón,
Áldása a lélek üdvére szolgáljon.

5.

Most a szent oltárnak zsámolyára lép fel,
S főpásztori botját érinti kezével;
Mint ki hivatva van itélni, fenyitni,
Nyáját kormányozni, hitben egyesitni.
És fölszáll a fohász, mint az illat árja:
Tekints, Uram, fölkent Apostol-szolgádra,
Hogy szerető gonddal kormányozza népét,
Szeme előtt tartván annak üdvösségét.
Ne tartsa — vizsgálván erényt és vétséget —
A fényt sötétségnek, és a homályt fénynek;
A jóra törekvőt buzditván, szeresse,
Az eltévedezőt intvén, meg ne vesse!

6.

El lévén jegyezve Krisztus egyházának,
Gyürüt von jobbjára zálogul szavának;
Megáldva Jézusnak legszentebb nevében,
Melyet hirdet ajkkal és imád szivében;
Hogy fölékesitve a hűség jelével,
Egyesülve legyen hitben jegyesével;
Szeretvén választott, isteni arájat,
Mint Krisztus szereti, anyaszentegyházát:
Szeplőtelen szivvel, igaz érzülettel,
Változatlan hévvel, buzgó szeretettel,
Mely kész áldozatra, hiven mind halálig,
Mint Golgotha Hőse, vére hullásáig.

7.

Végül a szent Mitra tétetik fejére,
Az üdv sisakjának magasztos jelvénye,
Hogy, mint Mózes arcza a Szína-hegy ormán
Isten fönségének fényétől ragyogván,
A pártos Izraelt, — állván ő előtte —
Rettegés fogá el, s bánat szállt szivébe:
Ugy, aki sikra száll az igaz hit ellen,
Az üdv jelét látván, bünbánatra keljen;
S hódoljon az igaz hit Apostolának,
Mint az örök Ige fölkent bajnokának.

8.

Igy fölékesitve az ég kegyelmével,
Az üdv és igazság összes fegyverével,
Az Ur oltáránál hő fohászszal állva,
Főpásztori áldást ad a hivő nyájra.
És a szentegyházban zeng a hála-ének:
Dicséret és áldás az ég Istenének,
Akit az angyalok, szerafok imádnak,
Szentnek magasztalnak s mindörökké áldnak!
S mialatt a hivek a kegyes Istennek
Elragadtatással dicséneket zengnek,
Hálásan tárják ki szivök boldogságát:
Atyát adott az ég! Már nem vagyunk árvák!

Beregi Sándor.

Zengenek a zászlók vidám lebegéssel,
Zúgnak a harangok örömet hirdetve,
Nagy elődök sírján a hű utód térdel
Isten oltáránál buzgón esedezve:
„Szállj le reám, szállj le Szentlélek Ur Isten,
Mert malasztod nélkül világosság nincsen.

Világosságért esd lelkem gondolatja,
Nem a dicsőségnek röpke sugaráért,
Hanem mely leszállott az apostolokra,
A te örök fényed mennyei lángjáért!
Szállj le reám, szállj le Szentlélek Ur Isten,
Mert malasztod nélkül világosság nincsen!“

És leszáll a Lélek... és ragyog a szentély,
S elmereng az Urnak kedves Választottja;
Nincs előtte homály, nincs előtte rejtély,
Belát a legmélyebb, legszentebb titokba!
Csöndes alázattal rebegi hő nyelve:
„Óh szent világosság! Óh Isten kegyelme!“

Lengenek a zászlók vidám lebegéssel,
Zúgnak a harangok örömet hirdetve,
Nagy elődök sirján a hü utód térdel
Isten oltáránál buzgón esedezve:
„Szállj le reám, szállj le Szentlélek Ur Isten,
Mert malasztod nélkül bennem erő nincsen!

Erősits meg engem, hisz' te vagy a szent tüz,
Ki a gyönge sarat sziklává égetted!
Apostol és mártyr, a hitvalló és szüz
Te általad nyertek erőt és tebenned!
Szállj le reám, szállj le Szentlélek Ur Isten,
Mert malasztod nélkül bennem erő nincsen!"

És leszáll a Lélek, az isteni szikra,
Mely gyujt, éget, hevit, világokat mozgat,
És megerősiti, hogy miként a szikla
Álljon a keresztnél!... Már nem ingadozhat!
Csöndes alázattal rebegi hő nyelve:
„Óh én erősségem! Óh Isten kegyelme!"

Lengenek a zászlók vidám lebegéssel,
Zúgnak a harangok örömet hirdetve,
Nagy elődök sirján a hü utód térdel
Isten oltáránál buzgón esedezve:
„Szállj le reám, szállj le Szentlélek Ur Isten,
Mert malasztod nélkül nyugodalmam nincsen!

Jöjj, lakozzál bennem béke szent galambja,
Hozd el a reménység kedves olajágát!
Szivemet a hő vágy feléd nyitogatja,
Szüntesd remegését, csendesitsd aggályát!
Szállj le reám, szállj le Szentlélek Ur Isten,
Mert malasztod nélkül nyugodalmam nincsen!"

És leszáll a Lélek...és kiköt már a sziv
A megnyugvás üde, csöndes Ararátján!
S fölkél a Választott, szent áldozatra hiv,
Mint Noách egy uj föld s uj élet határán!
És kigyul az öröm fényes szivárványa
S száll a tömjénillat föl a magasságba!

S lengenek a zászlók vidám lebegéssel,
Zúgnak a harangok s zúg ezernyi ember
Áradozó szivvel, szent lelkesedéssel,
Miként zúg az erdő s a megmozdult tenger,
S beleszól az egyház bűvös orgonája:
Minden hivő lélek a jó Istent áldja!

Pály Ede.

ILLUSTRISSIMO AC REVERENDISSIMO

DOMINO

JULIO MESZLÉNYI

DE EADEM

EPISCOPO SZATHMARINENSI

QUUM III. KAL. MAJI SOLENNITER CONSECRARETUR

D. D. D.

Convictus Societatis Jesu.

SZATHMARINI 1888.
TYPIS JOANNIS MOLNÁR.

„Serus in coelum redeas diuque
Laetus intersis populo ..."
Horat. I. 2.

BIBLIOTECA E.M.

Non semper aeri bruma rigens gelu
Stringit tenaci flumina compede,
Silvasque formososque tristi
Excidio populatur hortos;

Non coeca semper fulmineos tenent
Duella ventos, sed solitam aequora
Superba spirant saepe pacem
Imperio potiore flexa:

Mittamus et nos fundere pectore
Moesto querelas, queis nimium diu
Urbs nostra Laurentium solutis
Crinibus illacrymans poposcit.

Videtis? ut se nubila dividunt,
Sacrique splendent verticis infulae
Ad usque nascentis diei
Opprobrium dedecusque solis;

Et publicarum more decemplicis
Stratum viarum scinditur Appiae,
Et crebra certatim modesto
Turba fluit refluitque fluxu:

Cui namque laeto sidera lumine
Risere, molli quem placidi sinu
Fovere nascentem Superni,
Ne rigida violetur aura;

Cui ductus alte sanguis, et inclytae
Longo sequentes ordine imagines,
Chartaeque signantes parentum
Facta, domus monumenta magnae

Monstrant avito nobile iter gradu
Virtutis, — aris murice fulgidus
Meszlény coronatur triumpho
Pro populo populi salute.

Hic ille **Meszlény**, quo melius nihil
Sol noster alto vidit ab aethere;
Hic ille **Meszlény** Praesul, urbis
Deliciaeque decusque nostrae.

IVLIo.

TERQVE. QVATERQVE. BEATI.

CORDA. VOVEMVS. CONSECRATO.

BIBLIOTHECA E.M. SEMINARII

AZ ÖRÖM

VISSZHANGJA

MÉLTÓSÁGOS ÉS FŐTISZTELENDŐ

MESZLÉNYI GYULA

SZATMÁRI PÜSPÖK

FÖLSZENTELTETÉSE ÜNNEPÉN,

„Szűz Mária virágos kertjé"-ben.

Rózsy kálmándol.

Kalocsán, 1888.
Nyomatott Holmeyer Ferencz könyvnyomdájában.

Satis dolori, — jam satis et super
Datum querelis! Szathmariensium
Grex pone luctum! fer coronas!
Casta Deum tetigere vota. —

Parate sertum: Marmaros, Ungh, Bereg!
Szamos, Tibiscus flumina, murmure
Nunc Julium desideratum
Tergemino celebrate Patrem!

Nunc orta Cantus magnifici seges
Ultro Mariae sollicitat lyram:
Claro Clienti ferre dona,
Quae genuit Marianus hortus.

Dudum regendis dextra negotiis
Assueta, culmen nunc tenet infulae
Dignumque sacrato sudore
Perficiet fidei viretum,

Quod primus ardens excoluit Fischer
Auxitque celsum cor Klobusiczkyi,
Quam splendida Hámi dextra cinxit
Haasque, Biró, celeberque Schlauchius

Sponsam colebant: Tu quoque prospero
Sponsam hanc amabis connubio piam;
Pacis, salutis, faustitatis
Dona ferens cumulata in aris!

Huc Te supremus Dux Leo, lux poli
Princepsque pacis miserat Angelum:
Per Te sacratae sustineri
Jura jubens fidei Crucisque.

Hac Szathmarini dux pater et gregis
Tu Juli! Averni frange caput fide;
Hac, Corda mundo subjugata
Fortiter occupa amoris armis!

Sic Magna Regni Te Domina adjuvet
Sic Numinis Cor praemia conferat,
Dum nos: „Mariae hortus“, modesta
Thura Tibi serimus rosarum!

COLOMANNUS ROSTY S. J.

Mária-kerti koszorú.

Mely bokrosan húll most dicső fejedre, —
A sok diszes öröm-füzér között:
E „Mária-kert“ adóját nem feledve,
Kis hála-csokrot áldva kötözött;
Hisz hajnalán Te voltál napvilága:
Nyiljon neked hát hódoló virága!

Vedd szívesen e gyöngyvirágcsa-szálat,
Mely szűz Anyánk dal-berkein fakad;
Szebb égi testvért fog találni Nálad:
Hisz Mária viránya vagy magad...
Hol dús erények ragyogó füzére
Nőtt Mária szerelmi nap-tüzére.

Szivedben ég a rózsa bíbor árja:
Iránta hő, fiúi érzelem;
S kél liliom, mely hó-ölét kitárja
Hozzá, kinél a szűz erény terem:
S alázatának képe, kék ibolyka...
Mely nyájas arczod völgyein mosolyga.

S e lelki kert: a Szűz erény-viránya
Bájillatát elönti ajkadon,
Mely mint a május ihlett csalogánya
Zeng Máriát dicsérő hangzaton;
Szónoklatod: ezüst folyásu csermely . . .
Száz Márja-bimbót harmatozva termel.

A szende zárdák, ifju papi lelkek,
Erős Komárom s ős magyar Sion
Tebenned a Szűz látnokára leltek
S érzék, hogy él a máriai hon!
Példád, igéd, imád: a menny csirája:
Édent keleszt a szívben, hullva rája.

Igy lől magad a Szűz kegyelmi kerte,
Pályádon így nőtt néki szép füzér:
Melyet kiosztva dúsan, hazaszerte
A Szűz szelíd oltárira tüzél;
S most ím a Szűz e sok virág fejében
Fejedre mitrát font belőle szépen!

Font pálmagallyat, mely hevít csatára
A hitre torladt démon-ostromon:
Nehogy az észgőg s szenvedély vad árja
A trónon üljön s tört oltár-romon?!
De fon babért is: mert hős viadalmad
Legyőzi a hit- s honra tört hatalmat.

S buza-kalászt fon s méznedűs gerézdet
Üdv-koszorúnak oltárod köré;
S mirrhát szivedre, mely sajogva részt vett
Ha szép hazánkat balsors megtöré...
S olaj-füzért, hogy légy remény galambja:
Ha zúg a bosszus ég vihar-harangja.

S a Szűz kezével infuládra fontuk
Mi is e bimbót, hála-zálogúl...
S e gyöngyharangcsák hangján esdve mondtuk:
„Élj Márja püspöke, élj boldogúl!
Szatmár legyen kezedtől Mária-Kertje:
És égi koszorút Ő tőle nyerj Te!!!“

Zengé
ROSTY KÁLMÁN S. J.,
a „Mária-Kert“ munkatársa.

E.M.K.

42

ÖRVENDEZÉS,

MIDŐN

Ő MÉLTÓSÁGA

FŐ TISZTELENDŐ

BÁRÓ PERÉN IMRE ÚR,

BÁCSI VÁLOSZTOTT

PÜSPÖK,

AZ

ESZTERGOMI ÉRSEKSÉG'

NAGY PRÉPOSTJA ÉS KANONOKJA,

NEMES, ÉS SZABAD NAGY-SZOMBATI KIRÁLYI VÁROS'

LELKI FŐ PÁSZTORA,

AZ

ESZTERGOMI ÉRSEKSÉG'

ÜRESSÉGÉVEL A' LELKIEKBENN

VICÁRIUSSA,

ÉS AZ ANYA-SZENT-EGYHÁZOT ILLETŐ ÜGYÉSZI DOLGOKNAK

KÁPTOLONI FŐ MEG-HALGATÓJA,

EZER NYOLTZ-SZÁZ TIZENÖTÖDIK ESZTENDŐ' SZ. ANDRÁS HAVÁNAK

HATODIK NAPJÁN

ŐSZBE BORULTT BETSES ÖREGSÉGÉBENN,

LEG-JOBB EGÉSSÉGGEL ÜLNÉ A'

NEVÉRE EMLÉKEZTETŐ NAPOT.

NAGY-SZOMBATBAN,

JELINEK VENTZEL BETŰIVEL.

Amplectenda est, et amanda Senectus. *Seneca epist.* 12.

Ölelést, és szeretetet érdemel az ÖREGSÉG.

ÖRVENDETES nagy nap! olly nap, mellynek disszét, 's fényességét, az üdönek leg-később folyása sem homálosíthatja-meg.

Hogy'-is homálosíthatná? a' mikor ERDÉLNEK öröme, MAGYAR ORSZÁGNAK pedig kegyes édes ATTYA, BÁRÓ PERÉN IMRE ÚR, öszbe borultt Betses ÖREGSÉGÉBENN leg-jobb egésséggel üli NEVÉRE emlékeztető NAPJÁT.

Ö az, a' ki után méltán fájhat az ERDÉLNEK szive, de egyszer'smind a' tiszta édes örömbenn olvadozhat kedve, mert halhatatlan emlékezetre méltó FŐ NEMZETE a' Hitnek, a' Királynak, az Országnak, talpon álló bölts jó Fejeket ada.

Szelidségét, igasságát, kegyességét, és helyes lelki kormányozását fő' mély meg-hajtással bötsüli minden az, a' ki érti PÉTER' Hajócskáját.

Szerentsés tehát e' nagy nap, hogy kötelessége szerént mondhatja AZONNAK: - - - *Tudom, hogy szeretz. De TE sem kételkedtz abbann, hogy én-is viszontag seretlek TÉGED!* *

Szerentsés minden! kitsiny, és NAGY, a' kiket az igaz szeretet ébbreszt e' mondásra:

ESZTERGOM'
FŐ ÖZVEGY SZENT-HÁZÁNAK
ÖLELÉST, ÉS SZERETETT ÉRDEMLETT
JEGYESSE'
B Á R Ó P E R É N I M R E,
MINDENNEK ÖRÖMÉRE MÉG-TOVÁBB-IS LEG-SZERENTSÉSSEBBENN
É L J E N!

---

* Murat.

43

VECTIGAL VENERATIONIS

ILLUSTRISSIMO, AC REVERENDISSIMO DOMINO:

JOSEPHO DURGUTH,

SUAE SANCTITATIS SUMMI PONTIFICIS

PRAELATO DOMESTICO,

ABBATI S. GREGORII DE COLOCZA, PRAEPOSITO S. GEORGII DE VIRIDI CAMPO STRIGONIENSI, E. M. STRIG. CANONICO, ET ARCHI-DIACONO CATHEDRALI EMINENTISSIMI, AC REVERENDISSIMI DNI CARDINALIS, PRINCIPIS, PRIMATIS, ET ARCHI-EPISCOPI STRIGONIENSIS IN SPIRITUALIBUS VICARIO CATH. ET CAUSARUM AUDITORI GENERALI, STUDII THEOLOGICI IN SEMINARIO STRIG. PRODIRECTORI, AA. LL. ET PHILOSOPHIAE, ITEM S. S. THEOLOGIAE DOCTORI JUBILAEO COLLEGIATO

OCCASIONE ILLA,

DUM IN SUFFRAGANEUM PRAEHONORATI ARCHI-PRAESULIS

EPISCOPUM

DE SION

CONSECRARETUR

NOMINE CLERI CURATI PER A.-DIOECESIM STRIG. DISPERSI

CANTU METRIO DEPENSUM.

TYRNAVIAE,

LITERIS SIGISMUNDI WINTER.

En noVVs In VeterI saCratVr EpIsCopVs Vrbe,

EXVLtatqVe sVo LVMIne festa DIes!

Soli DEO quae Mens bene conscia
Gestit placere, et praemia nonnisi
Aeterna quaerit, nec beari
Terrigeno cupit ex ovatu

Ignota crebro quam latet intime!
Et pulchra Virtus quandoque pulvere
Se gaudet in terris opertam,
Plausigeras neque poscit auras.

Summus sed Orbis Rector, et Arbiter
Velo perenni non sinit hanc tegi,
Nec semper occultam manere,
Quae rutilat probitate Gemmam.

Nam vecta in altum spargere latius
Virtus id, est quo plena, potest jubar,
Atque orbis exemplum refulgens
Conspicuo ponit in theatro.

Hanc veritatem publicus innuit
Eventus ipso sole patentior:
Nam testis ejusdem nitenti
En Vir adest radians ab Ostro.

O! praebe mites Vir Venerabilis
Aures canenti Temet Apollini,
Et Te colentes gratulando
Obsequium sine dare Nymphas.

Pazmaneo Te prima suum decus
Fulcita portu nacta fuit Domus,
Tu nempe Praefectus Sacrorum
Clarus eras ibi Studiorum.

Mox Aula splendens Hungariae quoque
PRIMATIS in Te se Juvenem suis
Laetata nancisci peraptum
Officiis celer advocavit.

Annis morans hic pluribus, integer
Vitae Sacerdos Tu fieri magis
Lucerna, quam CHRISTUS tuetur,
In proprio cupiisti Ovili.

Sic comparatus, nec sine pondere
Isti (vacans tunc quod fuit Oppidum)
Ad Sellye, gesturus localis
Munus ibi Parochi decorum.

Te zelus ardens hicce Domus DEI
Exedit omni, quo potuit modo,
Et cordis internas adussit
Sancta Tui cito fax medullas.

Justas amusses ferre salubriter
Non negligebas: ut valeant piae
Fervere Confraternitates,
Et populi proba mens foveri.

Sic poenitentem crescere spiritum
Cernens, avebas Angelici famem
Augere Panis, sempiternae
Qui colitur velut arrha vitae! [1])

Tum Numen altum ut rite sonantibus
Laudetur hymnis, Cantus Olympio
Ut junctus in terris perennet
Tripudio, simul ut fidelis

Turmae precantum Gratia Coelica
Torrente largo corda revinciat,
Haec inter haud paucos labores,
Cura fuit Tua principalis,

Agnus DEI, quem de stygiis pie
Fuso resolvit Sangvine vinculis,
Tu totus annoso redempti
Forma gregis fueras ducatu.

Sellyensis exhinc vidit amabile
Lucenter Orbis Te Caput, et Ducem
Districtualis Charitate
Ingenua copulante Cleri.

Fratres regebas quum moderamine
Semper decenti, tum sapientibus
Si quando Censorem vocarunt,
Consiliis quoque profuisti.

Hinc Te Senatus Principis Humniae
Antistitis mox sponte poposcerat
Spectare Collegam, suove
In viduo residere Stallo.

Quam dives amplis es meritis diu
Strigoniensis qua Incola patriae,
Quam multa decursu secundo
Gloria Te vehit elevatum!!

Te noster Archi-Praesul habet suum
Plaudente Sacro Monte Vicarium,
Et fasce Te Coetus rubenti
Praecipuam numerat Columnam.

Laurus vetustis inclyta juribus,
Frontem venustat MAXIME VIR! Tuam, [2])
Quam gnavus in sacratiori
Palladio meritus fuisti:

Sacrae Juventae, quae Studiis vacat,
Hinc Tu probato flore Scientiae
De rebus aeternis agentis
Praesidium geris actuale. [3])

NONI coruscas fulgidius PII
Praelatus aucta laude Domesticus
Ac Nomen in fastis perenne
Roma Tuum leget aestimandis!

BIBLIOTHECA E.M.P. STRIGONII

Tot post honores Te mage splendidum
Distinguit Astrum, Luxque micantior
Circumdat ornatu merentem
Praesuleae nova Dignitatis.

Magnum tryumpho nomen Episcopi
Gestabis amplo, grandis enim Tibi
Confertur a CHRISTO sacrati
Ordinis in stadio potestas.

Servos DEI mox chrysmate Pontifex
Fungens inunges, dum cupientibus
Altaribus, quos consecrabis,
Plenipotens tribues Ministros.

Ut porro svavi subjiciant jugo
CHRISTI Fideles colla perenniter,
His promptus impendes peraeque
Mirificam Pater Unctionem [1])

Quamquam malignus saeviet acriter
Mundus, suo quem pro socio tenet
Jam dudum avernus, comminando
Salvificae Fidei ruinam:

CHRISTI tamen Grex impavido Crucem
Stabit salutans pectore, quem Tua
Firmabit arcano vigore,
A Superis veniente, Dextra.

Ut possis actu tali Animas Bonis
Implere multas spiritualibus,
Dignatus est clemens recentem
Hunccc DEUS reserare campum.

Et digne prorsus. Nam Tu hominum quoque,
Quod fama vulgat, rarus egentia
In temporali fis frequenter
Per varias Benefactor oras.

Complurium Te sollicitum tenet
De sorte semper vivida Charitas,
Nec Te beatum sentis unquam,
Ni valeas fieri beator.

Mystis DEI quot, quos gravior sui
Victus egestas presserat, Angelus
Custos fuisti! prompte eosdem
Munifico recreans favore!

De Stirpe lajca Tu quoties simul,
Classi gementi collachrymatus es!
Gaudere svetus, si Tuis in
Comperiit loculis juvamen.

Plures at obstans quem verecundia,
Ne sint apricae, contineat preces,
Tu ferre clam moestis medelam
Mellifluo properas amore.

Hinc est, cohors quod turmaque pauperum
Vivum diu Te postulet, et Tibi
Exposcat a summo Tonante
Coelipluam benedictionem.

Carpsere fructum vota gementium,
Cum vita longi sit Tibi staminis,
Nec triste grandaevo facessat
Aggravium viridis senectus.

Jam Missa per Te est Aurea Numini
Oblata celsos, [2]) Tu vegetus tamen
Fers pondus assumpti valenter
Officii, fugiens quietem.

Ergo Poli tot tute favoribus
VIR MAGNE! faustos vive diu dies,
Ut vita multorum salutis
Sit tua dux, rutilumve sidus!

Nunquam quidem Tu flammigeros tuo
Aestus honoris terrigeni sinu
Abscondis, attactum salutans
Fronte gradum Decoris modesta.

Ast nos precari quilibet id Tibi
Candore mentis stringimur intimo:
Si quae Dioecesis vacaret,
Sponsa simul Tua nuncietur!

Dum plura demum fertilis actibus
Claris senectae lustra peregeris:
Divulsus humanis ab auris
Siderea fruitor Palaestra!!

Fluxere nostris ex animis pio
O FAUTOR! e[illegible]su sensa fidelia,
Sic nempe nos Temet decebat
Ingenuo celebrare cultu.

Cultus sed hujus publica tessera
Sit carmen isthoc, sint simul oscula
Impressa, quae grati dicamus,
Praesuleis Manibus sigilla.

Cecinit

Josephus Buday,

A. Dioecesis Strig. Presbyter.

BIBLIOTHECA E.M.E.

[1]) Per pias sodalitates usum Sacramenti Poenitentiae, ac Eucharistiae apud Catholicas Communitates crebriorem effici dubio vacat.
[2]) Neo-consecratus Praesul est Philosophiae, item i. SS. Theologiae Doctor.
[3]) Est actu Studii Theologici in Seminario A-Episcopali Pro-Director.
[4]) Sacramentum Confirmationis.
[5]) Jubilaeum Presbyterale ab Illustr. Dno Episcopo celebratum est mense Novembri a 1862.

ODE

HONORIBUS

ILLUSTRISSIMI AC REVERENDISSIMI DOMINI

STEPHANI MAJER,

El. EPISCOPI STAGNENSIS,

SUMMI PONTIFICIS PRAELATI DOMESTICI, PRAEPOSITI S. STEPHANI DE CASTRO STRIGONIENSI, ABBATIS S. BENEDICTI PROPE STRIGONIUM, E. METR. STRIG. CANONICI ET ARCHIDIACONI CATHEDRALIS.

EM. AC. R. D. CARD. PRINCIPIS PRIMATIS ET A. EP. STRIGONIENSIS IN SPIRITUALIBUS VICARII,

I. ORD. LEOPOLDI IMP. CORONAE ITEM FERREAE III. CLASSIS EQUITIS SS. THEOL. DOCTORIS COLLEGATI etc. etc.

MAGNATIS DE JUVENTUTE PATRIA ET PATRIIS LITTERIS LONGE MERITISSIMI,

QUUM QUA SCRIPTOR ET LITTERATURAE HUNGARICAE INCREMENTA PROMOTOR

ANNUM 50. STRIGONII JUBILANS AGERET,

A SCHOLIS PIIS NITRIENSIBUS

D. D.

DIE 20. SEPT. 1885.

TYPIS SCHOLAE PIARUM NITRIAE.

ODE

HONORIBUS

ILLUSTRISSIMI AC REVERENDISSIMI DOMINI

STEPHANI MAJER,

EL. EPISCOPI STAGHENSIS,

SUMMI PONTIFICIS PRAELATI DOMESTICI, PRAEPOSITI S. STEPHANI DE CASTRO STRIGONIENSI, ABBATIS S. BENEDICTI PROPE STRIGONIUM, E. METR. STRIG. CANONICI ET ARCHIDIACONI CATHEDRALIS,

EM. AC. R. D. CARD. PRINCIPIS PRIMATIS ET A. EP. STRIGONIENSIS IN SPIRITUALIBUS VICARII,

I. ORD. LEOPOLDI IMP. CORONAE ITEM FERREAE III. CLASSIS EQUITIS SS. THEOL. DOCTORIS COLLEGATI etc. etc.

MAECENATIS DE JUVENTUTE PATRIA ET PATRIIS LITTERIS LONGE MERITISSIMI,

QUUM QUA SCRIPTOR ET LITTERATURAE HUNGARICAE INSIGNIS PROMOTOR

ANNUM 50. STRIGONII JUBILANS AGERET,

A SCHOLIS PIIS NITRIENSIBUS

D. D.

DIE 20. SEPT. 1885.

NITRIAE, TYPIS SCHEMPEK et HUSZÁR.

Præludium.

Haec longa sacro crevit in otio
Nutrita scriptis vita laboribus,
Et praeparavit Jubilanti
Laetitiam Stephano fruendam.

—

Quam pulchrum est digito monstrari et dicier:
Hic est.

Persius Sat. I.

BIBLIOTHECA E.M.

it longa scriptis vita laboribus,
Integra cui mens, Religio, fides
Et charitas complexa plebem
Conciliant decus aeviternum.

Aeterna libri nomina Tullii
Flacci, Platonis, Vergilii ferunt,
A saeculis nobis velustis
Tradita, mente, animo colenda.

Bis quinque lustris in variis libris
Lectum, probatum Te colit Hungarus,
Morumque leges discit a Te,
Et fidei patriaeque amorem.

O quanta plebi lux fuit a tuis
Prognata scriptis! Quot iuvenes, senes
Hinc hauserant praecepta vitae,
Atque vias melioris aevi!

Hinc vivis horum pectore cordeque,
Altaque vives mente reconditus,
Qui Nestorem Te Jubilantem
Istrograna celebrant in urbe.

Et iam tuarum lumina cernere
Virtutum in alma poscit imagine,
Jam Jubilantem litterarum
Quisque videt meritis coruscum.

Hinc fida dicit nuncia temporum:
„Hic Ille Majer, cui Moesonok dedit 1818.
Aura frui — Coeli favore —
Aetherea rutiloque sole.

Quos nempe ad altas Matris ab ubere
Res praeparavit coelipotens Deus,
Illis viam sternit, suamque
Tendit opem teneris ab annis.

Sic educandus progrederis basim
Ad praeparandam rite scientiis,
Et crescis in spes litterarum
Istrograni Benedicti in aede.

Hic explicandae panditur optimae
Et muniendae legibus indoli
Campus, basi iacta vocaris
Ecclesiae ad lucra sancta Mystes. 1830.

Imbutus omni namque scientia,
Incumbis omni pectore patriae
Linguam ad colendam, litterisque
In patriis nova lucra quaeris.

Nec defuerunt parta laboribus
Optata, zelo dignaque praemia
In litterato namque plena
Gloria, laus tua crevit orbe.

Testantur haec, quos edideras libros
Et scripta, volvit quae populus manu.
O quanta largo derivata
In populum hoc bona fonte manant!

Vix namque Te sors Istrogranum tulit,
Desit fideli quid populo vides,
Et mox regendae Te peritum
Adplicat urbs Budapest inventae. 1850.

Quam larga messis fertur in omnibus,
Prognata curis atque laboribus!
Quam pulchra cunctis Te Magistro
Orta fuit facies palaestris!

Scriptoris hinc et gloria, laus ducis
Oras et urbes personat Hunniae,
Et pene tesso pro quiete
Kürth niveas Tibi pandit ulnas. 1857.

Huc Te tuorum prosequitur piis
Ex Urbe votis turma sodalium,
Et post labores ter beatum
Cum grege Te cupit eruditos.

Per laeta qualis pascua dum gregem
Ducit sonorae personat aëra
Pastor redux cantu cicutae,
Ut saturas recreet capellas;

Inter laborum praemia non tua
Dulcem quietem dat Tibi charitas,
In Kürth Tibi procusa namque
Scripta novam peperere famam.

Sex lustra sedes Istrograni parant,
Altisque Sponsae Te aedibus invehunt,
Hic Ferreae mox Te Coronae
Crux decorat Leopoldi et Ordo.

Rex namque clarum promeritis novis
Regnoque scriptis usque perutilem
Abbatis ornat Praesulisque 1869.
Mox Equitis duplicis nitore,

His usque signis Praesulis ad latus
Fulges in alma Matre Vicarius, 1869.
Et Jubilans doctae cohortis
Atque sacrae trahis omne pectus.

Tanto labori detur honos suus!
Detur Viro laus, debita gloria!
Hac luce plena vibret ignes
Orbe super tua diva virtus.

His quisque cernat, quid labor inclyti
Quid scripta regno profuerint viri,
Hinc quisque noscat, quisque discat
Quid tulerint tua scripta genti.

Haec ergo, Scriptor, carpe laboribus
Demissa coelo debita praemia.
Bis quinque lustris evolutis
Gaudia sint Tibi Jubilanti!

Te, qui tot annis in populi decus
Et Matris almae lucraque patriae
Servavit, omni servet aevo
Incolumem, vegetum, beatum!

His nostra votis prosequitur cohors,
Et laude tollit Te super aethera,
Donec resumtis Jubilantem
Te veniet celebrare plectris.

Sic Nitriensis Te regio colit,
Te Mater in qua nutriit ubere,
Te litteris scriptisque clarum
Nostra cohors canet aeviternum!

Jos. Budavary,
e Scholis Piis.

BIBLIOTHECA E.M.

Moliminum
Arcis Strigoniensis
Inscriptiones
MDCCCXXIV.

Inscriptio Coronæ seu Loricæ, Capellæ Bakátsianæ:

THOMAS BAKOCZ DE ERDEVD CARDINALIS STRIGONIEN̄ ALME DEI GENITRICI MARIE VIRGINI EXTRVXIT ANNO ᵈ M ᵈ CCCCC ᵈ VII ᵈ

Inscriptio corona spinea circumdati Cordis in Capella Bakátsiana:

DIVAE MATRI.

Inscriptio Tabulæ cupreæ inauratæ, ad cornu Evangelii in Capella Bakátsiana:

HOC.
PIETATIS. BAKATSIANAE.
IN.
MAGNAM. HVNGARORVM. DOMINAM.
MONVMENTVM.
VETERI. ECCLESIAE. CATHEDRALI.
HOSTIVM. FVRORE. PROSTRATAE.
CVI.
ADSITVM. ERAT.
ADHVC. SVPERSTES.
INTERNA. COMPAGE. SERVATA.
NOVAE. BASILICAE. METROPOLITANAE.
ADVNAVIT.
PRINCEPS. PRIMAS. ALEXANDER. A. RUDNA.
MDCCCXXIV.

Inscriptio Tabulæ cupreæ inauratæ, ad cornu Epistolæ in Capella Bakátsiana:

QVVM. ANTEA.
SINISTRORSVM.
SEX. HEXAPEDIS. ALTIVS.
NOVEM. REMOTIVS.
SACRO. HOC. COLLE.
STETISSET.
NOVO. VT. APTARETVR. MOLIMINI.
RESOLVTVM.
INTRA. ANNI. DECVRSVM.
E. MILLE. AC. SEXCENTIS. FRAGMENTIS.
ITERVM. COALVIT.
OPERA.
IOANNIS. BAPTISTAE. PAKCH.

Inscriptio Cryptæ Archi-Episcoporum:

PRINCIPIS A RVDNA SVCCESSORVMQVE SOPORI.

Inscriptio Portæ colossalis, infra principalem viam Arcensem versus Oppidum S. Georgii:

PRINCEPS PRIMAS ALEXANDER A RUDNA
MDCCCXXII.

Inscriptio ejusdem Portæ versus Civitatem Strigoniensem Aquaticam:

PRINCEPS PRIMAS ALEXANDER A RUDNA
MDCCCXXIV.

STRIGONII,
Typis Josephi Beimel; Cæsareo-Regii Privilegiati et Primatialis Typographi.

46

LYRAI EPIGRAMMÁK

AZ

ESZTERGAMI UJ EGYHÁZRA,

NYÁRUTÓ 31-én 1856.

I.

RUDNAY. KEZDTE. HIVEN. FOLYTATTA. KOPÁCSY. SCITOVSZKY.
JÓL. VÉGZÉ. JÓ. VÉG. TUD. KOSZORUZNI. MÜVET.

II.

HÁROM. ERŐS. HEGYEN. ÁLL. FÖLEMELVE. KERESZTJE. HAZÁNKNAK.
HÁROM. ERŐS. LÉLEK. BIRT. REMEKELNI. DICSŐN.

III.

ESZTERGAM. DISZES. ÚJ. EGYHÁZA. VILÁGI. MAGASSÁG.
HONNAN. AZ. ÁHITATOS. SZENT. IMA. MENNYBE. RÖPÜL.

IV.

TISZTA. MINŐT. ÁBEL. TŐN. A. KEGYES. ÁLDOZAT. ITTEN.
VÉR. NÉLKÜL. SZIVBŐL. ÁLDOZIK. A. SZERETET.

V.

ORGONA. SZÓL. S. AZ. IGAZ. HITÜEK. SZENT. ÉNEKE. HARSOG.
KIKKEL. AZ. ÉGI. KAROK. ZENGENEK. ISTEN. ELŐTT.

VI.

HIRDETI. KRISZTUSNAK. TANAIT. LÁNGSZELLEMÜ. SZÓNOK.
HATVA. HAT. A. SZENT. SZÓ. GYŐZ. AZ. EGÉLYI. REMEK.

PONORI THEWREWK JÓZSEF,
PONORI THEWREWK EMIL, ÁRPÁD, AURÉL ÉS PAULINA ATYJA.

K-k László b.-gyarmati könyvnyomdájában, 1856.

47

UDVARD

SZENT ÜNNEPÉLYE.

Szeptember 16-kán

1860.

PEST, 1860. NYOMATOTT ENGEL és MANDELLONÁL.

Fényét VesztVe heVert VDVarD; IhoL VJra DICsöüL:

Sok bVs éVek Vtán szent JeLen éke VIrVL.

Megnyilt az égbolt. Fényözönébül egy
Izmos sugárnak lángja lövell alá
Szent Márton ös halmára, melyröl
Hírt susog a kegyelet regéje.

S mért van, hogy itten már csak a hír viraszt?
Eltünt e helynek dísze — az ímola,
S dúló viharnak szárnyain szét
Porladozott a királyi lakvár.

Minden mulandó! S mit letarolt a kor,
Az föl nem éled semmi jövö ölén.
De ös apáktól szórt erénymag
Ujra kikél onokák szivében. —

Megnyilt az égbolt. Ott ül az Üdvadó
A dícs-keresztet tartva magasztosan,
Míg jobbja ujjával szelíden
Oldala sebhelyeit mutatja.

A jelt megérté sok nemesebb kebel;
Majthényi lelkes szózata visszazeng;
S a bíboros főpap nyomában
Ömledez a hivek áldozatja.

S most kész a nagy mü. Honfiak ezrei
Állják a halmot mint ravatalt körül,
Jelvényeként a szent kinoknak;
S mindegyikök szive egy szövétnek.

Hajdan **Tamás** ült főpapi székben itt
Hozván határzást, és vele a zsinat:
Hogy zengje háromszor naponkint
Mária tiszteletét harangszó.

Ö szólt, (hatodfél százada annak) és
Tüstént egy ország népe imára kelt;
Szól most is a Főpap **SCITOVSZKY**:
És ime arcra borúl a népség.

Áldás az, amit mond szava s oszt keze : —
Áldás e művön ! — Hit, szeretet, remény
S engesztelődés mult- s jövőre !
Erre tanít e magasztos emlék.

Hol bün s kegyetlen vérvihar átkai
Romboltak ádáz fegyverek élivel,
És hol dühöngő pusztulásnak
Szelleme járt buta böszülettel :

Épitni kell ott ujra meg ujra is
Vallás- s erénynek szende vezérnyomán;
Épitni kell szebb korszakoknak
Hajlokait ragyogó kövekből.

Udvard azért üdv, kétszeres üdv neked!
Most már ne sajnáld hajdani híredet,
Melyben, király-udvarnokoknak
Lakhelyeül, diszelegve álltál.

Oh mert ma Jézus gyászhegye díszlik itt !
Megszentül ismét földed egész köre;
Kincses halommá lészen e domb,
Selmeci nagy rokonára méltó.

S ím néped örvend! Mert hisz azon magyar
Faj vére ő is, mely szive mélyiben
Hön s hüen öriz minden emlék -
Alkatokat dicsöült napokból.

Vidd Zsitva, vidd e nemzeti ünnepélyt
A nagy Dunán át messze vidékre el ;
Hirdesd : miként ég hit-miveltség
Lelkesedése magyar szivekben ;

Hirdesd a távol tengeri partokon
Buzgó hiveknek s állapitók sorát ;
Mint ös időt, hímezze akkép
E napot is kegyelet virága.

S te égi fénybolt, lángidat el ne zárd ;
Virraszsz fölöttünk ezredek évin át !
Hogy Szüz Anyánk s ös Szent Királyunk
Pártfogoló kegyitől viduljunk.

Oh hadd mivelnünk e haza téreit !
Épitni hagyj sok nagyszerü díszmüvet ;
Élvezzük, engedd, szebb jövönek
Nemzeti fényletü jós-reményit !

Ney Ferenc.

48

ÁNYOS PÁLNAK

A BUDAPESTI KIR. MAGY. TUDOMÁNY-EGYETEM 1780^dik^

TÖRTÉNT

ÚJJÁALAKITTATÁSÁNAK

ÜNNEPÉLYES BEIKTATÁSA

ALKALMÁBÓL MEGJELENT KÖLTEMÉNYE.

Láttam tegnap Phöbust tűnő világával.
Láttam haldoklani-kezdő sugaraival:
Estvéli felhőkről láttam bágyadtságát,
Melyekre festette végső pirosságát,
S midőn így szemlélném, elaludt szemeimből. —
Oh! hány sohajtások követték szívemből!
Te, boldog csillagzat (mondám), homályodból
Hogy fogsz felviradni szerencsés álmodból!
Mely napra költöd fel Scythák onokáit!
Mely fénynyel vonod be Mátyás palotáit!
Felveszed Minervát Athénás hamvából,
S a kegyes Múzsákat Hémus ligosából,
Elhozod Budának újult piacira,
Hogy Magyar füstöljön tömjényt oltárira: —
Az a Magyar, a ki Khínának falától
Hozván isteneit, Tanais partjától,
Leverte sátorit Pannon határába,
S egy igaz Istennek lépett templomába.
Itt letelepedvén szerencse karjára,
S eskűdvén Bellóna véres paizsára:
Nem mehetett Pallás szentelt templomába,
Nem a szelíd Múzsák tudós udvarába!
Örökös háborúk birták számalait,
Nemes véré festé Dunája habjait;
S hogyha tudományra vethette szemeit,
Csak véres kardjával írta eseteit! — —

De már a szép bajnal, piros szekerével,
Fellépett egünkre álnjtott fényével.
Új életre hozza világ gyermekeit,
Gyengén aranyozván erdőknek teteit
Olvasom nemzetem könynyező szeméből,
Hány áldást küld néki dobogó szívéből! —
Barátim! párosi fehér márványokból
Emeljünk oszlopot, borostyán-ágakból;
Irjuk fel e napot fényes tetejére,
Hogy hasson sugara onokák szívére! —

Megnyílik az ünnep! látom méltóságát;
Látom Magyarimnak régi buzgóságát.
Oh! mennyi áldozat esik Tréziának,
Mennyi sohajtását hallja országának!
Boldog Fejedelem, ki népe szívébe
Így csinál országot, s így jut hívségébe.
Ezer kegyessége befejezésére,
Pallást helyezteti Buda tetejére;
S hogy örökösítse hazánkban szállását,
Ma szenteli néki királyi lakását.
Már ez sok! — Oh Magyar! mely tiszteletedhez
Ezért is szerelmet kapcsolj hívségedhez.
Így hordott rég Róma Athén határából
Szép tudományokat Sokrates honából;
S borostyánt ültetvén Tanács udvarában,
Cézárt s Cicerókat termett árnyékában.
Így jöttek aztán Tiberis széléről,
Kegyesebb Múzsáknak múlató-helyéről.
A szép tudományok egész Európában,
Hol most diesőségnek hevernek karjában.

Boldog haza, a hol Minerva székéből
Polgárok nőnek fel Múzsák kebeléből;
Hol tudományoknak szelíd virágából
Bokrétát fonatnak borostyán ágából!
Mely szép lesz majd látni nemes ifjainkat,
Hogy' fogják tanulni régi századunkat!
Hogy' beszélik első Lajos történetit,
Diesőség templomán irt fényes eseteit!
Örömmel szólanak Hunyadi szívéről,
Ki, Budára térvén Erdély védelméről,
Vaskapunál emelt oszlopot magának,
Hol népe nevezte hazája atyjának.
Ha pedig Várnának véres térségéről
Verset énekelnek Mohács mezejéről, —
A magyar buzgóság megnyitja szíveket,
Oh! mintha már látnám hullani könynyeket! —
Ily hazafiaknak nemes példájában,
Mint igaz erkölcsök szent iskolájában,
Fel fogják találni jövendő céljokat,
Miként kell szeretni édes hazájokat.

Hát kik feleskűsznek Newton oszlopára,
Melyet érdemivel London piacára
Épített; hogy fogják nézni egeinket,
Kik gyengén áztatják gazdag mezeinket?
Majd tudományoknak ledőlvén szárnyára,
Felfelé repdesnek ég boltozatjára;
Hajnali csillagnak fényes világától,
S mosolygó Auróra piros hajlékától,
Általhatnak éjszak setét tengerére,
Mely álmot küld világ elfáradt szemére,
Kitanulják minden csillag indulatját,
Saturnus, Jupiter, Mars, s Venusnak útját;
S alább ereszkedvén felhők országára,
Bátran tekintgetnek dörgő homályára.
Itt a természetnek örökös rendjeit,
Csudálkozva nézik rettent törvényeit;
Szóval: tudományok mindegyik neméből
Részesül Nemzetünk dicsőségfényéből.
S így még, hiszem, Buda tudós teteiről
Switenek s Kolbertek nőnek bérceiről.

Pihenj már, nemzetem, szerencséd karjain;
S mint Sándor megállván Hipazis partjain,
Tömjénnel áldozott képzelt isteninek,
Kik védelmezői voltak sereginek;
Úgy te emelj oltárt, emelj márványokat,
Írd a jövendőre e boldog napokat.
Rajzold le trónusát Nagy Teréziának,
Nevezd tudományok s kegyesség anyjának;
Tedd hozzá, hogy negyven nyár hevességében
Vele a boldogság országlott székében.
Sőt kisdedidet is, kik anyjok öléről
Csüggvén, életőket szívják emlőjéről,
Tanítsd meg e kegyes királynéd nevére,
S esküdtesd szívöket örök hívségére.
Te pedig, Minerva, Múzsák seregével,
Kik, elhagyván Pindust Trácia völgyével,
Ide lakni jöttök Dunának partjait,
Pallérozván népek szilaj szokásait;
Kedveljétek, kérlek, e szelíd helyeket,
Ne ijesszék a mult századak szíveteket!

Budapest, 1880. Nyomatott a magy. kir. egyetemi könyvnyomdában.

49

Zur Feier

der

goldenen Hochzeit

unserer vielgeliebten Eltern

Ignaz und Therese Gerstle

15. November 1885.

Wien.

Wie hoch wird nicht gefeiert und bewundert
Der Greis an Jahren, doch der Mann an Kraft,
Der Auserwählte, der ein halb Jahrhundert
Für's Allgemeine rüstig wirkt und schafft:
Doch doppelt schön muß sich ein Fest gestalten,
Gilt es nicht Einem edlen Jubilar,
Nein zweien, die zusammen treu gehalten
In Lust und Leid, gilt's einem Jubelpaar.

Ein solches Fest ist's, das wir heut' begehen,
Erreicht ward heute solch' ein hohes Ziel,
Und an dem Stamme, mächtig ragend, sehen
Empor sich ranken wir der Sprossen viel:
Ein einz'ger Sohn und drei der Töchter grüßen
Euch in Verehrung und in Liebe warm,
Und huldigend schmiegt sich zu Euren Füßen
Der Enkel und Enkelkinder Schwarm.

Von dem gerechten Schicksal wird beschieden
Nur Würdigen so seltnes, hohes Glück!
Ihr blickt voll edlem Stolze und voll Frieden
Auf Eure schöne Lebensbahn zurück;
Du Vater hast Dich stark emporgerungen
Aus der Beschränkung engem dumpfem Bann,
In Deinem Geist und Herzen ist erklungen
Das Wort, das stolze: „Selbst nur ist der Mann!"

Ein Menschenalter hat Dich das Vertrauen
Der Bürger stets erhoben und geehrt,
An manchem Werk der Menschlichkeit zu bauen,
Es zu vollenden, hat Dir Gott bescheert,
Du bist geschmückt mit Ordenskreuz und Krone,
Die dem Verdienste der Monarch verleiht,
Und jenem Ehrenzeichen, das zum Lohne
Die Vaterstadt der Bürgertugend weiht.

Und Du, o Mutter! standest ihm zur Seite
Voll Liebe und voll emsig klugem Sinn,
Du warst sein treues freundliches Geleite,
Sein höchster Stolz, sein herrlichster Gewinn;
Es war erfüllt von Schaffenslust und Streben
Von freud'ger Arbeit seiner Tage Lauf;
Du giengst, o Mutter! in des Hauses Leben
In Deinem Gatten, Deinen Kindern auf.

Erblick' ich Euch an diesem Jubeltage,
Die Stirne heiter und das Auge licht,
So denk' ich an die rührend schöne Sage,
Die von Philemon und von Baucis spricht;
So lasset freudig uns die Becher heben,
Zusammen klingen mögen sie mit Macht:
Das heißgeliebte Elternpaar soll leben!
Der diamant'nen Hochzeit sei's gebracht!

BIBLIOTECA E.M.

50,

ÁLOM ÉS VALÓSÁG.

A BUDAPESTI ELSŐ KERÜLETI BÖLCSŐDE MEGNYITÁSA ALKALMÁRA

IRTA

KOMÓCSY JÓZSEF

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

Ki az, ki kopogtat ama rozzant ajtón,
Melyen belül csak a nyomor keres tanyát?
Az inség lakik ott.... ez ijesztő alak.
Oly sötét a tűzhely!.... Nincs otthon a család.
Hideg, nyirkos szél zúg a betört ablakon;
Mint egy haldokló — a kürtő szája hörög.
Rongyok közt a földön — egy léleknek fészke! —
Halvány, vézna gyermek kínosan nyöszörög.

Hol van édesanyja? Szegény! özvegyasszony:
Férjét a gép-kerék halálba tiporta.
Oly boldogok voltak, tiszta szegénységben!
S most a kenyér ott van lenn, a hideg porba!
Ki veszi fel onnét? Azt már soha senki.
Pedig kell a kenyér: ketten itt maradtak.
Ki ruházza őket?... Ki a liliomot, —
És ki étket ad a légi madaraknak....

Vajjon ki kopogtat ama rozzant ajtón?
Ki látogatja meg a nyomor tanyáját?
Tolvaj, gonosztevő kerüli e helyet;
Nem találja itt fel a bűn se prédáját, —
S kinek vigalom kell — (kis gyermek nyögése
Sivár kebelének oly szomorú zene!)
Távozik e helyről, futva-fut el innét:
Attól fél, hogy szíve erre fölérzene!

Egyedül a gyermek... az anya munkában,
Kínos verítékkel dolgozik napestig.
Szeme tört csillagán köny harmata reszket,
Arcát a vágy s kétség halaványra festik.
A vágy: hogy gyermekét keblére ölelje,
Megoszthassa vele munkája falatját,
A kétség: él-e még? Nem csókolta-e le
A fagyasztó szellem gögicsélő ajkát?!

Óh, áldott anyaszív, te fönséges templom,
Melyben a szeretet istenfénye lángol:
Megerősíted a csüggedő karokat,
Pihenést nem ismersz; nincs előtted távol;
Örömben, bánatban oltárodon ott áll, —
Kiért élni, halni tudsz, — gyermeked képe:
Szomorúságodnak sötét oceánján —
Ő vezércsillagod a végtelen éjbe!...

De ím egy nő-alak halkan, némán, csendben,
Mint egy égi sugár közeleg a házhoz.
És megvilágítva a nyomor hajlékát,
A beteg gyermeket öleli magához;
Keblén melengeti alélt kezecskéit,
Nevét találgatja; a gyermek föléled:
Mosolygó ajakkal anyja nevét mondja,
S nézi, nézi ezt a fényes égi képet!

Kint már leterité az est hollószárnyát,
Ekkor lép az anya szegény hajlékába:
«Gyermekem!» ez egy szót sikoltja rémesen,
És e szó odaforr lázas ajakára...
— Úrnő-e, angyal-e? ki előtte ott áll, —
Az ő kis árváját öleli keblére?
Több ez az úrnőnél, több ez az angyalnál:
Asszony, a ki méltó az anyai névre!

«Bocsáss meg, jó asszony, hogy fölkerestelek:
Tudom, hogy özvegy vagy, anyja ez árvának;
Eljöttem hozzátok; tudtam, hogy haza jösz;
Jó szóval, vigaszszal, szeretettel várlak:
Könyeid letörlöm, oszlatom kétséged,
Szived édes kincsét, gyermeked táplálom;
Dolgozzál és bízzál isten irgalmában!»
.... És az anya csak néz, hiszi: mindez álom!..

Nem álom! Valóság: ti azt mind tudjátok,
A kik ma áldozni e házba gyültetek.
Avagy nem érzitek, hogy ezrek áldása:
Az anyák imája jött ide veletek!
A bölcsek aranyat, tömjént s mirhát vittek
A gyermek Jézusnak kicsi jászolához....
Fönséges áldozat! Ti őt követitek,
Ki a gyermekeket meghívá magához....

Óh, hogy felragyog ma koronátok fénye!
De még inkább szíveteknek lángja:
Ebből származik itt a fény és melegség,
A mit alkottatok: erre a szép házra;
Mert szép e ház! benne az emberiségnek
Irgalommal ápolt virágai nőnek,
Hogy áldott gyümölcsöt teremjenek egykor:
Szegények örömét, a gazdag jövőnek!

És az Ur angyala — láthatatlanul bár —
Köztetek jelen van ragyogó könyvével:
Bejegyzi nevetek a szent irgalomnak
Soha el nem múló égi betűjével,
Mely ott fog ragyogni letörült könyeknek
Mindennél fényesebb csillagsugarába....
Legyetek áldottak! S mert munkátok áldott;
Az isten áldását hozza le e házra!...

PETRO CLEMENTI
MANGER

CIVI SPALATENSI

VIENNAE IN CELEBERRIMA SCIENTIARUM UNIVERSITATE

THEOLOGO ABSOLUTO ET SACERDOTI DOMUM REDEUNTI

MDCCCXXV

PER TRIENNIUM IN R. GYMNASIO PRAECEPTORI

IN INSTITUTO PHILOSOPHICO PER XII ANNOS RELIGIONIS ET HISTORIAE PROFESSORI

CANONICO PAROCHO DECANO INSPECTORI SCHOL. DISTRICTUALI PER DECENNIUM

ARCHIEPISCOPALEM AULAM ET ALMINIENSE COLLEGIUM RESTAURANTI

ASYLI PRO INFANTIA ET BIBLIOTHECAE SEMINARII

FUNDATORI

DECANO CAPITULARI

EQUITI ORDINIS FRANCISCI JOSEPH I.

SOCIO ARCADI

TER AD ROMULEAM ARCEM URBIS ET ORBIS DOMINAM VENIENTI

MISSIONARIO APOSTOLICO

IN TURCICO IMPERIO

EVANGELIZANTI

AUREO NUMISMATE JAM INSIGNITO

PRIDIE NONAS APRILIS

MDCCCLXXV

IN SACRIS L AGENTI ANNUM

AETERNO PATRI HOSTIAM IMMACULATAM OFFERENTI

GRATA PATRIA

HODIE

SIGNUM PERENNIS GLORIAE

D. D. D.

SPALATO, TIPOGRAFIA SOREGOTTI.

52

VÁGVÖLGYI HÓDOLAT

AZ

ÖRÖK GONDVISELÉS NAGY IRGALMÁNAK,

A TÖRÖK IGÁBÓL TÖRTÉNT SZERENCSÉS FELSZABADULÁSNAK

KÉTSZÁZADOS EMLÉKÜNNEPÉN

ESZTERGOMBAN

ÖTSZÁZ VÁGVÖLGYI BUCSUJÁRÓ KISÉRETÉBEN

BEMUTATVA

MÁTYUSFÖLDITŐL

1883. október 28.

NAGYSZOMBAT, 1883.
NYOMATOTT WINTER ZSIGMONDNÁL.

Dirupisti vincula mea,
Tibi sacrificabo hostiam laudis!

Psal. 115, 7.

1683—1883.

Nagy sebbel-lobbal fut Szerednél
A Vág vize, a hamis szőke, —
Rohan, száguld: mert már Guttánál
Epedve várja vőlegénye.

De bár siet: kavicsos medrében
— Miként az ékes arák szokták —
Kristálytisztán vonszolja magával
Nászöltönye redős uszályát.

Nem így volt ez, haj! kétszáz év előtt:
Vértől piroslék minden habja:
Magyar hősök kiontott vérével
Volt az megfestve gyászpirosra!

Galgóc alatt és Sempthe-, Sellyénél
Őrzék partját a török ellen,
Sem éjjelt, sem nappalt nem ismervén,
Ott álltak készen, harci rendben.

Kezökben fénylett meztelen kardjok,
A melynek, haj! hüvelye nem volt:
Mert a magyar másfél százéven át
Hüvelyre soha nem is gondolt!

Másfél század! míg rajta végig fut,
Elfáradhat bizvást a lélek:
De folyton küzdve sem fáradtak el
A vágvidéki jó vitézek.

Nem ismer lankadást a jó gyermek
Haldokló édes anyja mellett:
Ők ily szorongva virrasztottak mind
A beteg, drága haza felett!

Ó hisz haldoklék a magyar haza,
Haldoklék jó édes anyánk:
Sebbel volt födve egész teste: mert
Marcangolá a szörnyü pogány.

Már sírtak és zokogtak mindenütt
A jó fiak, a hü leányok:
S a nemzetek s az élet Urához
Megtört szivvel fohászkodának.

„Nem, nem halsz meg hazánk, a mig élünk,
— A vági viszhang így riadott, —
Ha vérünk megmenthet: készen vagyunk,
Lerójuk szivesen ez adót!“

Szivökben e szent tüznek lángjával
Küzdének a hazáért hiven,
Helyt álltak bátran, hogyha merészelt
Fellépni a vérszomjas ellen.

Úgy, de ki tartja fen, ha kiindul
A bőszült fergeteg utjára?
Megkorbácsolja a nagy occánt,
S az ősi ormokat sodorja.

Ront, bont, dúl, fúl és elseper mindent,
Gyász pusztulás kiséri nyomát:
Megrendül még az emberi ész is,
És borzalom fut a sziven át.

Mint ily hősz fergeteg — jött a török,
S apáink sorsa lett a halál . . .
Ó te tudod, te száguldó Vágvíz,
Mitől áradtál és pirultál!

Hiába volt a hősi küzdelem:
Elestek: és jött a szörnyü nap,
Mely látta: a Vágtól a Morváig
Hogy ömlött széjjel a pogányhad.

Egy máglya lett a gazdag Mátyusföld,
Ah! egy irtózatteljes máglya:
Mert egy éjjel harminchat községnek
Lobbant fel rémületes lángja!

Fut, a ki futhat — az erdők felé,
Fut, a fenevadaktól várva
Ótalmat és menhelyt, a mit ember
Embertársától megtagada . . . . .

Zilált, fürtökkel fut, im, egy anya,
Keblén méhének magzatával,
S nyomában még három négy ártatlan
Szívszaggató jajokkal nyargal.

Futnak . . . de gyorsabb a spahi lova . .
Kezében rabbilincs, szíj, ostor,
Ajkán dühtajték, szivében vérszomj:
Ó jaj! most éri őket utol . . . .

Letépi édes anyja kebléről,
Bármint sikolt is, a kisdedet,
Kacagva dobja el . . és felrivál:
Ide nyakad! ide kezedet!

És a nyeregre kapcsolt rabszíjon
Gyűl a síró foglyoknak száma:
Borzasztó látni: ez emberfüzért
A ló miként hurcolja, rázza . . .

Hol vagytok, ah! ti höslelkű férjek?
Hol ti oroszlán-szivű apák?
Meghaltatok: de Isten is meghalt?
Nincs gondja többé senkinek ránk?

* * *

Nem halt meg az örök Isten, ó nem!
A nemzetek jó Istene él:
De mert bölcs: az igazság vesszejét
Emelte ránk, — Ő tudja miért?!

Csak tűzben tisztulhat meg az arany.
Ah! értsük meg, mit Isten akart:
Oktatni Ő maga nagy tettekkel,
És tenni bölcsebbé a magyart!

Felhozta újra a vigasz napját,
Övéinek elismert minket,
Letörlé arcunkról a könnyeket,
Szétzúzta rabbilincseinket.

Nem emberi erő — Isten maga
Sujtá le a kevély félholdat,
S életre újra csak Ő hozhatá
A szép Magyarhont, a félholtat.

És Te, szent Szüz! kegyes közbenjárónk,
Hazánk jóságos patronája!
Meg nem feledkezél soha rólunk,
Ügyeltél a bomlott hazára.

S mert kezdettől tapostad a holdat,
Nálunk sem tűrted el hatalmát:
Le kellett buknia: apáinknak
Megszerzéd a dicső borostyánt.

Ily nagy kegyekért és ily nagy jóért
Nem hűlhet ki a hálaérzet:
Az unokák megőrizték hiven
Ez ősi kincset, örökséget!

Ó lépj az oltárhoz tehát, Atyánk!
Ó lépj oda, Isten főpapja!
És zendüljön meg tiszta ajkadon
Az édes dal, a hálaima!

Itt Esztergom fokán, épen e nap,
Harsogjon újra a Te Deum,
És zengjen úgy mint kétszáz év előtt
Ez ős, e szent márvány falakon!

Híveid is itt térdelünk Veled,
A Duna, Vág, Garan partjáról:
Mert minden szív e dicső ünnepen
Istennek szent örömmel hódol.

Két kincsünk van: a szent hit és haza,
S e kettőért nyúlt a vad rabló:
De hogy az ég megőrzé mindkettőt:
E mai ünnep arra tanú.

Ó becsüljük meg e két kincsünket,
S köszönjük hőn az ég ótalmát:
Áldjuk, magasztaljuk buzgó szívvel
A nemzetek sorsának Urát!

BIBLIOTHECA E.M.

Pio Principi Primate
poculum praeparate pierdecti pru-
dentes Praesentes praestandis potius
praecendis propter percundenda prot
paulum procula.
Percelpus Princeps Primas Praesul
Praelatusque primus. Pater pii pi-
nus percarae pulchrae Patriae Pamo-
nus. Praestandissimus Principalis
Praesesque praestantium Patrum
Patriae Patrumque Praesumque.
Peculiaris Pramator Professorque
possibilis publicae positivae pricla-
cis. Paternitate pia praedicte
Patranus pionum politicorum
patriciorum: per praestandissimum
primadiale politicum peculiare per-
sonalesque patrocinium perspicaciter
perdantesque percunctando percentan-
do persuadendoque - potenti per possi-
bilitatem pacificae praedone panita-
tis possibiliter peremnalem pul-
chram piram perfectamque
pacem publicam promovere
promanesque. Primadiali Pa-
ternitati percelsoque Principi
praeor

precor plurima pulcherrima publico
politica paratissime perpetuan
da paternaque prospiciendo pro
Patriae perpetua pace promo
venda perhibendaque. Quoque
praefata protata pronunciata
que permaneo perseverageque peren
naliter pro parte Patriae prima
lialisque prudentissimae Pater
nitatis pro praescriptibus peragen
dis paratissimus pro patri
ota praeventans palam pocu
lum plenissimum porrigenque
pro poculo pantatim percutiendo
profamque praefati Principis
Primas perdiu

Vivat

Secundini 1868 7/9

protulit

George Whabelly

ulumnus pro advocatus

Onomasticon Cryptographicum

in Nuce.

Nominis ad Festum Tibi vota dicata, diserto
sublimi imo stylo, systematicecque ligatis,
ad simul arcanis modulis deprompta fuere.
Nunc combinatis igitur vocalibus aptos
Siria arte typos apprime substituemus,
solennesque inter cyathos fratere levato
festam infra Octavam volumus. libare Tibi, atque
limpida sensa brevi sermone sequente profari:

REVERENDISSIMUS
DOMINUS
JOSEPHUS
RENDEK
ABBAS
ET
CANONICUS
MERITIS
CLARUS

DIU
SANUS
VEGETUS
FELIXQUE
VIVAT!

MDCCCLXXIV.

Chronostichon hieroglyphicum.

Litteris „latinis“ expressum.

Quamvis usurpent syrium paradigma profani;
nos tamen hosce typos merito appellavimus, atque
iure: „characteres hieroglyphicos“, — quia iis esti
„sacra“ omnino „basis“, — nimirum erecta duplex crux,
et crux Andreae, seu decussata. Suvabit
ergo typis illis, modo substituisse Latinos:

CAESAREO PLACITO
IOSEPHE
ABBATIS ADEPTE ORNAMENTA,
VALENS VIVE,
FAVENTE POLO.

Idem

vocibus iisdem metrice. (distichon.)

Caesareo PLaCIto Iosephe Abbatis aDepte
OrnaMenta, VaLens VIVe, faVente PoLo.

Alcinous redivivus

Florae, et Pomonae cultor in colle Strigoniensi degens.

Quamquam instar violae, gratum spargentis odorem,
cum meritis, factisque pius homines boni, et aequi
mente verecunda malint plerumque latere:
nos tamen eximium decus hoc sacrata in vremo
prope „Istri" ripas inventum, nil dubitamus
Phoebaeo infsu, nostris immedere sertis,
speramusque fore, ut fragrans violaceus ille,
atque verecundus, bonitate sua- veniam det
Vos, - aegui, atque boni faciens molimina Musae.

Ast, - dum isthanc comem, teneram, et violam redolentem
Pieriis fas est tile inseruisse corollis;
asperiorem inde alium florem exstirpare iubemur,
ne secus ingenti folio latoque galero
vicinas penitus- violas, et lilia obumbret.

Quo minus Aonides cecinisse encomia possunt
purpureo cuidam, celso, - sed odore carenti,
et tumido flori; - tanto magis usque iubentur:
Abbatem Kendek rutilis celebrare corymbis.

Dum nempe Antistes quidam rudibale superba,
ruderibusque suis, (gentili e nomine, ortis,)
instar pavonis prae fastu segma supinans,
et Gryphis genium manifestans unguibus, - erga
Pierides Latias - terso sermone canentes,
purpuream urticam, et silicem ferme exhibuit se,
nil veritus quinis blandas offendere hibiscis:
tempore eo Alcinous, culto redivivus in horto, -
clarus nimirum Phoebo, virtute, fideque
Josephus Kendek, ritus Latii pius Abbas,
a Musis Latiis interpellatus, - iisdem
praestitit, obsequium promptu, sensuque calente,
maxima contestans propriis solatia cordis.

/:

quod par praestando fuerit cilus officio, – sed
sollicitudinem ius etiam optans caimere; – ullas
grates, atque vices vetuit sibi retribuendas.

Interea, quamvis grates prohiberet; easdem
hisce palam fas sit, meritas depromere Ei – nam
tanto haec maiorio facimus pia sensa Viri, – quum
temporibus nostris – vix ullus Mysta, Latini
Rītius" auspiciat Latias suo amore Camoenas.

Mobiliter sane collatam tesseram eam – bis
exhibitam ferme nobis censemus, ex, quod
spe citius, fuerit veloci praestita cursu,
et quia „cor" tenerum, scripta in comitante tabella,
e verbis cunctis omnino refulserit. –

Immo
est etiam Abbati Rendek pulcherrima quaedam
proprietas animi, cuius meminisse, iuvabit.

Nimirum Officio Canonum perfunctus in aede
Numinis, – inde redux propriorum ad tecta Penatum,
postquam Palladiis, consueto more, vacasset
artibus, et studiis; tempus Florae omne suum, atque
Pomonae impendit, socians pulchro utile.

Florum
diversas species viridario inesse, videbis,
in primis autem violarum halantium, amoeno
naribus olfacto, mage delectabere – odore,
quin oculo possis violam observare latentem, –
quippe verecunde se condit in angulo opaco,
sicut virtutem, meritumque in Pectore semper
consuevit celare suum venerabilis Abbas,
qui saecli aspernans Genium, atque philautiam, amore
proximi evangelico flagrans, – prodesse laborat
non solum Laribus, secum Regentibus, – immo
collegis etiam post se viventibus, – atque
Mystis Pannonicis, sibi „succedentibus" olim.

Scilicet Alcinoum, Regem Corcyrae, imitatus, a.)
impiger assiduo contendit „nobilitare",
sortito, obtentum, fermeque ad tesqua redactum,
neglectum a socio utcunque prioribus hortum.

Quod prius horrebat squallens Samarium acerbo

arbuto, idem pruniis, acidisque pyris, – frutecumque,
et virgultorum farragine, inutilibusque
herbis, graminibus campestribus, atque vepretis:
se iam nunc oculis spectandum praebet amoene,
quippe Abbas solers, operans multumque diuque,
dexteritate sua, „Pomonae" munere fungens,
insitionibus, emplastris, propaginibusque,
et gemmas oculante manu, – speciebus eois
ditatum, – penitus bene transformaverat hortum,
atque adeo; ut si quis nuper nam conditionem
noverat; attonitus cernens Florentia tempe:
vix hortum omnino posse cognosse recentem.

Quae nuper fructum silvestrem protulit arbor,
paucos post annos „exotica" dona creabit,
et calathos, speciem variantibus, atque colorem,
muneribus sapidis replebit, aromaticisque.

Quae fera, vel sterilis malus fuerat, mala praebens
foenora, paullo post frondentibus „insita" malis
praecocibus, gignet „serotina", grataque poma.

Et quae parva pyrus, tulerat pyra vilia, – mox iam
emplastrata oculo, vel gemma nobiliori,
eximiis dapibus gratabitur, atque „volemis". b.)

Regem apud Alcinoum maturis fructibus olim
successore novi, – nec eidem defuit unquam
munifico, – ad mensas mulcens Pomona secundas.

Sic etiam noster meritis clarissimus Abbas
Josephus Rendek canescens instar oloris,
iam propior venit, quin fructibus arborum earum,
quas lustri spatio plantaverat, – ipse futuris
se vix operaret fruiturum; „providus" ecce,
Virgilii suasum monitoris, – sponte secutus, c.)
dexteritate, simul cura, ingigue labore
prospicere haud dubitat sibi succedentibus!

Forte
gnarum ad cultorem, primumque omnino Satorem
post cineres etiam – „benedictio" grata manebit,
dum successores, – autumni tempore quondam
matura e gerulis circum pendentia ramis

Poma manu carpent redolentia, – dumque se üsdem, Crustumiüsque pyris delectabunt, – memorandes iugiter egregium Virum eum, qui opera sua amanter isthaec collegio sapidissima dona – reliquit.

Atque utinam possit manuum, Sator ipse, suarum fructibus, annorum „longa", seriegue „serena" perfrui, et assiduo „rebus" gaudere „secundis."

Re vera, Hic, digno est recolendus honore Sacerdos, coram qui petasum quivis deponat, – oportet.

Optat enimvero custos „ancilium" Apollo, d.)
ut plures Mystas, „similes" Ecclesia haberet
Catholica orbetenus, – „pariis" stipanda columnis!

---

a.) Alcinous erat Rex Phaeacum aequissimus, et hortorum cultor celeberrimus, cuius pomaria tantae ferunter uberatis fuisse, ut maturis nec vis fructus succederet. Hinc proverb: Horti Alcinoi, i.e. culti uberes, et „Pomaq, et Alcinoi silvae" etc. Virgil. Georgicor. Libr. II.

b.) Volema arum sunt pyra magna, ultraque votum impletia. Etymol. volae nec curculio idem
„ Crustumiis, Syriisque pyris, gravibusque volemis".
Virgil. Georgicor libr. II.

c.) „Insere Daphnii pyros, carpent tua poma nepotes."
Virg. Bucolicor. Eclaga 9. v. 50.

d.) Ancile is. g. n. pl. ancilia. – Scutum sacrum gentis Romanae. Sub Numa Rege fertur clypeus sacer (ancisus) de coelo lapsus fuisse, de que pendebatur: potentiam Romanorum tamdiu duraturum, donec scutum hoc custodiretur a Virginibus inter Palladii – religiose custodiendum fuerit. In honorem hujus, 12 Sacerdotes „Salii" creati fuere, quorum praecipuus Praesul (Vorsänger) vocabatur, quia Saliis praesaltabat. Cf. Vider Antiquit. Rom. Sect. I. cap. II. §. 9. „Salii, – ancile". NB. Hoc loco pro „ancile" tropice, lingua Latina" indicatur, – quae universos „Ritus Latini" Catholicos, vinculo quasi symbolico jungens, sanguine Palladio – sacros, facit, – quos tamen multi Praesules suam pelliculam curantes, et inter epulas „exsultantes", – navita fovent; sicut e praescripto Canonum – deberent.

Tata. Anno 1874.

Socia Gymnasii
Tatensis
Officialis militaris.

Vati Semisecular. Viro Reverendissimo, Abbati, Praepositio, Canonico,
Archi-Diacono, Collegae, mihi carissimo; Strigonii, die 25ta Januarii
1832. reuerenter Nominij sui Diem festum celebranti.

Dicamus bona verba! vedri Conversio Pauli;
Nomina sacra festum sit, Archi-Vates! tui.
Conversus vocibus bene Paulum. Nam negue Saulus,
Nec PAVLVS fuerat. Paulus erat, et erit.
Nunquam se fuerit retinere sua mira caballo,
Non alius Satanae caedere se colapho sit.
Se tamen, stolli tentanem scandere cremis
Culmina, Pegasseo culmina prepta pede,
Pegasus hominem supra detervuit, ut non
Gnaticias ultiori furore poetica equo.
Saltem impedire, ne, quae mortalia linat
Fecundo, Musarum Paulo! rebatis equo.
Invicto Phoebus se accendere ad ipsum
Cessatis fronte profitentis agnae.
Inde tibi velut Delegens in corpore venae,
Inde tibi ornanae carmina suaviloqua.
Ipse etiam Satanae larvatum regnum terris
Convivae, nuper stravetat mirabilem,
Principiique manum colle, auratasque comam.
Cum cruce ut rapuit, deinuitque diu.
Et nunquam tristi. Redimitus tempora pinea
Dominum Patroni concelebrans Sui.
Et prout, et celebres, veranum Nube amoena,
Incolumis, aegrum corpore, mente hilari.
Sui prout mystica, convivalesque capinae;
Suffragante a Te nubila cuncta fiunt.
Clara Dies Pauli donet bona tempora Paulo,
Longe ali. Absint cum Lue, bella, fames.
Copiatis unda fluat generino mixta falerno,
Convivam celebrans corpore, mente simul.
Cum domio, fortuna finem tibi detinet aequa,
Asperaque mortis praemia digna tuis.
Paule! Deo charus vivas per tempora serus
Dos obtum obtingant aurea longa tibi.

A Imp.

Cum Cagena aquae Prunorum Anni 1798.

Sat vixi, annis, fruitus — nihil amamus addis,
Ah jam sat fuerit? — Malima vis mi et sit.
Unque bibas diu adhuc, tibi seniles ut! aqua vivae,
Quam nec Olibano pruna dedere mihi.
Carmina tum sumpsi: Canor tibi talia scribo:
Vane dic fas sit, et canere, et bibere.

Strig, 21. Nov. 1832.

A Imp.

In Dioecesin Reverendissimi Domini,
Pauli Szabó die 20. Nov. 1832. per Missum
cum mihi missum.

Sat vixi, annis, cum tre vexillo remedia,
Non potero vitae de breviare queri.

Nec fas vixisse, nec sat cuiquam vixisse videri,
Quivis Quum bacchum, carmina fundit aqua.
Non ego Te Manes majorum dicere sacrum,
Nec alius fando, scripserat ille alius.
Scripsit quin nullum, qui se vixisse beatum
Dicat, et clausae consentus tempore vitae,
Quae, ait convivia valeat reperire quecumque.
Te segnem potius Paulum, stolli cupientem
Cogue cum Musis: desine, Paule! queri.
Donec Te Dominum vitae vult vivere, vive!
Si negue mortis Te Dominum, morere!

A Imp.

Planctus Canonici Pauli Szabó super
praematura Morte Rssmi quondam Dni Moysis
Baltyányi, Concanonici, et amici sui, die 18ta Aprilis
Anno 1825i in Domino obdormiti.

Lugua fuit nostris Mortalibus quam plurima Camenis,
Et Te unum Elegis mors Moysi meis.
Eloquar! an sileam? singultus meus amarus,
Eloquar? ah! tanti nomina clara Viri!
Baltyányi! Morere! vernanti flore iuventae,
Dum fueras ortus splendor, amorque Chori!
Cui genio Illustri generosum Patre prosapia
Pectore cum nostro sanguine cuncta erat.
Omnijuvenis dimmota Cui velut videre vitae
Tempora, quae capuis mors inimica tibi.
Chori! odumbij! gelu tot virentibus annis
Dorsenni quondam Oraculis omen erat.
Dum quam depleti semel, o! revomare morem,
Maerices planctus Te nova semper erit.
Ipsa ne Lor pietas, nec virtus ipsa negabit,
Utraque ad extremos Te comitata rogos.
Suavis, et humanus fuerat, dum vita manebat,
Suavisonoque modo dulcia verba labas.
Suavior ast vultus, et gratior ore nitebat,
Altima cum serij, falsus ora dies.
Quando parturiens tumuli, et divinaque Coelo,
Dum lacuere diu, corpora reddet humus.

Vera pia ni augnicalissimam Romasin Reverendissimi Dni Stephani Jordánszky etc. etc.
Nomine omnium Siceronum veneratorum
depromta Senigonii per D. Sr. C. S.

Jordanszky Sua Pessa colis: Vos Numina Fridi:
Virtutes, Charitas, Munificaeque Deae:
Theologi, Historici, Philosophique Dii!
Cur vestrum Hunc socium vinclis laxare tot amij
Qui solem Terris irradiasse negas?
Nostris Hunece Vndam: Isperij dara vos precor
Vt dignis meritij Proventa digna ferat.

II

Fodera ni terram Gallis venientibus Aurum
Jove rumor Gellet cerne quid audieris?
Vita opus hic finis Monstrum ni dies nec prementem
Ardebam ovili caudag longa fuit
Daemon hi ep, aci Jo. Tremor artus occupat omnes
Ossa pauorque comae, mens rationque fugit.
Jera moria Jera pedjem vasio illa Sacabo
Sed quia daupho eras, Jenaque defuerat
Redmit et animis, nec quid faciag putaque
Jmenis, et clamas, chara Venusha veni.
Jnsana Monstrum vinillas, cauda moveatur,
Gellet id in Nummio iacere Sedere puto
Nil proba iuuant sanctissima numina nostrum
Denigue Jinillas, caudag bella parat.

Fidisa nil moveat aie Sacra corolla Ligoni
Denigue Jinillas, caudag bella Jaras.
Quid faciat? toto manat de Corpore Sudor
Morij, et angores angulus omnij habet.
O quoties voluit Jerram pulsare, sed ecce
Hic Jedet hoc Monstrum, nec finis ire prae.
Si jacis hic grejsum Monstrum corrigis et alter
Indemnare animas cauda, oculisque fuj.
Jaj horse moj! cogens! Sanctissima nomina nostra
Jnuocas, et clamas ne mihi Jena veni.
Dogt longum tempus reseratur denique porta
Jaj Jend conclamas Jo ge toto Vrbe sonet
Jaj Clavelse lege Jhoc fuit una dominica Marcus
Dicat dum lector quij magj hic timuit.
Marcus an Gellet? Jerone replevit
Illa quidem cellam, Jlorum et hic galigas.

Datum Budae die 17a Julii 1824 ad animo

Budae 24. Julii 833.

Dedale! pone labor: opus hic labet Architecto
Quem plene meritis Senigonii ora colis.
Ille cupit rapidis se ferre Volatibus ad nos
Jure, ubi red Regni longa Diuina tenet.
Digne animam venias! Jimulacraque reparabis
Et casio humanam perficies longe meam
Ille potest mulcere animos, velut Orpheus alte
Flectere praeduros, et ciere feros.
Religione regens adversos Religioni;
Legibus obiecto, et bonitate malos.
Nira cano, sed vera cano. Vti nanq Sapientes
Patres, et anne, Deusi dedita causa Dei
Scribit ut quondam tradere per avia currum
Solis, equi; currus nam rapuit Patrem
Solis equos appello illos, qui Carmina sacra
Antecessum Cui Medime Christe! Tuae
Solis equos voco, quos dum tradet Apollinis ergo
Non unus Phaëton; sed calcidemon agu
Solis equos vocitans se ipsi; facinoque videnti
Horret pius Sol; oriere pius equus.
Ergo veni Vates Venerande! Clientum Jovis
Nomidum hue adduc. Forte iuuare potes.

Ac licet: procul o. Negues. Sum debilis
Ergo quid lies? Vio, ut ego veniam

Carmen Venisse 833.
Stonaiby Reuissim Domin Joan Jpso

57.

NA UVÍTANOU Z POUTI LOURDESKÉ

VELEDŮSTOJNÉMU

BLAHORODÉMU PÁNU,

PÁNU

ALOISIOVI MARII KAFKOVI,

INFULOVANÉMU KANOVNÍKU STRÁŽCI NA STAROSLAVNÉM VYŠEHRADĚ PRAŽSKÉM, KAZATELI BOŽÍHODOVÉMU, VELEZASLOUŽILÉMU KAPITOLNÍMU FARÁŘI, RYTÍŘI ŘÁDU BOŽÍHO HROBU JERUSALÉMSKÉHO, KONSISTORNÍMU RADOVI KRALOHRADECKÉMU, ČLENU ČETNÝCH SPOLKŮ A JEDNOT CÍRKEVNÍCH A DOBROČINNÝCH.

A VŠEM SPOLUÚČASTNÍKŮM

PAMÁTNÉ POUTI LOURDESKÉ

V SRPNU MĚSÍCI 1886.

ku Ostrůh Lourdi Bursijánů cestěné 1886. — Sněhlé Kulda Beneš, Methodů Kanovník. — Praga.

»Ave! Ave Maria!«

Za srpnových veder, za slunečných žárů,
zůstavivše trudných rozbrojů a svárů,
na dalekou pouť jste vyšli do Francie
zdraví těla, duše hledat u Marie;
u Marie Lourdské, Paní divotvorné,
zdvíhali jste k Bohu srdce, ruce svorné.

Zásluhy jste větší došli před Lyonem
nevědomou luzou, nastrojeným shonem
ubožáků slepých, ošálených zběří;
zběř ta jenom v sebe, ve své bludy věří.
Lží a klamem svodí krátkozraké lidi —
za Lyonské svůdce Francie se stydí.

V Lourdech Mariiných břímě pouti perné
ihned svrhly Vaše duše Bohu věrné;
v plamen lásky přešly slunka žhavé blesky,
z útrob vypuzeny všechny boly, stesky;
jen co Panny sochu zhlédly Vaše zraky,
s obzoru Vám chmurné ztratily se mraky.

Vzývali jste vroucně Boží Matku Pannu,
dali Jste Jí sebe, vlasť svou pod ochranu;
vřelé prosby vzlétly k nebes věčné výši
za Církev a za trůn, za celičkou říši;
za šlechetné vzácné národů všech vůdce,
za sobecké lidu ve všech zemích škůdce.

S Vámi před oltářem byli na praporu
patronové naši v milém krásném sboru;
s Královnou svou budou v milostném tom chrámě
krotiť napřažené přísné Boží rámě;
národům všem rovným dopomohou k právu,
Austriacké říše opět zmnoží slávu.

Osvěžili jste tam v sobě svatou víru,
přinesli jste vlasti ratolesti míru.
Česká zbožná píseň, České slovo Boží
vyprosilo nám tam nejvzácnější zboží:
katolickou vědu, ctnosti dědův Českých,
blaho v zemské vlasti, v stánech nanebeských.

Aloisi náš milý, pro Nějž Českých kněží
zahořela rychle úcta, láska svěží,
Tobě dáno slaviť oběť *v jejich kruhu*,
upřímnému druhu statných Církve sluhů.*)
Ve vlasti zas vítej s celým sborem bratří,
vděčně všechen národ na pouť Lourdskou patří.

V Třeboni, dne 23. srpna 1886.

Beneš Method Kulda,
kanovník Vyšehradský.

*) V úterý dne 17. srpna 1886. Viz „*Pouť do Lourdů*“ číslo 191 „*Čecha*“ ze dne 20. srpna 1886.